Uniwersytet Warszawski

Wydział Orientalistyczny

Zakład Sinologii

Jyun-Yi Deng

Studium porównawcze funkcji instrumentalis we współczesnym języku chińskim i polskim

Praca doktorska napisana pod kierunkiem:

dr hab. Ewy Zajdler, prof. UJ

Warszawa, czerwiec 2021

SPIS TREŚCI

Wykaz skrótów i symboli 5

WSTĘP 6

ROZDZIAŁ I WPROWADZENIE DO ANALIZY PORÓWNAWCZEJ INSTRUMENTALIS W JĘZYKU CHIŃSKIM I POLSKIM 13

1.1. Definicja funkcji instrumentalis 13

1.2. Metodologia badań 17

1.3. Materiał językowy 20

1.3.1. Źródła korpusowe języka chińskiego 20

1.3.2. Etapy i kryteria gromadzenia materiału językowego 23

1.3.3. Ograniczenia materiału językowego 29

ROZDZIAŁ II TEORETYCZNE PODSTAWY ANALIZY PORÓWNAWCZEJ PRZYPADKÓW GŁĘBOKICH 30

2.1. Badania porównawcze w językoznawstwie 30

2.2. Cechy typologiczne języków chińskiego i polskiego w odniesieniu do przypadków 34

2.3. Rozwój pojęcia przypadka od czasów starożytnych do współczesności 37

2.4. Struktura głęboka w gramatyce transformacyjno-generatywnej Chomsky'ego 40

2.5. Teoria gramatyki przypadków Fillmore'a 43

2.6. Analiza ról semantycznych w teorii Chafe'a 59

2.7. Dyskusja nad problemem roli instrumentalis Fillmore'a 68

2.8. Uwagi końcowe 83

2.9. Zaadaptowane procedury analizy materiału językowego 85

ROZDZIAŁ III STAN BADAŃ NAD INSTRUMENTALIS W JĘZYKU CHIŃSKIM I POLSKIM 87

3.1. Stan badań nad problemem instrumentalis w języku chińskim 87

3.1.1. Interpretacja funkcji instrumentalis 88
3.1.2. Środki wyrażania funkcji instrumentalis w języku chińskim 108
3.1.2.1. Wyrażenia werbalno-nominalne..... 108
3.1.2.2. Podmiot pełniący funkcję instrumentalis 113
3.1.2.3. Dopełnienie przedmiotowe w roli instrumentalis 115
3.1.2.4. Partykuła 被 *bèi*.....117
3.1.2.5. Partykuła 把 *bǎ*.....118
3.2. Stan badań nad problemem instrumentalis w języku polskim 119
3.2.1. Interpretacja funkcji instrumentalis 122
3.2.2. Środki wyrażania funkcji instrumentalis w języku polskim..... 126
3.2.2.1. Narzędnik 126
3.2.2.2. Konstrukcja przyimkowa 127
3.2.2.3. Mianownik 130
3.2.2.4. Inne konstrukcje 131
3.3. Instrumentalis jako przedmiot badań porównawczych 132
3.3.1. Instrumentalis w języku rosyjskim i chińskim 132
3.3.2. Instrumentalis w języku koreańskim i chińskim..... 133
3.3.3. Instrumentalis w języku mongolskim i chińskim 134
ROZDZIAŁ IV ANALIZA PORÓWNAWCZA ROLI INSTRUMENTALIS W JĘZYKU CHIŃSKIM I POLSKIM..... 136
4.1. Odpowiedniość wyrażeń w funkcji instrumentalis w języku chińskim i polskim 136
4.2.Wyrażenie 用 *yòng* ‘używać’ + N a polskie odpowiedniki..... 138
4.2.1. Zależność I..... 141
4.2.2. Zależność II..... 153
4.2.3. Zależność III 159
4.3. Wyrażenia 坐 *zuò* + N, 搭 *dā* + N, 乘 *chéng* + N oraz 騎 *qí* + N a polskie odpowiedniki 167
4.3.1. Wyrażenie ‘czasownik + nazwa środka lokomocji’ realizowane w języku polskim rzeczownikiem w narzędniku..... 169
4.3.2. Wyrażenie ‘czasownik + nazwa środka lokomocji’ realizowane innymi konstrukcjami w języku polskim 174

4.4. Wnioski i podsumowanie 179
ZAKOŃCZENIE 185
Spis wykresów w tekście..... 188
Spis tabel w tekście 188
Aneks zdań z Korpusu Sinica 189
Bibliografia..... 301
Summary

Wykaz skrótów i symboli

*	zdanie niepoprawne
→	zastąp (oznaczenie przekształcenia)
[ ]	symbol wskazujący na dodany do zdania wyraz niebędący początkiem zdania
(…)	pominięte słowa lub wypowiedzi
ADV	partykuła adwerbalna 地 *de* (możliwy zapis znakiem 的 *de*)
ang.	język angielski
chiń.	język chiński
CL	klasyfikator, np. 個 *ge*, 本 *běn*, 張 *zhāng*, 件 *jiàn*
CONJ	spójnik 和 *hé*, 及 *jí*, 而 *ér*, 並 *bìng*, 並且 *bìngqiě*
dosł.	dosłowne tłumaczenie
EP	wykrzyknik wyrażający emocje 啊 *a*, 喔 *o*, 吧 *ba*, 呢 *ne*, 呀 *ya*
LOC	przyimek, np. 在 *zài*, 於 *yú*, 上 *shàng*, 下 *xià*, 裡 *lǐ*, 中 *zhōng*
N	rzeczownik
NEG	partykuła przecząca 不 *bù*, 沒 *méi*, 別 *bié*
O	dopełnienie przedmiotowe
OM	partykuła akuzatywu 把 *bǎ*, 將 *jiāng*, przenosząca prepozycyjnie dopełnienie przedmiotowe
PART	partykuła strukturalna/aspektowa 了 *le*, 著 *zhe*, 呢 *ne*, 在 *zài*, 過 *guò*, 將 *jiāng*
PASS	partykuła 被 *bèi*, 讓 *ràng* , 給 *gěi* , 遭 *zāo*, w strukturze biernej
POSS/NOM	partykuła dzierżawcza / nominalna 的 *de*
POT/DEG	partykuła potencjalna/stopnia 得 *de*
PREP	przyimek 跟 *gēn*, 和 *hé*, 與 *yǔ*, 從 *cóng*, 到 *dào*, 對 *duì*
Q	partykuła pytajna 嗎 *ma*
S	podmiot
V	czasownik
VO	konstrukcja czasownika z dopełnieniem przedmiotowym

WSTĘP

Rozprawę niniejszą poświęcono funkcji instrumentalis we współczesnym języku chińskim i polskim. W studium porównawczym zastosowano podejście jednostronne od języka chińskiego do języka polskiego. Analizie poddano chińskie frazy i odpowiadające im środki wyrażania tej samej funkcji w języku polskim. Podstawą teoretyczną rozważań i kontrastywnej analizy jest teoria ról semantycznych Fillmore'a (1968; 1969; 1971) i centralnej pozycji czasownika w zdaniu Chafe'a (1970). Kluczowy dla badanego zagadnienia termin „instrumentalis" rozumiany jako funkcja semantyczna rzeczownika zaproponowany został w monografii Charlesa J. Fillmore'a (1968). Od lat 60. ubiegłego stulecia stał się obiektem zainteresowania lingwistów, którzy badają języki o ubogiej fleksji. W językoznawstwie sinologicznym jest wiele opracowań, które podejmują zagadnienie relacji między znaczeniem a składnią. Wśród nich temat instrumentalis obecny jest w kilku pracach o charakterze porównawczym, nie podjęto go jednak dotąd dla pary języków chiński i polski.

Narzędzia stanowią nieodłączną część działania i pracy człowieka, ponieważ ułatwiają realizację rozmaitych czynności. Gdy rodzi się potrzeba opisania w jakimkolwiek języku pewnego narzędzia użytego do jakiejś czynności, nazwa narzędzia, istniejącego w świecie materialnym, pojawia się w strukturze językowej i staje się jednostką znaczeniową wypowiedzi. Tej jednostce semantycznej przypisuje się funkcję instrumentalis w stosunku do predykatu wyrażonego przez czasownik w zdaniu.

Pojęcie funkcji instrumentalis oznacza jedną z funkcji semantycznych w strukturze głębokiej zdań, która jest abstrakcyjnym fundamentem semantycznym dla ich struktur powierzchniowych. Pojęcie to jest uniwersalne, gdyż przypadki głębokie obecne są i w różny sposób wyrażane we wszystkich językach świata. W każdym

języku istnieją środki formalne, na przykład klasy gramatyczne wyrazów (czasowniki, przyimki) lub morfemy (końcówki fleksyjne), które wskazują na funkcję instrumentalis. Dla omawianych w niniejszej pracy języków funkcja instrumentalis wyrażana jest w języku chińskim zwykle przez czasownik 用 *yòng* ‘używać’ łączący się z rzeczownikiem (jak np. w wyrażeniu 用鉛筆 *yòng qiānbǐ* ‘używać’ + ‘ołówek’ = ‘ołówkiem’), a w języku polskim przez gramatyczny przypadek narzędnika (odpowiednio, *kim/czym* ‘ołówkiem’). Między wspomnianymi konstrukcjami składniowymi nie zawsze jednak istnieje jednoznaczna równość. Oprócz wyżej wymienionych środków językowych, funkcja instrumentalis może być w obu językach realizowana na inne sposoby. Na przykład w języku chińskim czasownik 坐 *zuò* ‘jechać, siedząc w jakimś pojeździe’ w połączeniu z nazwą pojazdu wskazuje na wykorzystany środek lokomocji (坐火車 *zuò huǒchē* ‘usiąść’ + ‘pociąg’ = ‘pociągiem’), podczas gdy tej samej funkcji semantycznej w języku polskim odpowiada narzędnik (*kim/czym* ‘pociągiem’). Z kolei do określenia narzędzia czynności strzelania w języku polskim służy konstrukcja przyimkowa ‘z’ + rzeczownik w dopełniaczu (czyli: ‘strzelać z’ *kogo/czego* ‘pistoletu’, ‘łuku’), której w języku chińskim odpowiada wspomniane wyżej wyrażenie 用 *yòng* ‘używać’ + N. Niniejsza praca koncentruje się na semantyce ukrytej w konstrukcjach składniowych w funkcji instrumentalis w obu językach, poddaje je analizie i porównaniu.

W omawianych językach funkcja instrumentalis wyraża się na różne sposoby w strukturze powierzchniowej każdego z nich. Podstawowym celem niniejszej rozprawy jest analiza czynników semantycznych, które wpływają na zachowania syntaktyczne rzeczowników w funkcji instrumentalis w strukturze powierzchniowej w języku chińskim i polskim, oraz wskazanie środków formalnych wpisujących się w funkcję instrumentalis w języku chińskim i ich odpowiedników w języku polskim. Struktura

gramatyczna, w której występują rzeczowniki w funkcji instrumentalis, nie jest utworzona arbitralnie, jest ona bowiem wypadkową funkcji semantycznej frazy nominalnej w strukturze głębokiej zdania i narzędzi formalnych dostępnych w zasobach danego języka.

Za punkt wyjścia badań przyjęto zatem zdefiniowanie pojęcia funkcji instrumentalis i jego interpretację na potrzeby niniejszej pracy. W kolejnych etapach pracy nad zgromadzonym materiałem językowym wyodrębniono:

— role semantyczne w strukturze głębokiej kluczowe dla zdań z rzeczownikami pełniącymi funkcję instrumentalis;

— sposoby realizacji rzeczowników w roli instrumentalis w strukturze powierzchniowej w języku chińskim i polskim;

— rozkład konstrukcji składniowych w funkcji instrumentalis w języku chińskim i odpowiadających im konstrukcji w tej samej funkcji semantycznej w języku polskim;

— związek między strukturą semantyczną zdania a środkami formalnymi wyrażającymi funkcję instrumentalis w języku chińskim i polskim.

Materiał językowy zaprezentowany w tej pracy jest dwojakiego rodzaju. W części przedstawiającej stan badań nad językiem chińskim i polskim autor przywołuje i omawia przykłady z literatury przedmiotu i/lub ich powszechne użycie. Natomiast materiał językowy stanowiący podstawę analizy funkcji instrumentalis w języku wyjściowym pochodzi z korpusu *Academia Sinica* na Tajwanie (zob. Rozdział 1.3.). Zastosowano wobec tegoż korpusu wstępne kryterium tematu, gatunku tekstu i rodzaju wypowiedzi. Zważywszy na brak w języku chińskim wyznaczników kategorii gramatycznej wyrazów, a co za tym idzie, wyznacznika rzeczownika, rzeczowniki

stanowiące przykłady funkcji semantycznej instrumentalis wyodrębniono zasadniczo na podstawie środków formalnych języka chińskiego, za które uznaje się m.in. konstrukcję VO. W ten sposób określone czasowniki łączące się z rzeczownikiem w konstrukcji VO stały się kryterium wtórnej selekcji wyników wyszukiwania materiału tekstowego tak, aby gromadzone frazy osadzone były w kontekście. Wobec tak zebranej bazy materiału językowego we współczesnym języku chińskim zastosowano analizę struktur powierzchniowych wyrażeń w odniesieniu do pełnionych przez nie ról semantycznych ze szczególnym uwzględnieniem funkcji instrumentalis. Wskazano środki struktury powierzchniowej w języku polskim, docelowym w przyjętej analizie jednostronnej, realizujące oczekiwaną dla danego wyrażenia funkcję instrumentalis. Wyprowadzono rozkład struktur powierzchniowych dla języka wyjściowego i docelowego.

Niniejsza rozprawa składa się z czterech rozdziałów. Rozdział pierwszy (*Wprowadzenie do analizy porównawczej funkcji instrumentalis w języku chińskim i polskim*) przywołuje teorie ról semantycznych i przybliża pojęcie funkcji instrumentalis w ujęciu Fillmore'a (1968) i Chafe'a (1970) jako punkt wyjścia do analizy struktury powierzchniowej i struktury głębokiej w zakresie instrumentalis w języku chińskim i polskim. Podstawą przyjętej metodologii jest jednostronna analiza zebranego materiału językowego, w której język chiński jest wyjściowy, a język polski docelowy. Rozdział ten opisuje korpus współczesnego języka chińskiego utworzony przez *Academia Sinica* na Tajwanie, który stanowi źródło badanego materiału językowego. Szczegółowo omówione są tu kryteria selekcji wyrażeń w funkcji instrumentalis w języku chińskim i proces gromadzenia wypowiedzi, które komunikują informację o użytym podczas czynności narzędziu. Kolejne podrozdziały poświęcone są poszczególnym czasownikom, pełniącym rolę narzędzi formalnych, wymuszających konstrukcję

werbalno-nominalną w języku chińskim. Wskazano także ograniczenia zebranego materiału językowego. W rozdziale drugim (*Teoretyczne podstawy analizy porównawczej przypadków głębokich*) przedstawiono istotę badań porównawczych, w które niniejsza praca z założenia się wpisuje. Omówione zostały cechy typologiczne języka chińskiego i polskiego, wśród których są te, poprzez które realizuje się instrumentalis w strukturze powierzchniowej obu języków. W rozdziale tym omówiono także tradycyjne i nowe podejścia do przypadka. Szczególna uwaga została poświęcona problematyce roli instrumentalis rozważanej w literaturze przedmiotu, począwszy od teorii i warsztatu opisu Chomsky'ego, Fillmore'a i Chafe'a, po dyskusję nad interpretacją tej roli semantycznej wśród innych językoznawców. Rozdział trzeci (*Stan badań nad instrumentalis w języku chińskim i polskim*) przedstawia dotychczasowe badania nad instrumentalis w języku chińskim i w języku polskim. Opisuje interpretację funkcji instrumentalis i środki formalne wyrażania tej funkcji w języku chińskim i polskim. Rozdział dopełniają informacje o badaniach nad instrumentalis w języku chińskim w porównaniu z innymi językami. W rozdziale czwartym (*Analiza porównawcza funkcji instrumentalis w języku chińskim i polskim*), stanowiącym część analityczną tej pracy, omówiono chińskie wyrażenia ze zgromadzonego materiału językowego (514 zdań) i odpowiadające im środki wyrażania funkcji instrumentalis w języku polskim. Wykazano, jak przedstawia się rozkład stosowanych w języku wyjściowym i docelowym konstrukcji składniowych wyrażających funkcję instrumentalis. Określono struktury semantyczne badanych zdań, zawierających rzeczowniki w roli instrumentalis, i wyróżniono cztery rodzaje zależności między rolami instrumentalis, agensem a pacjensem. Wychodząc od konstrukcji werbalno-nominalnej w języku chińskim, przeanalizowano w tym rozdziale wyrażenia z czasownikiem 用 *yòng* 'używać', wprowadzającym narzędzie czynności, oraz

czasownikami wskazującymi na użyty przy przemieszczaniu się środek lokomocji. Tak podzielone konstrukcje w języku wyjściowym i ekwiwalenty tych środków w języku polskim przeanalizowano dalej pod kątem wyróżnionych zależności między rolami semantycznych, biorąc przy tym pod uwagę wyrażenia w funkcji instrumentalis w języku polskim, wyrażone przez gramatyczny przypadek narzędnika i inne niż narzędnik formy gramatyczne. We *Wnioskach i podsumowaniu* przeprowadzonej w rozdziale czwartym analizy opisano związek między strukturą semantyczną zdania a środkami formalnymi zastosowanymi do realizacji roli instrumentalis w obu badanych językach.

Rozprawę zamyka *Zakończenie* i *Bibliografia*, poprzedzona *Aneksem*, na który składa się 514 zdań uzyskanych z korpusu *Academia Sinica* na Tajwanie, stanowiących realizację omawianych wyrażeń pełniących funkcję instrumentalis, a także zapewniających kontekst użycia wyrażeń chińskich w funkcji instrumentalis. Materiał językowy w pracy został przetłumaczony przez autora i dla płynności wypowiedzi poprawiony przez polskiego tłumacza przysięgłego. Zaznaczyć należy, że polskie przekłady zdań mają charakter niejednorodny: czasem są bliższe wersji dosłownej, czasem literackiej, co jednak pozwala uchwycić różne formy realizacji funkcji instrumentalis w języku polskim.

Na zakończenie kilka uwag o notacji i formie przedstawienia materiału językowego w języku wyjściowym. W całej pracy zastosowano tradycyjne znaki chińskie, zaś do zapisu ich wymowy transkrypcję *pinyin*. Przywołane w tekście pracy oraz opracowane w *Aneksie* przykłady w języku chińskim zostały opatrzone transkrypcją fonetyczną *pinyin*, dosłownym tłumaczeniem poszczególnych wyrazów, a dla fraz i zdań tłumaczeniem całej wypowiedzi na język polski. Każde wyrażenie w funkcji instrumentalis zostało wytłuszczone w tekście zdania zarówno w języku

chińskim, jak i polskim. Numeracja przykładów poddanych analizie i opisywanych w części analitycznej pracy zgodna jest z numerem zdania w Aneksie, od (1) do (514). Z kolei przykłady w rozdziale II i III, ilustrujące zjawiska językowe w języku chińskim i angielskim, wprowadzane są w zapisie ciągłym lub, gdy jest ich więcej, wyliczone jako (a), (b), (c) itd.; dla kolejnego poziomu, zazwyczaj w celu porównania wyrażeń, stosuje się oznaczenia 1., 2. (odpowiednio (a.1), (a.2), (b.1), (b.2).

W związku ze zróżnicowanym systemem zapisu nazwisk chińskich zachowano w pracy – zarówno w zapisie znakami jak i transkrypcją alfabetu łacińskiego – notację podaną przez autora cytowanej publikacji.

ROZDZIAŁ I

WPROWADZENIE DO ANALIZY PORÓWNAWCZEJ FUNKCJI INSTRUMENTALIS W JĘZYKU CHIŃSKIM I POLSKIM

1.1. Definicja funkcji instrumentalis

Pojęcie funkcji instrumentalis w tej pracy używane jest na określenie semantycznej funkcji rzeczownika reprezentującego obiekt, który pomaga wykonawcy czynności w działaniu na inny obiekt. W pracach z zakresu składni i semantyki dla nazwania funkcji instrumentalis używa się również pojęcia roli instrumentalis[1]. Rzeczownik taki wyrażany jest w języku chińskim konstrukcją werbalno-nominalną (VO) zasadniczo przez czasownik 用 *yòng* ‘używać’, a w określonych kontekstach przez inne czasowniki w tej samej funkcji składniowej. Tworzą one z rzeczownikiem wyrażenie okolicznikowe w funkcji instrumentalis. W języku polskim rzeczownik w funkcji instrumentalis realizowany jest przede wszystkim przez przypadek gramatyczny narzędnika, choć nie jest to jedyna dostępna forma wskazania narzędzia. Oto przykład obrazujący najczęściej stosowane narzędzie, odpowiednio w języku chińskim i polskim:

媽媽喜歡用刀削蘋果。

[1] W polskich pracach napotykane są jeszcze nazwy *funkcja instrumentalna* (Łoś 1904:9, 17; Grochowski 1975:22; Anusiewicz 1978:161; Milewska 2003:149), *funkcja narzędzia* (Heinz 1965:86; Grochowski 1973a:19–20; Grochowski 1973b:324–325; Grochowski 1975:19; Milewska 2003:149), *funkcja instrumentu* (Wojtasiewicz i Bojar 1971:20), *funkcja czynnika pomocniczego* (Łoś 1904:17; Karolak 1972:139) czy też *rola instrumentu* (Wojtasiewicz i Bojar 1971:20). Z kolei w angielskich pracach do tego samego pojęcia odnosi się nazwa *instrumental* (Narrog 2009:593; Huddleston 1970:504; Li Yafei 1991; Nilsen 1973; Li Yingche 1971:20; Cook 1989:24; Marantz 1985:246–247; Lakoff 1968) i/lub *instrument* (Alexiadou i Schäfer 2006:40; Bogusławski 1974:53; Chafe 1970:152; Grochowski 1986:428; Halliday 2004:267–268; Jackendoff 1990:142; Jezek i Varvara 2015; Luraghi 2003:33; Palancar 2002:88; Platt 1971:23; Potts 1978:399–458; Schlesinger 1989).

māma xǐhuān yòng dāo xiāo pínguǒ
mama lubić używać nóż obierać jabłko
Mama lubi obierać jabłka **nożem**.

Pojęciu roli instrumentalis poświęcono w literaturze przedmiotu wiele uwagi. Zagadnienie dotyczące tej funkcji semantycznej zostało poruszone po raz pierwszy przez Fillmore'a (1966), a potem szczegółowo opisane przez tegoż badacza w monografii o teorii ról semantycznych (Fillmore 1968)[2]. Później tematyka roli instrumentalis wywołała duże zainteresowanie językoznawców przeprowadzających analizę składniowo-semantyczną czasowników w języku angielskim. Dzięki temu teoria ról semantycznych została rozwinięta w latach 70. i 80. minionego wieku[3]. Problematyka roli instrumentalis była chętnie podejmowana również przez gramatyków języka chińskiego. Szerzej, zastosowali oni teorię ról semantycznych, żeby utworzyć system ról semantycznych w języku chińskim[4]. Z kolei w języku polskim analiza funkcji instrumentalis była przeprowadzana w monografiach o strukturze przypadków gramatycznych, a także w pracach poświęconych teorii składni i semantyki[5].

Z wielu propozycji interpretacji funkcji instrumentalis najbardziej trafne spostrzeżenia zostały zawarte w pracy Chafe'a (1970). Według autora występowanie rzeczownika w funkcji instrumentalis w zdaniu jest ściśle związane z charakterystyką semantyczną czasownika. Zgodnie z postulatem badacza rzeczownik w funkcji instrumentalis jest bezpośrednio zależny od czasownika czynnościowo-procesualnego, który obligatoryjnie łączy się z rzeczownikami w roli agensa wyrażającego wykonawcę czynności i roli pacjensa, podlegającego działaniu i procesowi spowodowanemu czynnością. W związku z tym w strukturze semantycznej zdania rzeczownik w funkcji

[2] Zob. podrozdział 2.5.
[3] Zob. podrozdziały 2.6. i 2.7.
[4] Zob. podrozdział 3.1.
[5] Zob. podrozdział 3.2.

instrumentalis występuje w relacji zależności z rzeczownikiem nazywającym agensa, którego działanie wymaga narzędzia, które to z kolei powoduje zmiany pacjensa. Jest więc zatem pośrednio także w relacji do pacjensa. Zgodnie z przemyśleniami Chafe'a, koniecznym warunkiem pojawienia się rzeczownika w funkcji instrumentalis w danym zdaniu jest obecność w strukturze semantycznej tego zdania rzeczowników pełniących funkcje agensa i pacjensa.

Nie mniej istotne jest wyznaczenie wynikających z czasownika ról semantycznych pozostałych rzeczowników, w tym implikowaną rolę instrumentalis. Ich wskazanie pozwala na identyfikację funkcji semantycznej pełnionej przez poszczególne rzeczowniki w danym zdaniu. Jest to bardzo ważne dla niniejszej pracy, gdyż umożliwia dokonanie właściwego wyboru materiału językowego z korpusu języka chińskiego, o czym będzie mowa w podrozdziale 1.3.

Przedstawione niżej trzy role semantyczne są kluczowe dla niniejszej pracy. Role te, determinowane przez czasownik czynnościowo-procesualny w danej strukturze semantycznej zdania, można zdefiniować w następujący sposób:

1. rzeczownik w funkcji agensa: rzeczownik reprezentuje to, co posiada potencjał, by aktywnie przeprowadzać czynność przy użyciu pewnego przedmiotu;
2. rzeczownik w funkcji pacjensa: rzeczownik reprezentuje konkretny obiekt, który podlega działaniu sprawcy i ulega zmianie stanu wskutek działania użytego przez sprawcę przedmiotu;
3. rzeczownik w funkcji instrumentalis: rzeczownik taki reprezentuje konkretny przedmiot, który jest używany przez sprawcę do działania na inny obiekt.

W ustaleniu definicji wymienionych wyżej ról semantycznych nie została tu uwzględniona cecha żywotności rzeczowników, traktowana przez Fillmore'a (1968: 24–25) jako kryterium rozróżniania poszczególnych ról semantycznych. W niniejszej

pracy została natomiast przyjęta teoria Chafe'a (1970), wskazująca na to, że to czasownik decyduje o roli semantycznej rzeczowników w zdaniu. Istnieją jednak takie właściwości semantyczne, które z natury należą do rzeczowników pełniących określoną funkcję semantyczną. Taką własnością jest cecha potencjału zaproponowana przez Chafe'a (1970:110), a przypisywana rzeczownikom w funkcji agensa mającego możliwość zainicjonowania czynności. Niemniej jednak dla większości ról semantycznych nie istnieją stałe cechy semantyczne. Oznacza to, że rzeczowniki w funkcji pacjensa mogą mieć cechę żywotności lub jej nie mieć. Zbiór cech semantycznych, którym charakteryzuje się rzeczownik w danej roli semantycznej, zostanie rozpoznany w konkretnym kontekście.

Zważywszy na analizę porównawczą – cel niniejszej dysertacji – i wagę analizy przypadków semantycznych w języku chińskim, który nie zna deklinacji i kategorii fleksyjnych leksemów, nie można było pominąć cennych uwag wychodzących poza definicję instrumentalis, a ważkich w rozważaniach nad rzeczownikiem. W publikacjach językoznawców sinologów (zob.: Xu Jie 1986b; Li Linding 1988:78–95; Lin Xingguang, Lu Quan i Wang Lingling 1994; Fu Yuxian 1994:179; Chen Changlai 1998)[6] istotne dla analizy instrumentalis są postulaty o odróżnieniu rzeczowników w funkcji instrumentalis od rzeczowników w funkcji materiału i funkcji sposobu, które występują w podobnym środowisku syntaktycznym jak rzeczowniki w funkcji instrumentalis. Funkcja materiału jest przypisana rzeczownikom reprezentującym przedmioty, które podlegają działaniu agensa i stają się częścią pacjensa po zakończeniu czynności. Z kolei funkcja sposobu jest przypisana rzeczownikom nazywającym abstrakcyjne pojęcia.

Kryteria funkcji instrumentalis, zdefiniowanej w niniejszej pracy jako rzeczownik

[6] Uwagi dotyczące wyróżnienia omówione zostały w podrozdziale 3.1.1.

nazywający przedmiot używany przez sprawcę działania na inny przedmiot, spełniają w języku chińskim rzeczowniki w wyrażeniach:

1. 用 *yòng* ‘używać’ + N,
2. 坐 *zuò* ‘jechać, siedząc w jakimś pojeździe’ + N,
3. 搭 *dā* ‘korzystać’ + N,
4. 乘 *chéng* ‘podróżować czymś’ + N oraz
5. 騎 *qí* ‘siedzieć okrakiem’ + N.

Odnotować tu należy, że wyrazy w pierwszej konstrukcji opisują znaczenie przedmiotu jako narzędzia w ścisłym tego słowa znaczeniu, a pozostałe nazywają środki przemieszczania się.

1.2. Metodologia badań

Analiza przeprowadzona w niniejszej pracy oparta jest na teorii ról semantycznych stworzonej przez Fillmore’a (1968; 1969; 1971) oraz rozwiniętej przez Chafe’a (1970) i innych. Zgodnie z propozycją Fillmore’a (1968) zdanie dzieli się na strukturę powierzchniową i strukturę głęboką. Struktura powierzchniowa jest formalną reprezentacją zdania, struktura głęboka jest zaś jego reprezentacją semantyczną. W strukturze głębokiej zdania występuje predykat najczęściej wyrażany czasownikiem, a argumenty zwykle są oznaczane rzeczownikami. Argumentom predykatu przypisuje się różne funkcje semantyczne (role semantyczne), w tym funkcje agensa, pacjensa, instrumentalis itd. w zależności od relacji semantycznych między predykatem i argumentami. Różnice funkcji semantycznych między argumentami predykatu są na tyle istotne, że wpływają na zachowania syntaktyczne argumentów w zdaniu. Dzięki analizie relacji semantycznych między poszczególnymi składnikami zdania można wskazać brak poprawności gramatycznej lub/i brak sensu (logicznej treści) wypowiedzi. Z kolei zgodnie z założeniem Chafe’a (1970) obecność ról semantycznych jest

uwarunkowana czasownikiem; jego teoria kładzie nacisk na centralną pozycję czasownika, który określa strukturę semantyczną zdania. Według tego autora zrozumienie natury czasownika jest punktem wyjścia do analizy ról semantycznych rzeczowników. Koncepcje ról semantycznych w ujęciu Fillmore'a, Chafe'a i innych badaczy zostaną przedstawione w podrozdziale 2.5., 2.6. oraz 2.7.

W niniejszych badaniach wykorzystana została analiza jednostronna[7]. W takiej analizie unilateralnej punktem wyjścia jest jeden z porównywanych języków, dlatego przy porównywaniu rozróżnia się język wyjściowy i język docelowy. Podejście jednostronne wiąże się z podejściem semazjologicznym, które zajmuje się badaniem faktów językowych: od formy do treści (Koczerhan 2009:65). Język wyjściowy służy za system współzależnych pojęć opisu języka docelowego. Wspomniana analiza przeprowadzana w jednym kierunku przedstawia znaczenia zjawisk gramatycznych i leksykalnych w języku wyjściowym oraz środki komunikujące takie znaczenia w języku docelowym. Zgodnie z metodą jednokierunkową należy ustalić strukturę językową wyrażającą pewne znaczenia lub pojęcia, a następnie poszukać odpowiednich środków przekazujących te same znaczenia lub pojęcia w języku docelowym i w ten sposób ukazać związek między wybraną strukturą języka wyjściowego a jej odpowiednikami w języku docelowym. Schemat pokazuje model analizy unilateralnej według Xu Yulonga (2001):

[7] W podrozdziale 2.1. przedstawione zostaną rodzaje badań porównawczych.

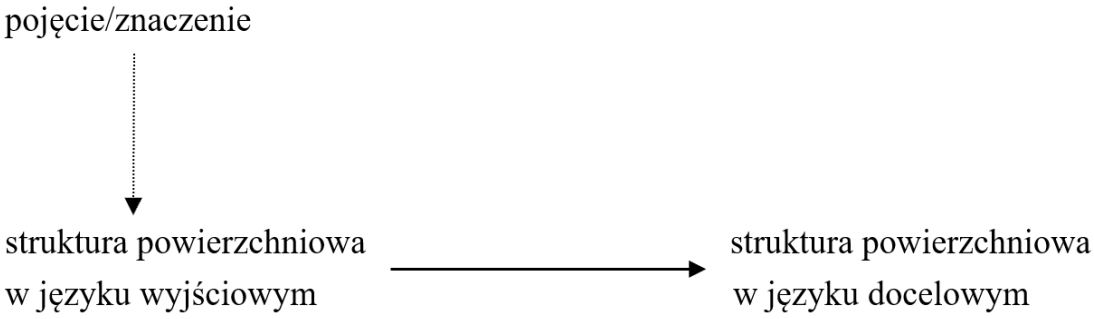

Wykres 1. Model analizy unilateralnej (Xu Yulong 2001:14)

Przewaga metody jednostronnej polega na tym, że porównanie odbywa się bez udziału metajęzyka, gdyż punktem odniesienia porównania jest język wyjściowy (Morciniec 2016:25; Koczerhan 2009:65). Warto też dodać, że wyniki analizy jednostronnej można zastosować w uczeniu się języka docelowego przez użytkowników języka wyjściowego, w tłumaczeniu z języka wyjściowego na język docelowy czy też w opracowywaniu słowników języka docelowego dla użytkowników języka wyjściowego.

Porównanie funkcji instrumentalis w tej pracy przeprowadzono w kierunku od języka chińskiego do języka polskiego. Za bazę porównawczą posłużyły struktury powierzchniowe w funkcji instrumentalis w języku chińskim, dlatego pojęcie funkcji instrumentalis zinterpretowane zostało z punktu widzenia gramatyków badających funkcję instrumentalis w języku chińskim. Najpierw sklasyfikowane zostały struktury powierzchniowe implikujące rzeczowniki w funkcji instrumentalis w języku chińskim, a potem ukazano czynniki semantyczne wpływające na zróżnicowane reprezentacje pogrupowanych struktur powierzchniowych. Następnie przedstawiona została każda struktura powierzchniowa implikująca rzeczowniki w funkcji instrumentalis w języku chińskim oraz jej odpowiednie struktury powierzchniowe w języku polskim. Przy zestawieniu każdej powierzchniowej struktury w języku chińskim i jej odpowiedników

w języku polskim podjęto próbę wskazania czynników semantycznych, wpływających na różnice formalne między poszczególnymi polskimi odpowiednikami.

Dzięki zastosowaniu metody jednokierunkowej w porównywaniu realizacji funkcji instrumentalis w języku chińskim i polskim uzyskano, bez użycia metajęzyka, uporządkowaną analizę porównawczą możliwą do praktycznego zastosowania zarówno w nauczaniu języka chińskiego odbiorców polskojęzycznych, jak i w nauczaniu języka polskiego studentów chińskojęzycznych.

1.3. Materiał językowy

1.3.1. Źródła korpusowe języka chińskiego

Wykorzystany w analizie materiał badawczy w języku chińskim pochodzi ze zbilansowanego korpusu współczesnego języka chińskiego w wersji 4.0 utworzonego przez *Academia Sinica* na Tajwanie (ang. Academia Sinica Balanced Corpus of Modern Chinese version 4.0[8]; dalej: Korpus Sinica). Teksty zawarte w Korpusie Sinica zebrane zostały z różnych dziedzin tematycznych, różnych odmian stylistycznych i źródeł z lat 1981–2007. Zasób wyrazów w nim zawartych przekracza liczbę dziesięciu milinów. W Korpusie Sinica znajdują się wyrażenia często używane przez rodzimych użytkowników języka chińskiego. Uzasadnione jest zatem założenie, że materiał językowy dobrany do Korpusu Sinica stanowi reprezentatywną próbkę nieograniczonej ilości zdań we współczesnym języku chińskim.

Materiał językowy w zbilansowanym Korpusie Sinica sklasyfikowany został ze względu na dziedzinę tematyczną, gatunek tekstowy, źródło tekstów, styl języka oraz rodzaj wypowiedzi. Zbiór tekstów obejmuje sześć dziedzin tematycznych, tj. literaturę,

[8] Korpus znajduje się pod adresem http://asbc.iis.sinica.edu.tw/.

życie, społeczeństwo, nauki ścisłe, filozofię oraz sztukę. Na podstawie tekstów z wymienionych dziedzin tematycznych został dokonany dobór próbek do Korpusu Sinica. Liczba tekstów i udział procentowy poszczególnych tematów w Korpusie Sinica zostały przedstawione w tabeli 1. Z kolei gatunek tekstowy dotyczy sposobu przedstawiania wypowiedzi; wyróżnia się reportaże, prozę, krytykę, wiersze, pisma urzędowe, konwersacje, przemówienia, krótkie utwory poetyckie, scenariusze, ogłoszenia, instrukcje, autobiografie, dzienniki, protokoły, powieści / opowiadania / bajki oraz reklamy. Jeśli chodzi o źródła tekstów, są to: gazety, czasopisma, periodyki naukowe, podręczniki, poradniki, rozprawy naukowe, książki popularno-naukowe, media audio-wizualne, wywiady i inne. Teksty dotyczące stylu to teksty pisane: przemówienia, dramaty, protokoły oraz teksty mówione: rozmowy, dialogi, wypowiedzi. Ponad 90% materiału językowego pochodzi z wypowiedzi pisemnych ze względu na łatwiejszy do nich dostęp. Jeśli chodzi o rodzaj wypowiedzi, wyodrębniono: narrację, przedstawienie faktów (ekspozycję), argumentację i opisy.

dziedziny tematyczne	literatura	życie	społeczeństwo	nauki przyrodnicze	filozofia	sztuka
liczba tekstów	2525	5461	7466	1482	1378	935
udział procentowy	13%	28%	38%	8%	8%	5%

Tabela 1. Liczba tekstów i udział procentowy poszczególnych tematów w Korpusie Sinica

Każdy wyraz w danym zdaniu w Korpusie Sinica przyporządkowano klasie gramatycznej. Zgodnie z definicją ustaloną w Korpusie Sinica za wyraz uznawany jest

ciąg znaków, który posiada samodzielne znaczenie i/lub pełni określoną funkcję składniową. W korpusie wyróżnione zostały następujące klasy wyrazów: czasowniki, rzeczowniki, przymiotniki niepredykatywne, przyimki, przysłówki, partykuły, spójniki i wykrzykniki, przy czym dla szczegółowej klasyfikacji istnieją podklasy czasowników, rzeczowników, przysłówków i spójników. Oprócz klas wyrazowych w Korpusie Sinica można odnaleźć niektóre cechy właściwe wyszukiwanemu leksemowi (znormalizowanie grupy wyrazowej, nazwa własna), wydzielić komponenty wyrazów złożonych (według kolejności i wewnątrzwyrazowej funkcji składniowej: pierwsza / druga część wyrazu złożonego), wskazać potencjał pełnienia funkcji orzeczenia, dopełnienia przedmiotowego i dopełnienia komplementywnego.

Wyszukiwanie materiału językowego w systemie Korpusu Sinica przebiega w dwóch etapach. W pierwszym etapie można dowolnie zaznaczyć zakres wyszukiwania, w tym dziedzinę tematyczną, gatunek tekstowy, źródło tekstów oraz rodzaj wypowiedzi. W drugim etapie należy podać słowo kluczowe w polu wyszukiwania, a potem zaznaczyć klasę gramatyczną i/lub cechę syntaktyczną. Zgodnie z wybranymi kryteriami w obu etapach system wyszukiwania wyszukuje zdania zawierające wyszukiwane słowo kluczowe. Na górze strony jest informacja o wyszukanej w wyniku wyszukiwania ilości zdań w wybranych przez użytkownika dziedzinach tematycznych. Na każdej stronie występuje maksymalnie sto linijek przykładów, każdy wyświetlony w ciągu 40–50 znaków chińskich dla każdej wyszukanej odpowiedzi. W każdej linijce widnieje słowo kluczowe (wskazane jako wyszukiwane), umieszczone pośrodku i podkreślone na czerwono. Ograniczenie wyświetlenia wypowiedzi do 50 znaków chińskich czasem utrudnia jej zrozumienie. Można jednak rozszerzyć kontekst przykładu poprzez kliknięcie ikonki „więcej", widocznej na początku i na końcu danej linijki przykładu. Dostępna jest także informacja o klasie gramatycznej każdego wyrazu,

którą otrzymuje się za pomocą kliknięcia ikonki „pokaż klasę wyrazów” w górnym lewym rogu okna. Dzięki temu obok każdego leksemu wyświetla się w nawiasie jego klasa gramatyczna. Jednak należy zaznaczyć, że przykłady z informacją o klasie gramatycznej wyrazów zawierają do 20 znaków, a ikonka „więcej”, pozwalająca na rozszerzenie kontekstu przykładów, jest niedostępna.

1.3.2. Etapy i kryteria gromadzenia materiału językowego

Gromadzenie do niniejszej pracy wyrażeń występujących w roli instrumentalis odbywało się w trzech etapach. W pierwszym etapie dokonany został wybór tematów wypowiedzi dla materiału językowego z Korpusu Sinica. W kolejnym etapie nastąpiło wprowadzenie słowa kluczowego, klasy wyrazowej i/lub cechy syntaktycznej. W trzecim etapie należało dokonać wyboru odpowiedniego materiału badawczego z Korpusu Sinica.

I tak w pierwszym etapie wyznaczono zakres materiału z Korpusu Sinica, zaznaczając dwie z sześciu dziedzin tematycznych, tj. „życie” oraz „literatura”. W obu dziedzinach występuje bowiem znaczna ilość przykładów użycia języka w życiu codziennym przez rodzimych użytkowników języka chińskiego. W dziedzinie „życie” są tematy często pojawiające się w komunikacji werbalnej, nawiązujące do codziennego życia, np. podróż, sport, jedzenie, zdrowie, ubrania, osoby znane, rodzina, zakupy itd. Z kolei utwory literackie nie tylko stanowią wzór wypowiedzi pisemnej, lecz także odzwierciedlają różne aspekty życia na Tajwanie i językowe realizacje w języku chińskim w konkretnych okolicznościach komunikacji. Pozostałe kryteria wyszukiwania, tj. gatunek tekstowy, źródło tekstów oraz rodzaj wypowiedzi, nie zostały w procesie zawężania zbioru wypowiedzi wskazane, aby materiał badawczy z Korpusu Sinica był różnorodny gatunkowo i stylistycznie.

Dalej przystąpiono do zebrania zdań z rzeczownikami nazywającymi narzędzie użyte podczas działania. Ponieważ z Korpusu Sinica niemożliwe było uzyskiwanie rzeczowników według funkcji semantycznej instrumentalis, konieczne było wyszukiwanie czasowników łączących się z rzeczownikami i przez to tworzących wyrażenie werbalno-nominalne w roli instrumentalis. Jako kryterium wyszukiwania wskazano następujące czasowniki: 用 *yòng* ‘używać’, 坐 *zuò* ‘jechać, siedząc w jakimś pojeździe’, 搭 *dā* ‘korzystać’, 乘 *chéng* ‘podróżować czymś’, 騎 *qí* ‘siedzieć okrakiem’. Każdy z nich wymaga rzeczownika jako dopełnienia bliższego i tworzy razem z nim grupę czasownikową o strukturze VO, tj. 用 *yòng* + N, 坐 *zuò* + N, 搭 *dā* + N, 乘 *chéng* + N oraz 騎 *qí* + N. Takie połączenia czasowników z rzeczownikami stanowią typowy środek formalny wyrażenia funkcji instrumentalis w języku chińskim, przy czym czasownik 用 *yòng* ‘używać’ może łączyć się z różnymi rzeczownikami, a pozostałe cztery czasowniki występują wyłącznie z nazwami środków lokomocji. Etap trzeci gromadzenia materiału językowego do niniejszego badania polegał na wyselekcjonowaniu ze wskazanego przez Korpus Sinica materiału wszystkich przykładów zdań zawierających rzeczownik nazywający narzędzie działania, wpisujący się w definicję funkcji instrumentalis w strukturze semantycznej zdania.

Niżej scharakteryzowane zostaną czasowniki użyte w drugim i trzecim etapie jako kryterium wyszukiwania wyrażeń werbalno-nominalnych i selekcji zdań. Podane zostaną dane ilościowe o uzyskanym zbiorze wyrażeń.

Czasownik 用 *yòng* w konstrukcji VO

W drugim etapie przeszukiwania Korpusu Sinica został wprowadzony leksem 用 *yòng* jako słowo kluczowe. Wyraz 用 *yòng* oznacza ‘używać’. Jednak powszechna

polikategorialność w języku chińskim każe w poszczególnych konstrukcjach brać pod uwagę klasę gramatyczną wyrazu, wynikającą z pozycyjności, czyli szyku wyrazów. Zatem przy określaniu klasy wyrazowej leksemu 用 *yòng* w procedurze wyszukiwania został wskazany przyimek, gdyż w Korpusie Sinica grupa czasownikowa 用 *yòng* + N w funkcji instrumentalis uznawana jest za konstrukcję przyimkową[9]. Chociaż poza podaniem słowa kluczowego można w wyszukiwarce określić jego cechę syntaktyczną, nie zaznaczono żadnych dodatkowych wskazówek, gdyż grupa przyimkowa 用 *yòng* + N nie wykazuje w języku chińskim charakterystycznych cech syntaktycznych.

W trzecim etapie wyselekcjonowano materiał badawczy. Zgodnie z kryteriami wskazanymi w pierwszych dwóch etapach, z zasobów Korpusu Sinica wyłoniono 1502 zdania z wyrażeniem 用 *yòng* + N. Zdania poddano analizie pod kątem znaczenia oraz ról semantycznych obecnych w zdaniu, dokonując selekcji wyrażeń w roli instrumentalis, zgodnie z przyjętą w niniejszej pracy definicją tejże funkcji[10]. Spośród 1502 zdań zakwalifikowane do badania zostały wyłącznie zdania zawierające czasownik czynnościowo-procesualny oraz rzeczowniki pełniące funkcję semantyczną instrumentalis, agensa i pacjensa. Istotne jest, że wspomniane trzy role semantyczne są zależne od siebie, gdyż przedmiot reprezentowany przez rzeczownik w roli instrumentalis służy agensowi do działania na obiekt reprezentowany przez pacjensa. Należy jednak zaznaczyć, iż zaliczone zostały do materiału badawczego również zdania

[9] Leksem 用 *yòng* należy do różnych klas wyrazowych. W podstawowym znaczeniu ‘używać’ jest w języku chińskim czasownikiem i jako taki wchodzi w relacje z rzeczownikami w grupie składniowej. przyjmując funkcję orzeczeniową. Może również być klasyfikowany jako rzeczownik ‘użycie’/‘stosowanie’. Jednak w zdaniach, gdzie pojawia się w konstrukcjach pełniących funkcję instrumentalis, klasyfikowany jest jako przyimek. Leksem 用 *yòng* stanowi zatem przykład zjawiska polikategorialności wyrazów chińskich (Zajdler 2005:18–19). W wypadku braku zaznaczenia klasy wyrazowej leksemu 用 *yòng* w przeszukiwaniu Korpusu Sinica, korpus wskazuje zdania, w których leksem 用 *yòng* pełni różne funkcje składniowe, co łączy się z przynależnością do różnych klas gramatycznych.

[10] Definicja funkcji instrumentalis została omówiona w podrozdziale 1.1.

pozbawione wykonawcy czynności, tj. zdania z konstrukcją nieosobową oraz zdania w trybie rozkazującym, gdyż w zdaniach wymienionych typów występuje domyślny agens. Poza tym uwzględnione zostały zarówno zdania pojedyncze, jak i złożone z wyrażeniami w roli instrumentalis.

W wyniku selekcji na podstawie zależności między poszczególnymi rolami semantycznymi do materiału badawczego zostały zakwalifikowane 331 zdania zawierające wyrażenie 用 *yòng* + N w roli instrumentalis[11].

Czasowniki 坐 *zuò*, 搭 *dā*, 乘 *chéng* oraz 騎 *qí* w konstrukcji VO

Jako kolejne kryterium, w drugim etapie, tj. etapie wprowadzenia do wyszukiwarki Korpusu Sinica słowa kluczowego, za hasło wyszukiwane służyły czasowniki 坐 *zuò* ‘jechać, siedząc w jakimś pojeździe’, 搭 *dā* ‘korzystać’, 乘 *chéng* ‘podróżować czymś’ oraz 騎 *qí* ‘siedzieć okrakiem’. Wyrazy te wchodzą w konstrukcję werbalno-nominalną, co jest podstawą przyjęcia ich jako kryterium wyszukiwania w tej pracy; w połączeniu z nazwą pojazdu implikują znaczenie ‘użycie środka lokomocji’. W Korpusie Sinica czasownik 坐 *zuò* ‘jechać, siedząc w jakimś pojeździe’ sklasyfikowany został jako czasownik czynnościowy nieprzechodni. Z kolei pozostałe czasowniki, tj. 搭 *dā* ‘korzystać’, 乘 *chéng* ‘podróżować czymś’ i 騎 *qí* ‘siedzieć okrakiem’ przyporządkowane zostały czasownikom czynnościowym przechodnim. Podobnie jak dla omówionego wcześniej czasownika 用 *yòng*, pole „cecha syntaktyczna” nie zostało zaznaczone, gdyż wyszukiwane grupy czasownikowe nie wykazują w języku chińskim charakterystycznych cech syntaktycznych.

[11] Z materiału językowego wyłączono 1169 zdań otrzymanych w drugim etapie. W znacznej ilości wykluczonych zdań rzeczowniki w konstrukcji 用 *yòng* + N nie pełniły funkcji instrumentalis, a funkcję semantyczną materiału lub sposobu, wspomnianą w podrozdziale 1.1. W pozostałych wykluczonych zdaniach rzeczowniki pełniące funkcję pacjensa okazały się abstrakcyjne (patrz: definicja roli pacjensa w podrozdziale 1.1.).

Zgodnie z kryteriami wyszukiwania w pierwszych dwóch etapach otrzymano 1052 zdania, w tym 694 zdania z czasownikiem 坐 *zuò* ‘jechać, siedząc w jakimś pojeździe’+ N , 165 zdań z czasownikiem 搭 *dā* ‘korzystać’ + N, 38 zdań z czasownikiem 乘 *chéng* ‘podróżować czymś’+ N, 155 zdań z czasownikiem 騎 *qí* ‘siedzieć okrakiem’ + N.

W trzecim etapie z uzyskanych zdań wyłoniono te z nazwami środków transportu. W analizie struktury semantycznej przykładów ponownie wzięto pod uwagę występowanie w zdaniu rzeczowników pełniących funkcję agensa, pacjensa i instrumentalis. I tu warto podkreślić, że w strukturze powierzchniowej takich zdań obecne są rzeczowniki, którym, ze względu na działanie wyrażone czasownikiem, można przyporządkować rolę agensa i rolę instrumentalis; brakuje rzeczownika, na który działanie jest ukierunkowane. Okazuje się, że rzeczownik w roli agensa jest równy rzeczownikowi w roli pacjensa ze względu na to, że wykonawca czynności porusza się za pomocą środka lokomocji i ulega zmianie lokacji w przestrzeni. Tym samym podmiot zdania łączy w sobie dwie role semantyczne: agensa i pacjensa. Jeśli chodzi o rzeczownik w roli instrumentalis, uwzględnione zostały nie tylko nazwy środków lokomocji, lecz także nazwy zwierząt, służących do przemieszczania się. Podobnie jak w wypadku konstrukcji 用 *yòng* + N, do materiału językowego zostały zaliczone zdania z konstrukcją nieosobową oraz zdania w trybie rozkazującym, z których można wywnioskować występowanie agensa. Wedle wyżej omówionych zasad selekcji zdań w materiale badawczym zgromadzono łącznie 183 zdania, w tym 42 zdania z czasownikiem 坐 *zuò* ‘jechać, siedząc w jakimś pojeździe’, 68 zdań z czasownikiem 搭 *dā* ‘korzystać’ , 12 zdań z czasownikiem 乘 *chéng* ‘podróżować czymś’ oraz 61 zdania z czasownikiem 騎 *qí* ‘siedzieć okrakiem’[12].

[12] Niewielka ilość zakwalifikowanych zdań w stosunku do wskazanego w korpusie materiału wynika z wieloznaczności czasowników. Homonimia, podobnie jak polikategorialność, to w języku chińskim

Przykłady zebrane w materiale badawczym podano w aneksie. W rozdziale IV opisującym analizę zdania zachowują numerację zgodną z numeracją zdań w aneksie. Zdania zostały przedstawione w następujący sposób: zdanie zapisane w tradycyjnych znakach chińskich, zapis znaków w transkrypcji *pinyin*, dosłowne tłumaczenie wyrazów i zdanie w języku polskim. Tak samo w tekście w pracy zapisano wyrazy i wyrażenia: znaki chińskie, *pinyin* i znaczenie wyrazów. Wszystkie wyrażenia w roli instrumentalis zostały podane pogrubioną czcionką w przykładach w języku chińskim oraz polskim. Jako kontekst badanych wyrażeń przyjęto taką długość zdania, która umożliwia zrozumienie sensu wypowiedzi. Niektóre ze zdań są krótsze niż te, które podano w Korpusie Sinica; usunięto z nich zbędne słowa, zakłócające komunikację. Pominięte fragmenty zdań zostały oznaczone symbolem (…). Z kolei pewne zdania zostały rozszerzone lub uzupełnione o kontekst, otrzymany dzięki kliknięciu ikonki „więcej", co pozwoliło na wskazanie tego kontekstu i zrozumienie zdań. Jeśli dla jasności analizowanej wypowiedzi konieczne było dodanie w języku chińskim wyrazu (spójnego z kontekstem), to został on umieszczony między symbolami [ ]; zasada ta dotyczyła także przykładów w języku polskim. Co do polskiego tłumaczenia, przykłady w języku chińskim przełożone zostały na język polski w taki sposób, by były ekwiwalentne semantycznie i pragmatycznie, ale także zachowały formę zbliżoną do oryginału.

powszechne zjawisko. Istotnym kryterium było zatem znaczenie. W większości otrzymanych zdań czasownik 坐 *zuò* wystąpił w znaczeniu 'znajdować się gdzieś z nogami zgiętymi w kolanach', który łączy się z nazwami miejsc w funkcji lokatywnej. Z kolei czasownik 搭 *dā* 'korzystać' ma również znaczenie 'rozstawiać (namiot)', 'położyć (coś) (gdzieś)' itd., a czasownik 乘 *chéng* może oznaczać 'mnożyć', 'wykorzystać (okazję)' itd. W procesie selekcji wykluczono także zdania z niejasnym sensem wypowiedzi, spowodowanym brakiem nazwy środka lokomocji, oraz zdania, w których omawiane czasowniki oznaczają nie tyle przemieszczanie się jako podróż, ile czynność inicjującą przyszłą zmianę lokacji.

1.3.3. Ograniczenia materiału językowego

W sumie zgromadzono 514 zdań z rzeczownikami w funkcji instrumentalis. Materiał językowy użyty w niniejszej pracy podlega kilku ograniczeniom. Po pierwsze, przykłady z wyrażeniami w roli instrumentalis, które pochodziły z Korpusu Sinica, dotyczyły tajwańskiego standardu współczesnego języka chińskiego, czyli języka chińskiego używanego na Tajwanie od początku lat 50. minionego stulecia. W związku z tym zebrany materiał badawczy odzwierciedla zwyczaje językowe użytkowników języka chińskiego na Tajwanie. Mogą zatem pojawić się w materiale językowym regionalizmy w zakresie użycia rzeczowników w funkcji instrumentalis. Po drugie, analiza funkcji instrumentalis w języku chińskim odnosi się do przykładów zaczerpniętych głównie z języka pisanego, zawartych we wspomnianym korpusie. Tym samym w zbiorze badawczym znalazła się stosunkowo niewielka ilość przykładów wyrażających funkcję instrumentalis w języku chińskim mówionym. Po trzecie, w polskim tłumaczeniu wyrażeń chińskich w roli instrumentalis zastosowano wyrażenia powszechnie używane w języku polskim, które niekoniecznie są jedynym sposobem wyrażania tej funkcji w języku polskim.

ROZDZIAŁ II

TEORETYCZNE PODSTAWY ANALIZY PORÓWNAWCZEJ PRZYPADKÓW GŁĘBOKICH

2.1. Badania porównawcze w językoznawstwie

Metoda porównawcza w badaniach językoznawczych może być stosowana w badaniach historycznych i synchronicznych języka w poszczególnych działach językoznawstwa: fonetyce, fonologii, morfologii, składni, semantyce i pragmatyce. Pozwala ona zaobserwować zmiany w danym języku, przeprowadzić rekonstrukcję historyczną wcześniejszych form języka lub wyznaczyć pokrewieństwo między językami (zob. klasyfikacja genetyczna). Badania porównawcze umożliwiają też klasyfikację języków zależną od miejsca (zob. klasyfikacja geograficzna, zwana też arealną) lub od cech typologicznych i funkcjonalnych poszczególnych podsystemów języka oraz ich wzajemnej relacji do siebie, niezależnie od ich pochodzenia (zob. klasyfikacja typologiczna). Rezultat analizy wybranego aspektu porównywanych języków w danym momencie ich rozwoju ujawnia zróżnicowane mechanizmy i narzędzia formalne służące werbalnemu wyrażeniu określonej treści. W tym rozumieniu metoda porównawcza została przyjęta w celu porównania i przeprowadzenia analizy funkcji instrumentalis w dwóch niespokrewnionych ze sobą językach, języku polskim – o systemie fleksyjnym form wyrazowych, i języku chińskim – o systemie izolującym.

Xu Yulong (2002:1–4) omawia językoznawcze badania porównawcze, biorąc pod uwagę zmiany w języku zachodzące w czasie (diachronicznie) i stan języka w wyznaczonym czasie (synchronicznie). Badania diachroniczne porównują materiał

językowy różnych okresów w przeszłości. Porównań można dokonywać w obrębie jednego języka (analizując jego rozwój) lub między językami (analizując ich wzajemne relacje). Badanie synchroniczne wymaga zawężenia czasu tak, aby wykluczyć procesy zachodzące w języku, a skupić się na jego stanie w badanym momencie. Wspomniane dwie perspektywy badawcze przecinają się i tworzą cztery rodzaje badań porównawczych w dziedzinie językoznawstwa, co ilustruje poniższy wykres:

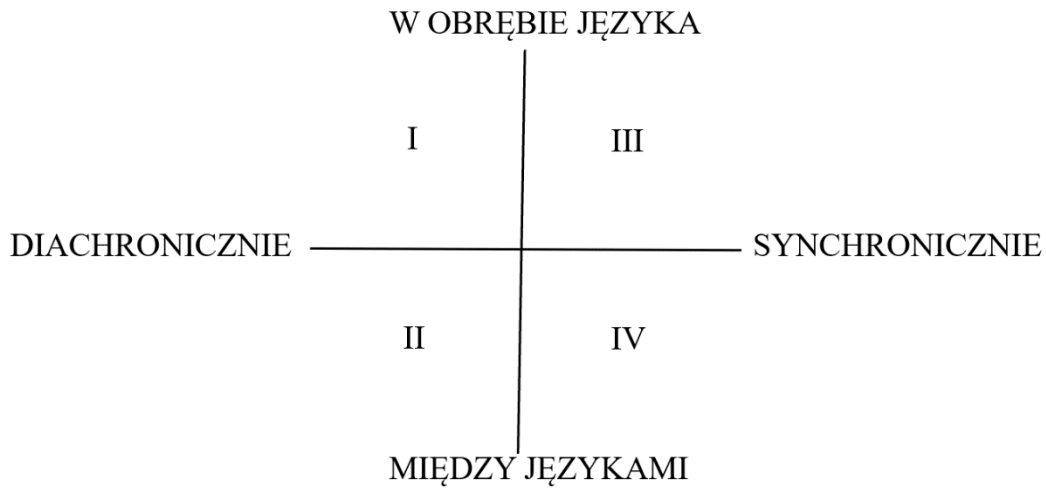

Wykres 2. Rodzaje badań porównawczych według Xu Yulonga (2002:2)

W podejściu diachronicznym do jednego języka (I w wykresie 2.) badania opierają się na porównaniu elementów wybranego podsystemu języka na różnych etapach jego dziejów. Pozwalają na przedstawienie zmian językowych zachodzących z upływem czasu oraz określenie reguł obowiązujących w ewolucji języka. W badaniach diachronicznych między językami (II w wykresie 2.) dokonuje się porównywanie systemów języków spokrewnionych w różnych okresach ich rozwoju, a celem tych badań jest wykrycie odpowiedniości w podsystemie fonetycznym, gramatycznym czy leksykalnym między porównywanymi językami. To prowadzi do podejmowania próby rekonstrukcji prajęzyka. W badaniach synchronicznych w obrębie języka (III w

wykresie 2.) są porównywane poszczególne elementy w ramach podsystemu danego języka w określonym momencie jego rozwoju, np. systemu fonetyczno-fonologicznego, morfologicznego, składniowego itp. Tego rodzaju badania rozpoczął na początku XX wieku F. de Saussure i odtąd należą one do głównego nurtu we współczesnym językoznawstwie. Zasadniczym obiektem porównania w badaniach synchronicznych między językami są współczesne języki świata. Badania synchroniczne między językami (IV w wykresie 2.) dotyczą poszukiwania podobieństw i różnic w systemach językowych poprzez porównanie różnych języków w danym okresie ich rozwoju. Ze względu na cel badań oraz liczbę porównywanych języków można wyróżnić trzy podtypy takich badań porównawczych. Pierwszy podtyp badań dotyczy uniwersalnych właściwości języków świat. Drugi podtyp badań eksponuje różnice typologiczne między językami. W obu podtypach analizie porównawczej poddaje się jak najwięcej języków świata, szczególnie tych, które są głównymi reprezentantami danej grupy językowej. I tak na przykład obecnie w wypadku grupy sinickiej za reprezentatywnego przedstawiciela licznych języków chińskich zostałby uznany współczesny język chiński, zarówno w standardzie kontynentalnym (CSC), jak i tajwańskim (TSC) (Künstler 2000). Trzeci podtyp badań porównawczych ogranicza przedmiot badany do dwóch języków i sprowadza się w zasadzie do znalezienia zjawisk wspólnych dla dwóch wybranych języków i form/mechanizmów różnych, w celu ukazania nie tylko podobieństw, ale i różnic między tymi językami. Trzeci podtyp badań jest określany również mianem badań kontrastywnych ze względu na szczególne uwzględnienie różnic między porównywanymi językami.

W badania kontrastywnych można wykorzystywać analizę jednostronną lub dwustronną (Fisiak 1981:2–3; James 1990:142–143). W analizie jednostronnej punktem odniesienia jest wybrane zjawisko, zazwyczaj specyficzne dla jednego z

porównywanych języków. Przyjmuje się rozważane zjawisko za charakterystyczne dla języka wyjściowego w odniesieniu do drugiego języka – docelowego. Zadaniem analizy jednostronnej jest ustalenie środków reprezentujących badane zjawisko w języku wyjściowym oraz poszukiwanie ekwiwalentów tych środków w języku docelowym. Mówiąc prościej, w analizie jednokierunkowej w grę wchodzi porównanie struktur powierzchniowych, istotnych dla znaczenia w jednym języku, z odpowiednimi formami wyrazu, komunikującymi to samo znaczenie w drugim języku. Takie właśnie porównanie stosowane jest również w dydaktyce języków obcych i przekładoznawstwie; wyniki badań, opartych na analizie jednostronnej, często wykorzystuje się w tych specjalnościach. Z kolei w analizie dwustronnej podstawą porównawczą jest tzw. *tertium comparationis* (Krzeszowski 1990:15), do którego zaliczyć można pewną uniwersalną kategorię, właściwość, pojęcie czy zjawisko wspólne dla porównywanych języków. Badania kontrastywne o charakterze dwukierunkowym mają za zadanie zestawić – w obie strony i dla obu języków – wszelkie sposoby wyrażania danego zjawiska. Dokonując porównań faktów językowych metodą analizy dwustronnej można pogłębić wiedzę o specyficznych właściwościach oraz regułach obowiązujących w porównywanych językach.

Zarówno analiza jednostronna, jak i dwustronna ma swoje zalety i wady. Zaletą analizy jednostronnej jest to, że porównania są dokonywane bez użycia metajęzyka, natomiast wadą takiej analizy jest to, że kierunek porównywania jest możliwy jedynie od języka wyjściowego do języka docelowego. Zaletą analizy dwustronnej jest to, że obydwa języki są traktowane równorzędnie, natomiast wadą jest to, że porównanie bazuje na metajęzyku, który nie jest idealnie skonstruowany do opisu badanych języków (Koczerhan 2009:65).

Niniejsze studium porównawcze należy do wspomnianego wyżej trzeciego podtypu

synchronicznych badań porównawczych, czyli badań kontrastywnych. Jak powiedziano w podrozdziale 1.2., w tej pracy zastosowane zostało podejście jednostronne, w którym porównanie realizowane było w kierunku od języka chińskiego do języka polskiego. Zasadniczo wyniki takiej analizy jednokierunkowej mogą stać się punktem wyjścia do pragmatyki glottodydaktycznej adresowanej do studentów chińskojęzycznych uczących się języka polskiego, choć będą również przydatne w uporządkowaniu struktur gramatycznych i zakresu ich użycia w dydaktyce języka chińskiego jako obcego.

2.2. Cechy typologiczne języków chińskiego i polskiego w odniesieniu do przypadków

Zgonie z klasyfikacją morfologiczno-typologiczną języków, język chiński [13] należy do języków izolujących, które charakteryzują się całkowitym brakiem systemu fleksyjnego (Li i Thompson 1981:10–11; Lin Jinxi i Shu Zhaomin 2008:19). Każdy monosylabiczny wyraz w języku chińskim stanowi niepodzielny morfem, który wskazuje na znaczenie leksykalne lub funkcję gramatyczną. Jedną z najwyraźniejszych cech w strukturze języka chińskiego jest wyrażanie funkcji semantyczno-składniowych za pomocą szyku zdania i wyrazów gramatycznych, przy zupełnym braku końcówek fleksyjnych. Podstawowy szyk w powierzchniowej strukturze zdania w języku chińskim to: podmiot – orzeczenie – dopełnienie (ang. subject – verb – object; w skrótcie SVO)[14] (Chen Junguang 2008:225–226; Lin Jinxi i Shu Zhaomin 2008:22).

[13] Język chiński, ściśle mówiąc, stanowi grupę oddzielnych, spokrewnionych ze sobą języków, która obejmuje język północno-wschodni, yue, wu, min, hakka, xiang i gan (Comrie et al. 1998:68; Künstler 2000). W obrębie każdego ze wspomnianych języków chińskich występuje wiele dialektów, a często dialekty z danego języka chińskiego nie mogą być wzajemnie zrozumiałe. Językiem wspólnym dla użytkowników poszczególnych języków chińskich jest standardowy język chiński, oparty na dialekcie w okolicy Pekinu. W powszechnym rozumieniu standardowy język chiński utożsamia się z językiem chińskim. Określenie *język chiński* stosowane w niniejszej pracy odnosi się do standardowego języka chińskiego, który używany jest w Chinach, w Singapurze i na Tajwanie jako język oficjalny.

[14] Szyk SVO nie jest sztywny w języku chińskim, gdyż może zmienić się na SOV lub OSV w zależności

Znaczenie zdania ulega zmianie wraz z zamianą pozycji wyrazów, co można zilustrować następującym przykładem: 我打他。 *wǒ dǎ tā* (dosł. ja-bić-on) ‘Biję go.’; 他打我。 *tā dǎ wǒ* (dosł. on-bić-ja) ‘On bije mnie’. Innym decydującym wykładnikiem funkcji gramatycznych w języku chińskim są partykuły – gramatyczne morfemy przypisane konstrukcjom składniowym. Należy w tym miejscu zaznaczyć, iż charakterystyczne dla chińskich wyrazów jest zjawisko polikategorialności i wielofunkcjności, które wpisuje się w pozycyjność wyrazu jako wykładnik jego funkcji przy założeniu, że reprezentuje on określoną klasę wyrazów (Zajdler 2005:18–19). Polikategorialność oznacza przynależność tego samego wyrazu do różnych klas wyrazowych. Na przykład leksem 到 *dào* może być używany jako czasownik w znaczeniu ‘dojechać’ w zdaniu 他到家了。 *tā dào jiā le* ‘On dojechał do domu.’, przy czym czasownik ten wskazuje na czynność oraz relację przestrzenną (kierunkową); ten sam czasownik występuje również jako przyimek ‘do’ łączący się z rzeczownikiem w funkcji okolicznika miejsca w zdaniach z orzeczeniem wyrażonym czasownikiem ruchu, np. 他到華沙去了。 *tā dào huáshā qù le* ‘On pojechał do Warszawy’. Z kolei wielofunkcyjność odnosi się do różnych funkcji składniowych pełnionych przez ten sam wyraz w zdaniu. Na przykład rzeczownik 波蘭 *bōlán* ‘Polska’ może pełnić funkcję podmiotu w zdaniu 波蘭很美。 *bōlán hěn* měi ‘Polska jest piękna.’, przydawki 這是波蘭地圖。 *zhè shì bōlán dìtú* ‘To jest mapa Polski.’, okolicznika miejsca 波蘭有多少人? *bōlán yǒu duōshǎo rén* ‘Ile osób mieszka w Polsce?’, dopełnienia przedmiotowego 他很喜歡波蘭。 *tā hěn xǐhuān bōlán* ‘On bardzo lubi Polskę’.

W odróżnieniu od języka chińskiego, język polski jest typowym reprezentantem

od celów pragmatycznych. Często się zdarza, że rzeczownik w roli dopełnienia, który został w wypowiedzi wspomniany wcześniej, zajmuje pozycję przed czasownikiem, co wiąże się z referencyjnością.

języków fleksyjnych o rozbudowanym systemie odmian słów (Grzegorczykowa 2007:187–188). Jedną z najbardziej charakterystycznych kategorii gramatycznych w języku polskim jest przypadek. W systemie przypadkowym języka polskiego wyodrębnia się siedem przypadków: mianownik, dopełniacz, celownik, biernik, narzędnik, miejscownik oraz wołacz. Przez przypadki odmieniają się rzeczowniki, przymiotniki, liczebniki, zaimki i imiesłowy przymiotnikowe (Dubisz 2002:196). Wyznacznikiem przypadka jest końcowa część wyrazu, czyli końcówka fleksyjna. Wyraz z końcówką fleksyjną sygnalizuje jego stosunki gramatyczne wobec pozostałych składników zdania. Na przykład w zdaniu *Dawid kupił Janowi rower* leksem *Dawid* w mianowniku służy do wyrażenia funkcji podmiotu, forma rzeczownika *rower* w bierniku wskazuje na dopełnienie bliższe, a wyraz *Janowi* w celowniku określa dopełnienie dalsze. Zmiana końcówek fleksyjnych zazwyczaj przyczynia się do zmiany znaczenia, dlatego zupełnie inną informację niż zacytowany wyżej przykład komunikuje zdanie *Dawid kupił rower Jana*, w którym forma deklinacyjna *Jana* w dopełniaczu oznacza przynależność roweru do Jana.

Mimo olbrzymich różnic typologicznych, język chiński i język polski dysponują odpowiednio środkami leksykalno-gramatycznymi i morfologicznymi, które służą do wyrażania relacji semantyczno-syntaktycznych między składnikami zdania. Dlatego pozycyjność i wyrazy posiłkowe w języku chińskim oraz przypadki w języku polskim mogą być porównywane z punktu widzenia funkcji gramatycznych. W środowisku językoznawczym zrodził się pogląd, że można rozumieć pojęcie *przypadek* w szerszym znaczeniu, jeśli weźmie się pod uwagę środki niemorfologiczne, które występują w językach o ubogiej fleksji lub o całkowitym jej braku (Polański 1999:477). W tym ujęciu *przypadek* stał się uniwersalnym pojęciem dla wszystkich języków, o czym będzie mowa w kolejnej części pracy.

2.3. Rozwój pojęcia przypadka od czasów starożytnych do współczesności

Współczesne zachodnie metody analizy języka bazują na tradycji wywodzącej się od starożytnych Greków. Grecy wprowadzili szereg terminów i pojęć związanych z kategoriami gramatycznymi. Jedną z kategorii był przypadek, który stanowił system form wyrazowych wskazujących na relacje między wyrazami w zdaniu i służył jako jedno z kryteriów określających m.in. rzeczowniki. Termin *przypadek* pochodzi od łacińskiego *casus*, który został przejęty przez Rzymian z greckiego *ptosis* [15], oznaczającego *upadek, spadek* (Blake 2001:18). W okresie starożytnym interpretacja pojęcia przypadka była różna. U Arystotelesa przypadek był stosunkowo szerokim pojęciem, dotyczącym zarówno czasowników, jak i rzeczowników, czyli wszystkich form fleksyjnych wyrazów, a nawet częściowo form derywacyjnych, takich jak przysłówki (Heinz 1978:39). Z kolei u stoików przypadek był związany tylko z fleksją nominalną, a więc deklinacją. Stoicy dzielili przypadek na *casus rectus* 'przypadek prosty' i *casus obliquus* 'przypadek zależny'. Ten pierwszy odnosił się do nominatiwu niezależnego od orzeczenia, podczas gdy ten drugi dotyczył pozostałych przypadków, których formy są zależne od innych wyrazów w zdaniu. Wiedza o przypadkach po raz pierwszy została systematycznie przedstawiona w książce o gramatyce greckiej autorstwa Dionizjusza Traka[16]. Grecki gramatyk wyróżnił pięć przypadków według kryterium morfologiczno-semantycznego: *onomastike* 'nazywający rzeczy', *genike* 'wyrażający rodzenie', *dotike* 'wyrażający osobę, której coś się daje', *aitiatike* 'dotyczący przedmiotu', *kletike* 'dotyczący wołania' (Kelly 1993:38–39). Nazwy poszczególnych przypadków zostały nadane według ich funkcji semantycznej, a dokładnie takiej funkcji, która była uznawana za najbardziej reprezentatywną spośród

[15] Grecka nazwa *ptosis*, według Blake'a (2001:18), implikowała spadanie części wyrazu z podstawowej formy.

[16] Gramatyka grecka Dionizjusza Traka (170–90 r. p.n.e.) była przez wiele wieków wzorem dla gramatyk łaciny oraz niemal wszystkich języków europejskich (Wojnowski 2002:198).

wszystkich funkcji.

Grecki model opisu gramatycznego wywierał silny wpływ na kształtowanie się systemu przypadkowego języka łacińskiego, który z kolei stanowił wzorzec dla innych języków europejskich. Jak wspomniano, nazwa *ptosis* została zaczerpnięta z greki klasycznej przez Rzymian jako *casus*. Nazwy łacińskich przypadków nawiązują do greckiej terminologii: *onomastike, genike, dotike, aitiatike, kletike* nosiły nazwy odpowiednio *nominativus, genetivus, dativus, accusativus* i *vocativus*. Do powyższych pięciu przypadków dodano jeszcze *ablativus*, który miał wyrażać m.in. odchodzenie i oddzielanie się od czegoś (Heinz 1978:64).

W tradycyjnym podejściu do opisu systemu przypadków gramatycznych, który przetrwał od średniowiecza aż do dziś, stosuje się metody morfologiczno-semantyczne. Gramatycy ustalają formy morfologiczne poszczególnych przypadków i omawiają ich znaczenie oraz funkcje w większych konstrukcjach syntaktycznych. Przykładowy wielofunkcyjny *genetivus* w łacinie może być opisany jako *genetivus obiectivus* 'dopełniacz przedmiotu', *genetivus partitivus* 'dopełniacz cząstkowy', *genetivus possessivus* 'dopełniacz posiadacza', *genetivus qualitalis* 'dopełniacz jakościowy' itd.

W XIX wieku pojawił się pogląd, że w językach o uboższej fleksji funkcje syntaktyczno-semantyczne mogą być wyrażane poprzez inne środki gramatyczne niż przypadki morfologiczne. Niemiecki uczony Bernhardi twierdził, że prepozycje i postpozycje komunikują takie same pojęcia jak końcówki fleksyjne (Kempf 1978:9). Podobnie jak Bernhardi, szwedzki gramatyk Adolf Noreen dostrzega istotną rolę pełnioną przez przyimki, uwzględniając ich wartości semantyczne. Zgodnie z podziałem Noreena, w języku szwedzkim występują dwa rodzaje przypadków, tj. *kasus* i *status* (Kempf 1978:11–12, 27). *Kasus*, którego nazwa pochodzi od łacińskiego *casus,* odnosi się do tradycyjnych przypadków tworzonych za pomocą morfemów fleksyjnych.

Za *kasus* w języku szwedzkim uważane są:

1. *nominativus* o postaci bezkońcówkowej (np. *fader* ‘ojciec’) oraz
2. *genetivus* o końcówce *-s* (np. *faders* ‘ojca’).

Z kolei *status* dotyczy przypadków wyrażanych nie końcówkami, lecz za pomocą przyimków i szyku zdania. Na przykład w angielskim wyrażeniu *a friend of my father* ‘znajomy mojego ojca’ dopełniacz jest wyrażony przyimkiem *of*, zaś w zdaniu *My father sent his friend a letter*. ‘Mój ojciec wysłał znajomemu list.’ celownik *his friend* ‘znajomemu’ i biernik *letter* ‘list’ są sygnalizowane tylko przez szyk. Noreen wyróżnia ponad 70 statusów ze względu na relacje przestrzenne. Koncepcja Noreena o funkcjonalności *statusa* upoważnia zatem do stwierdzenia, że *status* jest w istocie przypadkiem semantycznym tworzonym niemorfologicznie. Spostrzeżenie tegoż gramatyka o przypadku funkcyjnym ma znaczący wpływ na dalszy rozwój teorii przypadka.

W XX w. termin *przypadek* uzyskał szersze znaczenie pozbawione dyktatu końcówki. Hjelmslev w swojej książce zatytułowanej *La catégorie des cas: étude de grammaire générale* interpretował przypadek w następujący sposób:

> *Jednak jeżeli istnieją języki, w których pojęcie przypadka jest wyrażone w inny sposób, bez względu na środki formalne wyrażania, przypadki istnieją w tych językach tak samo jak w językach preferujących mechanizm fleksyjny*[17]. (Hjelmslev 1935:21)

Zamiast nadać środkom niemorfologicznym inne określenie niż przypadek, Hjelmslev rozszerzył tradycyjnie rozumiane pojęcie przypadka z końcówkami deklinacyjnymi o różnorodne środki językowe, w tym środki leksykalne (np. przyimki, postpozycje, partykuły) i środki syntaktyczne (np. szyk zdania). Dzięki takiemu ujęciu

[17] Cytat został przetłumaczony przez autora z języka francuskiego na polski. Oryginał cytatu: *Mais s'il y a des langues oü l'idee du cas se trouve exprimee par quelque difference, quelle que ce soit, dans le signifiant, les cas existent dans ces langues au meme titre que dans les langues favorisant le mecanisme desinentiel*.

przypadek stał się kategorią językową o charakterze uniwersalnym. Nowe ujęcia funkcji przypadka, autorstwa Noreena i Hjelmsleva, były źródłem inspiracji dla zaproponowanej przez Fillmore'a teorii przypadków głębokich, która z kolei ukształtowała się pod wpływem gramatyki transformacyjno-generatywnej Noama Chomsky'ego. Pojęcie przypadka Fillmore'a służy do wyrażania ról semantycznych, które występują w tzw. strukturze głębokiej zdania. Poniżej zostanie omówiona najpierw struktura głęboka zaproponowana przez Chomsky'ego, a później teoria Fillmore'a.

2.4. Struktura głęboka w gramatyce transformacyjno-generatywnej Chomsky'ego

Pojęcie struktury głębokiej wprowadzone zostało po raz pierwszy przez Noama Chomsky'ego (1965), twórcę gramatyki generatywno-transformacyjnej. Według autora syntaktyczna struktura zdania jest rozpatrywana na poziomie powierzchniowym oraz głębokim (Chomsky 1965:135–136). Struktura głęboka to abstrakcyjna reprezentacja zdania, która determinuje znaczenie wypowiedzi. Natomiast struktura powierzchniowa to realizacja fonetyczna zdania, czyli konkretna budowa zdania dającego się wymówić w danym języku.

Struktura głęboka generuje się poprzez reguły frazowe (*phrase structure rules*) i reguły insercji leksykalnej (*lexicon*). Reguły frazowe pozwalają sprecyzować budowę elementów składających się na zdanie i polegają na przekształceniu symbolu na ciąg symboli. Do określenia poszczególnych elementów zdania służą symbole takie, jak S (*sentence* 'zdanie'), NP (*noun phrase* 'grupa rzeczownikowa'), VP (*verb phrase* 'grupa czasownikowa'), N (*noun* 'rzeczownik'), V (*verb* 'czasownik') itd. Zgodnie z gramatyką generatywno-transformacyjną podstawowymi składnikami zdania (S) są

grupa rzeczownikowa (NP) i grupa czasownikowa (VP), więc zdanie można przekształcić w następujący sposób:

S → NP + VP

Grupa czasownikowa (VP) składa się z czasownika (V) i grupy rzeczownikowej (NP), można ją zatem zapisać w ten sposób:

VP → V + NP

W rezultacie zastosowania reguł frazowych struktura głęboka zdania występuje w przedstawionej poniżej postaci, gdzie NP1 jest tzw. podmiotem głębokim, a NP2 dopełnieniem głębokim.

S → NP1 + V + NP2

Reguły insercji leksykalnej (*lexicon*) odpowiadają za wstawienie konkretnych wyrazów w odpowiednie frazy. W strukturze głębokiej zdania słownictwo języka jest podzielone na klasy gramatyczne i kategorie, np. czasowniki przechodnie i nieprzechodnie, rzeczowniki osobowe, nieosobowe, abstrakcyjne itd. Ponadto każdy wyraz podlega ograniczeniom łączliwości, które determinują, z jakimi klasami słów może on wystąpić, a z jakimi nie. Na przykład czasownik przechodni *podziwiać* w grupie werbalnej przyjmuje jako podmiot głęboki rzeczownik osobowy, natomiast jego dopełnieniem głębokim może być rzeczownik osobowy, nieosobowy lub atrakcyjny. Z kolei czasownik *potrącić* w strukturze głębokiej zdania dopuszcza jako podmiot i dopełnienie głębokie tylko rzeczowniki nieabstrakcyjne (Sykurska-Derwojed, Karaś i Kopcińska 2005:821).

Struktura głęboka przekształca się w strukturę powierzchniową za pomocą reguł transformacyjnych. Transformacje polegają m.in. na dodawaniu lub usuwaniu wyrazów, uzgodnieniu czasu, strony, osoby, liczby czasownika itp. Na przykład po

wykorzystaniu reguł insercji leksykalnej w strukturze głębokiej zdania dla czasownika *potrącić*, pojawi się rzeczownik *ciężarówka* w roli podmiotu i rzeczownik *Paweł* w roli dopełnienia. Po zastosowaniu odpowiednich transformacji, zdanie w stronie czynnej w czasie przeszłym jest reprezentowane na poziomie powierzchniowym jako *Ciężarówka potrąciła Pawła*.

Wyróżnianie struktury głębokiej jest istotne, gdyż pozwala to rozpoznać znaczenie ukryte w wypowiedzi. Między strukturą powierzchniową a strukturą głęboką zdania nie istnieje odpowiedniość wzajemnie jednoznaczna. Zdania o tej samej strukturze powierzchniowej mogą wywodzić się z różnych struktur głębokich i komunikować różne treści. Na przykład zdanie *Wybór Kowalskiego zaskoczył Pawła* upoważnia nas do dwu interpretacji semantycznych, gdyż ma różne struktury głębokie. Może ono oznaczać, że Kowalski dokonał jakiegoś wyboru, a to zaskoczyło Pawła, albo, że wybór Kowalskiego na jakieś stanowisko zaskoczył Pawła (Polański 1999:563). Z drugiej jednak strony, zdania o identycznej strukturze głębokiej mogą mieć różne struktury powierzchniowe i oznaczać tę samą treść. Na przykład zdania *Chłopiec czyta książkę* i *Książka jest czytana przez chłopca* są równoważne semantycznie ze względu na wspólną strukturę głęboką, mimo że różnią się powierzchniowo (Koczerhan 2009:79).

Chomsky (1965:27–30; 1966:35) zakłada, że struktura głęboka odpowiedzialna za treść semantyczną jest wspólna wszystkim językom, w każdym bowiem języku występują uniwersalne kategorie gramatyczne, takie jak fraza rzeczownikowa, fraza czasownikowa, rzeczownik, czasownik, podmiot, dopełnienie itd. (Chomsky 1965:72–73). Poza tym w każdym języku obowiązuje zbiór reguł transformacyjnych, które działają z różną siłą w zależności od danego języka, tj. niektóre reguły są dominujące, a niektóre są mniej ważne. Różnice między językami wynikają jedynie z zewnętrznych różnic w systemach. Gdy treści przechodzą ze struktury głębokiej w strukturę

powierzchniową, wyrażające je elementy funkcjonalne składni podlegają m.in. zmianom szyku zdania specyficznym dla danego języka; i tak na przykład w języku chińskim rządzi szyk zdania SVO, natomiast w języku japońskim SOV. Jednak głęboka struktura zdania w obu językach odzwierciedla podobne myślenie człowieka bez względu na rozbieżności w sposobach jej realizacji na poziomie powierzchniowym.

2.5. Teoria gramatyki przypadków Fillmore'a

Stworzone prze Chomsky'ego pojęcie struktury głębokiej zyskało nową interpretację w teorii gramatyki przypadków Charlesa J. Fillmore'a (1968). Teoria Fillmore'a łączy w sobie tradycyjne poglądy na funkcje przypadków oraz strukturalistyczne koncepcje walencji czasownika [18] (Polański 1999:216). Celem opracowania tej teorii było wzbogacenie gramatyki generatywno-transformacyjnej o interpretację semantyczną struktury głębokiej zdań w języku angielskim. Zgodnie z gramatyką przypadków to nie podmiot głęboki i dopełnienie głębokie, zaproponowane przez Chomsky'ego (1965), występują w strukturze głębokiej zdania, lecz relacje semantyczne zachodzące między czasownikiem a frazami nominalnymi związanymi z danym czasownikiem. Funkcje przypisywane poszczególnym rzeczownikom w strukturze głębokiej określane są jako przypadki semantyczne (ang. *semantic cases*), przypadki głębokie (ang. *deep cases*) lub role semantyczne (ang. *semantic roles*). Rozważania nad rolami semantycznymi są istotną częścią w różnych wersjach teorii gramatyki przypadków Fillmore'a (1968; 1969; 1971) i stanowią przedmiot zainteresowania wielu językoznawców.

Rozróżnienie ról semantycznych argumentów uzupełniających predykat w strukturze głębokiej jest istotne dla utworzenia struktury powierzchniowej zdania.

[18] Walencja czasownika to zdolność czasownika do otwierania wokół siebie pozycji dla innych wyrażeń nominalnych. Za pierwszego badacza walencji czasownika uznawany jest Lucien Tesnièr (1959).

Innymi słowy, dzięki semantyce można zbudować poprawne gramatycznie zdania wyprowadzone ze struktury głębokiej. Na przykład w zdaniach *Jan potrącił Pawła* i *Ciężarówka potrąciła Pawła* wyrazy *Jan* i *ciężarówka* byłyby uznawane odpowiednio za podmioty w strukturze głębokiej w gramatyce generatywno-transformacyjnej Chomsky'ego (Sykurska-Derwojed, Karaś i Kopcińska 2005:823). Natomiast analiza, uzupełniona o informację, że *Jan* to rzeczownik osobowy, a *ciężarówka* to rzeczownik nieżywotny, nie wystarczy, by wyjaśnić, dlaczego poprawne jest zdanie *Jan potrącił Pawła otwieranymi drzwiami (ciężarówki)*, ale błędne jest zdanie **Ciężarówka potrąciła Pawła otwieranymi drzwiami*. Jednak brak możliwości wygenerowania ostatniego zdania można wytłumaczyć różnicą ról semantycznych między rzeczownikami zajmującymi pozycję podmiotu. Możliwe jest bowiem doprecyzowanie informacji zdania, gdy podmiot pełni funkcję wykonawcy czynności (w tym wypadku *Jan*), a nie funkcję środka czynności (w tym wypadku *ciężarówka*)[19].

Zgodnie z teorią gramatyki przypadków, zjawisko przypadków semantycznych występujące w strukturze głębokiej zdań jest wspólne wszystkim językom. Słuszne zatem staje się dla różnych języków stwierdzenie Fillmore'a (1968:24), że przypadki semantyczne obejmują „zbiór uniwersalnych, przypuszczalnie wrodzonych koncepcji, odpowiadających pewnym typom sądów, które człowiek jest w stanie wydać na temat toczących się wokół niego wydarzeń, sądów o tym, jak ktoś coś zrobił, z kimś coś się stało, coś uległo pewnym zmianom[20]." U podstaw każdego zdania istnieje pewna struktura głęboka, która decyduje o semantyce zdania. Z kolei struktura głęboka jest punktem wyjściowym dla utworzenia struktury powierzchniowej zdania. Wobec tego

[19] Funkcje semantyczne argumentów, jakie były wymienione przez Fillmore'a, omówione zostaną w dalszej części niniejszego podrozdziału.

[20] Cytat został przetłumaczony przez autora z języka angielskiego na polski; (ang.: *The case notions comprise a set of universal, presumably innate concepts which identify certain types of judgments human beings are capable of making about the events that are going on around them, judgments about such matters as who did it, who it happened to, and what got changed*.)

analiza relacji semantycznych poszczególnych fraz nominalnych w stosunku do predykatu w danej strukturze głębokiej stanowi główne zadanie w omawianej teorii.

Teoria gramatyki przypadków Fillmore'a, podobnie jak gramatyka generatywno-transformacyjna, charakteryzuje się opisami strukturalnymi prostych zdań za pomocą symboli. Zgodnie z tą teorią na strukturę głęboką zdania (S) składa się modalność (M) i *propositio* (P) (Fillmore 1968:23–24). Modalność obejmuje takie właściwości jak czas, aspekt, tryb, zaprzeczenie itd., natomiast *propositio* (struktura predykatowo-argumentowa) zawiera w sobie czasownik (V) oraz jeden przypadek głęboki lub więcej takich przypadków (C). Z kolei na przypadek głęboki (C) składa się wyznacznik przypadka określany jako kasus (K) oraz fraza rzeczownikowa (NP). Stąd wynika wniosek, że strukturę głęboką każdego zdania można zobrazować następującą formułą (Koczerhan 2009:82)[21] :

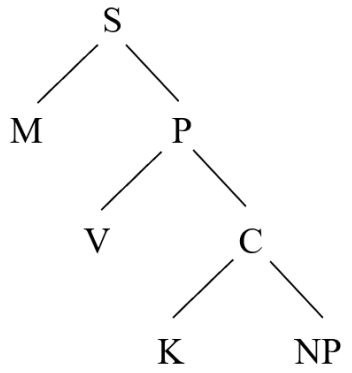

Jeśli chodzi o liczbę, Fillmore (1968:24–26, 81) w swojej pracy *The case for case* zaproponował pierwotnie osiem przypadków semantycznych. Ich nazwy zostały zapożyczone od łacińskich nazw przypadków morfologicznych i określeń uczestników i okoliczności działania[22]. Poniżej zostały one wymienione za autorem i uzupełnione o

[21] Formuła została zmodyfikowana.

[22] Zgodnie z zapisem w *Encyklopedii językoznawstwa ogólnego* pod red. Kazimierza Polańskiego (1999) i w artykule *Przypadek jako problem teoretyczny* autorstwa Marcina Podlaskiego (2018) będzie stosowany zapis łaciński z wyjątkiem wersji spolszczonej końcówek -wu (w dopełniaczu), -wowi (w celowniku), -wem (w narzędniku) i -wie (w miejscowniku).

angielską nazwę oraz skrót. Po definicji każdego przypadka semantycznego podano przykład w języku angielskim, zaczerpnięte ze wspomnianej monografii Fillmore'a[23].

1. **agentivus (*agentive* - A)**: sprawca czynności będący zazwyczaj istotą żywą (***John*** *opened the door*. '**Jan** otworzył drzwi.');
2. **instrumentalis (*instrumental* - I)**: siły przyrody nieożywionej lub obiekt nieożywiony przyczyniający się do czynności (*John opened the door with the* ***key***. 'Jan otworzył drzwi **kluczem**.');
3. **dativus (*dative* - D)**: istota żywa podlegająca wpływowi czynności *(**John** believed that he would win*. '**Jan** uwierzył, że wygra.');
4. **factitivus (*factitive* - F)**: przedmiot powstający w wyniku czynności (*John made a* ***table***. 'Jan zrobił **stół.'**);
5. **locativus (*locative* - L)**: miejsce, w którym odbywa się czynność *(It is windy in* ***Chicago***. 'W **Chicago** jest wietrznie.');
6. **obiectivus (*objective* - O)**: rzecz ulegająca skutkom czynności (*John opened the* ***door***. 'Jan otworzył **drzwi**.');
7. **benefactivus (*benefactive* - B)**: istota żywa, dla której czynność jest wykonywana *(John gave the books to my* ***brother***. 'Jan dał książki mojemu **bratu**.');
8. **comitativus (*comitative* - C)**: osoba lub przedmiot towarzyszący w trakcie trwania czynności *(He is coming with his* ***wife***. 'On przyjdzie ze swoją **żoną**.').

Do transformacji przypadków głębokich ze struktury głębokiej w strukturę powierzchniową służą zarówno różne formalne środki (np. supletywizm form, afiksacja, czy prepozycyjne lub postpozycyjne dodawanie przyimków itd.), jak i szyk zdania, subiektywizacja, obiektywizacja, nominalizacja (Fillmore 1968:32). Wybór narzędzi formalnych do realizacji przypadków semantycznych zależy w dużej mierze od cech

[23] Przykłady (1), (2), (3), (5) i (6) zostały zaczerpnięte z monografii *The case for case* Fillmore'a (1968:25); przykłady (4) i (8) – Fillmore'a (1968:4, 81).

morfologiczno-syntaktycznych poszczególnych języków. W językach fleksyjnych i aglutynacyjnych preferowana jest afiksacja. Z kolei w językach o ubogiej fleksji istotne są przyimki i szyk zdania. W językach izolujących o całkowitym braku fleksji znaczącą rolę odgrywają szyk zdania i wyrazy pomocnicze, do których zalicza się różne klasy wyrazów, np. rzeczowniki, czasowniki, przyimki i partykuły.

Fillmore (1968:32) zakłada, że w języku angielskim wyznacznikami przypadków semantycznych w strukturze głębokiej są przyimki. Dla agentiwu wyznacznikiem jest przyimek *by*, który zostaje usunięty w strukturze powierzchniowej zdań w stronie czynnej. Dla instrumentalis wyznacznikiem jest przyimek *with* w przypadku, gdy w strukturze głębokiej występuje agentivus. Dla datiwu i benefactiwu typowymi wyznacznikami są odpowiednio przyimki *to* i *for*. Z kolei dla factitiwu i obiectiwu zazwyczaj nie ma wyznacznika. Jeśli chodzi o locativus, wybór wyznaczników dla tego przypadka semantycznego zależy od znaczenia wyrażonego przez konkretny przyimek (np. *in the book* ‘w książce’, *on the book* ‘na książce’) albo od rzeczowników związanych z konkretnym przyimkiem (np. *at home* ‘w domu’, *in the room* ‘w pokoju’). Niemniej jednak autor zwraca uwagę, że niektóre czasowniki wymagają innego przyimka jako wyznacznika dla danego przypadka głębokiego niż w przedstawionych wyżej wyrażeniach. Na przykład w przytoczonym wcześniej zdaniu *John gave the books to my brother* ‘Jan dał książki mojemu bratu’ czasownik *give* ‘dać’ wymaga przyimka *to* w funkcji benefactiwu zamiast przyimka *for*. Należy tu dodać, że za pomocą takich samych środków formalnych realizowane mogą być różne przypadki głębokie. Na przykład, zarówno instrumentalis, jak i comitativus wyrażane są przez przyimek *with* w języku angielskim (por. zdania *John opened the door with the key* i *He is coming with his wife*). W języku polskim rzeczowniki w funkcji factitiwu i obiectiwu występują w bierniku (por. zdania *Jan zrobił stół* i *Jan zniszczył stół*).

Zjawisko to jest uniwersalne we wszystkich językach. Można zatem stwierdzić, że między środkami formalnymi a przypadkami głębokimi brakuje relacji wzajemnie jednoznacznej.

Fillmore (1968:25, 32) podkreśla, że przypadek semantyczny w strukturze głębokiej niekoniecznie odpowiada określonej funkcji składniowej w strukturze powierzchniowej. Rzeczowniki w różnej roli semantycznej mogą zajmować tę samą pozycję w szyku struktury powierzchniowej zdania. Na przykład w zacytowanych wcześniej zdaniach (zob. str. 47) rzeczowniki w funkcji agentiwu i datiwu zajmują pozycję podmiotu, a rzeczowniki w funkcji factitiwu i obiectiwu zajmują pozycję dopełnienia. Z drugiej jednak strony rzeczowniki w tej samej roli semantycznej mogą pełnić różne funkcje składniowe. Na przykład w zdaniach *John opened the door*. 'Jan otworzył drzwi.' i *The door opened*. 'Drzwi się otworzyły.' rzeczownik *door* 'drzwi' tak samo pełni funkcję obiectiwu, natomiast ten sam rzeczownik zajmuje pozycję dopełnienia w pierwszym zdaniu, a pozycję podmiotu w kolejnym zdaniu.

Analiza przypadków głębokich stanowi podstawę do opisów struktury głębokiej, z której wyprowadzają się struktury powierzchniowe zdań. W opisie struktury głębokiej zdania rozważana jest m.in. zdolność czasownika do łączenia się z funkcjami semantycznymi, przypisanymi rzeczownikom związanym z czasownikiem. Opisy walencji semantycznej czasownika są istotne dla utworzenia poprawnych zdań na poziomie powierzchniowym. Zgodnie z teorią gramatyki przypadków każdy czasownik jest przyporządkowany do tzw. ramy ról semantycznych (ang. *case frame*) na podstawie otoczenia ról semantycznych, wynikających ze zdania (Fillmore 1968:26–27). Ramy ról semantycznych różnią się w zależności od liczby i rodzaju zawartych w nich ról semantycznych, reprezentując cechę charakterystyczną indywidualnego czasownika. Na przykład rama [___ A] oznacza, że można w nią wstawić czasowniki takie jak *run*

‘biegać’, które występują z agentiwem. Rama [___ O A] sygnalizuje, że można w niej umieścić czasowniki takie jak *remove* ‘usuwać’, które występują z obiectiwem i agentiwem. Z kolei rama [___ O D A] wskazuje, że można w niej umieścić czasowniki takie, jak *give* ‘dawać’, które występują z obiectiwem, datiwem oraz agentiwem. Należy zaznaczyć, iż role semantyczne układa się arbitralnie w danej ramie i kolejność ich występowania w ramie nie jest związana z kolejnością ich reprezentacji w strukturze powierzchniowej.

Niektóre czasowniki występują w różnych otoczeniach semantycznych w zależności od kontekstu, np. czasownik *open* ‘otwierać / otwierać się’ może być przyporządkowany do następujących ram ról semantycznych: [___ O], [___ O A] oraz [___ O I]. Każda z tych ram reprezentuje odrębną strukturę głęboką, którą można przedstawić w następujących zdaniach (Fillmore 1968:27):

(a) *The door opened*. ‘Drzwi się otworzyły.’ [___ O];

(b) *John opened the door*. ‘Jan otworzył drzwi.’ [___ O A];

(c) *The wind opened the door*. ‘Wiatr otworzył drzwi.’ [___ O I].

Powyższe opisy czasownika *open* ‘otwierać’ za pomocą ram ról semantycznych wskazują na różne relacje semantyczne zachodzące między rzeczownikami a czasownikiem *open* ‘otwierać / otwierać się’ w poszczególnych zdaniach. Rzeczownik *door* ‘drzwi’ pełni semantyczną funkcję obiectiwu we wszystkich przykładach niezależnie od pozycji syntaktycznej, a rzeczowniki *John* ‘Jan’ i *wind* ‘wiatr’ pełnią odpowiednio funkcję agentiwu i funkcję instrumentalis. Ponieważ we wszystkich ramach ról dla czasownika *open* ‘otwierać / otwierać się’ występuje obiectivus jako obligatoryjna rola semantyczna, a w niektórych ramach występują agentivus i instrumentalis jako fakultatywne role semantyczne, można połączyć wszystkie ramy w jedną tylko ramę, tj. [___ O (I) (A)], gdzie w nawiasie zapisane są te fakultatywne role,

tj. (I), (A).

Opisy struktury głębokiej w teorii Chomsky'ego, w której uwzględnia się kategorie gramatyczne występujące w strukturze głębokiej (podmiot i dopełnienie głębokie), nie odzwierciedlają występowania różnych funkcjach semantycznych pełnionych przez poszczególne rzeczowniki (Fillmore 1970:123). Poza tym opisy struktury głębokiej autorstwa Chomsky'ego są mniej przydatne od ram ról semantycznych Fillmore'a. Posłużmy się zatem przytoczonymi wcześniej zdaniami z czasownikiem *open* jako przykładami:

(a) *The door opened*. 'Drzwi się otworzyły.';

(b) *John opened the door*. 'Jan otworzył drzwi.';

(c) *The wind opened the door*. 'Wiatr otworzył drzwi'.

Według Chomsky'ego rzeczowniki *door* 'drzwi' w zdaniu (a), *John* 'Jan' w zdaniu (b) i *wind* 'wiatr' w zdaniu (c) przydzielone zostały do kategorii podmiotu głębokiego, podczas gdy rzeczownik *door* 'drzwi' w zdaniach (b) i (c) przyporządkowany został do kategorii dopełnienia głębokiego. Każdy podmiot głęboki i każde dopełnienie głębokie wymagają dodatkowej interpretacji semantycznej. W związku z tym ten sam czasownik *open* 'otwierać / otwierać się' należałoby opisać na trzy sposoby zgodnie z regułami insercji leksykalnej w teorii interesującego nas autora. Opis czasownika *open* 'otwierać / otwierać się' w zdaniu (a) jest następujący: czasownik nieprzechodni przyjmuje jedynie rzeczowniki nieożywione jako podmioty głębokie. Opis czasownika *open* w zdaniu (b) brzmi następująco: czasownik przechodni przyjmuje rzeczowniki ożywione jako podmioty głębokie i rzeczowniki nieożywione jako dopełnienia głębokie. Opis czasownika w zdaniu (c) wskazuje na to, że czasownik przechodni przyjmuje rzeczowniki nieożywione jako podmioty głębokie i rzeczowniki nieożywione jako dopełnienia głębokie. Z kolei według Fillmore'a wystarczy opisać

strukturę głęboką tychże zdań jedynie za pomocą przedstawionej wcześniej ramy ról semantycznych [___ O (I) (A)].

Jednak mimo że ramy ról semantycznych dla danego czasownika można połączyć w jedną tylko ramę, jak to pokazuje przykład angielskiego czasownika *open*, taka rama może mylnie sugerować, że fakultatywne role semantyczne zamieszczone w nawiasie mogą zostać usunięte w strukturze powierzchniowej zdania. Na przykład w zdaniu *John opened the door*. ‘Jan otworzył drzwi.’ rzeczownik *John* ‘Jan’ w funkcji agentiwu musi pojawić się w strukturze powierzchniowej, co jest sprzeczne z uproszczoną ramą czasownika *open* [___ O (I) (A)], gdzie agentivus występuje jako fakultatywna rola semantyczna. W rzeczywistości uproszczona rama ról semantycznych dla danego czasownika, jak wspomniano wyżej, reprezentuje różne struktury głębokie, dlatego każdą ze struktur głębokich należy opisać za pomocą osobnej ramy ról semantycznych, a uproszczoną ramę w taki właśnie sposób odczytywać.

Teoria gramatyki przypadków głębokich Fillmore’a (1968) kładzie nacisk na związki między rolami semantycznymi argumentów, ukrytymi w strukturze głębokiej, a ich reprezentacją syntaktyczną w strukturze powierzchniowej. Analiza relacji semantycznych między czasownikiem a rzeczownikami jest dokonywana w obrębie prostych zdań, które zawierają tylko jeden predykat wyrażony czasownikiem. Żeby ukazać zależność między walencją semantyczną czasownika a poprawnością syntaktyczną w języku angielskim, w wersji teorii Fillmore’a z 1968 roku wprowadzone zostały dwa założenia.

Pierwszym założeniem jest to, że każdy przypadek głęboki występuje w prostym zdaniu tylko raz, chyba że pojawiają się w nim frazy nominalne połączone spójnikiem (Fillmore 1968:21–22). W trzech poniższych zdaniach:

(a) *John (A) broke the window (O)*. ‘Jan zbił szybę.’;

(b) *The hammer (I) broke the window (O).* ‘Młotek rozbił szybę.’;

(c) J*ohn (A) broke the window (O) with the hammer (I).* ‘Jan zbił szybę młotkiem’.

rzeczowniki *John* ‘Jan’, *hammer* ‘młotek’ i *window* ‘szyba’ pełnią odpowiednio semantyczne funkcje agentiwu, instrumentalis i obiectiwu.

Natomiast niepoprawne będzie zdanie **John and the hammer broke the window* ‘*Jan i młotek rozbił szybę’, bowiem *John* i *hammer* należą do różnych relacji semantycznych w stosunku do występującego w zdaniu czasownika. Nieprawidłowe będzie również zdanie **A hammer broke the glass with a chisel* ‘*Młotek rozbił szybę dłutem’ ze względu to, że zarówno *chisel,* jak i *hammer* pełnią funkcję instrumentalis.

Zgodnie z omawianą zasadą jedynie rzeczowniki w tej samej roli semantycznej łączą się ze sobą spójnikiem. Oznacza to, że poniższe zdania[24] byłyby możliwe do zaakceptowania, gdyby odpowiednio rzeczownik *John* utworzył grupę rzeczownikową z innym rzeczownikiem w funkcji agentiwu, a rzeczownik *hammer* utworzył grupę rzeczownikową z innym rzeczownikiem w funkcji instrumentalis (zob. przykłady poniżej).

(a) *John and Mary broke the window*. ‘Jan i Maria zbili szybę.’;

(b) *A hammer and an ax broke the window*. ‘Młotek i siekiera rozbiły szybę.’;

(c) *John broke the window with a hammer and an ax*. ‘Jan rozbił szybę młotkiem i siekierą’.

Niemniej jednak omawianej zasadzie Fillmore’a zaprzecza Dougherty (1970:510), podając następujące przykłady w języku angielskim:

(a) *The locksmith opened the door with the key*. ‘Ślusarz otworzył drzwi kluczem.’;

(b) *Both the key and the locksmith opened the door*. ‘Zarówno klucz, jak i ślusarz otworzył drzwi.’;

[24] Zdania nie zostały podane przez Fillmore’a, ale byłyby akceptowane zgodnie z omawianą zasadą autora.

(c) *Neither the key nor the locksmith opened the door*. ‘Ani klucz, ani ślusarz nie otworzył drzwi’.

W jego interpretacji w zdaniu (a) rzeczowniki *locksmith* ‘ślusarz’ i *key* ‘klucz’ pełnią odpowiednio funkcje agentiwu i instrumentalis. Natomiast w zdaniach (b) i (c), wbrew założeniu Fillmore’a, te rzeczowniki w różnej roli semantycznej łączy spójnik, tworząc grupę nominalną w funkcji podmiotu. Mimo rozbieżności funkcji agentiwu i instrumentalis w grupie wyrazowej podmiotu Dougherty uważa zdania (b) i (c) za poprawne.

Drugim założeniem w teorii Fillmore’a jest to, że w każdej ramie ról semantycznych istnieje ich hierarchia, która pozwala na wybór podmiotu zdania w języku angielskim. Przywiązuje on wagę do uporządkowania i zhierarchizowania trzech przypadków głębokich, tj. agentiwu, obiectiwu oraz instrumentalis. W hierarchii najwyżej ułożony jest agentivus, potem następuje instrumentalis, a najniżej umiejscowiony jest obiectivus (Fillmore 1968:33). Jeśli w strukturze głębokiej zdania występuje więcej niż jeden przypadek głęboki, to wyżej uplasowany w hierarchii przypadek głęboki staje się podmiotem w strukturze powierzchniowej. Ta zasada wyboru podmiotu dotyczy wyłącznie zdań w stronie czynnej, wyprowadzonych ze struktury głębokiej. Zasada ta widoczna jest w przytoczonych już przykładach z angielskim czasownikiem *open* ‘otwierać / otwierać się’. Gdy w strukturze głębokiej zdania występują rzeczowniki w roli agentiwu, obiectiwu oraz instrumentalis, pozycję podmiotu zajmuje ten, który pełni funkcję agentiwu, np. ***John*** *(A) opened the door (O) with the key (I)*. ‘Jan otworzył drzwi kluczem’. W wypadku braku roli agentiwu w strukturze głębokiej zdania podmiotem staje się rzeczownik w roli instrumentalis, np. ***The key*** *(A) opened the door (O)*. ‘Klucz otworzył drzwi’. Natomiast jeśli występuje jedynie rola obiectiwu, funkcję podmiotu przejmuje rzeczownik w roli obiectiwu, np.

The door *(O) opened*. ‘Drzwi się otworzyły’. Opisana zasada dotycząca wyboru podmiotu odnosi się – jak już wielokrotnie zaznaczono – tylko do czasowników przyjmujących role semantyczne agentiwu, obiectiwu i instrumentalis. Czasowniki przyjmujące inne role semantyczne pod względem hierarchii ról zostały tutaj pominięte. Ignorując dalszą analizę hierarchii pozostałych ról semantycznych, Fillmore (1968:40) zwraca tylko uwagę, że dla licznych czasowników zasada wyboru podmiotu zależy od samego czasownika, który przyjmuje więcej niż jedną rolę semantyczną. Na przykład spośród czasowników przyjmujących role obiectiwu i datiwu, tj. *please* ‘zadowolać’, *interest* ‘interesować’, *like* ‘lubić’, *want* ‘chcieć’ itp., funkcja podmiotu jest przypisywana rzeczownikom w roli obiectiwu w przypadku pierwszych dwóch czasowników, natomiast ta sama funkcja składniowa jest wyznaczana przez kolejne dwa czasowniki rzeczownikom w roli datiwu.

Omówiona wyżej zasada hierarchii dotycząca wyboru podmiotu Fillmore’a okazała się nie do końca uniwersalna dla języka angielskiego. Jak już wspomniano, zasadę tę kwestionuje bowiem Dougherty (1970:519), podając przykład:

The door opened with a key. ‘Drzwi otwarto kluczem’. Oczywiste jest, że w tym zdaniu rzeczowniki *door* ‘drzwi’ i *key* ‘klucz’ pełnią odpowiednio funkcje obiectiwu i instrumentalis. W pozycji podmiotu występuje jednak rzeczownik w roli obiectiwu zamiast rzeczownika w roli instrumentalis, który, jeśli zastosować zasadę hierarchii Fillmore’a, powinien pełnić funkcję podmiotu ze względu na wyższe usytuowanie w hierarchii ról. Trudno zatem jednoznacznie stwierdzić, iż hierarchia ról semantycznych rzeczowników wiąże się zawsze bezpośrednio z ich relacjami składniowymi w strukturze powierzchniowej. Kwestię wyboru podmiotu należałoby rozważyć z punktu widzenia pragmatycznego w przypadku, gdy analizujemy strukturę głęboką, w której występują rzeczowniki w różnej roli semantycznej, mogące zająć pozycję podmiotu.

Na przykład dla angielskiego czasownika *open* jedną z ram ról semantycznych jest [___ O I]. Zarówno rzeczownik w roli obiectiwu, jak i rzeczownik w roli instrumentalis mogą zająć pozycję podmiotu w następujących zdaniach:

(a) *The door (O) opened with a key (I).* 'Drzwi otwarto kluczem.';

(b) *The key (I) opened the door (O).* 'Klucz otworzył drzwi'.

W przytoczonych wyżej za Doughertym (1970) przykładach da się zauważyć różne centrum uwagi. W zdaniu (a) akcentowany jest rzeczownik *key* 'klucz', który stanowi nową informację w kontekście wypowiedzi: „*They walked to the doorway. The door opened with a key. They went in the room.*" 'Oni podeszli do drzwi. Drzwi otwarto kluczem. Weszli do pokoju'. Natomiast w zdaniu (b) podkreślony jest rzeczownik *door* 'drzwi', który jest nową treścią w kontekście "*They got a key. The key opened the door*." 'Oni dostali klucz. Klucz otworzył drzwi'.

W późniejszych wersjach gramatyki przypadków Fillmore (1969:116) zmodyfikował listę przypadków pod względem nazwy, liczby i charakteru. Oto nowa lista i definicje poszczególnych ról semantycznych:

1. **agens (*agent*)**: sprawca czynności;
2. **obiekt (*object*)**: osoba lub przedmiot, który porusza się lub ulega zmianom;
3. **rezultat (*result*)**: przedmiot, który powstaje w wyniku czynności;
4. **narzędzie *(instrument*)**: bodziec lub bezpośrednia przyczyna działania;
5. **źródło (*source*)**: miejsce, na które coś jest skierowane;
6. **doświadczający (*experiencer*)**: osoba, która ulega skutkom czynności.

W porównaniu z wersją z 1968 roku Fillmore zmniejszył liczbę ról semantycznych z ośmiu do sześciu, usuwając locativus, benefactivus i comitativus. Jednocześnie dodał do nowej listy rolę nazwaną „źródło". Odstępując od łacińskich określeń przypadków morfologicznych, Fillmore zmienił nazwy pięciu ról semantycznych, tj. agentivus,

obiectivus, instrumentalis, factitivus i dativus odpowiednio na agens, obiekt, narzędzie, rezultat i doświadczający. Pomimo to ich znaczenia ustalił w podobny sposób, jak w wersji z 1968 roku. W inwentarzu ról semantycznych z wersji 1969 roku nie odnajdujemy konkretnych przykładów ilustrujących podane przez autora role semantyczne.

Z kolei w wersji z 1971 roku Fillmore (1971:40–54) rozszerzył listę ról semantycznych aż do dziewięciu. W tej wersji autor dodał cztery role semantyczne, tj. cel (*goal*), miejsce (*location*), czas (*time*) i ścieżkę (*path*), usuwając rezultat (*result*), wymieniony w wersji z 1969 roku. Role semantyczne z 1969 roku omawiane w wersji 1971 roku pozostają bez istotnych zmian pod względem nazw i definicji. Znikająca z listy w wersji 1969 roku rola *rezultat* (*result*) przyporządkowana została do roli *cel* (*goal*) zdefiniowanej w wersji 1971 roku. Poniżej – nowa lista ról semantycznych zaproponowana przez autora w wersji 1971 roku wraz z ich definicjami i przykładami.

1. **agens (*agent*)**: sprawca czynności (*The **man** broke the window*. ‘Ten **mężczyzna** zbił szybę.’);
2. **doświadczający (*experiencer*)**: osoba, która ulega skutkom czynności umysłowych (***John** was sad*. ‘**Jan** był smutny.’);
3. **narzędzie (*instrument*)**: bodziec; bezpośrednia przyczyna działania (dotyczy również czynności umysłowych) (*The **noise** frightened me*. ‘Ten **hałas** przestraszył mnie.’);
4. **obiekt (*object*)**: osoba lub przedmiot, który porusza się lub ulega zmianom w wyniku czynności niezwiązanych z umysłem (*John gave the **flower** to Mary*. ‘Jan dał **kwiaty** Marii.’);
5. **źródło (*source*)**: miejsce, z którego wykonuje się ruch; czas, w którym zaczyna się czynność; stan przed jakąś zmianą (*He went from the **top of the hill** to the cemetery*

gate. ‘On poszedł ze **szczytu wzgórza** do bramy cmentarza.’);

6. **cel (*goal*)**: miejsce, do którego wykonuje się ruch; czas, w którym kończy się czynność; stan po zmianie lub ostateczny rezultat pewnej czynności *(He walked from Palo Alto to **San Jose***. ‘On poszedł piechotą z Palo Alto do **San Jose**.’**);**
7. **miejsce (*location*)**: miejsce, w którym odbywa się czynność (*The beer was in the **garage** yesterday*. ‘Piwo było w **garażu** wczoraj.’);
8. **czas *(time)***: okres, w którym coś się dzieje (*Jeffrey spent **Tuesday afternoon** at the beach*. ‘Jeffrey spędził **wtorkowe popołudnie** na plaży.’);
9. **ścieżka (*path*)**: przypadek ten, choć wymieniony przez Fillmore’a (1971:50), nie został zdefiniowany przez autora. (*He walked from the cemetery gate to the chapel along the **canal***. ‘On poszedł piechotą od bramy cmentarza do kaplicy wzdłuż **kanału**.’**)**.

Na podstawie analizy ram ról semantycznych dla czasowników w konkretnych zdaniach można zauważyć, że nie ma relacji wzajemnie jednoznacznej między rzeczownikami w strukturze powierzchniowej a rolami semantycznymi w strukturze głębokiej (Cook 1978:304). Nie każda rola semantyczna implikowana przez czasownik w danej strukturze głębokiej musi być realizowana na poziomie powierzchniowym. W związku z tym liczba ról semantycznych zamieszczona w ramie dla czasownika w danej strukturze głębokiej nie zawsze odpowiada liczbie argumentów czasownika w strukturze powierzchniowej. Na wspomniane zjawisko zwraca uwagę Fillmore (1969:116–117, 119–120), systematycznego zaś opisu tegoż zjawiska dokonuje Walter Cook (1978:305–306; 1989:52–53), który wprowadza pojęcie tzw. ukrytych ról semantycznych (ang. *covert case roles*). Spośród ukrytych ról semantycznych Cook wyróżnia trzy typy, tj.

1. role usuwalne,

2. role koreferencyjne oraz
3. role zleksykalizowane.

Usuwalne role semantyczne dają się usunąć opcjonalnie ze struktury powierzchniowej, mimo że zawsze występują w strukturze głębokiej. Na przykład w zdaniu *Mother is cooking dinner*. ‘Matka gotuje kolację.’ rola obiektu wyrażona rzeczownikiem *dinner* ‘kolacja’ może być usunięta ze zdania (Cook 1978:305). Mimo braku rzeczownika w roli obiektu zmodyfikowane zdanie *Mother is cooking*. ‘Matka gotuje.’ nie ma wpływu na zrozumienie tej wypowiedzi przez odbiorcę. Z kolei koreferencyjne, ukryte role semantyczne drugiego typu oznaczają dwie odrębne role semantyczne w strukturze głębokiej, które są realizowane przez tę samą frazę nominalną w strukturze powierzchniowej. Na przykład w zdaniu *John gave the flower to Mary*. ‘Jan dał kwiaty Marii.’ rola agensa wyrażona rzeczownikiem *John* ‘Jan’ pokrywa się z rolą źródła (ang. *source*), gdyż wykonawca czynności (tu: wręczania kwiatów) jest równocześnie dostawcą prezentu (Cook 1989:52). Tak więc w strukturze głębokiej zacytowanej wypowiedzi z czasownikiem *give* ‘dać’ role agensa i źródła są korefencyjne. Innym przykładem związanym z koreferencyjnymi rolami jest struktura głęboka zdania *John went to Chicago*. ‘Jan pojechał do Chicago’. W tym zdaniu rzeczownik *John* ‘Jan’ przyjmuje zarówno rolę agensa, jak i rolę obiektu, która ulega zmianie lokacji w trakcie przemieszczania się. Warto jeszcze dodać, że w zdaniach z czasownikami ruchu często usuwalna jest rola źródła, która wskazuje na punkt startowy czynności. Dlatego pominięte może być wyrażenie w roli źródła w zdaniu *John went to Chicago (from New York).* ‘Jan pojechał do Chicago (z Nowego Jorku)’. Jeśli chodzi o role zleksykalizowane, są one wbudowane w czasownik i zazwyczaj pozbawione formalnej realizacji w strukturze powierzchniowej. Dla jednych czasowników rzeczowniki wyrażające zleksykalizowane role semantyczne w żadnym wypadku nie

są dopuszczalne w zdaniach. Na przykład angielski czasownik *dine* ‘jeść obiad’, który implikuje posiłek w roli obiektu, nigdy nie wymaga rzeczownika nazywającego posiłek, chociaż rola obiektu jest zawsze obecna w strukturze głębokiej zdania z tym czasownikiem (Fillmore 1969:119). Z kolei dla innych czasowników rzeczowniki sygnalizujące zleksykalizowane role semantyczne mogą wystąpić w strukturze powierzchniowej, jeśli czasowniki występują z przydawką. Angielski czasownik *slap* ‘spoliczkować’, który wskazuje na czynność uderzania dłonią, w zasadzie nie łączy się z rzeczownikiem *hand* ‘ręka’ w roli instrumentalis, np. **She slapped me with her hand*. ‘*Ona spoliczkowała mnie dłonią’. Niemniej jednak rzeczownik *hand* ‘ręka’ jest dopuszczalny dla tego czasownika, jeśli zdanie jest uzupełnione o informacje służące do wskazywania konkretnej dłoni czy cech dłoni, np. *She slapped me with her left hand*. ‘Ona uderzyła mnie w twarz lewą dłonią’ (Fillmore 1969:120).

Teoria gramatyki przypadków Fillmore’a (1968; 1969; 1971) otworzyła przed badaczami inną drogę pozwalającą analizować strukturę zdania na podstawie relacji semantycznych między orzeczeniem a grupą rzeczownikową. Omawiana w tej teorii koncepcja ról semantycznych wzbudziła szeroką dyskusję w środowisku językoznawczym. Dalszy rozwój tej koncepcji zostanie przedstawiony w kolejnych dwóch podrozdziałach.

2.6. Analiza ról semantycznych w teorii Chafe’a

Praca Chafe’a (1970) poświęcona strukturze semantycznej czasownika stanowi rozwinięcie koncepcji Fillmore’a o rolach semantycznych (1968). Podobnie jak Fillmore, Chafe (1970:96) analizuje zdania zawierające tylko jedno orzeczenie. W przedstawionym przez Chafe’a wykazie ról semantycznych znajdują się następujące relacje semantyczne: agens (*agent*), pacjens (*patient*), doświadczający (*experiencer*),

beneficjent (*beneficiary*), rozszerzenie (*complement*), miejsce (*location*) oraz narzędzie (*instrument*)[25]. Inwentarz ról Chafe'a różni się od listy ról Fillmore'a z 1968 roku przede wszystkim pod względem nazw ról. W zestawie ról Chafe'a zostały zmodyfikowane nazwy ról pochodzące od tradycyjnych przypadków gramatycznych. Siedem z przypadków semantycznych Fillmore'a w wersji z 1968 roku, tj. agentivus, obiectivus, dativus, benefactivus, factitivus, locativus i instrumentalis zmieniło się w pracy Chafe'a odpowiednio na następujące role: agens (*agent*), pacjens (*patient*), beneficjent (*beneficiary*), doświadczający (experiencer), rozszerzenie (*complement*)[26], miejsce (*location*) i narzędzie (*instrument*). Poniżej tabela ról semantycznych wymienionych przez Chafe'a (1970) i Fillmore'a (1968):

role Chafe'a (1970)	role Fillmore'a (1968)
agens (*agent*)	agentivus (*agentive*)
pacjens (*patient*)	obiectivus (*objective*)
doświadczający (*experiencer*)	dativus (*dative*)
beneficjent (*beneficiary*)	benefactivus (*benefactive*)
rozszerzenie (*complement*)	factitivus (*factitive*)
miejsce (*location*)	locativus (*locative*)
narzędzie (*instrument*)	instrumentalis (*instrumental*)
BRAK OMÓWIENIA	comitativus (*comitative*)

Tabela 2. Porównanie nazw ról semantycznych Chafe'a (1970) i Fillmore'a (1968)

Chafe (1970:10, 97, 165) podkreśla centralną pozycję czasownika w zdaniu, omawiając relacje semantyczne rzeczowników w stosunku do czasownika. Zgodnie z

[25] Szczegóły dotyczące interpretacji proponowanych przez Chafe'a ról semantycznych omówione zostaną w dalszej części tego podrozdziału.
[26] Zob. Chafe (1970:156)

tą teorią to czasownik determinuje role semantyczne rzeczowników, które wraz z czasownikiem tworzą zdanie. Z czasownika będącego predykatem generuje się strukturę semantyczną zdania. Struktura semantyczna Chafe'a w porównaniu z Fillmore'owską strukturą głęboką, w której uwzględnia się zdanie (S) oraz modalność (M) jest prostsza. Składa się na nią tylko główny czasownik i rzeczowniki pełniące funkcje semantyczne. Atutem rozważań Chafe'a nad rolami semantycznymi jest systematyczna klasyfikacja semantycznej charakterystyki czasowników, dzięki której można przypisać rzeczownikom odpowiednie role semantyczne. Każda rola semantyczna jest w bezpośrednim związku z typem semantycznym czasownika. Chafe (1970:98–101) wyróżnia komponenty semantyczne, takie jak stan, proces i czynność jako cechy selekcyjne dla przyporządkowania czasowników do poszczególnych klas semantycznych. Stan to właściwość, jakość lub statyczna kondycja, w której pozostaje przedmiot. Proces oznacza zmiany przedmiotu z jednego stanu na inny. Czynność charakteryzuje się aktywnością i odnosi się do fizycznej lub mentalnej czynności, która jest dynamicznie przeprowadzana przez wykonawcę. Omawiane trzy elementy semantyczne wzajemnie wykluczają się w zakresie znaczeniowym czasownika, jednak komponenty procesu i czynności są równocześnie obecne, gdy zmiana, jakiej ulega przedmiot, jest spowodowana przez wykonawcę czynności. Ze względu na wyżej wspomniane cechy semantyczne czasownika Chafe (1970:101) wyróżnił cztery klasy semantyczne czasowników, tj. czasowniki stanu, procesualne, czynnościowe oraz czynnościowo-procesualne. Każda z powyższych klas semantycznych czasowników odpowiada na następujące pytania:

1. **czasowniki stanowe**: jaki ktoś/coś jest?
2. **czasowniki procesualne**: co się komuś/czemuś dzieje?
3. **czasowniki czynnościowe**: co ktoś robi?

4. **czasowniki czynnościowo-procesualne**: co ktoś robi wobec kogoś/czegoś?

Poszczególne klasy czasowników można zilustrować następującymi przykładami:

(a) **czasowniki stanowe:** *Jan **jest wysoki***[27], *Talerz **jest czysty***;

(b) **czasowniki procesualne:** *Szyby **się rozbiły**, Paweł **zachorował***;

(c) **czasowniki czynnościowe:** *Magda **śpiewa**, Anna **płacze**;*

(d) **czasowniki czynnościowo-procesualne:** *Dawid **stłukł** szybę młotkiem, Chłopiec **zabił** muchę.*

W powyższych zdaniach czasowniki stanowe i procesualne wyznaczają rzeczownikom *Jan, talerz, szyby, Paweł* rolę pacjensa, gdyż zarówno czasowniki stanowe, jak i czasowniki procesualne komunikują informacje o relacji między pacjensem a stanem. Podczas gdy czasowniki stanowe nazywają stan, w jakim trwa pacjens, czasowniki procesualne określają przejście pacjensa z jednego stanu w inny stan. Czasowniki czynnościowe narzucają rzeczownikom *Magda* i *Anna* w przykładowych zdaniach rolę agensa, który aktywnie i świadomie realizuje swą czynność. Z kolei czasowniki czynnościowo-procesualne wymagają roli agensa oraz roli pacjensa z powodu zawartych w nich podwójnych cech selekcyjnych. Niezależnie od klasy czasowników, w każdym zdaniu występuje zawsze rzeczownik w roli agensa i/lub rzeczownik w roli pacjensa, dlatego obie role semantyczne są fundamentalne pod względem relacji zachodzących między rzeczownikami a czasownikami w danym wypowiedzeniu (Chafe 1970:163–164).

Omawiane tu cztery klasy semantyczne czasowników mogą obejmować drugorzędne cechy selekcyjne, które służą określeniu innych relacji semantycznych niż agens i pacjens. Jako drugorzędne cechy selekcyjne czasowników Chafe (1970:144–

[27] Należy zaznaczyć, że w języku chińskim wyraz 高 *gāo* ‘wysoki’ występuje jako czasownik stanu, który samodzielnie tworzy zdanie bez spójki 是 *shì* ‘być’, np. 他非常高。 *tā fēicháng gāo* ‘On jest bardzo wysoki’.

166) wprowadził: doświadczenie (*experiential*), korzyści (*benefactive*), rozszerzenie (*completable*), lokatywność (*locative*). Czasowniki o charakterze doświadczenia (*experiential verbs*) determinują rolę doświadczającego, na którego stan lub proces mentalny coś/ktoś oddziałuje, np. ***Jan*** *chce wody*, ***Jan*** *lubi kawę*, ***Jan*** *poznał odpowiedź*. Czasowniki posiadające cechy korzyści (*benefactive verbs*) przyjmują rolę beneficjenta, na rzecz którego odbywa się czynność, np. ***Marek*** *ma samochód*, ***Marek*** *wygrał samochód*, *Żona kupiła* ***Markowi*** *zegarek*. Z czasownikami wymagającymi pewnej koncepcji nominalnej (*completable verbs*) pojawia się rola rozszerzenia, które uzupełnia lub precyzuje znaczenie czasownika, np. *Anna śpiewa* ***piosenkę***, *Jan gra w* ***tenisa***, *Przesyłka waży* ***dwa kilogramy***, *Długopis kosztuje* ***10 zł***. Czasownikom lokatywnym (*locative verbs*) towarzyszy rola miejsca, które wskazuje na położenie kogoś/czegoś, np. *Portfel leży* ***na krześle***; *Dziecko siedzi* ***pod drzewem***. Ostatnią rolą semantyczną wymienioną przez Chafe'a jest rola narzędzia, które wywołuje proces i służy agensowi pomocą, np. *Jan pokroił sznurek* ***nożem***, *Jan otworzył drzwi* ***kluczem***. W przeciwieństwie do pozostałych czterech opisanych ról semantycznych, jedynie rola narzędzia nie jest uwarunkowana zawartą w czasowniku zdefiniowaną cechą drugorzędną, determinowana jest zaś przez główne cechy selekcyjne czasowników 'czynność' i 'proces', tj. przez czasowniki czynnościowo-procesualne. W odróżnieniu od ról agensa i pacjensa, które są bezwzględnie wymagane przez czasowniki czynnościowo-procesualne, rzeczowniki w roli narzędzia występują opcjonalnie z czasownikami czynnościowo-procesualnymi, dlatego mogą być pominięte w zdaniach. Należy zaznaczyć, iż w nielicznych przypadkach rzeczowniki w roli narzędzia towarzyszą czasownikom czynnościowym, np. *He jumped with a pole*. 'On skoczył o tyczce.' (Chafe 1970:155), co jest uznawane przez autora za wyjątek. Szczegóły dotyczące cech selekcyjnych czasowników oraz ról semantycznych determinowane

przez czasowniki znajdują się w poniższej tabeli.

cechy selekcyjne czasowników / role semantyczne		agens (*agent*)	pacjens (*patient*)	doświadczający (*experiencer*)	beneficjent (*beneficiary*)	rozszerzenie (*complement*)	miejsce (*location*)	narzędzie (*instrument*)
główne	drugorzędne							
stan	------		+					
	doświadczenie		+	+				
	korzyści		+		+			
	rozszerzenie		+			+		
	lokatywność		+				+	
proces	------		+					
	doświadczenie		+	+				
	korzyści		+		+			
	lokatywność		+				+	
czynność	------	+						
	doświadczenie	+		+				
	korzyści	+			+			
	rozszerzenie	+				+		
	lokatywność	+					+	
czynność i proces	------	+	+					
	korzyści	+	+	+				
	narzędzie	+	+					+
	lokatywność	+	+				+	

Tabela 3. Klasyfikacja czasowników i role semantyczne determinowane przez poszczególne czasowniki według Chafe'a (1970:95–104, 144–166)

Rzeczownikom w poszczególnych rolach semantycznych, podobnie jak czasownikom, można przypisać różne cechy semantyczne; należą do nich policzalność,

potencjał, żywotność i unikalność (Chafe 1970:108–112). Policzalność polega na tym, że rzeczowniki należą do klasy pojedynczych, rozróżnialnych jednostek i występują w liczbie zarówno pojedynczej, jak i mnogiej. Cecha potencjału sygnalizuje zdolność istoty żywej lub przedmiotu do aktywnego podjęcia jakiegoś działania. Właściwość określana mianem żywotności dotyczy człowieka i zwierząt. Z kolei cecha unikalności odnosi się do pojedynczej konkretnej osoby wskazanej lub nazwanej z imienia, jak np. Jan, Dawid, Anna, Magda itd. Na przykład w zdaniu *Jan otworzył drzwi* rzeczownik *Jan* w roli agensa charakteryzuje się policzalnością, potencjałem, żywotnością i unikalnością, podczas gdy rzeczownik *drzwi* w roli pacjensa cechuje się policzalnością i brakiem potencjału, żywotności oraz unikalności. Należy zaznaczyć, iż żadna z omawianych cech semantycznych rzeczowników nie stanowi kryterium wyróżniającego role semantyczne[28]. W teorii Chafe'a wspomniane wyżej cechy semantyczne służą doprecyzowaniu rzeczowników w danej roli semantycznej.

Według założeń Chafe'a (1970:114) cechy semantyczne rzeczowników w roli agensa i pacjensa są w ograniczonym stopniu determinowane przez główne cechy selekcyjne czasowników. Z jego obserwacji wynika, że kluczową cechą rzeczowników w roli agensa, determinowanych przez czasowniki o cechach czynności (czasowniki czynnościowe i czasowniki czynnościowo-procesualne), jest cecha potencjału, która jest niezbędna do aktywnego przeprowadzania czynności bez względu na to, czy rzeczownik nazywa istotę żywą. Dlatego autor zakłada, że czasowniki czynnościowe i czynnościowo-procesualne w gruncie rzeczy narzucają rzeczownikom w roli agensa cechę potencjału. Chafe (1970:109, 114) podaje następujące przykłady z czasownikami czynnościowo-procesualnymi:

(a) *The heat melted the butter*. 'Ciepło rozpuściło masło.';

[28] Zgodnie z teorią gramatyki przypadków Fillmore'a (1968:24) cechę żywotności muszą posiadać rzeczowniki w funkcji agentiwu i datiwu, a cechę nieżywotności rzeczowniki w funkcji instrumentalis.

(b) *The wind opened the door*. ‘Wiatr otworzył drzwi.’;

(c) *The ship destroyed the pier*. ‘Statek zniszczył pomost.’;

(d) *The explosion awakened Michael*. ‘Wybuch obudził Michała’.

W powyższych zdaniach wszystkie rzeczowniki w pozycji podmiotu, które według autora pełnią funkcję agensa, posiadają potencjał umożliwiający im samodzielną realizację czynności. Należy tu dodać, że cechą potencjału mogą charakteryzować się również rzeczowniki w roli agensa nazywające przedmioty, które uzyskują zewnętrzną moc z innych źródeł (Chafe 1970:155). Na przykład w zdaniu *The rock broke the window*. ‘Skała rozbiła szybę.’ rzeczownikowi *skała* w roli agensa przypisuje się cechę potencjału mimo braku inherentnej mocy powodującej działanie skały na szybę. Czynność rozbijania przez skałę szyby prawdopodobnie odbywała się za pomocą siły natury, takiej jak wiatr czy burza. Należy jeszcze dodać, że nieliczne czasowniki czynnościowe implikujące emocje niekoniecznie wymagają cechy potencjału od rzeczowników w roli agensa (Chafe 1970:115). Według autora *drzewo* i *dom*, podobnie jak *wybuch* i *klaun*, mogą kogoś przestraszyć lub rozbawić, mimo że oba rzeczowniki w funkcji agensa nie posiadają cechy potencjału. Jeśli chodzi o czasowniki mające cechy stanu lub procesu (czasowniki stanowe, procesualne, czynnościowo-procesualne), zgodnie ze twierdzeniem Chafe’a (1970:115) wymagają one cechy żywotności od rzeczowników w roli pacjensa. Przytoczony wyżej przykład *Wybuch obudził Michała* wskazuje, że rzeczownik w roli pacjensa musi być ożywiony w przypadku czasownika czynnościowo-procesualnego *obudzić*. Niemniej jednak autor przyznaje, że zasada, iż rzeczowniki w roli pacjensa cechują się żywotnością, nie jest tak uniwersalna jak zasada, że rzeczowniki w roli agensa charakteryzują się potencjałem. Na przykład rzeczownik w roli pacjensa, który występuje z czasownikiem czynnościowo-procesualnym *break* ‘rozbić’, nie jest ożywiony w zdaniu *The explosion*

broke the window ‘Wybuch rozbił okno’ (Chafe 1970:115). Poza przykładami z czasownikami czynnościowymi-procesualnymi nieżywotność rzeczowników w roli pacjensa można by zobrazować ogromną liczbą przykładów z czasownikami stanowymi i procesualnymi. Na przykład czasownik stanowy *być*, który wraz z przymiotnikiem tworzy predykat zdania, może przyjmować ożywione i nieożywione rzeczowniki pełniące funkcję pacjensa, np. *Jan jest wysoki, Talerz jest czysty*. To samo dotyczy również czasowników procesualnych, którym mogą towarzyszyć wszelkiego rodzaju rzeczowniki w roli pacjensa, niezależnie od ich żywotności, np. *Paweł zachorował, Szyba się rozbiła* itp. Jak się okazuje, trudno przypisać rzeczownikom w roli pacjensa cechę żywotności jako obligatoryjną cechę semantyczną, determinowaną przez czasowniki stanowe, procesualne czy czynnościowo-procesualne. To, czy rzeczownik w roli pacjensa posiada cechę żywotności, zależy w dużej mierze od charakteru poszczególnych czasowników (Chafe 1970:115).

Przedstawione powyżej przykłady wskazują na to, że między głównymi cechami selekcyjnymi czasowników, a cechami semantycznymi rzeczowników w roli agensa i pacjensa niekoniecznie istnieje ścisły związek. Czasowniki czynnościowe, które wymagają rzeczowników w roli agensa, mogą przyjmować rzeczowniki w roli agensa charakteryzujące się bądź cechą potencjału, bądź jej brakiem.

Z kolei czasowniki stanowe, procesualne i czynnościowo-procesualne, które wymagają m.in. rzeczowników w roli pacjensa, mogą przyjmować ożywione i nieożywione rzeczowniki w roli pacjensa. Wobec tego niemożliwe jest przypisywanie rzeczownikom w roli agensa i pacjensa inherentnych cech semantycznych w oparciu o cechy selekcyjne czasowników. Poza tym trudno byłoby uogólnić niezbędne cechy semantyczne rzeczowników w pozostałych rolach semantycznych w relacji do klas semantycznych czasowników. Tę kwestię Chafe w swej pracy pomija.

Faktyczne cechy semantyczne, jakie posiada rzeczownik w danej roli semantycznej, rozpoznać można dopiero wtedy, gdy mamy do czynienia z konkretnymi czasownikami bez względu na ich klasy semantyczne. Podsumowując, można powiedzieć, że wymienione przez Chafe'a cechy semantyczne rzeczowników należy brać pod uwagę jedynie w analizie rzeczowników w danej roli semantycznej, wynikającej z konkretnego wypowiedzenia.

Zaproponowany przez Chafe'a (1970:163) zestaw ról semantycznych, choć niepełny i nieostateczny, ujawnia potencjalne relacje semantyczne zachodzące między rzeczownikami a czasownikami należącymi do poszczególnych klas semantycznych. W postulacie Chafe'a obecność poszczególnych ról semantycznych w danej strukturze semantycznej zdania jest uwarunkowana samą naturą czasownika. Według Chafe'a czasowniki podzielone są na różne klasy semantyczne ze względu na cechy selekcyjne. Dzięki takiej semantycznej klasyfikacji czasowników można łatwo przewidzieć i ustalić rolę semantyczną rzeczownika w oparciu o określony typ semantyczny czasownika. Nacisk na centralną pozycję czasownika w strukturze semantycznej jest mocną stroną badań Chafe'a nad rolami semantycznymi. Zaproponowany przez Chafe'a model analizy struktury semantycznej przyciąga uwagę badaczy, którzy zajmują się rolami semantycznymi nie tylko w języku angielskim, lecz także w innych językach, takich jak chiński[29].

2.7. Dyskusja nad problemem roli instrumentalis Fillmore'a

Fillmore'owska koncepcja ról semantycznych wywołuje duże zainteresowanie wśród językoznawców. Jedną z najczęściej omawianych ról jest instrumentalis, wymieniony we wszystkich wersjach teorii gramatyki przypadków Fillmore'a (1968;

[29] Problematyka ról semantycznych w języku chińskim podjęta została za pomocą teorii Chafe'a w pracy Teng Shou-hsina (1975). Analiza Teng Shou-hsina przedstawiona zostanie w rozdziale III.

1969; 1971). Zagadnienie instrumentalis w języku angielskim podejmują m.in. Shroyer (1969), Chafe (1970), Huddleston (1970), Platt (1971), Nilsen (1973), Potts (1978), Givón (1984), Jackendoff (1990), Palancar (2002), Alexiadou i Schäfer (2006), Narrog (2009), Jezek i Varvara (2015). We wspomnianych pracach uwaga autorów skupia się przede wszystkim na definicji rzeczownika w roli instrumentalis i sposobie realizacji tej roli w strukturze powierzchniowej. W niniejszym podrozdziale przedstawione zostaną rozważania tych badaczy.

W kolejnych wersjach gramatyki przypadków Fillmore'a rola instrumentalis ma relatywnie szeroki zakres znaczeniowy. W wersji z 1968 roku Fillmore (1968:24, 27) przypisuje funkcję instrumentalis rzeczownikom, które reprezentują siły przyrody i konkretne przedmioty wywołujące jakieś skutki w czynności lub stanie wyrażanym przez czasownik (np. *The wind opened the door*. 'Wiatr otworzył drzwi.'; *He opened the door with the key*. 'On otworzył drzwi kluczem'). Z kolei w wersji z 1969 i 1971 roku tę samą funkcję semantyczną Fillmore (1969:116; 1971:42) opisuje jako bodziec lub bezpośrednią przyczynę wydarzenia, nie ograniczając rzeczowników w tej funkcji do sił przyrody czy konkretnych przedmiotów (np. *The noise frightened me*. 'Hałas mnie przestraszył').

W odniesieniu do wspomnianych obu interpretacji instrumentalis Fillmore'a, Shroyer (1969:80), Chafe (1970:152), Huddlestone (1970:504) i Givón (1984:143) wskazują zależność między rolą instrumentalis a rolą agensa w strukturze semantycznej zdania, zawężając Fillmore'owskie pojęcie instrumentalis. Wspomniani czterej autorzy podkreślają, że struktura semantyczna zdania zawierającego rolę instrumentalis implikuje działanie sprawcy, które wymaga narzędzia. Poza relacją wykonawcy czynności do narzędzia, Jackendoff (1990:142) i Palancar (2002:32) rozważają obiekt, na który działa narzędzie używane przez wykonawcę czynności. Taki obiekt, którego

zmiany powoduje narzędzie, jest reprezentowany przez rzeczownik pełniący funkcję pacjensa. Wobec tego w strukturze semantycznej zdania z rzeczownikiem w roli instrumentalis istnieją dwa związki przyczynowo-skutkowe, tj. związek między agensem a instrumentalis i związek między instrumentalis a pacjensem. Warto w tym miejscu przypomnieć, iż to Chafe (1970:97, 165) uznaje czasownik za centrum struktury semantycznej zdania, jako determinujący role semantyczne rzeczowników w zdaniu [30] . Chafe wskazuje na zależność rzeczowników w roli instrumentalis i wyróżnionych przez niego czasowników czynnościowo-procesualnych, które obligatoryjnie wymagają rzeczowników w roli agensa i pacjensa, i opcjonalnie przyjmują rzeczowniki w roli instrumentalis. Z założenia Chafe'a wynika, że angażowanie ról agensa i pacjensa, determinowanych przez czasownik czynnościowo-procesualny, jest koniecznym warunkiem występowania roli instrumentalis w strukturze semantycznej zdania. Niemniej jednak – w niektórych przypadkach – występowanie rzeczownika w roli instrumentalis w zdaniach może być niezależne od pacjensa. Nilsen (1973:67) i Narrog (2009:593) przypisują rzeczownikom nazywającym środki transportu funkcję instrumentalis, mimo że w zdaniach opisujących przemieszczanie się nie ma rzeczowników w roli pacjensa. O braku pacjensa w przedstawionych kontekstach świadczą zdania z czasownikami ruchu niewymagającymi dopełnień bliższych w roli pacjensa, np.: *We travelled to New York by car*. 'Podróżowaliśmy do Nowego Jorku samochodem.' (Nilsen 1973:67), *I came from the market by bus*. 'Przyjechałem z rynku autobusem.' (Narrog 2009:593) itp. W rzeczywistości zgodnie z analizą Cooka (1989:52) w zdaniach z czasownikami ruchu występuje również pacjens, który pokrywa się z rolą agensa. Agens wykonuje bowiem czynność poruszania się przy użyciu środka transportu, i jednocześnie ulega zmianie

[30] Zob. podrozdział 2.6.

lokacji w trakcie przemieszczania się, zatem agens staje się pacjensem.

Oprócz uwzględnienia stosunków instrumentalis do agensa i/lub pacjensa w strukturze semantycznej zdania, Jezek i Varvara (2015:49) wskazują na konieczność realizacji rzeczownika w roli agensa na poziomie powierzchniowym. Według autorek w zdaniach, w których brakuje wyrażonego językowo rzeczownika w roli agensa, nie występuje rzeczownik w roli instrumentalis. Kryterium roli instrumentalis ustalone przez Jezek i Varvarę okazuje się najostrzejsze, gdyż wymagane jest występowanie rzeczownika w roli agensa w strukturze głębokiej oraz powierzchniowej zdania. Różnice w definicji roli instrumentalis między poszczególnymi badaczami stanowią istotny czynnik decydujący o określeniu sposobów wyrażania rzeczowników w roli instrumentalis, o czym będzie mowa w dalszej części podrozdziału.

Badacze, którzy rozważają obligatoryjny udział sprawcy w realizacji czynności wymagającej narzędzia, zaprzeczają funkcji instrumentalis pełnionej przez rzeczowniki nazywające siły przyrody, które posiadają zdolność do przeprowadzania czynności bez pomocy inicjatora. Zamiast przyporządkować siły przyrody do rzeczowników w roli instrumentalis, Shroyer (1969:29) proponuje semantyczną rolę „działanie" (*agency*)[31] dla nazw zjawisk naturalnych inicjujących czynność samodzielnie. Podobną uwagę czynią również Huddlestone (1970:503–504) i Nilsen (1973:53, 120), którzy wprowadzają jednak rolę nazwaną „siła" (*force*) dla rzeczowników określających siły przyrody. Odrębną rolę semantyczną dla sił natury, tj. rolę przyczyny (*causer*), wyróżniają Alexiadou i Schäfer (2006:40) oraz Jezek i Varvara (2015:51). Z kolei Chafe (1970:109) przypisuje rzeczownikom reprezentującym siły natury rolę agensa ze względu na ich cechę potencjału, która pozwala na samodzielne wykonywanie

[31] Shroyer odróżnia rolę agensa (*agent*) od roli działania (*agency*). Rola agensa dotyczy rzeczowników nazywających żyjące istoty, które uruchamiają czynność. Natomiast rola działania odnosi się do rzeczowników nazywających zjawiska naturalne, które inicjują czynność.

czynności. Warto dodać, iż rzeczowniki nazywające siły przyrody, zdaniem Shroyera (1969:28), mogłyby pełnić funkcję instrumentalis, gdyby siły przyrody były używane przez stosownego wykonawcę czynności. Takie okoliczności w ogóle jednak w rzeczywistości nie występują. Użycie siły natury jako narzędzia czynności jest raczej zjawiskiem nadprzyrodzonym, które występuje tylko w kontekście religijnym czy mitologicznym, np. *God used an earthquake to destroy the village*. 'Bóg zesłał trzęsienie ziemi, by zniszczyć wioskę' (Nilsen 1973:57).

Krytyce poddane zostało również spostrzeżenie Fillmore'a (1969:116; 1971:42) o funkcji instrumentalis pełnionej przez rzeczowniki określające bodziec lub przyczynę wydarzenia. Przedmioty, które samodzielnie działają bez wykonawcy czynności i powodują zmiany stanu obiektów, są traktowane przez Chafe'a tak samo jak siły natury ze względu na ich cechę potencjału. Dlatego w podanym przez Chafe'a (1970:114) zdaniu *The explosion awakened Michael*. 'Wybuch obudził Michała.' rzeczownikowi *wybuch* autor przypisuje nie rolę instrumentalis, ale rolę agensa, gdyż postrzega wybuch jako inicjatora wydarzenia. Podobnie jak Chafe, z interpretacją instrumentalis Fillmore'a (1969:116; 1971:42) nie zgadzają się Alexiadou i Schäfer (2006:42, 46) oraz Jezek i Varvara (2015:49). Natomiast wszyscy oni – w odróżnieniu od Chafe'a – wyznaczają rzeczownikom wyrażającym bodziec lub przyczynę wydarzenia semantyczną rolę przyczyny (*causer*). Według nich rzeczownik w roli przyczyny nie może pełnić funkcji agensa, gdyż nie posiada charakterystycznej dla agensa cechy własnej woli, mimo iż przedmiot uznawany za bodziec czy przyczynę może działać na kogoś lub coś bez zewnętrznej ingerencji sprawcy. W związku z tym w przytoczonym przez Alexiadou i Schäfera (2006:42) zdaniu *The chamomile cured the patient*. 'Rumianek wyleczył pacjenta.' rzeczownik *chamomile* 'rumianek' pełni semantyczną funkcję przyczyny, bowiem nie ma tu kontroli inicjatora wydarzenia. Alexiadou i

Schäfer (2006:42–43) dodają, iż informacja o możliwości stosowania rumianku w lecznictwie wynika z wiedzy o rzeczywistości, a nie z samej struktury lingwistycznej, która nie informuje o użyciu rumianku przez kogoś w leczeniu pacjenta.

Poza zakresem znaczeniowym instrumentalis pod dyskusję poddana została cecha nieżywotności rzeczowników w funkcji instrumentalis. Zgodnie z definicją instrumentalis Fillmore'a (1968:24) cecha nieżywotności stanowi decydujące kryterium rozpoznania rzeczowników w roli instrumentalis. Inaczej mówiąc, żaden ożywiony rzeczownik nie kwalifikuje się jako rzeczownik w funkcji instrumentalis niezależnie od tego, czy obiekt wyrażony żywotnym rzeczownikiem jest używany przez agensa do realizacji czynności w danym kontekście, czy też nie. Przywołując kolejny przykład wypowiedzi *I rapped him on the head with a snake*. 'Uderzyłem go wężem po głowie.', Fillmore (1968:24) przypisuje rzeczownikowi *snake* 'wąż' funkcję instrumentalis, mimo iż ten rzeczownik reprezentuje żywą istotę. Zdaniem Fillmore'a w wymienionym przykładzie rzeczownik w funkcji instrumentalis odnosi się do ciała węża, które autor traktuje jako nieożywione. Obligatoryjnej cechy nieżywotności, którą Fillmore narzuca rzeczownikom w roli instrumentalis, przeciwstawiają się jednak Platt (1971:23), Nilsen (1973:113) i Potts (1978:418). Ci trzej badacze uważają, że funkcję instrumentalis mogą pełnić również rzeczowniki ożywione. Platt (1971:23) podaje kilka przykładów ilustrujących rolę instrumentalis wyrażoną przez rzeczowniki nazywające zwierzęta:

(a) *They used oxen to thresh the grain*. 'Oni młócili z pomocą wołów.';

(b) *He got a bird with a falcon*. 'On złapał ptaka z pomocą sokoła.';

(c) *He caught the rabbits with a ferret*. 'On złapał króliki z pomocą fretki'.

Platt (1971:23) dodaje, że w podanych wyżej zdaniach do realizacji czynności potrzebne jest coś więcej niż same ciała zwierząt, np. w zdaniu (c) do upolowania

królików używane jest nie tylko ciało fretki, ale też jej zmysł i umiejętności myśliwego. Z kolei Nilsen (1973:113) zauważa, że ożywione rzeczowniki w funkcji instrumentalis dotyczą zarówno nazw człowieka, jak i zwierząt. W swoim przykładzie *Nixon used Agnew to promote his own views*. 'Nixon wykorzystał Agnewa, żeby promować swoje poglądy.' Nilsen przypisuje funkcję instrumentalis rzeczownikowi osobowemu *Agnew*. Z uwagą Nilsena zgadza się Potts (1978:418), który nie wyklucza możliwości użycia człowieka jako narzędzia. Według Pottsa nieznaczna ilość przykładów użycia człowieka jako narzędzia wiąże się nie z poprawnością gramatyczną, ale raczej z moralnością: takie zachowanie jest po prostu powszechnie uznawane za niewłaściwe.

Oprócz uwzględnienia relacji między instrumentalis a innymi rolami oraz wskazania cechy nieżywotności rzeczowników w roli instrumentalis, Nilsen (1973:90–120) proponuje zastosować kryterium cech semantycznych, by dokładnie określić rolę instrumentalis. Wprowadzone przez autora cechy to: wola (*intent*), sprawczość (*cause*), kontroler (*controller*), bycie kontrolowanym (*controlled*), żywotność (*animate*), konkretność (*concrete*), policzalność (*count*), źródło (*source*). Cecha woli dotyczy sprawcy czynności, który przeprowadza czynność w sposób zamierzony i świadomy. Cecha sprawczości odnosi się do osoby lub przedmiotu, który oddziałuje na kogoś lub coś. Cecha kontrolera odnosi się do dominacji kogoś lub czegoś nad kimś lub czymś. Natomiast cecha bycia kontrolowanym dotyczy osoby lub przedmiotu, którym się sprawca czynności posługuje. Cechę żywotności posiadają rzeczowniki nazywające istoty żyjące. Z kolei cecha konkretności przysługuje rzeczownikom określającym wszelkie zjawiska i przedmioty rozpoznawane przy użyciu zmysłów. Cechę policzalności obejmują rzeczowniki reprezentujące przedmioty, które dają się policzyć. Ostatnia cecha, tj. cecha źródła, ma związek z przedmiotem, który stanowi składową część innego przedmiotu. Ze względu na omawiane wyżej cechy Nilsen (1973:53, 120)

dzieli rolę instrumentalis na cztery różne role semantyczne, tj. narzędzie (*instrument*), siły przyrody (*natural force*), części ciała (*body part*) i materiał (*material*). Wyróżnione role różnią się od siebie zbiorem cech semantycznych. Jeśli jakaś rola semantyczna posiada pewne cechy, oznaczona zostanie symbolem +, np. [+intencja], [+sprawczość], [+kontroler] itd. Jeśli rola semantyczna jakichś cechy nie posiada, zostanie oznaczona symbolem ―, np. [― intencja], [― sprawczość], [― kontroler] itd. Jeśli rola semantyczna posiada jakąś cechę w jednych kontekstach, a w innych kontekstach takiej cechy jest pozbawiona, zapisana zostanie następująco: [+―intencja], [+―sprawczość], [+―kontroler]. W ten sposób rolę narzędzia przypisuje się rzeczownikowi o cechach [―intencja], [+sprawczość], [+kontroler], [+ bycie kontrolowanym], [+―żywotność], [+konkretność], [+policzalność], [― źródło]. Pozostałe role semantyczne można scharakteryzować na podstawie tegoż kryterium. Cechy semantyczne właściwe poszczególnym rolom przedstawione są w poniższej tabeli.

role / cechy	narzędzie (*tool*)	siły przyrody (*natural force*)	części ciała (*body part*)	materiał (*material*)
wola (*intent*)	―	―	―	―
sprawczość (cause)	+	+	+	―
kontroler (controller)	+	+	+	―
bycie kontrolowanym (controlled)	+―[32]	―	+	+
żywotność (animate)	+―	―	―	―

[32] Rola narzędzia jest zazwyczaj wyrażana przez rzeczowniki reprezentujące przedmioty, którymi wykonawca czynności się posługuje, dlatego rzeczownikom w tej roli przypisuje Nilsen (1973:105–106) cechę bycia kontrolowanym. Natomiast Nilsen (1973:106) uważa, że w zdaniu *The blotter sucked up the water*. 'Bibuła wchłonęła wodę.' rzeczownik w roli narzędzia *blotter* 'bibuła' pozbawiony jest cechy bycia kontrolowanym z powodu braku sprawcy czynności.

konkretność (concrete)	+	—[33]	+	+
policzalność (count)	+	—	+	—
źródło (source)	—	—	—	+

Tabela 4. Role semantyczne i ich cechy semantyczne według Nilsena (1973:121)

Jeśli wziąć pod uwagę cechy semantyczne wyżej wymienionych czterech ról, rola narzędzia i rola części ciała najbardziej odpowiadają definicji instrumentalis Chafe'a (1970:152,164) i innych badaczy, którzy uwzględniają zależność między instrumentalis a agensem i pacjensem. Obie role semantyczne dzielą bowiem cechy sprawczości, kontrolera oraz bycia kontrolowanym, co wskazuje na to, że przedmioty oznaczane przez rzeczowniki w roli narzędzia i części ciała powodują zmiany stanu jakiegoś obiektu, na który działają, jednocześnie jednak są obiektem wykorzystanym przez wykonawcę czynności, który się nimi posługuje. Między rzeczownikami w roli narzędzia i roli części ciała istnieją jednak różnice w zachowaniu syntaktycznym, mimo że obie role semantyczne są wyrażane za pomocą tych samych środków formalnych. Porównajmy zdania *He saw it with his telescope*. 'On to zobaczył przez teleskop.' i *He saw it with his eyes* 'On to zobaczył na własne oczy' (Nilsen 1973:58). Według Nilsena (1973:57) rzeczowniki nazywające części ciała w funkcji instrumentalis zazwyczaj są usuwane ze struktury powierzchniowej, gdyż informacja o nich jest nieważna lub powszechnie znana. Na przykład w zdaniu *He pulled the trigger of the gun*. 'On pociągnął za spust pistoletu.' można się domyślić, że czynność ta została wykonana za

[33] Trudno byłoby zgodzić się ze stwierdzeniem Nilsena (1973:118), że semantyczna rola siły przyrody nie posiada cechy konkretności. Siły natury w roli instrumentalis mogą charakteryzować się cechą konkretności lub brakiem takiej cechy w zależności od rzeczowników nazywających siły przyrody. Do rzeczowników w roli siły przyrody Nilsen (1973:56–57) zalicza widoczne przedmioty fizyczne, takie jak deszcz, śnieg, ogień, światło itd., więc autor powinien przypisać im cechę konkretności w stosunku do niekonkretnych rzeczowników w tej samej roli, takich jak grawitacja, trzęsienie ziemi, ciepło, chłód itd. Co więcej, skoro Nilsen (1973:115–116) uznaje rzeczownik *gas* 'gaz' za konkretny rzeczownik w zdaniu *I warmed the food with gas*. 'Podgrzałem jedzenie na kuchence gazowej.', to na zasadzie analogii rzeczowniki *ogień* i *światło* powinny posiadać cechę konkretności.

pomocą ręki czy palca. Zjawisko pominięcia nazw części ciała ze struktury powierzchniowej zachodzi w przypadku, gdy w znaczenie predykatów włączone są wykorzystywane do działania części ciała jako narzędzia czynności. Do czasowników zawierających znaczenie używania części ciała w języku angielskim należą m.in. takie czasowniki jak *kick* 'kopać', *slap* 'klepać', *kiss* 'całować', *elbow* 'odpychać łokciem', *bite* 'gryźć' itd. Oprócz wspomnianej wyżej różnicy składniowej między rzeczownikami w roli narzędzia i roli części ciała, rzeczowniki oznaczające części ciała w funkcji instrumentalis mogą zająć pozycję podmiotu zdania. W przytoczonych wcześniej przykładach z wyrażeniami przyimkowymi *with* tylko zdanie *He saw it with his eyes*. 'On to zobaczył na własne oczy.' może być zamienione w zdanie *His eyes saw it*. 'Jego oczy to zobaczyły'. Natomiast zdanie *He saw it with his telescope*. 'On to zobaczył przez teleskop.' nie może uleć transformacji na zdanie **His telescope saw it* '*Jego teleskop to zobaczył'.

Poza rolami narzędzia i części ciała Nilsen (1973:53) wyróżnia semantyczną rolę materiału, na którą zwracają mniejszą uwagę badacze zagadnienia instrumentalis w języku angielskim. Rzeczowniki w roli materiału charakteryzują się semantyczną cechą źródła i brakiem cechy sprawczości, co w istocie odróżnia je od rzeczowników w roli narzędzia i części ciała. Zgodnie z teorią autora w roli materiału występują rzeczowniki określające przedmioty, które stają się składowymi częściami innych obiektów, mimo że są używane jako środki pomocnicze do realizacji czynności. Przykładem zdania z rzeczownikiem pełniącym semantyczną funkcję materiału jest *I made a castle out of brick*. 'Zbudowałem zamek z cegły.' (Nilsen 1973:55), *They used pussy willows to build a lean-to*. 'Oni użyli wierzby do zbudowania przybudówki.' (Nilsen 1973:130), *John filled the turkey with stuffing*. 'Jan nafaszerował indyka farszem.' (Nilsen 1973:156) itd.

Oprócz cech semantycznych właściwych rzeczownikom w roli materiału, Nilsen

(1973:155–156) analizuje czasowniki implikujące rzeczowniki w roli materiału w języku angielskim. Zdaniem autora czasowniki te dzielą się na dwie grupy ze względu na możliwość włączania rzeczownika w roli materiału w znaczenie czasownika. Czasowniki pierwszej grupy, związane z działaniem twórczym (ang. *creative verbs*), nie dopuszczają inkorporacji rzeczownika w roli materiału, np. *make* 'wykonywać', *create* 'tworzyć', *build* 'budować' *form* 'formować' itd. Z kolei czasowniki drugiej grupy zawierają w sobie znaczenie 'używanie pewnego materiału'. Autor wyróżnia następujące cztery semantyczne typy czasowników wśród czasowników drugiej grupy:

1. Czasowniki sygnalizujące zmiany w wyglądzie, smaku, konsystencji obiektów, np. *John seasoned the soup*. 'Jan doprawił zupę.';
2. Czasowniki oznaczające czynności wypełniania (ang. *verbs of filling*), np. *John stuffed the turkey*. 'Jan nafaszerował indyka.';
3. Czasowniki wyrażające czynności otaczania (ang. *verbs of „enclose" class*), np. *John glassed in the sun deck*. 'Jan oszklił taras.';
4. Czasowniki nazywające czynności pokrywania, przykrywania, nakrywania (ang. *verbs of „cover" class*), np. *The workmen asphalted the tennis courts*. 'Robotnicy wyasfaltowali korty tenisowe'.

Semantyczna rola materiału nie została wyodrębniona przez badaczy instrumentalis prawdopodobnie dlatego, że rzeczowniki w tej roli występują często w podobnym środowisku syntaktycznym, jak rzeczowniki w roli narzędzia w języku angielskim. Obie role semantyczne mogą być sygnalizowane za pomocą przyimka *with*[34] i czasownika *use*[35]. Poza tym przedmioty reprezentowane przez rzeczowniki

[34] Nilsen (1973:56) podaje następujące przykłady: *They destroyed the building with bricks*. 'Oni zniszczyli budynek cegłami.' i *He built the house with bricks*. 'On zbudował dom z cegły'. Zgodnie z kryterium autora w pierwszym zdaniu rzeczownik *brick* 'cegła' występuje w roli narzędzia, w drugim zdaniu ten sam rzeczownik występuje zaś w roli materiału.

[35] Na przykład w zdaniu *They used a spray gun to cover up the defects in their walls*. 'Oni użyli pistoletu natryskowego, żeby ukryć wady ścian.' dopełnienie czasownika *use*, tj. *spray gun* 'pistolet natryskowy', występuje w roli narzędzia (Nilsen 1973:56). Natomiast w zdaniu *I used brick to make a castle*. 'Użyłem

w roli narzędzia i roli materiału stanowią środki pomocnicze do wykonywania czynności, co prowadzi do utożsamienia jednej roli semantycznej z drugą. Wobec tego, zdaniem Nilsena, potrzebne jest kryterium cech semantycznych do rozróżnienia poszczególnych ról semantycznych.

Sugerowane jednak przez Nilsena kryterium cech semantycznych nie ułatwiłoby wyznaczania rzeczownikowi odpowiedniej roli semantycznej. Po pierwsze, niektóre cechy semantyczne określające role nie zawsze są dostrzegalne w pojedynczych zdaniach bez kontekstu. W podanym przez Nilsena (1973:101) zdaniu *John frightened the infant*. 'Jan przestraszył niemowlę.' rzeczownik *John* 'Jan' może pełnić funkcję agensa albo semantyczną funkcję narzędzia. Różnica w określeniu roli semantycznej rzeczownika *John* wynika nie z wiedzy lingwistycznej, ale z wiedzy o realiach. Jeśli Jan celowo wykonał czynność straszenia, posiada on cechę woli i pełni funkcję agensa. Natomiast jeśli to ciało Jana przypadkowo przestraszyło niemowlę, Jan pełni funkcję narzędzia. Po drugie, Nilsen (1973), podobnie jak Fillmore (1968), miesza pojęcie ról semantycznych i pojęcie kategorii rzeczowników. Cechy żywotności, konkretności i policzalności służą do klasyfikacji rzeczowników, nie determinują jednak roli semantycznej rzeczowników w zdaniach. Huddlestone (1970:504) zwraca uwagę, że przypisywanie rzeczownikom różnych ról semantycznych jedynie na podstawie cechy semantycznej, takiej jak żywotność, nie ma zupełnie uzasadnienia. Według Huddlestone'a w zdaniach *John died*. 'Jan umarł.' i *The snow melted*. 'Śnieg się rozpuścił.' rzeczowniki *John* 'Jan' i *snow* 'śnieg' pełnią tę samą funkcję semantyczną, dlatego, że zarówno *Jan*, jak i *śnieg* ulegają zmianom stanu[36].

cegły, żeby zbudować zamek.' dopełnienie czasownika *use*, tj. *brick* 'cegła', występuje w roli materiału (Nilsen 1973:55).

[36] Huddlestone (1970:504) uważa, że zgodnie z definicją ról semantycznych Fillmore'a (1968:24–25) *John* 'Jan' byłby potraktowany jako rzeczownik w funkcji datiwu, podczas gdy *snow* 'śnieg' jako rzeczownik w funkcji obiectiwu z powodu tego, że ten pierwszy jest żywotny, a ten ostatni nieżywotny. Należy zaznaczyć, że w późniejszej pracy *The case for case reopened* Fillmore (1977:65) zmienia swoje zdanie i uznaje cechę żywotności za niewłaściwe kryterium odróżniające funkcję datiwu od funkcji

Pod dyskusję na temat instrumentalis poddane zostały również sposoby wyrażania funkcji instrumentalis w języku angielskim, co wiąże się z pozycją syntaktyczną rzeczowników w roli instrumentalis w zdaniach. O środkach wyrażania funkcji instrumentalis decydują ustalone przez badaczy definicje tej funkcji semantycznej[37]. Zgodnie z definicją Fillmore'a (1968:24) funkcję instrumentalis pełnią rzeczowniki nazywające obiekty nieożywione lub siły przyrody, które przyczyniają się do działania. Z poniższych przykładów autora wynika, że funkcja instrumentalis w języku angielskim realizowana jest przez przyimek *with* 'z', czasownik *use* 'używać' oraz formę mianownikową (Fillmore 1968:25,27):

(a) *John opened the door with the **key***. 'Jan otworzył drzwi kluczem.';

(b) *John used the **key** to open the door*. 'Jan użył klucza, żeby otworzyć drzwi.';

(c) *The **key** opened the door*. 'Klucz otworzył drzwi.';

(d) *The **wind** opened the door*. 'Wiatr otworzył drzwi'.

Poza przyimkiem *with* w języku angielskim, do wykładników semantycznego przypadka instrumentalis został zaliczony jeszcze przyimek *by* 'przez' (Platt 1971:77; Nilsen 1973:67, 69; Narrog 2009:595), *on* 'na' (Nilsen 1973:79) i *in* 'w' (Nilsen 1973:79). Oto przykłady:

(a) *I came from the market by **bus***. 'Przyjechałem z rynku autobusem.' (Narrog 2009:593);

(b) *I warmed the food on the **stove***. 'Podgrzałem jedzenie na kuchence.' (Nilsen 1973:79)[38];

(c) *Ken drove his mother in the **car***. 'Ken odwiózł matkę samochodem.' (Nilsen

obiectiwu, nawiązując do uwagi Huddlestone'a.

[37] Wielość podejść do instrumentalis została przedstawiona na początku podrozdziału 2.7.

[38] Według autora wyrażenie przyimkowe *on the stove* 'na kuchence' w przytoczonym zdaniu pełni zarówno funkcję lokatywną, jak i funkcję instrumentalis.

1973:79)[39].

Szczególną uwagę badaczy przyciąga funkcja semantyczna pełniona przez podmiot zdania. Chafe (1970:155), Huddlestone (1970:503) i Nilsen (1973:130) uznają, że pozycję podmiotu może zajmować rzeczownik w roli instrumentalis. Z podanych przez tychże autorów przykładów wynika, że podmiot pełni funkcję instrumentalis, jeśli zdanie implikuje działanie niewyrażonego wykonawcy czynności, tak jak przytoczony wcześniej przykład Fillmore'a *The **key** opened the door*. 'Klucz otworzył drzwi.' Natomiast w przeciwieństwie do Fillmore'a (1968; 1971), wspomniani trzej autorzy zaprzeczają funkcji instrumentalis pełnionej przez rzeczownik *wind* 'wiatr' w zdaniu *The **wind** opened the door*. 'Wiatr otworzył drzwi' ze względu na brak potencjalnego sprawcy działania. Z kolei Givón (1984:143) kwestionuje funkcję instrumentalis pełnioną przez wszelkie rzeczowniki występujące w roli podmiotu w zdaniach niezawierających rzeczowników w funkcji agensa. Givón (1984:143) porównuje następujące pary zdań:

(a.1) *He filled the pond with water*. 'On wypełnił staw wodą.';

(b.1) *The water filled the pond*. 'Woda wypełniła staw.';

(a.2) *He tied the gate with a rope*. 'On związał bramę sznurem.';

(b.2) *The rope tied the gate*. 'Sznur związał bramę.';

(a.3) *He broke the window with a hammer*. 'On rozbił szybę młotkiem.';

(b.3) *The hammer broke the window*. 'Młotek rozbił szybę'.

Zgodnie z analizą Givóna tylko w zdaniach (a.1), (a.2) i (a.3) występują rzeczowniki w roli instrumentalis, co wynika z angażowania agensa wyrażonego przez zaimek osobowy *he* 'on'. W zdaniach (b.1), (b.2) i (b.3) rzeczowniki przyjmujące pozycję podmiotu pełnią funkcję pacjensa z powodu braku wyraźnego sprawcy. Autor

[39] Autor uważa, że wyrażenie *in the car* 'samochodem' (dosł. 'w samochodzie'), podobnie jak w poprzednim przykładzie, wskazuje na funkcję lokatywną oraz funkcję instrumentalis.

podkreśla, że rzeczownik nazywający przedmiot może pełnić funkcję instrumentalis wyłącznie w wypadku użycia przedmiotu przez agensa, niezależnie od właściwości fizycznych przedmiotu.

Jezek i Varvara (2015:47–48), podobnie jak Givón, uważają, że w zdaniach z rzeczownikami w roli instrumentalis konieczna jest realizacja syntaktyczna rzeczowników w roli agensa. Dlatego według autorek rzeczowniki w pozycji podmiotu, które w literaturze przedmiotu były traktowane jako rzeczowniki w funkcji instrumentalis, pełnią semantyczną funkcję przyczyny (*cause*) albo funkcję tematu (*theme*). Analizując poniższe przykłady, Jezek i Varvara (2015:51–52) zwracają uwagę, że rzeczowniki w funkcji podmiotu *broom* 'miotła', *pen* 'długopis' i *scissors* 'nożyczki' nie pełnią roli semantycznej instrumentalis, ponieważ w tych wypowiedziach brakuje rzeczownika określającego wykonawcę czynności. Według nich *broom* 'miotła' w roli podmiotu pełni funkcję przyczyny w zdaniu (a), ponieważ czasownik *caught* 'złapać' opisuje nie czynność użycia miotły, ale czynność uchwycenia dokonaną dzięki przedmiotowi 'miotła'. Z kolei w przykładach (b) i (c) rzeczowniki *pen* 'długopis' i *scissors* 'nożyczki' pełnią funkcję tematu, która wskazuje na właściwość przedmiotu.

(a) *She swung at the charging wolf with her broom. Luckily the* ***broom*** *caught the wolf's throat and succeeded in pushing him back*. 'Ona uderzyła atakującego wilka miotłą. Na szczęście miotła złapała wilka za gardło i z powodzeniem odepchnęła go.';

(b) *The* ***pen*** *writes black.* 'Ten długopis pisze na czarno.';

(c) ***Scissors*** *that cut well*. 'Nożyczki, które dobrze tną'.

Na zakończenie dyskusji o funkcji instrumentalis warto dodać, że za różnicą między konstrukcją przyimkową *with* 'z' + N a konstrukcją czasownikową *use* 'używać' + N idzie różnica pragmatyczna. Temat ten podjął Lakoff (1968). Według niego

struktura NP1 + V + NP2 + with + NP3 komunikować może działanie albo celowe, albo przypadkowe, a struktura NP1 + use + NP3 + to + V + NP2 implikuje jedynie celowość danej czynności. Na przykład, zdanie o tej pierwszej strukturze *I cut my finger with a knife*. ‘Rozciąłem sobie palec nożem.’ jest dwuznaczne, ponieważ czynność rozcięcia palca można interpretować jako ‘Użyłem noża do rozcięcia palca’ albo ‘Rozciąłem sobie palec, gdy używałem noża’. Jednak zdanie z użyciem drugiej struktury *I used a knife to cut my finger*. ‘Użyłem noża do rozcięcia palca.’ sygnalizuje już tylko czynność celowo przeprowadzoną przez wykonawcę. Spostrzeżenie Lakoffa (1968:7–8) pozwala rozważyć niuanse wynikające z różnych sposobów wyrażania funkcji instrumentalis. Takie właśnie podejście do instrumentalis mogłoby uzupełnić teorię gramatyki przypadków Fillmore’a (1968), w której pomijano aspekty pragmatyczne implikowane przez różne realizacje danej roli semantycznej na poziomie powierzchniowym.

2.8. Uwagi końcowe

W dyskusji nad zaproponowanym przez Fillmore’a instrumentalis powstały cenne spostrzeżenia poczynione przez gramatyków, którzy przyjrzeli się tej roli semantycznej z różnych perspektyw. Po pierwsze, słuszne jest spostrzeżenie o zależności między instrumentalis a agensem (Chafe 1970; Huddleston 1970; Givón 1984; Jackendoff 1990; Palancar 2002; Narrog 2009; Jezek i Varvara 2015), co ogranicza zbyt szeroki zakres znaczeniowy Fillmore’owskiego instrumentalis. Po drugie, istotne są założenia Chafe’a (1970) o zdolności czasownika czynnościowo-procesualnego do otwierania pozycji dla rzeczownika w roli instrumentalis. Postulat o czasowniku jako czynniku decydującym o występowaniu instrumentalis w danym zdaniu jest o wiele bardziej przekonujący niż w teorii gramatyki przypadków Fillmore’a (1968; 1969; 1971) i jego następców, którzy

nie dostrzegają związku między semantyką czasownika a rolami semantycznymi. Mniej istotna jest zatem cecha nieżywotności rzeczownika, która, według Fillmore'a (1968), stanowi kryterium wyróżniające instrumentalis. Po trzecie, nie bez znaczenia jest również kryterium współwystępowania instrumentalis i agensa w strukturze powierzchniowej zdania (Jezek i Varvara 2015). Kryterium to pozwala rozpoznać, czy w danym zdaniu przedmiot reprezentowany przez rzeczownik w roli instrumentalis służy agensowi do wykonania czynności. Zdania o braku rzeczownika w roli agensa komunikują bowiem wyłącznie informację o właściwości dotyczących sprawności narzędzi do działania. Po czwarte, warto jeszcze zwrócić uwagę na wyodrębnioną przez Nilsena (1973) rolę semantyczną materiału, która odnosi się do rzeczownika oznaczającego przedmiot, który staje się składową częścią innego przedmiotu w trakcie wykonywania czynności. Rola instrumentalis i rola materiału wyrażane są przez tę samą konstrukcję składniową w języku angielskim, dlatego łatwo jest utożsamić jedną z drugą. Po piąte, rozsądna jest uwaga Fillmore'a (1969) i Cooka (1978; 1989) o rolach zleksykalizowanych; badacze wskazali, że w pewnych zdaniach rzeczowniki w roli instrumentalis w ogólnie nie występują z czasownikami implikującymi rolę instrumentalis. Po szóste, według Fillmore'a koncepcja ról semantycznych umożliwia opis pewnych zjawisk syntaktycznych[40], natomiast założenia autora nie były do końca prawidłowe. Mimo że nie bez znaczenia są rozważania nad reprezentacją syntaktyczną ról semantycznych, do opracowania pewnych zasad potrzebna jest pełniejsza i dokładniejsza analiza przykładów. Po siódme, w pracy Lakoffa (1968) podjęto próbę rozważania celowości i przypadkowości komunikowanych przez dwa środki wyrażania funkcji instrumentalis, tj. wyrażenie z czasownikiem *use* 'używać' oraz wyrażenie z

[40] W podrozdziale 2.5. omówiono dwa założenia Fillmore'a. Pierwsze dotyczy częstotliwości występowania ról semantycznych w strukturze powierzchniowej zdania, zaś drugie odnosi się do uporządkowania hierarchicznego ról semantycznych przy wyborze podmiotu.

przyimkiem *with* ‘za pomocą’ . Jednak analiza różnicy pragmatycznej między konstrukcjami pełniącymi funkcję instrumentalis wymaga wiedzy pozajęzykowej. Należałoby brać pod uwagę relację agensa i pacjensa do roli instrumentalis, realizowanej różnymi formalnymi środkami w danym zdaniu, co nie zostało poruszone w dotychczasowych badanach nad instrumentalis w języku angielskim.

Wymienione argumenty będą przydatne w sformułowaniu definicji instrumentalis w niniejszej pracy oraz w określeniu środków wyrażania tej roli semantycznej w porównywanych językach.

2.9. Zaadaptowane procedury analizy materiału językowego

Analiza materiału językowego zostanie przeprowadzona poprzez dokonanie opisu struktury głębokiej, wprowadzonej przez Fillmore’a (1968) i rozwiniętej przez Chafe’a (1975). Szczególna uwaga zostanie poświęcona określeniu zależności między rolami semantycznymi – agensem, pacjensem i instrumentalis – uzależnionymi od czasownika czynnościowo-procesualnego. W dotychczasowych badaniach nad instrumentalis w języku angielskim scharakteryzowano tylko współwystępowanie ról agensa, pacjensa i instrumentalis w strukturze głębokiej. Jednak istotne są również sposoby wzajemnego oddziaływania wspomnianych trzech ról semantycznych, gdyż mogą one stanowić decydujący czynnik, wpływający na realizację roli instrumentalis w strukturze powierzchniowej.

Analiza materiału językowego zostanie przeprowadzona w następującej kolejności. Najpierw wzięta pod uwagę zostanie struktura głęboka wybranych z Korpusu Sinica zdań, w których grupy czasownikowe o strukturze VO pełnią funkcję instrumentalis w języku chińskim. Do czasowników tworzących wyrażenia werbalno-nominalne należą 用 *yòng* ‘używać’ + N, 坐 *zuò* ‘jechać, siedząc w jakimś pojeździe’

+ N, 搭 *dā* ‘korzystać’ + N, 乘 *chéng* ‘podróżować czymś’ + N oraz 騎 *qí* ‘siedzieć okrakiem’ + N. W analizie zdań z VO określona zostanie zależność między rzeczownikami w roli agensa, pacjensa i instrumentalis, z uwzględnieniem, w jaki sposób działa w danym wydarzeniu przedmiot reprezentowany przez rzeczownik w roli instrumentalis w relacji do agensa i pacjensa. Uporządkowanie materiału językowego według kryteriów wyróżnionej zależności między rolami agensa, pacjensa i instrumentalis pozwoli wskazać dla poszczególnych zbiorów zdań zastosowane środki formalne wyrażenia funkcji instrumentalis w języku chińskim i ich odpowiedniki w języku polskim. Podjęta zostanie również próba interpretacji związku między strukturą głęboką a strukturą powierzchniową w zdaniach zawierających rzeczowniki w roli instrumentalis w porównywanych językach. Szczegółowa analiza materiału językowego zostanie zaprezentowana w rozdziale IV.

ROZDZIAŁ III

STAN BADAŃ NAD INSTRUMENTALIS W JĘZYKU CHIŃSKIM I POLSKIM

3.1. Stan badań nad problemem instrumentalis w języku chińskim

Stworzona przez Fillmore'a (1968; 1969; 1971) teoria gramatyki przypadków oraz późniejsze dyskusje innych językoznawców, np. Chafe'a (1970:144–166) i Nilsena (1973), wzbudziły ogromne zainteresowanie w środowisku badaczy językoznawstwa sinologicznego. Jedni próbowali opracowywać system przypadków semantycznych w języku chińskim, inni koncentrowali się na analizie danego przypadka semantycznego. W pracach poświęconych przypadkom semantycznym w języku chińskim ciągle trwały dyskusje nad tym przypadkiem, który nazywa się po chińsku 工具格[41] *gōngjù gé* (dosł. przypadek „narzędzie"). Problematykę tego przypadka podejmowali Li Yingche (1971), Tang Tingchi (1972; 1977), Teng Shou-hsin (1975), Zhu Dexi (1982), Wang Shugui (1984), Fang Jiyan (1984), Li Linding (1985), Shao Jingmin (1985), Xu Jie (1986a; 1986b), Zhu Jingsong (1992), Fu Yuxian (1994), Li Xingguang et al. (1994), Jing Yunjing (1996), Sun Dejin (1997), Chen Changlai (1998), Xu Mofan (2003), Lehmann (2005), Shi Yuzhi (2006), Chou Kueiyi (2007) i Qiao Dongrui (2008). Wymienieni językoznawcy, podobnie jak gramatycy języka angielskiego, różnie interpretowali funkcję instrumentalis, analizując jej wykładniki w języku chińskim. W niniejszym podrozdziale zostanie przedstawiony stan dotychczasowych badań dotyczących tego właśnie przypadka semantycznego i jego funkcji w języku chińskim.

[41] W literaturze przedmiotu można spotykać także nazwę 工具 *gōngjù* 'narzędzie' używana w odniesieniu do rzeczownika w funkcji instrumentalis.

3.1.1. Interpretacja funkcji instrumentalis

Li Yingche (1971) i Tang Tingchi (1972; 1977) są pierwszymi językoznawcami badającymi instrumentalis jako przypadek semantyczny w języku chińskim. Poglądy obu językoznawców na omawiane zagadnienie ukształtowały się pod silnym wpływem rozważań Fillmore'a (1968; 1969; 1971) nad instrumentalis, omówionych w rozdziale II. Li Yingche (1971:94) wyróżnia dwa typy rzeczowników pełniących funkcję instrumentalis: rzeczowniki nazywające zwykłe narzędzia (chiń. 一般工具 *yìbān gōngjù*) i rzeczowniki nazywające zjawiska meteorologiczne (chiń. 氣象工具 *qìxiàng gōngjù*). Do pierwszego typu rzeczowników należą konkretne przedmioty wykorzystane przez agensa (np. 我**用信**通知他。 *wǒ yòng xìn tōngzhī tā* 'Informuję go **listem**'), do kolejnego zaś należą siły przyrody (np. **風**吹倒了房子。 *fēng chuīdǎo le fángzi* '**Wiatr** przewrócił dom'). W odróżnieniu od definicji instrumentalis Fillmore'a (1968:24), Li Yingche (1971:44–45) uznaje cechę żywotności rzeczowników pełniących funkcję instrumentalis i podaje następujący przykład zdania z zaimkiem osobowym w tej funkcji: 他要**用你**做那件難事。 *tā yào yòng nǐ zuò nà jiàn nán shì* 'On chce **wykorzystać ciebie**, żeby wykonać to trudne zadanie'. Z kolei Tang Tingchi (1977:81–82), przyjmując definicje instrumentalis Fillmore'a (1969:116; 1971:42), wyznaczył jeszcze szerszy zakres znaczeniowy funkcji instrumentalis niż Li Yingche (1971:94). Według Tanga do rzeczowników w funkcji instrumentalis można zaliczyć rzeczowniki nazywające:

1. narzędzia lub środki używane przez wykonawcę czynności: 他**用石頭**把玻璃打碎了。 *tā yòng shítóu bǎ bōlí dǎsuì le* 'On rozbił szkło **kamieniem**.'; 你可以**用這一塊布**做兩件大衣。 *nǐ kěyǐ yòng zhè yíkuài bú zuò liǎngjiàn dàyī* 'Możesz wykonać dwa płaszcze **z tej tkaniny**.';
2. siły natury: **風**把樹吹倒了。 *feng bǎ shù chuīdǎo le* '**Wiatr** przewrócił drzewa.';

洪水造成了極大的損害。 *hóngshuǐ zàochéng le jídà de sǔnhài* ‘**Powódź** spowodowała olbrzymie straty.’;

3. przyczyny i czynniki wywołujące efekty psychologiczne: 老師的話深深感動了大家。 *lǎoshī de huà shēnshēn gǎndòng le dàjiā* ‘**Słowa nauczyciela** wzruszyły wszystkich.’; 槍聲使大家嚇了一跳。 *qiāngshēng shǐ dàjiā xià le yítiào* ‘**Strzał z pistoletu** przestraszył wszystkich.’; 他這麼憔悴使我非常驚訝。 *tā zhème qiáocuì shǐ wǒ fēicháng jīngyà* ‘**Jego wymizerowany wygląd** bardzo mnie zaskoczył.’; 他父親的去世使大家非常難過。 *tā fùqīn de qùshì shǐ dàjiā fēicháng nánguò* ‘**Śmierć jego ojca** zasmuciła wszystkich’.

Zarówno Li Yingche (1971:21), jak i Tang Tingchi (1977:82), podobnie jak Shroyer (1969:80), Chafe (1970:152) i Huddlestone (1970:504), wskazują zależność między rolą instrumentalis a rolą agensa, gdyż czynność realizowana za pomocą narzędzia zazwyczaj implikuje działanie agensa używającego narzędzia. Spostrzeżenie to nie dotyczy jednak wszystkich rzeczowników w funkcji instrumentalis, rozważanych przez Li Yingche i Tang Tingchi, a jedynie tych, które reprezentują narzędzia używane przez wykonawcę czynności. Rzeczowniki nazywające przedmioty mające zdolność uruchamiania jakiejś czynności (np. siły przyrody) na ogół nie występują z agensem. Zatem współistnienie agensa i rzeczownika w funkcji instrumentalis nie jest realizowane w zdaniach odwołujących się do sił przyrody. Zakres funkcji instrumentalis wskazany przez Li Yingche i Tang Tingchi (pkt.1–3) jest zbyt szeroki i należy go zawęzić i zdefiniować w sposób precyzyjny i jednoznaczny.

Stwierdzenie o zależności między rolami instrumentalis a agensem odnajdziemy także u Teng Shou-hsina (1975), który analizuje rolę instrumentalis, korzystając z teorii Chafe’a (1970:97,165) dotyczącej centralnej pozycji czasownika w strukturze semantycznej zdania. Podobnie jak Chafe (1970:152,164), Teng (1975:21) stanowczo

podkreśla fakt, że obecność roli instrumentalis zależy od roli agensa, determinowanej przez czasowniki czynnościowe. W związku z tym funkcję instrumentalis, zdaniem Tenga (1975:53–54), pełnią jedynie rzeczowniki nazywające narzędzia lub środki używane przez agensa do realizacji czynności, np. 他喜歡**用這種剪刀**剪布。 *tā xǐhuān yòng zhèzhǒng jiǎndāo jiǎn bù* ‘On lubi ciąć tkaniny **takimi nożyczkami**.’; 他**用卡車**把東西運回來了。 *tā yòng kǎchē bǎ dōngxī yòng huílái le* ‘On przywiózł rzeczy **ciężarówką**’. W pewnych konstrukcjach składniowych rzeczowniki w funkcji instrumentalis mogą występować bez agensa w strukturze powierzchniowej, np. **這把鑰匙**開車門。 *zhèbǎ yàoshi kāi chēmén* ‘**Ten klucz** otwiera drzwi samochodu.’; **車子**把貨運走了。 *chēzi bǎ huò yùnzǒu le* ‘**Samochód** odwiózł towar’ (Teng 1975:47). Według autora powyższe zdania sugerują, że istnieją ożywieni inicjatorzy wydarzeń, mimo iż rzeczowniki w roli agensa są nierealizowane w strukturze powierzchniowej. Natomiast rzeczowniki oznaczające siły natury Teng kwalifikuje jako rzeczowniki pełniące funkcję agensa, co jest zgodne z postulatem Chafe’a (1970:109), który uznaje, iż siły natury mogą samodzielnie, bez agensa, być sprawcami czynności.

Poza zależnością między rolami instrumentalis a agensem w strukturze semantycznej zdania Teng Shou-hsin zwraca uwagę na związek między instrumentalis a inną rolą semantyczną – rolą celu. Według autora instrumentalis niekoniecznie wchodzi w relacje z pacjensem ulegającym zmianie stanu spowodowanej działaniem narzędzia. Takie założenie jest uzupełnieniem analizy Chafe’a (1970:152), w której instrumentalis zawsze występuje z agensem i pacjensem. Teng (1975:129–130) proponuje tzw. semantyczną rolę celu (chiń. 目標 *mùbiāo* ‘cel’), której nie wyróżnia Chafe (1975) w swych rozważaniach nad czasownikami czynnościowymi z wpisanym narzędziem działania. Rolę celu Teng (1975:131–132) przypisuje rzeczownikom określającym przedmioty, które poddają się czynności lub na które czynność jest

ukierunkowana. Analiza czasowników czynnościowych zawierających w sobie znaczenie użytego narzędzia (dokładniej chodzi tu o części ciała), które przyjmuje rolę instrumentalis wskazuje, że nie zawsze takie działanie implikuje zmianę przedmiotów reprezentowanych przez rzeczowniki w pozycji składniowej dopełnienia przedmiotowego. Na przykład chińskie czasowniki takie, jak 打 *dǎ* ‘uderzyć kogoś/coś dłonią’ i 踢 *tī* ‘uderzyć kogoś/coś nogą’ mogą otworzyć pozycję dla roli celu w następujących zdaniach (Teng 1975:138):

(a) 他打李四的頭。 *tā dǎ lǐsì de tóu* ‘On uderzył Li Si w głowę.’;

(b) 他踢李四的腳。 *tā tī lǐsì de jiǎo* ‘On kopnął Li Si w nogę’.

Zgodnie z analizą Tenga dopełnienia przedmiotowe 頭 *tóu* ‘głowa’ i 腳 *jiǎo* ‘noga’ w powyższych zdaniach pełnią semantyczną funkcję celu, gdyż *głowa* i *noga* nie ulegają zmianie spowodowanej narzędziami czynności. Należy jednak pamiętać, iż czasowniki takie, jak 打 *dǎ* ‘uderzyć kogoś/coś dłonią ’ i 踢 *tī* ‘uderzyć kogoś/coś nogą’ implikują zawsze przyjęcie przez podmiot działającej siły uderzenia czy kopnięcia, która może (ale nie musi) wywołać widoczną zmianę. Działanie siłą zawsze potencjalnie jest sprawcze. Dlatego Chafe (1970:130) uważa, że czasownik *kick* ‘kopnąć’ implikuje rolę pacjensa ulegającego pewnej zmianie wskutek czynności i przypisuje rzeczownikowi *door* ‘drzwi’ funkcję pacjensa w zdaniu *Roger kicked the door* ‘Roger kopnął w drzwi’.

W odróżnieniu od Li Yingche (1971), Tang Tingchi (1977) i Teng Shou-hsina (1975), Li Linding (1985) nie zważa na zależność między instrumentalis, a innymi rolami semantycznymi. Instrumentalis, jak twierdzi Li Linding (1985:24), dotyczy relacji semantycznej między predykatem a rzeczownikiem nazywającym środek czynności. Biorąc pod uwagę frazy nominalne w konstrukcji przyimkowej 用 *yòng* +

N[42], Li Linding (1985:26–28) wyróżnia trzy rodzaje rzeczowników nieżywotnych w funkcji instrumentalis oznaczających:

1. zwykłe przedmioty, np. 我**用水**澆花兒。 *wǒ yòng shuǐ jiāo huār* ‘Podlewam kwiaty **wodą**.’; 我**用布**遮窗戶。 *wǒ yòng bù zhē chuānghù* ‘Zasłaniam okna **tkaniną**.’; 我**用斧頭**砍木頭。 *wǒ yòng fǔtóu kǎn mùtóu* ‘Rąbię drewno **siekierą**.’; 婦女**用閃亮的葦子**編草帽。 *fùnǚ yòng shǎnliàng de wěizi biān cǎomào* ‘Kobiety wyplatają kapelusze **z błyszczącej trzciny**.’;
2. części ciała, np. 我**用手**撈衣服。 *wǒ yòng shǒu lāo yīfú* ‘Chwytam **ręką** ubrania’; 他**用腳**絆了我一下。 *tā yòng jiǎo bàn le wǒ yíxià* ‘On zaczepił mnie **nogą**.’;
3. abstrakcyjne pojęcia, np. 他們**用機智、勇敢**和**生命**來保衛祖國。 *tāmén yòng jīzhì, yǒnggǎn hé shēngmìng lái bǎowèi zǔguó* ‘Oni bronią ojczyzny **z narażeniem własnego życia**, **z mądrością** i **odwagą**.’; 你看**用什麼辦法**可以破城。 *nǐ kàn yòng shénme bànfǎ kěyǐ pò chéng* ‘Zastanów się, **w jaki sposób** można zdobyć miasto’.

W porównaniu z interpretacją instrumentalis Li Yingche (1971) i Tang Tingchi (1977), instrumentalis przedstawiony w pracy Li Lindinga ma równie szeroki zakres znaczeniowy. W jego interpretacji ta funkcja semantyczna może być pełniona zarówno przez abstrakcyjne, jak i konkretne rzeczowniki. Li Linding ujmuje instrumentalis raczej z perspektywy syntaktycznej, koncentrując się na wyrażeniach w funkcji instrumentalis wyłącznie w obrębie konstrukcji z przyimkiem 用 *yòng*. Rozwinięciem pracy Li Lindinga byłoby dokładniejsze określenie zależności składniowej grupy przyimkowej z 用 *yòng* i funkcji instrumentalis. Otwarłoby to również temat szczegółowej analizy innych konstrukcji składniowych wyrażających tę funkcję w

[42] Autor traktuje leksem 用 *yòng* jako przyimek, a grupę wyrazową 用 *yòng* + N jako grupę przyimkową. Wewnętrzna struktura tego wyrażenia zgodna jest również z konstrukcją VO. Wielokategorialność tego leksemu zostanie omówiona w podrozdziale 3.1.2.1.

języku chińskim.

Problematyce instrumentalis w języku chińskim przyjrzał się również w swej monografii Xu Jie (1986a). Traktuje on rzeczowniki pełniące funkcję instrumentalis jako semantyczną kategorię instrumentalis (chiń. 工具範疇 *gōngjù fànchóu*). W podanej wstępnej definicji instrumentalis Xu Jie (1986a:105), podobnie jak Li Linding (1985:24), uważa, że kategoria instrumentalis obejmuje rzeczowniki oznaczające środki, za pomocą których odbywa się czynność. Niemniej zawęził on zakres znaczeniowy instrumentalis w porównaniu z interpretacją Li Lindinga (1985:26–28), który przypisuje funkcję instrumentalis rzeczownikom w konstrukcji przyimkowej 用 *yòng* + N, niezależnie od ich znaczenia. Xu Jie (1986b:126–128) odróżnia semantyczną kategorię instrumentalis od kategorii nazwanych „materiał" i „sposób", w których rzeczowniki również występują w konstrukcji 用 *yòng* + N (np. 用葦子編 *yòng wěizi biān* wyplatać **z trzciny**', 用勇敢保衛 *yòng yǒnggǎn bǎowèi* 'bronić ojczyzny **z odwagą**'). Według tego autora, do kategorii instrumentalis zalicza się rzeczowniki reprezentujące konkretne przedmioty, które pozostają bez zmian w swoim stanie po realizacji czynności, np. 用筷子挑麵 *yòng kuàizi tiāo miàn* 'wyjąć makaron **pałeczkami**'; 用小壺燒開水 *yòng xiǎo hú shāokāi shuǐ* 'zagotować wodę **w małym czajniku**' (Xu Jie 1986a:105).

Większość rzeczowników z semantycznej kategorii instrumentalis, o których pisze Xu Jie, została omówiona w przedstawionych wcześnie badaniach nad instrumentalis w języku chińskim. Odpowiadają one rzeczownikom nazywającym „zwykłe narzędzia" w pracy Li Yingche (1971:74), rzeczownikom określającym „narzędzia lub środki wykonawcy czynności" w analizie Tang Tingchi (1977:81–82) czy też rzeczownikom reprezentującym „zwykłe przedmioty" w monografii Li Lindinga (1985:26). Z kolei do kategorii zwanej „materiał" należą rzeczowniki oznaczające konkretne przedmioty,

które ulegają zmianie i stają się innymi przedmiotami, np. 用小麥麵粉做麵 *yòng xiǎomài miànfěn zuò miàn* ‘zrobić makaron **z mąki pszennej**’; 用水泥鋪路 *yòng shuǐní pū lù* ‘zalać drogi **betonem**’ (Xu Jie 1986b:126). Rzeczowniki z kategorii zwanej przez Xu Jie „materiał” występują w przykładach Li Yingche (1971:56), Tang Tingchi (1977:82), Teng Shou-hsina (1975:40) i Li Lindinga (1985:26), którzy jednak tego typu leksemom przyporządkowują raczej rolę instrumentalis. Do kategorii określonej mianem „sposób” należą rzeczowniki określające abstrakcyjne pojęcia, np. 用經濟方法管理經濟 *yòng jīngjì fāngfǎ guǎnlǐ jīngjì* ‘zarządzać gospodarką **z punktu widzenia ekonomii**’, 用觀察員的身分參加大會 *yòng guāncháyuán de shēnfèn cānjiā dàhuì* ‘uczestniczyć w konferencji **jako obserwator**’, 用祈求的口氣說 *yòng qíqiú de kǒu qì shuō* ‘mówić **błagalnym tonem**’ (Xu Jie 1986b:127–128). Podejście Xu Jie do analizy instrumentalis jest zbliżone do koncepcji Nilsena (1973:53), który dzieli instrumentalis w języku angielskim na różne role semantyczne[43]. Obaj autorzy dostrzegają różnice semantyczne między rolami semantycznymi wyrażonymi przez te same konstrukcje składniowe.

Poza wskazaniem różnic semantycznych między kategorią instrumentalis a kategorią „materiał”, Xu Jie (1986b:126–128) zwraca uwagę na różnice syntaktyczne rzeczowników w obu kategoriach. Odwołując się do założenia Fillmore’a (1968:21)[44], Xu Jie (1986b:126) podaje, że rzeczowniki z tej samej kategorii semantycznej mogą wystąpić w zdaniu równorzędnie, np. 用馬車和手推車運蔬菜 *yòng mǎchē hé shǒutuīchē yùn shūcài* ‘wozić warzywa **furmanką** i **wózkiem ręcznym**’. Rzeczowniki 馬車 *mǎchē* ‘furmanka’ i 手推車 *shǒutuīchē* ‘wózek ręczny’ mogą wystąpić razem ze względu na tę samą kategorię, tu – kategorię instrumentalis. Natomiast rzeczowniki

[43] Zob. podrozdział 2.7.

[44] Fillmore (1968:21) zakłada, że każdy przypadek głęboki występuje tylko raz w prostym zdaniu, chyba że w nim pojawiają się frazy nominalne połączone spójnikiem w tym samym przypadku głębokim. Szczegóły w podrozdziale 2.5.

należące do różnych kategorii semantycznych nie mogą wystąpić razem w jednej konstrukcji we wspólnej funkcji semantycznej. Niedopuszczalne jest na przykład wyrażenie *用鋼鍋和小麥粉做麵條 **yòng gāngguō hé xiǎomàifěn zuò miàntiáo* '*robić makaron, **używając garnka nierdzewnego** i **mąki pszennej**', gdyż rzeczownik 鋼鍋 *gāngguō* 'garnek nierdzewny' i rzeczownik 小麥粉 *xiǎomàifěn* 'mąka pszenna' należą odpowiednio do kategorii instrumentalis i kategorii nazwanej „materiał". Autor zauważa, że oprócz ograniczenia współwystępujących rzeczowników do tej samej funkcji semantycznej w zdaniu, rzeczowniki z kategorii instrumentalis i rzeczowniki z kategorii zwanej „materiał" występują w różnym środowisku składniowym. Xu Jie (1986b:127) poddaje testowi wyrażenia w konstrukcji 用 *yòng* + N, dokonując transformacji za pomocą konstrukcji 把 *bǎ*. Zgodnie z jego analizą, konstrukcja 把 *bǎ* jest dopuszczalna dla kategorii zwanej „materiał", ale nie dla kategorii instrumentalis. Oto przykłady:

(a) 用小米煮粥 *yòng xiǎomǐ zhǔ zhōu* 'gotować zupę ryżową **z kaszy jaglanej**' → 把小米煮成粥 *bǎ xiǎomǐ zhǔchéng zhōu* 'dosł. OM-kasza jaglana-gotować-stać się-zupa ryżowa'; 'ugotować zupę ryżową z kaszy jaglanej';

(b) 用陶鍋煮粥 *yòng táoguō zhǔ zhōu* 'gotować zupę ryżową **w garnku ceramicznym**' → *把陶鍋煮成粥 **bǎ táoguō zhǔchéng zhōu* '*dosł. OM-ceramiczny-garnek-ugotować-stać się-zupa ryżowa'; 'ugotować zupę ryżową z garnka ceramicznego' (nie można ugotować *zupy z garnka*; można tylko *w garnku*!).

Biorąc pod uwagę wyróżnioną przez Xu Jie (1986a; 1986b) kategorię instrumentalis, można stwierdzić, iż rzeczowniki z tej kategorii mają o wiele mniejszy zakres znaczeniowy w porównaniu z wcześniej zaprezentowanymi rozważaniami na temat instrumentalis w języku chińskim. Wyróżnione przez niego trzy kategorie

semantyczne, tj. instrumentalis, materiał i sposób, były wcześniej ze względu na podobne sposoby ich wyrażenia w strukturze powierzchniowej klasyfikowane razem przez Li Yingche (1971:56), Tang Tingchi (1977:82), Teng Shou-hsina (1975:40) i Li Lindinga (1985:26). Klasyfikacja Xu Jie jest zatem bardziej szczegółowa. Do kategorii instrumentalis zalicza on jedynie konkretne i nieożywione rzeczowniki, określające środki czynności, wykluczając rzeczowniki nazywające siły przyrody oraz rzeczowniki reprezentujące przedmioty ulegające zmianie stanu po zakończeniu czynności. Poza tym autor ukazuje różnice w środowisku syntaktycznym między rzeczownikami z kategorii instrumentalis, a tymi z kategorii „materiał", by sprecyzować obie kategorie. Nie mniej istotny jest fakt, że Xu Jie (1986b:134) zwraca uwagę na zazębiające się kategorie semantyczne, w których znajdują się przedmioty posiadające cechy semantyczne nietypowe dla danej kategorii. Jako przykład Xu Jie (1986b:134) podaje wyrażenie 用左手寫字 *yòng zuǒ shǒu xiězì* 'pisać **lewą ręką**', w którym rzeczownik 左手 *zuǒ shǒu* 'lewa ręka' jest uznawany przez badacza za nietypowy rzeczownik z kategorii instrumentalis. Takie zjawisko, w jego ocenie, występuje powszechnie w języku chińskim. W pracy badacza nie została jednak podjęta próba analizy rzeczowników, które oscylują w granicy między kategoriami instrumentalis, materiału i sposobu. Mimo to zaprezentowana przez Xu Jie (1986b) spójna koncepcja funkcji instrumentalis dla języka chińskiego oraz wcześniej omówione prace i podjęte przez autorów próby klasyfikacji stanowią punkt wyjścia dla późniejszych badań nad przypadkiem semantycznym instrumentalis w języku chińskim.

Kolejny badacz, Rong Jihua (1996:180; 188–190), interpretując instrumentalis w podobny sposób jak Xu Jie (1986a; 1986b), przypisuje funkcję instrumentalis rzeczownikom nazywającym konkretne przedmioty, które wspomagają realizację czynności i nie podlegają zmianom po zakończeniu działania. W swej analizie wyróżnia

on dwa typy rzeczowników w funkcji instrumentalis: rzeczowniki nazywające narzędzia zewnętrzne (chiń. 外物工具 *wàiwù gōngjù*) oraz rzeczowniki nazywające narzędzia własne (chiń. 自身工具 *zìshēn gōngjù*). Narzędzia zewnętrze, określone przez Li Yingche (1971:74) i Li Lindinga (1985:26) jako „zwykłe narzędzia", obejmują szereg przedmiotów służących do wykonywania czynności agensa, np. 他**用砍山刀**劈下一棵松樹。 *tā yòng kǎnshāndāo pīxià yì kē sōngshù* 'On zrąbał sosnę **siekierą**.'; 我**用鐵鍋**燉肉。 *wǒ yòng tiěguō dùn ròu* 'Duszę mięso **w garnku stalowym**.'; 他**用玻璃杯**喝水。 *tā yòng bōlíbēi hē shuǐ* 'On pije wodę **ze szklanki**' (Rong Jihua 1996:189). Do narzędzi zewnętrznych, Rong Jihua zalicza również „narzędzia służące do zamiany jednej rzeczy na drugą", np. 他**用兩塊多錢**買了張票。 *tā yòng liǎngkuài duō qián mǎi le zhāng piào* 'On kupił bilet za ponad dwa juany.'; 他**用一隻雞**換了兩斤酒。 *tā yòng yì zhī jī huàn le liǎng jīn jiǔ* 'On wymienił **kurę** na litr alkoholu' (Rong Jihua 1996:189). Natomiast narzędzia własne odnoszą się do części ciała ludzkiego lub zwierzęcego, o czym wspominał również Li Linding (1985:27). Rong Jihua (1996:189) podkreśla, iż rzeczowniki nazywające narzędzia własne zwykle są pomijane w strukturze powierzchniowej zdania, jeśli stanowią jedyne narzędzia implikowane przez czasowniki. Na przykład rzeczowniki 眼 *yǎn* 'oko', 手指 *shǒuzhǐ* 'palec' i 耳 *ěr* 'ucho' są jedynym narzędziem używanym do realizacji czynności wyrażonej odpowiednio czasownikami 盯 *dīng* 'wpatrywać się', 捻 *niǎn* 'kręcić (palcami)' i 聽 *tīng* 'słuchać' . Narzędzia własne, według autora, pojawiają się w strukturze powierzchniowej wyłącznie w wypadku, gdy z jakiegoś powodu są akcentowane. Badacz podaje następujące przykłady (Rong Jihua 1996:188):

(a) 聶師傅**兩眼**盯著烏士保看了又看。 *niè shīfù liǎng yǎn dīng zhe wū shìbǎo kàn le yòu kàn* 'Pan Nie wpatrywał się w Wu Shibao nieruchomym **wzrokiem**.';

(b) 錢文貴**用兩個手指頭**捻著他的鬍鬚。 *qián wénguì yòng liǎng ge shǒuzhǐtóu*

niǎn zhe tāde húxū ‘Qian Wengui kręcił sobie wąsa **dwoma palcami**.’;

(c) 我**用耳朵**聽弗蘭克的管風琴曲。 *wǒ yòng ěrduo tīng fúlánkè de guǎnfēngqín qǔ* ‘**Uszami** słuchałem utworu Francka na organy’.

Należy jednak zaznaczyć, że pomijanie w strukturze powierzchniowej rzeczownika w roli instrumentalis dotyczy nie tylko narzędzi własnych, lecz także narzędzi zewnętrznych, choć w wyraźnie mniejszym stopniu. Na przykład chiński czasownik 剪 *jiǎn* ‘ciąć nożycami’ zawiera w sobie znaczenie ‘użycie nożyc do cięcia’ (Teng Shou-hsin 1975:53), dlatego rzeczownik w roli instrumentalis, tu: 剪刀 *jiǎndāo* ‘nożyce’ jest zbędny w strukturze powierzchniowej zdania.

Warto tu wspomnieć, iż Rong Jihua (1996:180–182) zwraca uwagę na niewyraźne granice między rolą instrumentalis a rolą materiału, o czym wspomniał już Xu Jie (1986b:134). W swej analizie Rong Jihua, podobnie jak Xu Jie (1986b:126), odróżnia rzeczowniki w roli materiału, które reprezentują przedmioty podlegające zmianom właściwości fizycznej po zakończeniu działania, od rzeczowników w roli instrumentalis. Rong Jihua zauważa, że niekiedy trudno jest określić funkcję semantyczną pełnioną przez pewne konkretne i nieożywione rzeczowniki. Takie zjawisko ilustruje Rong Jihua (1996:182) następującymi przykładami:

(a) **用麻袋**把洞塞上 *yòng mádài bǎ dòng sāishàng* ‘zatkać dziurę **workiem z juty**’;

(b) **用白紙**糊牆 *yòng bái zhǐ hú qiáng* ‘wykleić ściany **białym papierem**’;

(c) **用藍油漆**刷窗戶 *yòng lán yóuqī shuā chuānghù* ‘pomalować okna **niebieską farbą**’;

(d) **用河水**澆稻田 *yòng hé shuǐ jiāo dàotián* ‘podlewać pole ryżu **wodą z rzeki**’.

Zgodnie z analizą autora rzeczowniki 麻袋 *mádài* ‘worek z juty’, 白紙 *bái zhǐ* ‘biały papier’, 藍油漆 *lán yóuqī* ‘niebieska farba’ i 河水 *hé shuǐ* ‘woda z rzeki’ nie do końca spełniają kryterium rzeczowników w roli instrumentalis, ale też rzeczowników

w roli materiału. Pełnią one częściowo funkcję instrumentalis, gdyż powyższe przedmioty nie ulegają zmianom właściwości, a „dołączają się" do obiektów, na które działają. Z drugiej jednak strony omawiane rzeczowniki pełnią częściowo funkcję materiału, jeśli rozważać nazywane przez nie przedmioty jako integralną część w połączeniu z pacjensem, mimo iż zachowały swą właściwość fizyczną po zakończeniu czynności. W odniesieniu do funkcji semantycznej pełnionej przez rzeczowniki w przytoczonych wyżej przykładach autor nie zasugerował rozwiązania zaprezentowanego problemu.

Cheng Changlai (1998:23–24) to kolejny badacz, który odróżnia instrumentalis od semantycznych ról materiału i sposobu w swej analizie struktury semantycznej z rzeczownikami w roli instrumentalis. Autor podaje zbiór cech semantycznych jako kryterium wyróżniające rzeczowniki w roli instrumentalis. Jako podstawowe właściwości przedmiotu oznaczanego przez rzeczownik w roli instrumentalis wskazuje na:

1. **współudział agensa**: przedmiot jest środkiem używanym przez agensa w czasie wykonywania czynności;
2. **używalność**: przedmiot nie jest wykonawcą czynności ani jej odbiorcą, a poza tym rzeczownik w roli instrumentalis nie jest rzeczą, o której się orzeka, opisuje czy ocenia;
3. **wsparcie działania**: przedmiot służy jako środek pomagający w wykonywaniu przez agensa czynności;
4. **niezmienność**: podczas wykonywania czynności przedmiot pozostaje bez zmian stanu, właściwości, ilości, przynależności itd.;
5. **nieżywotność**: narzędzie nie jest istotą żywą, dysponującą własną wolą.

W odróżnieniu od interpretacji instrumentalis Xu Jie (1986a; 1986b), Chen

Changlai zwraca uwagę na zależność między agensem a instrumentalis w strukturze semantycznej zdania, podobnie jak Li Yingche (1971:21), Tang Tingchi (1972:82) i Teng Shou-hsin (1975:21). Podkreśla, że zdania z instrumentalis muszą komunikować informację o zaangażowaniu agensa w wydarzenia. Poza semantycznym kryterium roli instrumentalis autor przywiązuje dużą wagę do kryterium syntaktycznego. Według Chen Changlai (1998:23; 2001:65, 72) jedynym wyznacznikiem funkcji instrumentalis w języku chińskim jest konstrukcja 用 *yòng* + N. Biorąc pod uwagę kryterium semantyczno-syntaktyczne rzeczownika w roli instrumentalis, podaje on następujące przykłady (Chen Changlai 1998:23):

(a) 小李**用頭**撞開了門。 *xiǎo lǐ yòng tóu zhuàngkāi le mén* 'Xiao Li uderzył **głową** w drzwi i je otworzył.';

(b) 小李**用刀**殺死了歹徒。 *xiǎo lǐ yòng dāo shāsǐ le dǎitú* 'Xiao Li zabił **nożem** złoczyńcę.';

(c) 小李**用鑰匙**打開了鎖。 *xiǎo lǐ yòng yàoshi dǎkāi le suǒ* 'Xiao Li otworzył zamek **za pomocą klucza**.';

(d) 小李**用毛筆**寫了幾行字。 *xiǎo lǐ yòng máobǐ xiě le jǐháng zì* 'Xiao Li napisał kilka zdań **pędzlem do kaligrafii**.';

(e) 小李**用梯子**登上房頂。 *xiǎolǐ yòng tīzi dēngshàng fángdǐng* 'Xiao Li wszedł na dach budynku **po drabinie**'.

Z analizy Chen Changlai wynika, że w wypadku braku konkretnego agensa nie występują w zdaniach rzeczowniki w roli instrumentalis. Dlatego w jego opinii, w przeciwieństwie do analizy Teng Shou-hsina (1975:47), rzeczowniki przyjmujące pozycję podmiotu w poniższych zdaniach nie kwalifikują się do funkcji instrumentalis (Chen Changlai 2001:66):

(a) **噴霧器**能把藥噴得很勻。 *pēnwùqì néng bǎ yào pēn de hěn yún* '**Aerozol** jest w

stanie bardzo równomiernie rozpylić środek.';

(b) **這把鉗子**可以安電燈。 *zhè bǎ qiánzǐ kěyǐ ān diàndēng* '**Tymi obcęgami** można zainstalować lampę.';

(c) **這把小刀**不好劃玻璃。 *zhè bǎ xiǎodāo bù hǎo huà bōlí* '**Tym nożykiem** trudno jest rysować po szkle'.

Zdania z rzeczownikami 噴霧器 *pēnwùqì* 'aerozol', 鉗子 *qiánzǐ* 'obcęgi' i 小刀 *xiǎo dāo* 'nożyk' stanowią, według Chen Changlai, tylko opinie o rzeczywistych funkcjach narzędzi ważnych w życiu człowieka. Ze względu na brak agensów używających takich narzędzi do realizacji danych czynności nie informują o semantycznej funkcji instrumentalis tych rzeczowników. Rzeczownikom, którym Teng Shou-hsin (1975) przypisałby funkcję instrumentalis, autor przyporządkowuje funkcję agensa mającego zdolność do przeprowadzania czynności.

Poza cechą „współudział agensa", warto jeszcze zwrócić uwagę na cechę niezmienności, którą – według Chen Changlai (1998:23) – różnią się dwie role semantyczne: instrumentalis i materiał. Należy tu zaznaczyć, iż zgodnie ze zdefiniowanym przez autora kryterium cecha niezmienności ma szersze znaczenie niż w pracach Xu Jie (1986b:126) i Rong Jihua (1996:182), którzy opisują tę cechę jako zachowanie tej samej właściwości fizycznej przedmiotu. Za cechę niezmienności Chen Changlai (1998:23–24) uznaje również brak ilości zużycia przedmiotu. Inaczej mówiąc, według Chen Changlai wszelkie rzeczowniki określające przedmioty, które zachowują swą właściwość fizyczną i/lub pozostają bez zmian pod względem ilości po realizacji czynności, pełnią semantyczną funkcję instrumentalis. Chen Changlai (1998:24) egzemplifikuje to przykładami. Zgodnie z analizą autora rzeczowniki 鎖 *suǒ* 'klucz', 棍子 *gùnzi* 'kij' i 手 *shǒu* 'ręka' w poniższych wyrażeniach pełnią funkcję instrumentalis, gdyż te przedmioty zachowały swą właściwość fizyczną i nie uległy

zużyciu po realizacji czynności.

(a) 用鎖鎖門 *yòng suǒ suǒ mén* ‘zamknąć drzwi **na zamek**’;

(b) 用棍子頂著傾斜的牆 *yòng gùnzi dǐng zhe qīngxié de qiáng* ‘podeprzeć przechyloną ścianę **kijem**’;

(c) 用手捂臉 *yòng shǒu wǔ liǎn* ‘zakryć twarz **ręką**’.

Jeśli przedmioty zużywają się w trakcie wykonywania czynności bez względu na zmianę właściwości fizycznej, takim rzeczownikom Chen Changlai przypisuje (1998:24) funkcję materiału. Podaje tu następujące przykłady:

(a) 用紙糊窗戶 *yòng zhǐ hú chuānghù* ‘nakleić **papier** na okna’;

(b) 用磚砌牆 *yòng zhuān qì qiáng* ‘zbudować ścianę **z cegieł**’;

(c) 用漆漆牆 *yòng qī qī qiáng* ‘pomalować ścianę **farbą**’.

Rzeczownikom 紙 *zhǐ* ‘papier’, 磚 *zhuān* ‘cegła’ i 漆 *qī* ‘farba’ w podanych wyżej wyrażeniach autor przypisuje rolę materiału, uzasadniając to tym, że wymienione przedmioty uległy zużyciu (ilościowemu), chociaż ich właściwości fizyczne pozostały bez zmian. Powyższe przykłady omówione w pracy tego badacza pokazują, że cecha „zużywania się danego przedmiotu”, obok zmiany właściwości fizycznej, stanowi decydującą różnicę między rolą instrumentalis a rolą materiału.

Jeśli chodzi o rolę instrumentalis i rolę sposobu, ich podział w pracy Chen Changlai (1998) jest nieostry. Przyjęte przez niego kryterium wymaga od rzeczowników w roli instrumentalis cechy konkretności w porównaniu z rzeczownikami w roli sposobu. Mimo to autor przyporządkowuje pewnym abstrakcyjnym rzeczownikom funkcję instrumentalis, podając następujące przykłady (Chen Changlai 1998:24–25):

(a) 他用中文朗讀課文。 *tā yòng zhōngwén lǎngdú kèwén* ‘On czyta na głos tekst **po chińsku**.’;

(b) 雙方**用中英文兩種文字**立下合同。 *shuāngfāng yòng zhōng yīngwén liǎng zhǒng wénzì lìxià hétóng* ‘Obie strony podpisały umowy **w języku chińskim i angielskim**.’;

(c) 他**用女色**收買了這個人。 *tā yòng nǚsè shōumǎi le zhè ge rén* ‘On przekupił tę osobę, **wykorzystując urok kobiety**.’;

(d) 統治者**用儒家思想**治理天下。 *tǒngzhìzhě yòng rújiā sīxiǎng zhìlǐ tiānxià* ‘Władca rządzi światem **za pomocą myśli konfucjańskiej**.’;

(e) 教師**用真摯的心**愛著學生。 *jiāoshī yòng zhēnzhì de xīn ài zhe xuéshēng* ‘Nauczyciel kocha uczniów **z całego serca**’.

Chen Changlai (1998:25) twierdzi, że przedmioty takie jak język, urok, ideologia i stosunek do ludzi w przytoczonych zdaniach umożliwiają agensowi realizację czynności, chociaż są pozbawione konkretnej formy. W jego ocenie kluczowy jest fakt, że te abstrakcyjne rzeczowniki występują w konstrukcji 用 *yòng* + N, którą autor traktuje jako wykładnik funkcji instrumentalis w języku chińskim. Wobec tego przypisuje tym abstrakcyjnym rzeczownikom, spełniajcym kryterium semantyczno-syntaktyczne roli instrumentalis, mimo braku cechy konkretności. Równocześnie wielu innym abstrakcyjnym rzeczownikom w konstrukcji 用 *yòng* + N Chen Changlai (1998:24) przypisuje rolę sposobu:

(a) 他**用假聲**唱歌。 *tā yòng jiǎshēng chànggē* ‘On śpiewa **falsetem**.’;

(b) 他**用手勢**表達了感情。 *tā yòng shǒushì biǎodá le gǎnqíng* ‘On wyraził emocje **za pomocą gestykulacji**.’;

(c) 他們**用新戰術**打退了敵人 *tāmen yòng xīn zhànshù dǎtuì le dírén* ‘Oni odparli (atak) wroga **przy użyciu nowej taktyki**’.

Autor uważa, że powyższe rzeczowniki występujące w konstrukcji 用 *yòng* + N odnoszą się do metody, techniki, postawy itp., dlatego pełnią one semantyczną funkcję

sposobu. Natomiast z dokonanej wcześniej przez autora analizy wynika, że abstrakcyjne przedmioty takie, jak: język i ideologia mogłyby być traktowane jako konkretne przedmioty wspomagające realizację czynności. Na zasadzie analogii uzasadnione byłoby też przypisywanie rzeczownikom typu „metody" i „techniki" funkcji instrumentalis. Można więc powiedzieć, że wyjaśnienie w analizie autora dotyczące zakwalifikowania abstrakcyjnych rzeczowników jako rzeczowników w funkcji instrumentalis albo w funkcji sposobu jest nieprzekonujące i intuicyjne.

Wang Zhanhua (2001:129–130) wyznacza węższy zakres znaczeniowy instrumentalis niż wyżej cytowani badacze. Wbrew analizom Xu Jie (1986a:105–106), Rong Jihua (1996:184, 189) i Chen Chanlai (1998:24–25) funkcję instrumentalis przypisuje jedynie rzeczownikom określającym konkretne przedmioty, które bezpośrednio realizują czynność pod kontrolą agensa. Zgodnie z kryterium autora funkcji instrumentalis nie pełnią rzeczowniki nazywające pojemniki i naczynia do przechowywania czegoś. Na przykład w zdaniu 他用碗盛飯。 *tā yòng wǎn chéng fàn* (dosł. on-używać-miska-nałożyć-ryż) 'On nałożył ryż **do miski**.' do nakładania ryżu służy nie miska jako pojemnik, ale łopatka do ryżu, której istnienie odczytane może być wyłącznie dzięki kontekstowi.

Xu Mofan (2003), rozróżniając semantyczne kategorie instrumentalis, materiału i sposobu, proponuje elastyczne podejście do ustalenia funkcji semantycznej rzeczowników, które według Rong Jihua (1996:182) trudno byłoby przydzielić do konkretnej kategorii semantycznej. Autor (Xu Mofan 2003:57–58) traktuje instrumentalis jako subkategorię należącą do kategorii środka, która obejmuje również subkategorie materiału i sposobu. Rzeczowniki z subkategorii instrumentalis muszą spełnić kryterium semantyczne dotyczące zależności między instrumentalis a agensem i pacjensem (Xu Mofan 2003:50). Oznacza to, że przedmioty reprezentowane przez

rzeczowniki w roli instrumentalis są używane przez agensa i działają na pacjensa, np. 他用小刀切西瓜。 *tā yòng xiǎo dāo qiē xīguā* ‘On kroił arbuza **małym nożem**’ (Xu Mofan 2003:54). W tym wypadku on (agens) użył małego noża (instrumentalis), i taki nóż działa na arbuza (pacjens). W niektórych przypadkach przedmioty reprezentowane przez rzeczowniki w roli instrumentalis przyczyniają się do powstania przedmiotu w roli pacjensa, nie wchodząc w bezpośrednią relację z pacjensem, np. 他用小刀刻橡皮圖章。 *tā yòng xiǎo dāo kē xiàngpí túzhāng* ‘On wygrawerował pieczątkę z gumy **małym nożem**’ (Xu Mofan 2003:54). W tym wypadku on (agens) użył małego noża (instrumentalis) i dopiero w wyniku działania owego małego noża powstała pieczątka (pacjens).

Poza wspomnianym kryterium semantycznym Xu Mofan (2003:50) podaje następujący zestaw cech fizycznych, doprecyzowujących rzeczowniki w subkategorii instrumentalis: konkretność, niezmienność pod względem ilości, niepodleganie kontroli człowieka, nieżywotność, możliwość ręcznej kontroli, prosta struktura. Rzeczowniki posiadające wszystkie wymienione cechy stanowią typowe rzeczowniki w roli instrumentalis. Do typowych rzeczowników w roli instrumentalis można zaliczyć wyraz 小刀 *xiǎo dāo* ‘mały nóż’, występujący w obu wyżej przytoczonych przykładach. Natomiast brak jednej z wyżej wspomnianych cech fizycznych powoduje, że rzeczowniki w roli instrumentalis stają się mniej typowe. Wśród mniej typowych rzeczowników w roli instrumentalis Xu Mofan (2003:50–51) wyróżnia następujące rzeczowniki określające:

1. **abstrakcyjne przedmioty**, tj. przedmioty pozbawione cechy konkretności, np. 用中文解釋 *yòng zhōngwén jiě shì* ‘wyjaśnić **po chińsku**’;
2. **przedmioty zmieniające się ilościowo**, tj. przedmioty ulegające zużyciu, np. 用水洗 *yòng shuǐ xǐ* ‘myć **wodą**’;

3. **części ciała (kontrolowane przez człowieka)**, np. 用腳開門 *yòng jiǎo kāi mén* ‘otworzyć drzwi **nogami**’;
4. **żywe istoty o braku cechy nieżywotności**, np. 用馬拉車 *yòng mǎ lā chē* ‘ciągnąć pojazd **za pomocą konia**’;
5. **przedmioty kontrolowane bez udziału rąk**, np. 用工作賺來的錢去旅行 *yòng gōngzuò zhuàn lái de qián qù lǚxíng* ‘podróżować **za pieniądze zarobione w pracy**’;
6. **inteligentne narzędzia pozbawione prostej struktury**, np. 用火車運貨 *yòng huǒchē yùn huò* ‘przewozić towary **pociągiem**’.

Xu Mofan (2003:54–55), podobnie jak Xu Jie (1986b:126), Rong Jihua (1996:180) i Chen Changlai (1998:23), uważa, że rola instrumentalis i rola materiału różnią się w istocie cechą przemiany. Rzeczowniki w roli instrumentalis charakteryzują się brakiem cechy przemiany, gdyż przedmioty reprezentowane przez takie rzeczowniki nie stają się innymi rzeczami po zakończeniu czynności. Mimo braku cechy przemiany przedmioty oznaczane przez rzeczowniki w roli instrumentalis, jak wyżej wspomniano, mogą posiadać cechę zmienności pod względem ilości. Dlatego, zdaniem autora, to cecha przemiany stanowi decydujące kryterium wyróżniające rolę instrumentalis i rolę materiału[45]. W odniesieniu do tego zjawiska podaje on następujące przykłady (Xu Mofan 2003:55):

(a) 用柴火做飯 *yòng cháihuǒ zuòfàn* ‘gotować **na drewnie**’;

(b) 用肥皂洗衣服 *yòng féizào xǐ yīfú* ‘prać ubrania **mydłem**’;

(c) 用井水澆花 *yòng jǐng shuǐ jiāo huā* ‘podlewać kwiaty **wodą ze studni**’.

Zgodnie z analizą autora rzeczowniki 柴火 *cháihuǒ* ‘drewno’, 肥皂 *féizào*

[45] Inni badacze, np. Chen Changlai (1998b:23–24), uwzględniają poza cechą przemiany cechę zmienności pod względem ilości jako istotną różnicę między rolami instrumentalis i materiału. Zgodnie z kryterium Chen Changlai rzeczowniki, które charakteryzują się cechą przemiany i/lub cechą zmienności pod względem ilości, pełnią funkcję materiału.

‘mydło’ i 井水 *jǐng shuǐ* ‘woda ze studni’ pełnią funkcję instrumentalis, gdyż te przedmioty zachowały swą właściwość fizyczną po działaniu. Ulegają one jednak zużyciu, czyli ich ilość się zmniejsza, dlatego też autor kwalifikuje je jako nietypowe rzeczowniki w roli instrumentalis.

Podsumowując, należy podkreślić, że w badaniach nad funkcją instrumentalis w języku chińskim uwzględniono dwa kryteria określające semantyczną rolę instrumentalis: wzajemne relacje rzeczownika w roli instrumentalis z innymi składnikami zdania oraz cechy semantyczne rzeczownika w roli instrumentalis. Li Yingche (1971:21), Tang Tingchi (1977:81–82), Teng Shou-hsin (1975:21) i Wang Zhanhua (2001:129–130) uznają, że w strukturze semantycznej zdania istnieje zależność między rolą instrumentalis a rolą agensa. W ich opinii rzeczownik w roli instrumentalis reprezentuje przedmiot używany przez agensa do osiągnięcia celu czynności. Należy wskazać, że zgodnie z postulatem Teng Shou-hsina (1975:21) rzeczownik w roli instrumentalis zawsze pojawia się z czasownikiem czynnościowym. Poza relacją ról instrumentalis i agensa rozważono związek między instrumentalis a pacjensem. Xu Jie (1986b:126–128), Rong Jihua (1996:180–181), Cheng Changlai (1998:23–24) i Xu Mofan (2003:54-55) podkreślają, że rzeczowniki spełniające kryteria instrumentalis reprezentują nie tylko przedmioty służące agensowi do wykonania czynności, lecz także przedmioty działające na pacjensa. Według nich, jeśli przedmiot po zakończeniu czynności staje się częścią składową pacjensa, rzeczownik nazywający taki przedmiot pełni tzw. funkcję materiału. Jeśli chodzi o cechy semantyczne rzeczownika w roli instrumentalis, Li Yingche (1971:94), Teng Shou-hsin (1975:53–54), Xu Jie (1986a:105–106), Rong Jihua (1996:183) i Wang Zhanhua (2001:129–130) postrzegają rzeczowniki pełniące funkcję instrumentalis jako konkretne i nieżywotne. Podczas gdy Tang Tingchi (1977:82), Li Linding (1985:28),

Chen Changlai (1998:25) i Xu Mofan (2003:50) do rzeczowników nieżywotnych w roli instrumentalis zaliczają zarówno abstrakcyjne, jak i konkretne przedmioty. Autorzy, w tym Xu Jie (1986b:127–128), Rong Jihua (1996:182–183), Chen Changlai (1998:24) i Xu Mofan (2003:52–54), którzy zaprzeczają funkcji instrumentalis abstrakcyjnych rzeczowników, wyróżniają tzw. funkcję sposobu, charakterystyczną dla abstrakcyjnych rzeczowników. Wbrew poglądom większości naukowców, tylko Li Yingche (1971:44-45) przypisuje rolę instrumentalis również rzeczownikom osobowym. Omówione kryteria ustalania funkcji instrumentalis w języku chińskim będą stanowiły punkt wyjścia dla określenia środków wyrażania tej funkcji semantycznej, które przedstawione zostaną w kolejnym podrozdziale.

3.1.2. Środki wyrażania funkcji instrumentalis w języku chińskim

3.1.2.1. Wyrażenia werbalno-nominalne

Leksem 用 *yòng* klasyfikowany gramatycznie jako czasownik i przyimek tworzy grupy werbalne i przyimkowe, a przez to jest typowym środkiem formalnym konstruowania semantycznego instrumentalis w języku chińskim. W strukturze powierzchniowej zdania wyraz ten łączy się zawsze z rzeczownikiem i występuje między podmiotem a czasownikiem w roli orzeczenia, wprowadzając syntaktycznie okolicznik sposobu.

Językoznawcy mają różne poglądy na temat klasy wyrazowej leksemu 用 *yòng*, zwłaszcza w rozważaniach nad funkcją semantyczną instrumentalis w języku chińskim. Jedni uznają wyraz 用 *yòng* za przyimek, drudzy za czasownik. Jeszcze inni przydzielają wyraz 用 *yòng* jednocześnie do obu klas wyrazów: przyimka i czasownika.

Tang Tingchi (1977:82), który bada przypadki semantyczne w języku chińskim z wykorzystaniem teorii gramatyki przypadków Fillmore'a (1968), kwalifikuje wyraz 用 *yòng* jako przyimek. Według Tang Tingchi (1977:78) i Shi Yuzhi (2006:169) funkcje semantyczne, w tym instrumentalis, są wyrażane przez przyimki w języku chińskim i angielskim. W związku z tym badacze również utożsamiają wyraz 用 *yòng* z angielskim przyimkiem *with*, gdyż wyrażenie z przyimkiem *with*, który stanowi także wykładnik funkcji instrumentalis w języku angielskim, zazwyczaj jest tłumaczone jako wyrażenie 用 *yòng* + N w języku chińskim. Również Fan Jiyan (1984:247), Wang Shugui (1984:19), Li Linding (1985:25), Fu Yuxian (1994:194) i Xu Mofan (2003:7) traktują wyraz 用 *yòng* jako przyimek. Nie wyjaśniają oni jednak, na jakiej podstawie przydzielają ten wyraz do tej klasy wyrazów.

Na problematykę klasy gramatycznej leksemu 用 *yòng* zwraca uwagę również Xu Jie (1986b:128–129). Wyraz 用 *yòng*, według Xu Jie (1986b:128), charakteryzuje się właściwością składniową czasownika, gdy samodzielnie występuje w funkcji orzeczenia w zdaniach. Xu Jie podaje następujące trzy cechy składniowe wyrazu 用 *yòng*, gdy zachowuje się on syntaktycznie jak czasownik:

1. występowanie z przysłówkami 不 *bù* 'nie' i 沒 *méi* 'nie', które zaprzeczają czasowniki[46], np. 我很久沒用這枝筆了。 *wǒ hěn jiǔ méi yòng zhè zhī bǐ le* 'Długo nie używałem tego długopisu.';
2. przyjmowanie partykuł czasownikowych, partykuły aspektu dokonanego 了 *le*, partykuły kontynuacji czynności 著 *zhe* lub partykuły doświadczenia 過 *guò*, np. 我正用著這枝筆呢。 *wǒ zhèng yòng zhe zhè zhī bǐ ne* 'Używam tego długopisu w tej chwili.';

[46] Różnica między przysłówkami 不 *bù* i 沒 *méi* polega na tym, że ten drugi jest używany zawsze z czasownikiem 有 *yǒu* 'mieć' oraz w czasie przeszłym.

3. podwojenie czasownika, które wskazuje na chwilowość czynności, np. 我可以用用這枝筆嗎? *wǒ kěyǐ yòngyòng zhè zhī bǐ ma*? ‘Czy mogę użyć tego długopisu przez chwilę?’.

Natomiast gdy wyraz 用 *yòng* występuje w zdaniu z innym czasownikiem w roli orzeczenia, zdaniem Xu Jie (1986b:128), ulega gramatykalizacji i traci swoje leksykalne znaczenie czasownika ‘używać’ oraz część jego właściwości składniowych[47]. W konsekwencji wyraz 用 *yòng* przyjmuje partykuły czasownikowe w ograniczonym stopniu: po wyrazie 用 *yòng*, gdy nie jest on głównym orzeczeniem w zdaniu, niedopuszczalne jest użycie partykuły aspektu dokonanego 了 *le* i partykuły kontynuacji czynności 著 *zhe*; dozwolone jest natomiast użycie partykuły doświadczenia 過 *guò*[48]. Świadczą o tym następujące przykłady:

(a) *我用了這枝筆寫信。 **wǒ yòng le zhè zhī bǐ xiě xìn* ‘*Napisałem list tym długopisem.’;

(b) *我用著這枝筆寫信。 **wǒ yòng zhe zhè zhī bǐ xiě xìn* ‘*Piszę list tym długopisem w tej chwili.’;

(c) 我用過這枝筆寫信。 *wǒ yòng guò zhèzhī bǐ xiě xìn* ‘Pisałem list tym długopisem’.

Biorąc pod uwagę różne zachowania syntaktyczne wyrazu 用 *yòng*, Fu Yuxian (1997:10–11), Li Yingche (1971:20) i Lehmann (2005:57), uważają, że omawiany wyraz należy do obu kategorii gramatycznych: czasownika i przyimka[49]. Jak powiedziano wcześniej, wyraz 用 *yòng* ulega ograniczeniom składniowym i zachowuje się jak przyimek (nie jak czasownik), jeśli występuje z innym czasownikiem

[47] Xu Jie (1986b:128–129) zwraca uwagę, że wyraz 用 *yòng* powoli staje się formą gramatyczną sygnalizującą funkcję instrumentalis, ale autor nie używa terminu *przyimek* na określenie tego wyrazu.
[48] Partykuła 過 *guò* to partykuła poczasownikowa, mówiąca, że czynność zaistniała, miała miejsce.
[49] Li Yingche (1971:20) i Lehmann (2005:57) określają w języku angielskim wyraz 用 *yòng* mianem *coverb*, który odnosi się do wyrazów o specyfice czasownika oraz przyimka jednocześnie.

w roli orzeczenia; w tym wypadku wyraz 用 *yòng* łączący się z rzeczownikami tworzy wyrażenia w funkcji okolicznika sposobu. Natomiast wyraz 用 *yòng* zachowuje charakterystykę składniową czasownika, jeśli występuje w funkcji predykatu.

Teng Shou-hsin (1975:40–41), Li i Thompson (1981:367) i Chou Kueiyi (2007:32) przyporządkowują wyraz 用 *yòng* wyłącznie do kategorii gramatycznej czasownika. Zgodnie z dokonaną przez Li i Thompson (1981:366–367) klasyfikacją, do obu kategorii, tj. czasownika oraz przyimka, można zaliczyć takie leksemy, które w pewnych kontekstach zupełnie tracą swoje znaczenie czasownikowe i występują w roli przyimka. Jako czasowniki o funkcji przyimkowej Li i Thompson (1981:365) wskazują m.in. 在 *zài* 'znajdować się', 給 *gěi* 'dawać' i 到 *dào* 'dojechać'. Wspomniane trzy wyrazy funkcjonują jako czasowniki w jednych kontekstach, a jako przyimki w innych kontekstach. Przynależność tych wyrazów do różnych klas gramatycznych wskazują następujące przykłady, które przytaczamy za Li i Thompson (1981:365–366):

(a.1) 李四在海邊。 *lǐ sì zài hǎi biān* 'Li Si jest nad morzem.';

(b.1) 他在鍋裡放水。 *tā zài guō lǐ fàng shuǐ* 'On dodał wody do garnka.';

(a.2) 爸爸給我錢。 *bàbà gěi wǒ qián* 'Tata daje mi pieniądze.';

(b.2) 我給你倒茶。 *wǒ gěi nǐ dào chá* 'Naleję ci herbaty.';

(a.3) 我們到了香港。 *wǒmen dào le xiānggǎng* 'Dojechaliśmy do Hongkongu.';

(b.3) 他到倫敦去了。 *tā dào lúndūn qù le* 'On pojechał do Londynu'.

W zdaniach (a.1), (a.2) i (a.3) leksemy 在 *zài* 'znajdować się', 給 *gěi* 'dawać i 到 *dào* 'dojechać' występują w funkcji predykatu, zachowując znaczenie leksykalne. Natomiast w zdaniach (b.1), (b.2) i (b.3) te same leksemy mogą wystąpić tylko w połączeniu z czasownikami w roli orzeczenia, nie mając znaczeń czasownikowych. Z tego powodu wspomniane trzy wyrazy, według Li i Thompson, należą do czasowników

o funkcji przyimkowej.

Wyraz 用 *yòng*, jak zauważają Li i Thompson (1981:367), zawsze zachowuje znaczenie czasownika ‘używać’, niezależnie od tego, czy jest użyty w funkcji predykatu, czy też występuje z innym czasownikiem w roli orzeczenia. Autorzy podają następujące przykłady:

(a) 他們不會用筷子。 *tāmen bùhuì yòng kuàizǐ* ‘Oni nie umieją używać pałeczek.’;

(b) 我用毛筆寫字。 *wǒ yòng máobǐ xiě zì* ‘Piszę znaki, używając pędzla do kaligrafii.’; ‘Piszę znaki pędzlem pisarskim’.

W żadnym z powyższych zdań wyraz 用 *yòng* nie stał się leksemem o funkcji czysto gramatycznej. Zgodnie z analizą Li i Thompsona (1981:367) wyraz 用 *yòng* ma takie samo znaczenie ‘używać’ w obu przytoczonych zdaniach, dlatego autorzy uznają ten wyraz za czasownik.

Oprócz wyrazu 用 *yòng*, spełniającego kryteria środka formalnego w języku chińskim, do wyrażania funkcji instrumentalis służą także takie leksemy jak: 拿 *ná* ‘trzymać w ręce’ (Li 1971:31; Li Linding 1985:39; Xu Jie 1986b:125; Zhu Jingsong 1992:351; Law 1996:202; Lehmann 2005:57; Chou Kuei Yi 2007:32), 使 *shǐ* ‘stosować’ (Li 1971:31; Xu Jie 1986b:125) oraz przyimek 以 *yǐ* (Li Linding 1985:29; Xu Jie 1986b:125). Zakres użycia wspomnianych słów jest bardziej ograniczony w porównaniu z wyrazem 用 *yòng*. Według Li Yingche (1971:31–32) wyraz 拿 *ná* ‘trzymać w ręce’ łączy się z rzeczownikami nazywającymi konkretne przedmioty, podczas gdy wyraz 使 *shǐ* ‘stosować’ łączy się z określoną grupą abstrakcyjnych rzeczowników, np. 使力 shǐ lì ‘używać siły’ (Li Yingche 1971:31–32). Z kolei Xu Jie (1986b:126) zauważa, że wyraz 使 *shǐ* ‘stosować’ jako wyznacznik roli instrumentalis jest używany w języku mówionym, np. 使右手寫字 s*hǐ yòu shǒu xiě zì* ‘pisać **prawą**

ręką’. Przyimek 以 *yǐ*, który występuje w połączeniu z rzeczownikami w funkcji instrumentalis, jest używany częściej w języku pisanym.

Funkcję instrumentalis w języku chińskim mogą pełnić jeszcze wyrażenia werbalno-nominalne, oznaczające środki lokomocji. Qiao Dongrui (2008:18–21) do dopełnienia przedmiotowego w funkcji instrumentalis kwalifikuje rzeczowniki nazywające środki lokomocji. Według autorki na funkcję instrumentalis rzeczowników określających pojazdy w konstrukcji VO wpływa charakterystyka czasownika. W połączeniu z rzeczownikami reprezentującymi pojazdy (公車 *gōngchē* ‘autobus’, 火車 *huǒchē* ‘pociąg’, 計程車 *jìchéngchē* ‘taksówka’, 船 *chuán* ‘statek’, 飛機 *fēijī* ‘samolot’) występują czasowniki 坐 *zuò* ‘jechać, siedząc w jakimś pojeździe’, 乘 *chéng* ‘podróżować czymś’, 搭 *dā* ‘korzystać (z jakiegoś pojazdu)’.

(a) 坐公車去學校 *zuò gōngchē qù xuéxiào* ‘jechać do szkoły autobusem’;

(b) 乘船到芬蘭旅行 *chéng chuán dào fēnlán lǚxíng* ‘podróżować do Finlandii statkiem’;

(c) 搭火車去克拉科夫 *dā huǒchē qù kèlākēfū* ‘jechać do Krakowa pociągiem’.

Natomiast czasowniki 開 *kāi* ‘prowadzić’, 駕 *jià* ‘kierować’, 騎 *qí* ‘siedzieć okrakiem’, które pojawiają się z rzeczownikami nazywającymi środki lokomocji, wskazują na to, że człowiek operuje sprzętem, by pojazd mógł zadziałać. Dlatego środki lokomocji w wyrażeniach takich, jak: 開車上班 *kāi chē shàngbān* ‘jechać do pracy samochodem’, 騎腳踏車上學 *qí jiǎotàchē shàngxué* ‘jechać do szkoły rowerem’ pełnią nie funkcję instrumentalis, ale funkcję pacjensa.

3.1.2.2. Podmiot pełniący funkcję instrumentalis

Rzeczownik w funkcji instrumentalis może wystąpić jako podmiot zdania,

zajmując pozycję wyznaczoną przez szyk wyrazów. Tego typu instrumentalis w języku chińskim nazywany jest *podmiotem pełniącym funkcję instrumentalis* (chiń. 工具主語 *gōngjù zhǔyǔ*). Teng Shou-hsin (1975:34) zwraca uwagę, że rzeczownik w roli instrumentalis staje się podmiotem gramatycznym ze względu na to, że czynność wykonywana przez instrumentalis pokrywa się z czynnością wyrażoną przez czasownik w zdaniu, i tak np. w języku chińskim znaczenie cięcia nożycami określa sam czasownik 剪 *jiǎn* ‘ciąć nożycami’ bez wskazania nożyc jako narzędzia. A skoro ta czynność może być wykonana tylko i wyłącznie przy pomocy nożyc, to w wypadku braku agensa dopuszczalne jest zdanie **這種剪刀**不能剪布。 *zhè zhǒng jiǎndāo bù néng jiǎn bù* ‘**Te nożyce** nie tną tkaniny.’; ‘**Tymi nożycami** nie da się ciąć tkaniny.’, w którym jednoznaczna jest integralność czynności i narzędzia.

Zhu Dexi (1982:99) zwraca uwagę, że podmiot pełniący funkcję instrumentalis jest zawsze określany przez przydawkę wyrażoną zaimkiem wskazującym, a nadto orzeczenie jest czasownikiem złożonym [50]. Zhu Dexi (1982:99) ilustruje swe rozważania następującymi przykładami: **這支毛筆**不能寫小字。 *zhè zhī máobǐ bù néng xiě xiǎo zì* ‘**Tym pędzlem do kaligrafii** nie da się pisać małych znaków.’, **你的鑰匙**開不了我的鎖。 *nǐ de yàoshí kāibùliǎo wǒde suǒ* ‘**Tym kluczem** nie da się otworzyć mojego zamka’.

Z kolei Wang Shugui (1984:22) uważa, że zdania z podmiotem pełniącym funkcję instrumentalis są stosowane przede wszystkim w języku mówionym. Wyróżnia cztery typy struktur zdania[51] z podmiotem pełniącym funkcję instrumentalis (1984:17–21):

[50] W tym miejscu czasownik złożony oznacza:
– kombinację czasownika modalnego i czasownika w roli orzeczenia, np. 能 *néng* ‘móc’ + 寫 *xiě* ‘pisać’, 能 *néng* ‘móc’ + 開 *kāi* ‘otworzyć’;
– rozszerzenie czasownika dopełnieniem komplementywnym potencjalnym, np. 寫 *xiě* ‘pisać’ + 不了 *bùliǎo* ‘nie’, 開 *kāi* ‘otworzyć’ + 不了 *bùliǎo* ‘nie’.

[51] Oznaczenia: NP_A to fraza nominalna w funkcji agensa, NP_I to fraza nominalna w funkcji instrumentalis, NP_O to fraza nominalna w funkcji pacjensa.

(a) **NP$_I$ + V + NP$_O$**

這個碗盛飯。 *zhè ge wǎn chéng fàn* ‘**Ta miska** służy do nakładania ryżu.’;

(b) **NP$_I$ + V + NP$_A$**

這把椅子坐過許多人。 *zhè bǎ yǐzi zuò guò xǔduō rén* ‘**Na tym krześle** siedziało wiele osób.’;

(c) **NP$_I$ + NP$_A$ + 用來 *yònglái* + V + NP$_O$**

這把斧頭我用來砍柴。 *zhè bǎ fǔtóu wǒ yònglái kǎn chái* ‘**Tą siekierą** rąbię drewno.’;

(d) **NP$_I$ + V**

銼刀慢慢地銼著。 *cuòdāo mànmàn de cuò zhe* ‘**Tarnik** piłuje wolno’.

Wszystkie powyższe struktury można przekształcić w struktury 用 *yòng* + NP$_I$ + VP lub NP$_I$ + 用它 *yòng tā* /用來 *yònglái* + VP, co nie będzie miało wpływu na znaczenia przekształconych zdań. I tak, zamieszczone wyżej zdania o strukturze (a) i (d) mogą być zamienione w zdania **用這個碗**盛飯 *yòng zhè ge wǎn chéng fàn* ‘nakładać ryż **do tej miski**’ i **用銼刀**慢慢地銼著 *yòng cuòdāo mànmàn de cuò zhe* ‘wolno piłować **tarnikiem**’, a zdanie o strukturze (b). może zostać zamienione na zdanie **這把椅子**用它坐過許多人。 *zhè bǎ yǐzi yòng tā zuò guò xǔduō rén* ‘**To krzesło** służyło do siedzenia i siedziało na nim dużo osób’.

3.1.2.3. Dopełnienie przedmiotowe w roli instrumentalis

Oprócz rzeczownika w roli podmiotu rzeczownik w roli dopełnienia może pełnić funkcję instrumentalis, i nazywany jest wtedy *dopełnieniem przedmiotowym w roli instrumentalis* (chiń. 工具賓語 *gōngjù bīnyǔ*). Czasownik w roli orzeczenia, który przyjmuje dopełnienie przedmiotowe w funkcji instrumentalis, tworzy konstrukcję werbalno-nominalną VO, w której rzeczownik może być wyrazem prostym lub grupą

nominalną. W pracach Ding Shengshu (1961:37), Zhu Dexi (1982:10), Xu Jie (1986a:106), Tan Jingchuna (1995:28) i Xu Mofana (2003:129) podane są typowe przykłady: 吃大碗 *chī dà wǎn* ‘jeść **w dużej misce**’, 洗凉水 *xǐ liáng shuǐ* ‘myć się **zimną wodą**’, 寫毛筆 *xiě máobǐ* ‘pisać **pędzlem do kaligrafii**’, 抽煙斗 *chōu yāndǒu* ‘palić **fajkę**; palić, **używając fajki**’. Li Linding (1983:32), Meng Cong et al. (1987:8), Ma Qingzhu (1987:6), Zhu Jingsong (1992:352), Tan Jingchun (1995:28), Zhou Guoguang i Zhang Linlin (2011:223) twierdzą, że taka konstrukcja może w obrębie O być zamieniona na konstrukcję 用 *yòng* + N z orzeczeniem V po rzeczowniku. W wyniku transformacji konstrukcji VO powstają konstrukcje zdaniowe z instrumentalis 用 *yòng* + N + V: 用大碗吃 *yòng dà wǎn chī* ‘jeść, **używając dużej miski**’, 用凉水洗 *yòng liáng shuǐ xǐ* ‘myć, **używając letniej wody**’, 用毛筆寫 *yòng máobǐ xiě* ‘pisać, **używając pędzla do kaligrafii**’, 用煙斗抽 *yòng yāndǒu chou* ‘palić, **używając fajki**’.

Xu Jie (1986a:111), Zhu Jingsong (1992:352) i Xu Mofan (2003:129) zwracają uwagę, że niektóre spośród omawianych dopełnień przedmiotowych pełnią podwójną funkcję semantyczną, tj. funkcję instrumentalis i funkcję pacjensa, np. 扇扇子 *shān shànzi* ‘poruszać wachlarzem’, w zależności od kontekstu, może być zinterpretowany dwojako: 用扇子扇凉食物 *yòng shànzi shān liáng shíwù* ‘ochłodzić jedzenie, **używając wachlarza**’ (instrumentalis) albo 揮扇子 *huī shànzi* ‘machać **wachlarzem**’ (w tym wypadku sam wachlarz poddaje się czynności poruszania, więc jest rzeczownikiem w roli pacjensa). Żeby uniknąć dwuznaczności, Xu Jie (1986a:111) i Xu Mofan (2003:129) zaliczają do dopełnień przedmiotowych w funkcji instrumentalis tylko takie rzeczowniki, które pełnią wyłącznie funkcję instrumentalis, niezależnie od kontekstu.

Nieliczne dopełnienia przedmiotowe w funkcji instrumentalis sygnalizują m.in.

ilość wykonanych czynności (Teng Shou-hsin 1975:122):

(a) 他咬了一口。 *tā yǎo le yì kǒu* (dosł. on-ugryźć-PART-jedne-usta) ‘On ugryzł **raz**.’;

(b) 他踢了一腳。 *tā tī le yì jiǎo* (dosł. on-kopnąć-PART-jedna-noga) ‘On kopnął **nogą raz**.’;

(c) 他打了一拳。 *tā dǎ le yì quán* (dosł. on-uderzyć-PART-jedna-pięść) ‘On uderzył **pięścią raz**’.

Teng Shou-hsin (1975:124) zakłada, że podane powyżej zdania wywodzą się z konstrukcji czasownikowej 用 *yòng* + N, czyli 他用嘴一咬 *tā yòng zuǐ yì yǎo* ‘On ugryzł, używając ust’, 他用腳一踢 *tā yòng jiǎo yì tī* ‘On kopnął, używając nogi’, 他用拳頭一打 *tā yòng quántóu yì dǎ* ‘On uderzył, używając pięści’. Przyznać należy, że oddaje ona przejrzystość struktury głębokiej i uzasadnia semantyczną funkcję instrumentalis w składniowej konstrukcji dopełnieniowej wyrażającej ilość zdarzeń. Konstrukcja VO z określeniem liczby zdarzeń informuje o rezultacie czynności, natomiast konstrukcja czasownikowa 用 *yòng* + N wskazuje na sposób wykonania czynności. Obie konstrukcje zatem wyrażają narzędzie czynności, ale instrumentalis ma w każdej z nich inną konstrukcję powierzchniową.

3.1.2.4. Partykuła 被 *bèi*

Nieliczni autorzy opracowań na temat instrumentalis w języku chińskim traktują partykułę 被 *bèi* jako środek formalny wyrażania instrumentalis (Tang Tingchi 1977:82; Zhu Jingsong 1992:346, 350; Jin Yunjing 1996:24–27). Partykuła 被 *bèi* wskazuje w zdaniu na stronę bierną. Oprócz tej typowej funkcji gramatycznej partykuły 被 *bèi*, Zhu Jingsong (1992:346) i Jin Yunjing (1996:25) przypisują jej również formalną funkcję sygnalizowania instrumentalis, np. 被車軋斷手 *bèi chē zhá duàn*

shǒu ‘ręka została zmiażdżona przez samochód’, 他的手腳被繩子綁住了。 *tā de shǒu jiǎo bèi shéngzi bǎng zhù le* ‘Jego ręce i nogi zostały związane sznurem.’; 土匪被箭射死了。 *tǔfěi bèi jiàn shè sǐ le* ‘Bandyta został postrzelony i zabity strzałą’. Zhu Jingsong zwraca uwagę, że dzięki konstrukcji z partykułą 被 *bèi* kładzie się nacisk na działanie przedmiotu reprezentowanego przez rzeczownik w roli instrumentalis, a dzięki przypisaniu mu pewnego potencjału wskazuje się na realizację przez niego czynności.

W odróżnieniu od Zhu Jingsonga (1992) i Jin Yunjinga (1996), Xu Jie (1986a:111) nie uznaje partykuły 被 *bèi* za wyznacznik funkcji instrumentalis, mimo że partykuła ta może przyjmować rzeczowniki nazywające narzędzia działania. Połączenie partykuły 被 *bèi* z rzeczownikami w funkcji instrumentalis, zdaniem Xu Jie (1986a:111; 1986b:134), jest wynikiem pominięcia rzeczownika w funkcji agensa oraz przyimka 用 *yòng*. Na przykład uproszczone wyrażenie 被手槍擊中了 *bèi shǒuqiāng jí zhòng le* ‘zostać trafionym z pistoletu’ można wyprowadzić ze zdania 被班長用手槍擊中了 *bèi bānzhǎng yòng shǒuqiāng jí zhòng le* ‘Został trafiony z pistoletu przez dowódcę plutonu’, w którym 班長 *bānzhǎng* ‘dowódca plutonu’ to agens, a 用手槍 *yòng shǒuqiāng* ‘z pistoletu’ to instrumentalis (Xu Jie 1986a:111).

3.1.2.5. Partykuła 把 *bǎ*

Shao Jingmin (1985:196) i Jin Lixin (2002) zwracają uwagę, że pewne rzeczowniki następujące po partykule 把 *bǎ* pełnią funkcję instrumentalis. Partykuła 把 *bǎ* przesuwa dopełnienie przedmiotowe z podstawowej pozycji poczasownikowej na pozycję przedczasownikową, przy spełnionych określonych semantycznych i pragmatycznych warunkach. Przykłady ilustrujące funkcję instrumentalis sygnalizowaną przez partykułę 把 *bǎ* podaje Shao Jingmin (1985:197):

(a) 他把牙吃壞了 *tā bǎ yá chī huài le* (dosł. on-OM-ząb-jeść-zepsuty-PART) ‘Od (złego) jedzenia zepsuł sobie zęby’;

(b) 他把毛筆寫禿了頂 *tā bǎ máobǐ xiě tū le dǐng* (dosł. on-OM-pędzel do 3.2.kaligrafii-pisać-łysy-PART) ‘Od pisania wystrzępił pędzel do kaligrafii’.

Czynności jedzenia i pisania wyrażone przez czasowniki w obu przytoczonych zdaniach były wykonywane odpowiednio za pomocą zębów i pędzla. Dlatego rzeczownikom 牙 *yá* ‘ząb’ i 毛筆 *máobǐ* ‘pędzel do kaligrafii’ autor przyporządkowuje rolę instrumentalis, którą można wywnioskować z kontekstu. Xu Mofan (2003:138) natomiast nie dostrzega związku konstrukcji z partykułą 把 *bǎ* z funkcją instrumentalis. Uważa on, że partykuła 把 *bǎ* wskazuje na obiekt doświadczający pewnych rezultatów. Dodaje jednak, iż informacja o narzędziu działania jest ukryta w konstrukcji z partykułą 把 *bǎ*.

3.2. Stan badań nad problemem instrumentalis w języku polskim

Instrumentalis nie jest obcym terminem w języku polskim: temu terminowi w polszczyźnie odpowiada przypadek zwany narzędnikiem. W gramatyce języka polskiego zarówno termin „instrumentalis”, jak i „narzędnik” odnoszą się do formy morfologicznej wyrazów, wskazującej na relacje syntaktyczno-semantyczne między składnikami zdania. W związku z tym główna uwaga językoznawców w tradycyjnych opisach składniowych skupia się na rozmaitych funkcjach wyrażonych przez formę narzędnikową. Ogólnie funkcje narzędnika dzielą się na znaczeniowe i gramatyczne (Gruszczyński i Bralczyk 2004:205–206). Do funkcji znaczeniowych zalicza się nazywanie narzędzia czynności (np. *Uderzył psa **kijem***) i tworzywa czynności (np. *Dziś mało kto pisze **atramentem***), wyrażanie czasu (np. *Te kwiaty kwitną **wczesnym latem***), sposobu (np. *Uczy się śpiewać **falsetem***) i miejsca (np. *Szliśmy cały dzień **lasem***),

oznaczanie przyczyny (np. *Była zmęczona* ***długim spacerem***) oraz funkcję porównawczą (np. *Patrzy na nas* ***wilkiem***). Z kolei jako funkcje gramatyczne wymienia się funkcję dopełnienia bliższego (np. *Umie mądrze gospodarować* ***czasem***) oraz funkcję orzecznika rzeczownikowego (np. *Jan jest* ***lekarzem***).

Oczywistą funkcją narzędnika jest oznaczenie rzeczownika reprezentującego przedmiot, który wspomaga realizację czynności. Wielu językoznawców (Łoś 1904:19,22; Krasnowolski 1909:81; Klemensiewicz 1937:180; Doroszewski i Wieczorkiewicz 1961:274; Heinz 1965:86; Szober 1967:356; Tokarski 1967:120; Wierzbicka 1969:76; Wojtasiewicz i Bojar 1971:15; Grochowski 1973a:17; Grochowski 1973b:324; Grochowski 1975:38–40; Buttler 1976:170; Anusiewicz 1978:161; Milewska 2003:149) w analizach o funkcjach semantycznych rzeczownik oznaczający taki przedmiot określa mianem „narzędzie". Poza terminem „narzędzie" w literaturze językoznawczej występują w odniesieniu do tego przedmiotu także nazwy „środek" (Klemensiewicz 1937:180; Grochowski 1975:18; Milewska 2003:149) lub „czynnik pomocniczy" (Łoś 1904:17; Klemensiewicz 1937:180; Karolak 1972:139)[52].

Rzeczownik oznaczający narzędzie działania rozważany jest jako składnik treściowy zdania, które odzwierciedla relacje między elementami rzeczywistości. Co więcej, rzeczownik taki oraz pozostałe składniki treściowe zawarte w danym zdaniu są determinowane przez czasowniki w funkcji orzeczenia, implikujące wspomniane pojęcie narzędzia. Z punktu widzenia funkcji semantycznej rzeczownik oznaczający pojęcie narzędzia pełni zatem funkcję instrumentalis, która w polskiej literaturze przedmiotu nosi różne nazwy:

- funkcja instrumentalna (Łoś 1904:9, 17; Grochowski 1975:22; Anusiewicz 1978:161; Milewska 2003:149),

[52] Zarówno środek, jak i czynnik pomocniczy mają szerszy zakres znaczenia niż pojęcie narzędzia. Interpretacje wspomnianych trzech pojęć zostaną zaprezentowane w kolejnym podrozdziale.

- funkcja narzędzia (Heinz 1965:86; Grochowski 1973a:19–20; Grochowski 1973b:324–325; Grochowski 1975:19; Milewska 2003:149),

- funkcja instrumentu (Wojtasiewicz i Bojar 1971:20),

- funkcja czynnika pomocniczego (Łoś 1904:17; Klemensiewicz 1937:180; Karolak 1972:139) czy też

- rola instrumentu (Wojtasiewicz i Bojar 1971:20).

Narzędnik wyrażający funkcję instrumentalis nazywany jest:

- narzędnikiem instrumentalnym (Łoś 1904:17),

- narzędnikiem narzędzia (Tokarski 1967:120),

- narzędnikiem właściwym (Szober 1967:356),

- *instrumental of instrument* (Wierzbicka 1980).

Wielu językoznawców, badając rzeczowniki pełniące funkcję instrumentalis, zwraca uwagę na inne środki formalne niż narzędnik. Badania nad semantyczną funkcją instrumentalis nie ograniczają się zatem do badań nad samym narzędnikiem.

Problematyka funkcji instrumentalis w języku polskim była podejmowana głównie w pracach poświęconych składni i semantyce. Pierwszym gramatykiem, który omawia funkcję semantyczną instrumentalis w ramach wielofunkcyjnego narzędnika, jest Jan Łoś (1904). W swojej monografii pt. *Funkcje narzędnika w języku polskim* Łoś (1904) przytacza liczne przykłady zaczerpnięte z zabytków piśmiennictwa XIX wieku, dlatego znaczną ilość wyrażeń podanych w tej pracy można zaliczyć do archaicznych. Kolejnym gramatykiem, który bada m.in. funkcję instrumentalis, jest Krasnowolski (1909). W monografii pt. *Systematyczna składnia języka polskiego* Krasnowolski (1909:81–84) uwzględnia nie tylko formę narzędnika, lecz także inne konstrukcje służące do wyrażania funkcji instrumentalis. W pracy monograficznej Krasnowolskiego podanych jest wiele przykładów ze współczesnego języka polskiego,

jednak nie zabrakło też staropolskich wyrażeń. Rozważania obu autorów z początku XX wieku wywarły istotny wypływ na dalsze badania nad funkcją instrumentalis w polszczyźnie. Dzięki temu powstało później stosunkowo dużo prac dotyczących funkcji instrumentalis w języku polskim. Tym zagadnieniem zajmowali się m.in. Klemensiewicz (1937), Doroszewski i Wieczorkiewicz (1961), Heinz (1965), Szober (1967), Tokarski (1967), Wierzbicka (1969; 1980), Wojtasiewicz i Bojar (1971), Karolak (1972), Grochowski (1973a; 1973b; 1975), Buttler (1976), Anusiewicz (1978) i Milewska (2003). W tym podrozdziale przedstawione zostaną najpierw różne interpretacje funkcji instrumentalis w dotychczasowych badaniach poświęconych składni i semantyce, a następnie wszelkie formalne sposoby wyrażania tej funkcji semantycznej w języku polskim.

3.2.1. Interpretacja funkcji instrumentalis

Językoznawcy zajmujący się funkcją instrumentalis w języku polskim, podobnie jak gramatycy badający instrumentalis w języku chińskim, przyjmują różne interpretacje omawianej funkcji semantycznej. Proponowane w języku polskim wczesne terminy i ich definicje zostały zegzemplifikowane przykładami z ówczesnego materiału językowego. Łoś (1904:17) i Klemensiewicz (1937:180) pojmują „narzędzie" jako czynnik pomocniczy, który pomaga głównemu czynnikowi w wykonaniu czynności. Zdaniem Łosia (1904:19) i Szobera (1967:356) znaczenie terminu „narzędzie" ma szeroki zakres, gdyż obejmuje przedmioty nieżywotne, siły przyrody, części ciała, istoty żywe, takie jak ludzi i zwierzęta, oraz właściwości duchowe człowieka. Łoś podaje następujące przykłady ilustrujące te zakresy: *Bił **kijem** boki jej*[53]

[53] Zdanie pochodzi z Biblii królowej Zofii z 1871 roku.

(Łoś 1904:19), *Ja was chrzczę* ***wodą***[54] (Łoś 1904:19), *Nie będziesz orać społu* ***wołem*** *i* ***osłem***[55] (Łoś 1904:22), *Wszystko* ***umysłem*** *poznacie*[56] (Łoś 1904:20). Należy jeszcze wspomnieć, że według Łosia (1904:22–23) i Klemensiewicza (1937:180) w obrębie czynników pomocniczych można wyróżnić materiał[57], który zużywa się w trakcie wykonywania czynności, np. *Krystus lud pozdrawia* ***karmią***[58] (Łoś 1904:23), *Pokrył je* ***blachami złotymi***[59] (Łoś 1904:23), *Poświęci* ***olejem***[60] (Łoś 1904:23) itd. Z kolei Tokarski (1967:120) określa narzędnik oznaczający materiał terminem „narzędnik tworzywa", podając przykłady *poić konia wodą* i *karmić dziecko kaszą*.

Klemensiewicz (1937:180–181), Doroszewski i Wieczorkiewicz (1961:274), Heinz (1965:86) i Tokarski (1967:120), podobnie jak Łoś (1904:19) i Szober (1967:356) kwalifikują konkretne i abstrakcyjne rzeczowniki do funkcji narzędzia. Autorzy ci nie określają jednak pojęcia narzędzia. Podają jedynie frazy z rzeczownikami pełniącymi funkcję narzędzia. Jako przykłady Klemensiewicz przedstawia liczne wyrażenia w narzędniku i innych konstrukcjach: *pisać* ***piórem***, *wyciągać gwoździe* ***obcęgami***, *śpiewać* ***słabym głosem***, *obić kogoś* ***laską***, *trząść* ***głową***, *ruszać* ***ramionami***, *handlować* ***zbożem***, *bawić się* ***lalką***, *strzelać* ***z łuku***, *mierzyć* ***z karabinu***, *dostać posadę* ***przy pomocy znajomych***, *łapać ryby* ***na wędkę***, *doręczyć list* ***przez posłańca***, *grać* ***w karty***, *zaopatrzyć kogoś* ***w żywność***, *grać* ***na fortepianie***, *pisać* ***na maszynie***, *iść* ***o kiju***. Niektóre z wymienionych tu przykładów odrzuca Grochowski (1975).

[54] Zdanie pochodzi z Biblii Jakuba Wujka z 1599 roku
[55] Zdanie pochodzi z Biblii królowej Zofii z 1871 roku.
[56] Zdanie pochodzi z Biblii królowej Zofii z 1871 roku.
[57] Nazwa „materiał" jest tu używana w odniesieniu do rzeczowników określających przedmioty, które ulegają zużyciu podczas realizacji czynności. Natomiast w języku chińskim ta sama nazwa (chiń. 材料 *cáiliào*), jak zauważają Xu Jie (1986b:126), Rong Jihua (1996:180) i Xu Mofan (2003:54–55), dotyczą rzeczowników oznaczających przedmioty, które nie tylko ulegają zużyciu, ale również stają się innymi przedmiotami po zakończeniu czynności.
[58] Zdanie pochodzi z Psałterza puławskiego z 1880 roku.
[59] Zdanie pochodzi z Biblii królowej Zofii z 1871 roku.
[60] Zdanie pochodzi z Biblii królowej Zofii z 1871 roku.

Z kolei Krasnowolski (1909:81–82) sprowadza określenie narzędzia do rzeczowników nazywających przedmioty materialne, które służą do wykonania czynności wyrażonej orzecznikiem (np. *krajać* ***nożem***, *rąbać* ***siekierą***, *bić* ***kijem***, *orać* ***końmi***, *jechać* ***czwórką***, *szczuć* ***psami***). Co się tyczy rzeczowników w abstrakcyjnym znaczeniu, autor postrzega je jako środek, który precyzuje pewną zaletę lub wadę, np. *dochodzić* ***rozumem***, *zwyciężać* ***wytrwałością*** itd.

Wierzbicka (1969) postrzega zdania z dopełnieniem narzędzia jako szereg przyczynowo powiązanych zdarzeń. Autorka podaje taką interpretację zdania *Adam powiększył dziurę w ścianę nożem*:

> „dziura w ścianie zaczęła być większa niż poprzednio, ponieważ ciało Adama zetknęło się z nożem i poruszyło się tak, że nóż zetknął się z wewnętrzną powierzchnią ściany, ponieważ Adam tak chciał.” (Wierzbicka 1969:74–75).

Zwraca uwagę na to, że prawie wszystkie czasowniki czynnościowe dopuszczają dopełnienie narzędzia. Wyjątek stanowią takie czasowniki, jak *usiąść, wyciągać się, uklęknąć* itd., gdyż obiektem działania dla wymienionych czasowników jest ciało wykonawcy czynności. Zmiany stanów ciała ludzkiego mogą wyniknąć bezpośrednio z woli osoby, która je „zamieszkuje” czy też „posiada to ciało”. Z tego powodu w zdaniach zawierających takie czynności brakuje rzeczowników określających narzędzie (Wierzbicka 1969:76–77).

Grochowski (1975:32) interpretuje narzędzie jako funkcję semantyczną rzeczownika nazywającego konkretny przedmiot nieżywotny, który poddaje się bezpośredniemu działaniu agensa i służy agensowi do działania na pacjensa. Zgodnie z kryterium autora, rzeczownik reprezentujący narzędzie musi koniecznie wystąpić wraz z agensem osobowym i pacjensem w strukturze zarówno powierzchniowej, jak i głębokiej. Grochowski (1975:37) rozważa funkcję narzędzia w podobny sposób jak Wierzbicka (1969) i podkreśla, że zdania z rzeczownikiem w funkcji narzędzia

powinny zawierać jedną lub dwie relacje przyczynowo-skutkowe: ruch narzędzia, spowodowany działaniem agensa, prowadzący z kolei do zmian pacjensa. Tak więc interpretacja semantyczna zdania *Jan łowi siatką motyle*, zgodnie z analizą autora, powinna wyglądać następująco: „Jan powoduje, że siatka działa na motyle, co powoduje, że motyle zaczynają być w miejscu, w którym jest siatka."

Biorąc pod uwagę zależność między narzędziem a agensem i pacjensem, Grochowski (1975:35), wbrew poglądom Klemensiewicza (1937) i Heinza (1965) zaprzecza funkcji narzędzia pełnionej przez rzeczowniki w takich zdaniach, jak *Jan macha ręką* i *Jan kiwa krzesłem*. Rzeczownikom *ręką* i *krzesłem* przyporządkował funkcję pacjensa, gdyż oba przedmioty podlegają tylko działaniu agensa i nie wywołują zmian w innych obiektach. Według Grochowskiego niewłaściwy pogląd wyżej wspomnianych autorów jest spowodowany utożsamieniem formy gramatycznej narzędnika z jej podstawową funkcją semantyczną narzędzia.

Warto jeszcze zaznaczyć, iż Grochowski próbuje opisać rzeczowniki występujące w takim samym środowisku syntaktycznym jak rzeczowniki w funkcji narzędzia. Podobnie jak Łoś (1904:22–23), Klemensiewicz (1937:180) i Tokarski (1967:120) dostrzega on różnicę semantyczną między narzędziem a materiałem, mimo że oba znaczenia są wyrażone w narzędniku. Obok rzeczownika w funkcji narzędzia Grochowski (1975:38–40) wyróżnia rzeczowniki nazywające „materiał" i „substancję" ze względu na ich właściwości fizyczne, stosunek do pacjensa oraz charakter wywołanych u pacjensa zmian. Obiekty rozumiane jako „narzędzie" mają własny kształt, nie stają się częściami pacjensa i nie biorą udziału w nowym stanie pacjensa, np. *Jan tnie papier* ***nożem***, *Jan łowi ryby* ***wędką***, *Jan uderzył wielbłąda* ***batem***. Natomiast obiekty reprezentowane przez „materiał" biorą udział w nowym stanie pacjensa, mimo że mają własny kształt i nie stają się częściami pacjensa, np. *Jan owija*

*Marii rękę **bandażem**, Jan wiąże pudełko **sznurkiem***. W przeciwieństwie do „narzędzia” i „materiału”, obiekty reprezentowane przez „substancję” nie mają własnego kształtu i/lub stają się częściami pacjensa, a ponadto mogą wziąć udział w nowym stanie pacjensa, np. *Jan smaruje nos **kremem**, Jan słodzi mleko **cukrem**, Andrzej myje okno **wodą**, Jan czyści wannę **proszkiem***. Omówionym rzeczownikom reprezentującym „narzędzie”, „materiał” i „substancję”, Grochowski przyporządkowuje wspólny termin „środek czynności”.

3.2.2. Środki wyrażania funkcji instrumentalis w języku polskim

Dysponujący rozbudowaną fleksją język polski za zasadniczy środek wyrażania narzędzia działania przyjmuje realizowany morfologicznie przypadek gramatyczny narzędnika. Pozostałe dostępne konstrukcje mają charakter grup wyrazowych o różnej strukturze gramatycznej, nawiązujących do sposobu i wsparcia działania jakimś przedmiotem. Różnice pomiędzy narzędnikiem a innymi sposobami realizacji funkcji instrumentalis zostaną przedstawione w dalszym podrozdziale.

3.2.2.1. Narzędnik

Gramatyczny przypadek narzędnika jest podstawową i najczęściej używaną formą wyrażania funkcji instrumentalis w strukturze powierzchniowej zdania. Tokarski (1967:120–121) zwraca uwagę na stopień łączliwości określonych czasowników z konkretnym rzeczownikiem w narzędniku. Zauważa, że łączliwość jest najwyższa (najwyższe prawdopodobieństwo połączenia czasownika i rzeczownika w narzędniku), gdy treść czasownika zawiera w sobie użycie narzędzia, np. *rąbać **siekierą**, kopać **łopatą**, bić **kijem***. Natomiast łączliwość będzie luźna np. w wypadku czasownika, który nie wskazuje jednoznacznie na narzędzie i dlatego przyjmuje więcej rzeczowników w

tej roli: *rzucać w kogoś czymś,* np. *rzucać* ***kamieniem***, ***książką***, ***piłką*** lub ***jajkiem***. Autor twierdzi, że „użycia narzędnika narzędzia (…) mieszczą się w gruncie rzeczy w samej treści czasownika i są jedynie jej sprecyzowaniem, rozwinięciem rzeczownikowym. (…) Narzędniki więc tego typu są precyzującym zsumowaniem ujęcia dynamicznego czasownikowego i przedmiotowego, rzeczownikowego tej samej treści (…)." (Tokarski 1967:121).

Krasnowolski (1909:82) zwraca uwagę na zależność między formą narzędnika a klasą semantyczną rzeczowników pełniących funkcję instrumentalis. Według niego narzędnik pojawia się wtedy, gdy rzeczowniki w funkcji instrumentalis reprezentują przedmioty nieożywione lub zwierzęta, np. *krajać* ***nożem***, *rąbać* ***siekierą***, *bić* ***kijem***, *orać* ***końmi***, *jechać* ***pociągiem***, *szczuć* ***psami***[61].

Na marginesie można tu dodać, że językoznawcy dyskutują także nad funkcją syntaktyczną rzeczownika w narzędniku w zdaniu. Krasnowolski (1909:81), Heinz (1965:86), Buttler (1976:170) uznają frazy imienne w formie narzędnika za okolicznik narzędzia. Natomiast Klemensiewicz (1937:180), Wierzbicka (1969:76) i Karolak (1972:139) traktują wspomnianą konstrukcję jako dopełnienie narzędzia. Jednak w ocenie Grochowskiego (1973a:18; 1975:31) „nieistotna jest klasyfikacja określeń narzędnikowych czasowników do dopełnienia czy okolicznika".

3.2.2.2. Konstrukcja przyimkowa

Krasnowolski (1909:82–83), Klemensiewicz (1937:181), Heinz (1965:86), Grochowski (1973a:18; 1973b:324–325; 1975:46), Buttler (1976:170), Milewska

[61] Należy podkreślić, że założenie autora jest oparte na analizie wyrażeń w zdaniach w stronie czynnej. Natomiast w zdaniach w stronie biernie rzeczowniki wyrażone narzędnikiem mogą pełnić nie tylko funkcję instrumentalis, lecz także funkcję agensa (Krasnowolski 1909:84). Przy zamianie na stronę czynną rzeczowniki w roli agensa zajmują syntaktyczną pozycję podmiotu, np. zdanie *Na nocnym tle nieba połyskiwały oświecone księżycem dachy chałup.* znaczy, że dachy chałup oświecił księżyc.

(2003:150), Anusiewicz (1978:160–161) i Czerwińska (1997:38) uważają, że wykładnikiem funkcji instrumentalis jest nie tylko narzędnik, lecz także konstrukcje przyimkowe.

Krasnowolski (1909:82–83) i Klemensiewicz (1937:180–181) wyróżniają następujące typy konstrukcji przyimkowych o funkcji instrumentalis:

1. **konstrukcję z przyimkiem *z* w dopełniaczu:** *strzelać* ***z pistoletu***, *mierzyć* ***z karabinu***;
2. **konstrukcje z przyimkami *na, przez, w, za* w bierniku:** *łapać ryby* ***na wędkę***, *doręczyć list* ***przez posłańca***, *grać* ***w karty***, *zaopatrzyć kogoś* ***w żywność***, *To mi służy* ***za zeszyt***;
3. **konstrukcje z przyimkami *na* i *o* w miejscowniku:** *grać* ***na fortepianie***, *pisać* ***na maszynie***[62], *iść* ***o kiju***.

Oprócz powyższych konstrukcji przyimkowych obaj autorzy (Krasnowolski 1909:82; Klemensiewicz 1937:180) wymieniają takie wyrażenia przyimkowe jak *z pomocą*, *za pomocą*, *przy pomocy* oraz *za pośrednictwem*.

Według Grochowskiego (1975:46) użycie konstrukcji przyimkowej na oznaczenie środka czynności zależy od łączliwości czasowników. Konstrukcje przyimkowe przyjmowane przez czasowniki są alternatywnym wobec gramatycznego przypadka narzędnika sposobem wyrażania środka czynności i dlatego są używane często zamiennie z tą konstrukcją, np. *łowić ryby* ***na wędkę*** – *łowić ryby* ***wędką***. Jednak większość czasowników implikujących użycie środka czynności przyjmuje tylko rzeczowniki w narzędniku oraz wyrażenia przyimkowe typu *za pomocą*, *przy użyciu* itd.

[62] Grochowski (1975:87) rozróżnia funkcję instrumentalis i funkcję sposobu dla wyrażenia *na maszynie*. W zdaniu *Jan pisze list na maszynie* wskazuje obie funkcje. Inaczej rzecz się ma, gdy mowa o maszynie do szycia (1975: 37, 84), w której, podobnie jak w szyciu ręcznym, to igła jest bezpośrednim narzędziem wpisanym w czasownik *szyć*. Sama zaś maszyna (do szycia) w zdaniu *Jan szyje spodnie na maszynie* czy *Zosia szyje na maszynie bluzkę z jedwabiu* nazywa sposób czynności, a nie narzędzie jej wykonania, dlatego konstrukcja przyimkowa *na maszynie* nie pełni funkcji instrumentalis.

Anusiewicz (1978:160–161) zwraca uwagę na konkurencję formy narzędnika z konstrukcjami przyimkowymi, gdy istnieje możliwość wyboru obu sposobów wyrażania funkcji instrumentalis. Podkreśla on, że wyrażenia przyimkowe takie, jak *za pomocą*, *przy pomocy* i *przy użyciu* są wyrazistymi strukturami o funkcji instrumentalis, pozbawionymi wszelkiej dwuznaczności i podaje następujące przykłady: *Wodę dostarcza się* ***przy pomocy beczkowozów*** zamiast ***beczkowozami***, *Dziewczynki karmione są* ***przy pomocy smoczków*** zamiast ***smoczkami***. Wyrażenia przyimkowe według Anusiewicza stosowane są szczególnie w tekstach prasowych.

W badaniach nad funkcją instrumentalis podejmowano próby ustalenia związku między semantyczną kategorią rzeczowników występujących w roli instrumentalis a możliwością przyjęcia konstrukcji przyimkowej. Krasnowolski (1909:82–83) uważa, że to rzeczowniki nieosobowe wyrażają się poprzez konstrukcje przyimkowe typu ‘z’ + dopełniacz, ‘na’ + biernik oraz ‘na’/’o’ + miejscownik, np.: *trzaskać* ***z bicza***, *strzelać* ***z pistoletu***, *zamknąć* ***na klucz***, *sprzedać* ***na sztuki***, *grać* ***na skrzypcach***, *jeździć* ***na łyżwach***, *jechać* ***na koniu***, *chodzić* ***o kuli***, *żyć* ***o chlebie i wodzie***. W wypadku funkcji instrumentalis pełnionej przez rzeczowniki osobowe używa się jedynie konstrukcji z przyimkiem *przez* z biernikiem, np. *doręczyć list* ***przez posłańca*** (Klemensiewicz 1937:181). Z kolei Milewska (2003:150) zwraca uwagę, że rzeczowniki osobowe mogą wystąpić w wyrażeniach przyimkowych *przy pomocy* i *z pomocą*, które wskazują na aktywny udział człowieka używanego jako narzędzia (a raczej wsparcie w działaniu), np. ***przy pomocy rosyjskich ekspertów***, ***z pomocą braci***. Osobną kategorię wskazała Buttler. Rzeczowniki w abstrakcyjnym znaczeniu według Buttler (1976:170–171) mogą wchodzić w konstrukcję z przyimkiem *przez*, która służy wyrażeniu znaczenia sposobu, np. *odświeżyć meble* ***przez lakierowanie***; *Na ogólnym zebraniu uczczono pamięć jego* ***przez powstanie***.

3.2.2.3. Mianownik

Łoś (1904:17–22) twierdzi, że narzędnik instrumentalny może być zastąpiony przez mianownik. Ponieważ przedmiot oznaczany przez rzeczownik w narzędniku stanowi czynnik pomagający w działaniu czynnika głównego (agensa) wyrażonego mianownikiem, taki przedmiot jako czynnik działający tworzy najbliższy związek z agensem w roli podmiotu. Według autora zamiana narzędnika na mianownik nie powoduje żadnych zmian we wzajemnych relacjach semantycznych między częściami zdania. Czynnik główny staje się podrzędny, gdy czynnik pomocniczy zajmuje pozycję podmiotu, co demonstruje następujący przykład: *Zapędził Jozue Amalecha* ***mieczem*** → ***Miecz*** *Jozuego zapędził Amalecha*.

Wojtasiewicz i Bojar (1971:20–21) przypisują funkcję instrumentalis rzeczownikom nieżywotnym w mianowniku, omawiając m.in. rolę instrumentalis zdeterminowaną przez czasownik *pisać*. Według nich rzeczownik w roli instrumentalis zajmuje syntaktyczną pozycję podmiotu wtedy, gdy w wypowiedzeniach podkreślona zostanie używalność przedmiotu reprezentowanego przez taki rzeczownik, np. ***To pióro*** *nie pisze*, ***Ta maszyna*** *pisze dobrze*.

Rzeczowniki w funkcji instrumentalis implikowane przez czasownik *pisać* nie występują jednak w ogóle w roli podmiotu w zdaniach twierdzących niezawierających specjalnego komentarza ze względu na brak w wypowiedzeniach wartości informacyjnej (Wojtasiewicz i Bojar 1971:21).

Karolak (1972:139) uważa, że rzeczownik w roli instrumentalis może wystąpić w mianowniku tylko wtedy, gdy reprezentuje konkretny przedmiot, a agens w pozycji podmiotu jest przyczyną działania przedmiotu lub siłą sprawczą. Rzeczownik w roli instrumentalis jest podmiotem wtedy, gdy identyfikacja przyczyny lub sprawcy

działania przedmiotu jest niepotrzebna lub niemożliwa, np. ***Kamień*** *stłukł szybę,* ***Lawina*** *zniszczyła wioskę górską*. Z kolei Grochowski (1975:36) podkreśla, że przekształcenie zdania z rzeczownikiem w narzędniku w zdanie z rzeczownikiem w mianowniku zmienia strukturę semantyczną zdania. Zdania *Piszę* ***ołówkiem*** i ***Ołówek*** *pisze* nie są semantycznie równoważne, gdyż pierwsze zadanie wskazuje na to, że czynność pisania wykonywana przeze mnie odbywa się dzięki użyciu ołówka, drugie zaś zdanie informuje o sprawności ołówka, czyli o tym, że ten ołówek nadaje się do pisania.

3.2.2.4. Inne konstrukcje

Według Grochowskiego (1973b:324–325) do określenia pojęcia „narzędzie" oprócz narzędnika gramatycznego i konstrukcji przyimkowych służą wyrażenia z czasownikami *używać* i *posługiwać się*. Po czasowniku *używać* rzeczownik pełniący funkcję instrumentalis występuje w formie dopełniacza, a po czasowniku *posługiwać się* występuje w formie narzędnika, np.: *Matka* ***używa froterki*** *do sprzątania mieszkania, Gospodarz* ***używa nożyc*** *do strzeżenia owiec, Jan* ***posługuje się piłą****, aby przeciąć żelazną kratę, Brat* ***posługuje się dwoma widelcami*** *przy jedzeniu ryby*. Grochowski (1975:45) zwraca uwagę na możliwość przekształcenia zdań z narzędnikiem na zdania z czasownikiem *używać*; zdania *Jan tnie papier* ***nożem*** i *Jan temperuje ołówek* ***scyzorykiem*** można przekształcić następująco: *Jan* ***używa noża*** *do cięcia papieru* i *Jan* ***używa scyzoryka*** *do temperowania ołówka*. Autor, podobnie jak Lakoff (1968:7–8), zauważa jednak, że zdania wyjściowe i zdania przekształcone nie są równoważne, gdyż wyjściowe zdania wskazują na neutralność czynności realizowanej przez agensa, a przekształcone zdania zawierają dodatkową informację o celowości wykonanej przez agensa czynności.

Poza konstrukcjami z czasownikami *używać* i *posługiwać się* Grochowski (1973b:325) wskazuje też na przysłówek jako środek formalny wyrażania narzędzia, np. *Koledzy rozmawiali* ***telefonicznie***, *Babcia szyje* ***ręcznie***. W późniejszej swojej pracy (1975:87) twierdzi już jednak, że przysłówek *ręcznie* w zdaniu *Jan pisze list* ***ręcznie*** nazywa sposób czynności, ale nie komunikuje informacji o narzędziu.

3.3. Instrumentalis jako przedmiot badań porównawczych

W tym podrozdziale zaprezentowane zostaną prace poruszające zagadnienie porównania instrumentalis w języku chińskim i innych językach. Takich prac w literaturze przedmiotu jest stosunkowo mało[63]. Z językiem chińskim porównane zostały genetycznie i typologicznie odległe języki rosyjski, koreański i mongolski. Wszystkie przedstawione niżej badania porównawcze zostały przeprowadzone metodą analizy jednostronnej, w której język chiński był językiem docelowym.

3.3.1. Instrumentalis w języku rosyjskim i chińskim

Gu Guoxiong (1987:23–26) opisuje różnice i podobieństwa w sposobach wyrażania funkcji instrumentalis w języku rosyjskim i chińskim. Z przedstawionej analizy wynika, że przypadek gramatyczny narzędnika w języku rosyjskim z reguły odpowiada konstrukcji 用 *yòng* + N w języku chińskim. Z kolei konstrukcje przyimkowe w języku rosyjskim odpowiadać mogą różnym środkom gramatyczno-

[63] Koncentrując uwagę na zagadnieniu funkcji instrumentalis, pominięto tu pracę porównawczą funkcji semantycznych przyimków w języku chińskim i serbskim (zob. Pu Yana 2007:5–58). W zakresie instrumentalis ogranicza się ona zaledwie do wymienienia kilku przykładów z wyrażeniem 用 *yòng* + N w języku chińskim i podania ekwiwalentów w języku serbskim. Nie wnosi zatem nic do kontrastywnej analizy funkcji instrumentalis w tych językach (zob. Pu Yana 2007:31–32).

leksykalnym w języku chińskim[64], w tym konstrukcji 用 *yòng* + N. Mimo że analiza autora miała przedstawić różnice i podobieństwa w sposobach realizacji roli instrumentalis w języku rosyjskim i chińskim, w istocie położono nacisk jedynie na różnice semantyczne pomiędzy morfologicznym narzędnikiem a wyrażeniami w konstrukcjach składniowych w funkcji instrumentalis w języku rosyjskim.

3.3.2. Instrumentalis w języku koreańskim i chińskim

Li Chunxiang (2004:1–54) prowadzi badania kontrastywnych na temat semantycznej kategorii instrumentalis w języku koreańskim i chińskim. Analizuje on rzeczowniki, które występują w konstrukcji z partykułą 로 *lo* w języku koreańskim i w konstrukcji 用 *yòng* + N w języku chińskim – pełniących w omawianych językach rolę okolicznika zdania i sygnalizujących funkcję instrumentalis. Ze względu na charakter przedmiotów reprezentowanych przez rzeczowniki w kategorii instrumentalis wyróżnia się w języku koreańskim dwa subkategorie – narzędzia i materiału. Autor przyjmuje za Chen Changlai (1998:23) i Xu Mofanem (2003:54–55), że narzędzie różni się od materiału cechą niezmienności, która polega na tym, że narzędzie nie staje się częścią składową przedmiotu w roli pacjensa po osiągnięciu celu działania. W obu wspomnianych subkategoriach znajdują się konkretne i abstrakcyjne rzeczowniki. Do konkretnych rzeczowników z subkategorii „narzędzia" należą przedmioty nieżywotne (np. *nóż, czapka, samochód* itd.) i części ciała (np. *ręka, noga, głowa* itd.), zaś do abstrakcyjnych rzeczowników z tejże subkategorii zalicza się *język, zachowanie, sposób* itd. Z kolei konkretne rzeczowniki z subkategorii „materiał" to np. 벽돌 *byeogdol* 'cegła' w wyrażeniu 벽돌로 집을 짓다 *byeogdol lo jib-eul jisda* 'budować dom z cegieł'. Podczas gdy abstrakcyjne rzeczowniki z subkategorii materiału to 꿈으 *kkum-eu* 'marzenie' w wyrażeniu 꿈으로 가득한 나라 *kkum-eu*

[64] Autor nie pokazał, jakie są chińskie odpowiedniki rosyjskich konstrukcji przyimkowych.

lo gadeughan nala ‘kraj pełen marzeń’. W swej pracy autor rozważa każdy z wyżej wymienionych rodzajów rzeczowników występujących w konstrukcji z partykułą 로 *lo* i omawia sposoby ich wyrażania w języku chińskim. Z analizy wynika, że konstrukcja z partykułą 로 *lo* w języku koreańskim nie zawsze odpowiada konstrukcji 用 *yòng* + N w języku chińskim. Wynika to z faktu, że konstrukcja z partykułą 로 *lo* występuje w języku koreańskim zarówno z czasownikami nieprzechodnimi, jak i czasownikami przechodnimi, natomiast konstrukcja 用 *yòng* + N w języku chińskim łączy się tylko z czasownikami przechodnimi. Poza chińską konstrukcją 用 *yòng* + N autor zwraca uwagę na konstrukcję z czasownikiem 拿 *ná* ‘trzymać w ręce’ oraz konstrukcję z przyimkiem 以 *yǐ*, które również mogą odpowiadać koreańskiej konstrukcji z partykułą 로. Li Chunxiang(2004:31–35) zauważa, że w konstrukcji 拿 *ná* + N występują przeważnie konkretne rzeczowniki, a w konstrukcji z przyimkiem 以 *yǐ* występują jedynie rzeczowniki abstrakcyjne. Autor konkluduje, że w języku chińskim i koreańskim rzeczowniki w roli instrumentalis mogą zajmować syntaktyczną pozycję okolicznika, podmiotu czy też dopełnienia przedmiotowego czasownika.

3.3.3. Instrumentalis w języku mongolskim i chińskim

Qi Muge (2008:1–63) przeprowadza analizę kontrastywną przypadków semantycznych w języku mongolskim i chińskim; wśród nich omawia funkcję instrumentalis. Autor przedstawia interpretacje funkcji instrumentalis w gramatykach mongolskiego i języka chińskiego, a także środki formalne wyrażania tej funkcji semantycznej w porównywanych językach. Za punkt wyjścia dla porównania służą mu rzeczowniki pełniące funkcję instrumentalis w języku mongolskim. Do rzeczowników w roli instrumentalis należą takie, które nazywają narzędzia działania, materiały używane do wytwarzania nowych przedmiotów oraz sposoby wykonywania czynności. Wykładnikiem funkcji instrumentalis w języku mongolskim jest czteropostaciowy

przyrostek *ber / bar* / *iyer* / *iyar*, którego forma jest uzależniona od wokalizacji wygłosu podstawy słowotwórczej. Przy porównywaniu funkcji instrumentalis autor opisuje rzeczowniki w roli instrumentalis z tym przyrostkiem w języku mongolskim i przedstawia środki formalne ich wyrażania w języku chińskim. Qi Muge (2008:44–45) dochodzi do wniosku, że środek wyrażania funkcji instrumentalis w języku mongolskim (wspomniany przyrostek) odpowiadać może następującym chińskim wyrażeniom werbalno-nominalnym: 用 *yòng* + N, 拿 *ná* ‘trzymać w ręce’ + N, 坐 *zuò* ‘jechać, siedząc w jakimś pojeździe’, 騎 *qí* ‘siedzieć okrakiem’ i 乘 *chéng* ‘podróżować czymś’, łączącym się z rzeczownikami nazywającymi środki lokomocji, a także konstrukcjom z przyimkami 以 *yǐ*, 靠著 *kàozhe* i 通過 *tōngguò*.

Omówione środki w językach wyjściowych – rosyjskim, koreańskim i mongolskim – przywołują najbardziej powszechne w tych językach sposoby wyrażania instrumentalis, biorąc pod uwagę gramatyczny narzędnik w języku rosyjskim, partykułę 로 *lo* w języku koreańskim i czterowariantowy przyrostek *ber / bar / iyer / iyar* w języku mongolskim. Jako ich odpowiednik w języku chińskim wskazana została grupa werbalno-nominalna z konkretnymi czasownikami wprowadzającymi instrumentalis. Wymienione badania cechowały się jednokierunkową analizą kontrastywną, różniły się natomiast podejściem do zakresu semantycznego rzeczowników pełniących funkcję instrumentalis oraz prezentacją środków ich wyrażania. W analizie rosyjsko-chińskiej rolę instrumentalis przyporządkowano jedynie konkretnym rzeczownikom oznaczającym narzędzia działania. Rozważono w niej różne sposoby wyrażania instrumentalis w języku rosyjskim, jednak nie przedstawiono, jakie odpowiedniki mają rosyjski narzędnik i grupy przyimkowe w języku chińskim. Z kolei w analizach koreańsko-chińskiej oraz mongolsko-chińskiej rolę instrumentalis przypisano zarówno abstrakcyjnym, jak i konkretnym rzeczownikom.

ROZDZIAŁ IV

ANALIZA PORÓWNAWCZA FUNKCJI INSTRUMENTALIS W JĘZYKU CHIŃSKIM I POLSKIM

4.1. Odpowiedniość wyrażeń w funkcji instrumentalis w języku chińskim i polskim

W niniejszej pracy przeanalizowane zostały grupy czasownikowe o strukturze VO pełniące funkcję instrumentalis w języku chińskim. Konkretne czasowniki tworzą następujące wyrażenia werbalno-nominalne: 用 *yòng* ‘używać’ + N, 坐 *zuò* ‘jechać, siedząc w jakimś pojeździe’ + N, 搭 *dā* ‘korzystać’ + N, 乘 *chéng* ‘podróżować czymś’ + N oraz 騎 *qí* ‘siedzieć okrakiem’ + N. Źródło korpusowe i etapy selekcji poszczególnych wyrażeń zostały szczegółowo opisane w podrozdziale 1.3. Kluczowe dla wyłonienia wyrażeń w funkcji instrumentalis było występowanie w zdaniach trzech zależnych od siebie ról semantycznych, tj. instrumentalis, agensa i pacjensa. W zdaniach z wyrażeniem 用 *yòng* ‘używać’ + N przedmiot oznaczany przez rzeczownik w roli instrumentalis służy agensowi do działania na pacjensa. Z kolei w zdaniach z wyrażeniami 坐 *zuò* ‘jechać, siedząc w jakimś pojeździe’ + N, 搭 *dā* ‘korzystać’ + N, 乘 *chéng* ‘podróżować czymś’ + N oraz 騎 *qí* ‘siedzieć okrakiem’ + N przedmiot nazwany przez rzeczownik w roli instrumentalis wspomaga realizację czynności przemieszczania się agensa.

Jeśli chodzi o dane liczbowe materiału badawczego z Korpusu Sinica, zgromadzono łącznie 514 zdań, w tym 331 zdań z wyrażeniem 用 *yòng* + N, 42 zdania z wyrażeniem 坐 *zuò* ‘jechać, siedząc w jakimś pojeździe’ + N, 68 zdań z wyrażeniem 搭 *dā* ‘korzystać’ + N, 12 zdań z wyrażeniem 乘 *chéng* ‘podróżować czymś’ + N i 61

zdań z wyrażeniem 騎 *qí* ‘siedzieć okrakiem’ + N.

Każde z wymienionych wyżej wyrażeń w języku chińskim odpowiada więcej niż jednej konstrukcji składniowej w języku polskim. Funkcja instrumentalis pełniona przez wyrażenie 用 *yòng* ‘używać’ + N najczęściej (285 zdań) realizowana jest w języku polskim w wypowiedziach w gramatycznym przypadku narzędnika. Rzadziej wyrażenia w funkcji instrumentalis tworzą inne środki formalne: grupa przyimkowa w dopełniaczu, bierniku i miejscowniku (40 zdań), wyrażenia przyimkowe typu ‘za pomocą’, ‘z pomocą’ i ‘przy użyciu’ (3 zdania) oraz grupa czasownikowa utworzoną z czasownika ‘używać’ i innych czasowników (3 zdania). Z kolei funkcja instrumentalis pełniona przez wyrażenie 坐 *zuò* ‘jechać, siedząc w jakimś pojeździe’ + N zazwyczaj realizowana jest w języku polskim za pomocą narzędnika (41 zdań), a w pozostałych dwóch zdaniach wyrażona jest przez grupę przyimkową w miejscowniku i rzeczownik odczasownikowy. W przypadku wyrażenia 搭 *dā* ‘korzystać’ + N, formalnym środkiem wyrażania funkcji instrumentalis w języku polskim jest również narzędnik (68 zdań). Funkcja instrumentalis kolejnego wyrażenia, tj. 乘 *chéng* ‘podróżować czymś’ + N, sygnalizowana jest w języku polskim przez gramatyczną formę narzędnika (12 zdań). Jeśli chodzi o wyrażenie 騎 qí ‘siedzieć okrakiem’ + N, jego polskim odpowiednikiem są najczęściej rzeczowniki w narzędniku z alternatywną, równoległą konstrukcją w postaci grupy przyimkowej (52 zdania), a rzadziej grupa przyimkowa w miejscowniku (6 zdań) i przysłówek (3 zdania).

Dane liczbowe dotyczące rozkładu form wyrażania funkcji instrumentalis w badanym materiale językowym w języku chińskim i polskim przedstawia tabela 5.

W dalszej części, tj. w podrozdziale 4.2., omówione zostaną wyrażenia 用 *yòng* ‘używać’ + N w języku chińskim i odpowiadające im środki w języku polskim. Następnie w podrozdziale 4.3. analizie zostaną poddane wyrażenia 坐 *zuò* ‘jechać,

siedząc w jakimś pojeździe’ + N, 搭 *dā* ‘korzystać’ + N, 乘 *chéng* ‘podróżować czymś’ + N oraz 騎 *qí* ‘siedzieć okrakiem’ + N’ oraz ich polskie ekwiwalenty.

język chiński / język polski	用 *yòng* ‘używać’ + N	坐 *zuò* ‘jechać, siedząc w jakimś pojeździe’ + N	搭 *dā* ‘korzystać’ + N	乘 *chéng* ‘podróżować czymś’ + N	騎 *qí* ‘siedzieć okrakiem’ + N	**suma zdań**
narzędnik	285	41	68	12	0	**406**
narzędnik lub grupa przyimkowa	0	0	0	0	52	**52**
grupa przyimkowa	40	1	0	0	6	**47**
wyrażenia przyimkowe	3	0	0	0	0	**3**
przysłówek	0	0	0	0	3	**3**
grupa czasownikowa	3	0	0	0	0	**4**
suma zdań	**331**	**42**	**68**	**12**	**61**	**514**

Tabela 5. Dane liczbowe dotyczące rozkładu form wyrażania funkcji instrumentalis w badanym materiale językowym w języku chińskim i polskim

4.2.Wyrażenie 用 *yòng* ‘używać’ + N a polskie odpowiedniki

Wyrażenie 用 *yòng* + N w języku chińskim i gramatyczny przypadek narzędnika

w języku polskim stanowią w tych językach typowe sposoby wyrażenia funkcji instrumentalis. Obie formy są wzajemnie w dużym stopniu ekwiwalentne, choć nie nakładają się na siebie całkowicie. Wśród 331 przekładów na polski chińskich wyrażeń 用 *yòng* + N aż 285 wystąpiło w narzędnikowej formie rzeczownikowej. Jednak funkcja instrumentalis pełniona przez wyrażenie 用 *yòng* + N w języku chińskim nie zawsze może być realizowana przez narzędnik w języku polskim. 46 wyrażeń 用 *yòng* + N wystąpiło w języku polskim w innych niż narzędnik konstrukcjach składniowych.

Ze względu na brak wzajemnie jednoznacznej odpowiedniości między wyrażeniem 用 *yòng* + N a rzeczownikiem w narzędniku dokonany zostanie opis zależności funkcji instrumentalis i pozostałych ról – agensa i pacjensa w strukturze semantycznej zdań, zależnej od czasownika w roli orzeczenia. Interpretacja semantyczna zdania umożliwi uzasadnienie użycia konkretnej konstrukcji składniowej z rzeczownikiem pełniącym funkcję instrumentalis. Chińskie wyrażenia 用 *yòng* + N w zdaniach z materiału badawczego i ich polskie odpowiedniki zostaną zatem przeanalizowane pod kątem zależności między poszczególnymi rolami semantycznymi.

Wśród zdań z wyrażeniem 用 *yòng* + N wyróżnione zostały trzy rodzaje zależności ze względu na sposób działania przedmiotu nazwanego przez rzeczownik w roli instrumentalis w odniesieniu do agensa i pacjensa. Pierwszy rodzaj zależności (dalej w skrócie: zależność I) polega na tym, że narzędzie reprezentowane przez rzeczownik w roli instrumentalis wymaga aktywnego zaangażowania agensa w czynność i bezpośrednio oddziałuje na pacjensa (np. ‘kroić nożem’). Drugi rodzaj zależności (dalej w skrócie: zależność II) występuje, jeśli narzędzie oznaczane przez rzeczownik w roli instrumentalis ulega kontroli agensa w trakcie realizacji czynności, ale działa na pacjensa w sposób niebezpośredni z powodu braku kontaktu fizycznego z pacjensem (np. ‘strzelać do czegoś z pistoletu’). Trzeci rodzaj zależności (dalej w

skrócie: zależność III) zachodzi wtedy, gdy narzędzie nazwane przez rzeczownik w roli instrumentalis jest w minimalnym stopniu kontrolowany przez agensa w trakcie wykonywania czynności, mimo że powoduje zmianę pacjensa (np. ‘gotować w garnku’).

Jeśli chodzi o dane liczbowe zdań pod względem tych zależności, to w materiale badawczym znajdują się aż 290 zdania implikujące zależność I. W większości tych zdań (285) wyrażenie 用 *yòng* + N realizowane jest w języku polskim w gramatycznym przypadku narzędnika, a w pozostałych zdaniach temu samemu wyrażeniu odpowiada grupa przyimkowa (2 zdania), wyrażenia przyimkowe (1 zdanie) i grupa czasownikowa (2 zdania). Z kolei do zależności II zaliczono 12 zdań, w których funkcję instrumentalis pełni w języku polskim grupa przyimkowa (10 zdań), wyrażenie przyimkowe (1 zdanie) oraz grupa czasownikowa (1 zdanie). W przypadku zależności III występuje w materiale badawczym 29 zdań zawierających wyrażenie 用 *yòng* + N, realizowane w języku polskim przez grupę przyimkową (28 zdań) i wyrażenie przyimkowe (1 zdanie). Dane liczbowe dotyczące wyrażeń 用 *yòng* + N i odpowiadających im formalnych środków w języku polskim ilustruje zamieszczona poniżej tabela 6. Wspomniane trzy rodzaje zależności zostaną przedstawione odpowiednio w podrozdziałach 4.2.1., 4.2.2. i 4.2.3.

język chiński / język polski	用 *yòng* ‘używać’ + N			**suma zdań**
	zależność I	zależność II	zależność III	
narzędnik	285	0	0	**285**
grupa przyimkowa	2	10	28	**40**
wyrażenia przyimkowe	1	1	1	**3**

przysłówek	0	0	0	**0**
grupa czasownikowa	2	1	0	**4**
rzeczownik odczasownikowy	0	0	0	**0**
suma zdań	**290**	**12**	**29**	**331**

Tabela 6. Rozkład wyrażeń 用 yòng + N i odpowiadających im formalnych środków w języku polskim

4.2.1. Zależność I

Pierwszy rodzaj zależności między rolami instrumentalis, agensa i pacjensa wskazuje, że w trakcie wykonywania czynności wyrażonej czasownikiem przedmiot reprezentowany przez rzeczownik w roli instrumentalis podlega pełnej kontroli agensa i przez to działa bezpośrednio na pacjensa. Tą zależność, jak wcześniej wspomniano, zawierają 290 zgromadzonych zdań z wyrażeniem 用 *yòng* + N. W znacznej ilości zdań (aż w liczbie 285 zdań) wyrażeniu 用 *yòng* + N odpowiadają w języku polskim rzeczowniki w narzędniku. Zjawisko to zostanie zilustrowane podanymi niżej przykładami[65]. Rzeczowniki w roli instrumentalis, które w języku chińskim występują po czasowniku 用 *yòng* 'używać', wyrażone są w języku polskim narzędnikiem.

Czasowniki czynnościowo-procesualne 擦 *cā* 'wycierać' (1), 打碎 *dǎsuì* 'rozbić' (2), 撥弄 *bōnòng* 'przesuwać' (3), 砸 *zá* 'rzucać' (4), 射 *shè* 'strzelać' (5) zawierają informację o aktywności agensa w użyciu przedmiotu do działania na pacjensa. Opisane w tych przykładach czynności wykonane są z zaangażowaniem

[65] Numeracja analizowanych przykładów jest spójna z numerami zdań zamieszczonych w Aneksie. W wypadku zdań z wyrażeniem 用 *yòng* + N zostały one oznaczone numerami od (1) do (331) i do tej numeracji odwołują się też cytowane w analizie w tekście pojedyncze wyrazy pochodzące z tych zdań. Zdania ponumerowane liczbami od (1) do (290) to takie, które zawierają pierwszy rodzaj zależności. W zdaniach oznaczonych numerami od (1) do (285) występuje wyrażenie 用 *yòng* + N, realizowane w języku polskim przez narzędnik. Ze względu na znaczną ilość zdań (285) jako reprezentatywna omówiona zostanie tylko część przykładów. W pozostałych zdaniach, tj. od (286) do (290), wyrażenie 用 *yòng* + N realizowane jest w języku polskim w innej konstrukcji składniowej niż narzędnik.

przedmiotów nazwanych przez rzeczowniki, które pełnią funkcję instrumentalis. I tak, przedmioty 紙巾 *zhǐjīn* ‘ręcznik’ (1), 鐵棒 *tiěbàng* ‘żelazny drąg’ (2), 鋤頭 *chútóu* ‘motyka’ (3), 球 *qiú* ‘piłka’ (4), 橡皮筋 *xiàngpíjīn* ‘gumka recepturka’ (5) znajdują się w ręku wykonawcy czynności i podlegają pełnej kontroli agensa. Wskutek czynności powyższe narzędzia działają na obiekty, z którymi się stykają, tj. 手 *shǒu* ‘ręka’ (1), 石頭 *shítóu* ‘kamień’ (2), 雜草 *zácǎo* ‘chwast’ (3), 腦袋 *nǎodài* ‘głowa’ (4), 一家人 *yījiārén* ‘rodzina’ (5). Zdania niekoniecznie podają informację o zmianach stanu obiektu będącego pacjensem. Na przykład ‘głowa’ (4) została uderzona ‘piłką’ (4), a do ‘rodziny’ (5) strzelano z ‘gumek recepturek’ (5), nie wiadomo jednak, jakiej dokładniej uległy te obiekty zmianie. Charakter zmiany pacjensa, jaką instrumentalis wywołuje, są dla konstrukcji zdania mniej istotne; jest to już wiedza pozajęzykowa. Istotny jest fakt, że czynność przy użyciu przedmiotu skierowana jest na obiekt i wywołuje zmianę.

(1)

左手沖沖右手洗洗，再**用紙巾**擦乾淨(…)。
zuǒshǒu chōngchōng yòushǒu xǐxǐ zài yòng zhǐjīn cāgānjìng
lewy ręka myć prawa ręka myć potem używać papier ręcznik wycierać czysty
Umyć obie ręce i wytrzeć **ręcznikiem papierowym** (…).

(2)

當他們走到一條山路時，忽然飛來很多石頭。(…)力太郎**用鐵棒**將石頭打碎。
dāng tāmen zǒu dào yītiáo shānlù shí hūrán fēilái hěnduō shítóu lìtàiláng yòng tiěbàng jiāng shítóu dǎsuì
kiedy oni iść PREP jeden CL góra droga czas nagle lecieć przyjść wiele kamień Rikitaro używać żelazo drąg OM kamień rozbić
Kiedy dotarli do górskiej drogi, nagle poleciało w ich stronę mnóstwo kamieni. (…) Rikitaro rozbił kamienie **żelaznym drągiem**.

(3)

他踏著雜草叢生的小徑往前，不時還**用鋤頭**先撥弄前面雜草(…)。
tā tàzhe zácǎo cóngshēng de xiǎojīng wǎngqián bùshí hái yòng chútóu xiān bōnòng qiánmiàn zácǎo
on iść PART chwast zarośnięty POSS/NOM ścieżka PREP przód niekiedy nawet

używać motyka przesuwać przód chwast
On idzie po ścieżce zarośniętej chwastami i od czasu do czasu rozsuwa chwasty **motyką** (…).

(4)

比賽終了前，理查森還沒玩夠，故意用球砸向防守者布瑟斯的腦袋(…)。
bǐsài zhōngliǎo qián lǐchásēn hái méi wán gòu gùyì yòng qiú zá xiàng fángshǒuzhě bùsèsī de nǎodài
mecz kończyć się przed Richardson jeszcze NEG bawić się wystarczyć celowy używać piłka rzucać PREP obrońca Bousses POSS/NOM głowa
Tuż przed zakończeniu meczu Richardson nie miał jeszcze dość i celowo rzucił **piłką** w głowę obrońcy Boussesa (…).

(5)

一家人(…)被團團圍住，然後任隨頑皮的小孩用橡皮筋射(…)。
yījiārén bèi tuántuán wéizhù ránhòu rènsuí wánpíde xiǎohái yòng xiàngpíjīn shè
jeden rodzina osoba PASS otoczyć zatrzymać potem PASS niesforny dziecko używać gumka recepturka strzelać
Członkowie rodziny (…) zostali otoczeni, a niesforne dzieci strzelały do nich **gumkami recepturkami** (…).

Omawiana zależność między rzeczownikiem w roli instrumentalis a agensem i pacjensem polega również na zmianie pozycji pacjensa spowodowanej przez przedmiot nazwany przez rzeczownik w roli instrumentalis [66]. Wspomniany związek przyczynowo-skutkowy jest sygnalizowany przez czasowniki opisujące przewożenie, np. 接送 *jiēsòng* ‘odbierać’ (89), 載 *zài* ‘zawozić’ (90), 送 *sòng* ‘przywieźć’ (91). Agens wyraźnie panuje nad pojazdem, przy pomocy któreg czynność jest wykonywana, pacjens zaś podlega zmianie lokalizacji w wyniku ruchu pojazdu. Przemieszczeniu ulega: 我 *wǒ* ‘ja’ (89), 他 *tā* ‘on’ (90) i 我們 *wǒmen* ‘my’ (91), a narzędziem użytym przez agensa do osiągnięcia zmiany dotyczącej pacjensa są pojazdy: 摩托車 *mótuōchē* ‘skuter’ (89), 小貨車 *xiǎo huòchē* ‘mała furgonetka’ (90) oraz 飛機 *fēijī* ‘samolot’ (91).

(89)

[66] Liczba zdań, które implikują zmianę pozycji pacjensa, wynosi 8, tj. zdania (89) – (96) w Aneksie.

我返鄉任教的四年，他疼惜我中午騎車往返辛苦，總是用摩托車接送我。
wǒ fǎn xiāng rènjiāo de sì nián tā téngxí wǒ zhōngwǔ qí chē wǎngfǎn xīnkǔ zǒngshì yòng mótuōchē jiēsòng wǒ
ja wracać miasto uczyć POSS/NOM cztery rok on troszczyć się ja w południe jechać motocykl tam i z powrotem męczyć się zawsze używać motocykl odbierać wysyłać ja
Przez cztery lata, odkąd wróciłam jako nauczycielka do rodzinnych stron, zawsze podwoził i odbierał mnie **skuterem**, żebym nie musiała w południe męczyć się na rowerze.

(90)
爸爸總是用小貨車載著他來回，幫他整理服裝道具(…)。
bàba zǒngshì yòng xiǎo huòchē zàizhe tā láihuí bāng tā zhěnglǐ fúzhuāng dàojù
tata zawsze używać mały furgonetka zawodzić PART on przyjechać wracać pomagać on porządkować kostium rekwizyt
Tata zawsze zawozi go tam i z powrotem **małą furgonetką**, porządkuje mu kostiumy i rekwizyty (…).

(91)
封翎恍然道：「難怪軍方不肯用飛機送我們來。」
fēng líng huǎngrán dào nánguài jūnfāng bùkěn yòng fēijī sòng wǒmen lái
Feng Ling nagle mówić nic dziwnego wojsko NEG chcieć używać samolot wieźć my przyjechać
Feng Ling powiedział nagle: nic dziwnego, że wojsko nie chce przywieźć nas **samolotem**.

Pewne przedmioty reprezentowane przez rzeczowniki w roli instrumentalis wyraźnie zużywają się, gdy są używane przez agensa do działania na pacjensa[67]. Działanie agensa, jak wskazują poniższe przykłady, zmienia cechę 手 *shǒu* ‘ręki’ (97), 四季豆 *sìjìdòu* ‘fasolki’ (98), 杯身 *bēishēn* ‘czarki’ (99), co jest informacją zawartą w samym czasowniku 洗 *xǐ* ‘myć’ (97), 澆涼 *jiāoliáng* ‘schłodzić’ (98) i 沖 *chōng* ‘sparzyć’ (99). Zużyciu ulega przedmiot stanowiący narzędzie działania, tj. 肥皂 *féizào* ‘mydło’ podczas mycia (97), 過濾水 *guòlǜshuǐ* ‘przefiltrowana woda’ (98) i 熱開水 *rè kāishuǐ* ‘zagotowana i gorąca woda’ (99).

[67] W materiale badawczym znajduje się 17 zdań, które zawierają tego typu rzeczowniki w roli instrumentalis. Są one oznaczone numerami (97) – (113) w Aneksie.

(97)

防堵腸病毒的最佳範例是預防勝於治療，所以建議孕婦進食前，務必**用肥皂**洗手。

fángdǔ chángbìngdú de zuì jiā fànlì shì yùfáng shèng yú zhìliáo suǒyǐ jiànyì yùnfù jìnshí qián wùbì yòng féizào xǐ shǒu

blokować enterowirus POSS/NOM najlepszy przykład być zapobiegać przezwyciężać PREP leczenie więc radzić kobieta w ciąży jeść przed koniecznie używać mydło myć ręka

Najlepsza recepta na ochronę przed enterowirusami to: zapobieganie jest lepsze niż leczenie. Dlatego radzimy kobietom w ciąży, aby przed jedzeniem koniecznie myły ręce **mydłem**.

(98)

將四季豆川燙後撈起，隨即**用過濾水**澆涼。

jiāng sìjìdòu chuāntàng hòu lāoqǐ suíjí yòng guòlǜshuǐ jiāoliáng

OM fasola przegotować po wyłowić wstawać następnie używać przefiltrowany woda polewać chłodny

Po przegotowaniu w gorącej wodzie wyłowić zielone fasolki, po czym schłodzić je **przefiltrowaną wodą**.

(99)

在熱水器下，我**用熱開水**沖著杯身(…)。

zài rèshuǐqì xià wǒ yòng rè kāishuǐ chōngzhe bēishēn

LOC boiler LOC ja używać gorący zagotowany woda sparzyć czarka

Pod boilerem sparzyłem czarki **zagotowaną**, **gorącą wodą** (…).

W niektórych z zebranych przykładów można zauważyć, że przedmioty reprezentowane przez rzeczowniki w roli instrumentalis nie tylko przyczyniają się do pewnych zmian pacjensa, lecz także przylegają do pacjensa po zakończeniu czynności, nie stając się jednak częścią pacjensa poddanego zmianie. O tej nietypowej zależności między rolą instrumentalis a pacjensem decydują czasowniki czynnościowo-procesualne takie jak 紮 *zā* ‘wiązać’,包 *bāo* ‘owijać’, 蓋 *gài* ‘zakrywać’, 塞 *sāi* ‘zapchać’, 黏 *nián* ‘kleić’, 噴灑 *pēnsǎ* ‘spryskiwać’, 釘 *dìng* ‘zabić (np. okno za pomocą młotka i gwoździ)’[68]. Funkcja instrumentalis pełniona przez wyrażenia ‘用

[68] Liczba zdań, które zawierają rzeczowniki w roli instrumentalis uwarunkowane omawianymi tu

yòng + N', które towarzyszą powyższym czasownikom, realizowana jest w języku polskim przez narzędnik. To zjawisko językowe ilustrują zdania (114), (115), (116). Przedmioty nazwane przez rzeczowniki w roli instrumentalis 橡皮筋 *xiàngpíjīn* 'gumka recepturka' (114), 圍巾 *wéijīn* 'szalik' (115) i 白布 *bái bù* 'biała tkanina' (116) umożliwiają odpowiednio wiązanie włosów, osłanianie głowy i zakrywanie pojemników. Zostają one na powierzchni obiektów: 髮 *fǎ* 'włosy' (114), 頭 *tóu* 'głowa' (115), 器皿 *qìmǐn* 'pojemnik' po realizacji czynności.

(114)

愛明留一頭及肩長髮，**用橡皮筋**紮起來。

àimíng liú yītóu jí jiān cháng fǎ yòng xiàngpíjīn zāqǐlái

Aiming zostawiać jeden CL sięgać ramię długi włos używać recepturka wiązać

Aiming ma długie, sięgające ramion włosy, wiąże je **gumką recepturką**.

(115)

他們**用圍巾**包住這顆頭(…)。

tāmen yòng wéijīn bāozhù zhèkē tóu

oni używać szalik zwinąć zatrzymać ten CL główka

Oni owinęli głowę **szalikiem** (…).

(116)

賣吃食的小攤上，小販**用白布**細心蓋住盛著食物的器皿，因為這裡的風沙太大(…)。

mài chīshí de xiǎotān shàng xiǎofàn yòng bái bù xìxīn gàizhù chéngzhe shíwù de qìmǐn yīnwèi zhèlǐ de fēngshā tài dà

sprzedawać jedzenie POSS/NOM mały stoisko LOC sprzedawca używać biały tkanina uważny zakrywać nakładać PART jedzenie POSS/NOM pojemnik ponieważ tutejszy wiatr piasek zbyt duży

Na stoisku z jedzeniem sprzedawca skrupulatnie zakrywa pojemniki z potrawami **białą tkaniną**, ponieważ silny wiatr niesie tu dużo piasku (…).

W nielicznych przypadkach (tylko 3 zdania) między czasownikiem w roli orzeczenia w zdaniu a rzeczownikiem w roli instrumentalis nie zachodzi bezpośrednia relacja semantyczna, jednak w działaniu składającym się na tę czynność wpisane są

czasownikami, wynosi 40 (zdania (114) – (153) w Aneksie).

czynności związane z używanym narzędziem (na przykład na czynność jedzenia składa się kilka etapów, a nie tylko przełykanie). Narzędzie reprezentowane przez rzeczownik w wyrażeniu 用 *yòng* + N zaangażowane jest w czynność nienazwaną w danym zdaniu, a jednak obecną w działaniu. Rzeczownik nazywający tego typu narzędzie występuje w narzędniku w języku polskim. Zjawisko to ilustrują poniższe przykłady. W zdaniu (154) przedmioty reprezentowane przez rzeczowniki 刀叉 *dāo chā* ‘nóż i widelec’ pozwalają na realizację czynności krojenia i chwytania jedzenia, choć nie dotyczy ich bezpośrednio czynność wyrażona czasownikiem 吃 *chī* ‘jeść’ rozumiana jako ‘zjadanie, połykanie’. Z kolei w zdaniach (155) i (156) część ciała 腳 *jiǎo* ‘stopa’ umożliwia wykonawcy czynności trzymanie pędzla, który jest rzeczywistym narzędziem do malowania 畫畫兒 *huàhuàr* ‘malować’. Połączenia czasownika z rzeczownikami w roli instrumentalis, jakie występują we frazach ‘jeść nożem i widelcem’ (154) i ‘malować stopą’ (155–156), stanowią skróty myślowe, wynikające z implikacji działania w rzeczywistości pozajęzykowej i potrzebnego do jego spełnienia narzędzia. Są akceptowalne w języku chińskim i polskim, mimo że nie wskazują na bezpośrednią relację między czasownikiem a rzeczownikiem pełniącym funkcję instrumentalis.

(154)

吳清友**用刀叉**吃明蝦的俐落優雅，恐怕連女士都要自嘆不如。

wú qīngyǒu yòng dāo chā chī míngxiā de lìluò yōuyǎ kǒngpà lián nǚshì dōu yào zìtànbùrú

Wu Qingyou używać nóż widelec jeść krewetki POSS/NOM elegancki chyba nawet pani wszystko chcieć sam westchnąć NEG

Wu Qingyou je krewetki **nożem i widelcem** tak elegancko, że chyba nawet panie mogą westchnąć z podziwu.

(155)

他雖然是**用腳**畫畫兒，但是畫得很好(…)。

tā suīrán shì yòng jiǎo huàhuàr dànshì huà dé hěn hǎo

on chociaż być używać stopa malować ale malować POT/DEG bardzo dobry

On świetnie maluje, chociaż maluje **stopą** (…).

(156)

用腳畫畫兒的法國名畫家有一天參加一個宴會(…)。

yòng jiǎo huàhuàr de fǎguó míng huàjiā yǒuyītiān cānjiā yīge yànhuì

używać stopa malować POSS/NOM Francja słynny malarz jest jeden dzień uczestniczyć jeden CL bankiet

Malujący **stopami** słynny francuski malarz pewnego dnia wziął udział w bankiecie (…).

Chociaż według Chafe'a (1970:152,164) rzeczownik w roli instrumentalis występuje w gruncie rzeczy z czasownikiem czynnościowo-procesualnym, okazuje się, że pojawia się on niekiedy z czasownikiem czynnościowym, który nie wymaga rzeczownika w roli pacjensa. Czasownik czynnościowy może przyjmować dopełnienie bliższe jako semantyczne rozszerzenie. Rzeczownik pełniący funkcję rozszerzenia nazywa m.in. obiekt powoływany do istnienia w wyniku działania twórczego (Chafe 1970:156). Z kolei rzeczownik w roli instrumentalis, który towarzyszy czasownikowi czynnościowemu, reprezentuje przedmiot, który pozwala agensowi stworzyć obiekt reprezentowany przez rzeczownik w roli rozszerzenia. Niemniej wspomnianą rolę rozszerzenia można postrzegać jako rolę pacjensa, gdyż przedmiot, którego nie było, powstał wskutek czynności twórczej i w tym znaczeniu dotyczy go zmiana stanu spowodowana działaniem. Zatem przytoczone niżej przykłady komunikują omawiany pierwszy rodzaj zależności; wyrażenie 用 *yòng* + N realizowane jest tu w języku polskim przez narzędnik[69]. W zdaniu (157) narzędzia 原子筆 *yuánzǐbǐ* 'długopis' i 簽字筆 *qiānzìbǐ* 'pisak żelowy' przyczyniają się do powstania przedmiotu obrazu 畫 *huà* 'obraz' w trakcie wykonywaniu czynności malowania i wspomagają realizację czynności malowania 作 *zuò* 'malować'. W zdaniu (158) narzędzie 樹枝 *shùzhī* 'patyk' umożliwia czynność pisania 練 'ćwiczyć, pisząc', w wyniku której powstają

[69] Liczba zdań, w których narzędzie przyczynia się do powstania nowego obiektu, wynosi 13, tj. zdania (157)–(169) w Aneksie.

znaki 字 *zì* ‘znak’.

(157)

楊文煒習慣**用原子筆和簽字筆**作畫。

yáng wénwěi xíguàn yòng yuánzǐbǐ hé qiānzìbǐ zuò huà

Yang Wenwei przyzwyczaić się używać długopis CONJ pisak żelowy wykonać obraz

Yang Wenwei zwykle maluje obrazy **długopisem i pisakiem żelowym**.

(158)

至於書法方面，他更是無師自通，仿效歐陽修**用樹枝**在沙地上練字(…)。

zhìyú shūfǎ fāngmiàn tā gèng shì wúshīzìtōng fǎngxiào ōuyáng xiū yòng shùzhī zài shādì shàng liàn zì

Jeśli chodzi o kaligrafia on być samouk naśladować Ouyang Xiu używać drzewo patyk LOC piasek ziemia LOC ćwiczyć pismo

Jeśli chodzi o kaligrafię, jest samoukiem, naśladował kaligrafię Ouyang Xiu, pisząc znaki **patykiem** na piasku (…).

W licznych zdaniach (aż w liczbie 116) występują nazwy części ciała w roli instrumentalis oprócz nieżywotnych rzeczowników[70]. Podobnie jak we wcześniej omówionych przykładach, funkcja instrumentalis pełniona przez rzeczowniki 手 *shǒu* ‘ręka’ (170), 眼睛 *yǎnjīng* ‘oko’ (250), 腳 *jiǎo* ‘noga’ (258), 舌頭 *shétóu* ‘język’ (278), sygnalizowane jest w języku polskim przez narzędnik. Wspomniane narzędzia, wykorzystane przez agensa, działają bezpośrednio na obiekty 豆干 *dòugān* ‘suszone tofu’ wskutek działania 捏 ‘rozgnieść’ (170), 她 *tā* ‘ona’ w trakcie realizacji czynności 踢 *tī* ‘kopnąć’ (258), 淚珠 *lèizhū* ‘łza’ (278) w wyniku czynności 舐 *shì* ‘zlizać’. W przypadku czasowników odnoszących się do zmysłu wzroku, jak pokazuje przykład (250), narzędzie ‘oczy’ w pewnym sensie styka się z obiektem 我 *wǒ* ‘ja’ (rzeczownik w roli pacjensa) i powoduje, że obiekt staje się widoczny w wyniku czynności związanej z percepcją wzrokową 凝望 *níngwàng* ‘wpatrywać się’.

(170)

五香黑豆干１５０g**用手**盡量捏成碎屑。

[70] Są to zdania od (170) do (285) w Aneksie.

wǔxiāng hēi dòugān yìbǎiwǔshí kè yòng shǒu jìnliàng niēchéng suìxiè

pięć smak czarny suchy tofu sto pięćdziesiąt gramów używać ręka jak możliwe rozgnieść stać się drobny kawałek

150 g. suchego tofu z czarnej soi "pięć smaków" **rękami** rozgnieć na małe kawałki.

(250)

漫畫美型男**用那雙美麗的眼睛**往我深深凝望著。

mànhuà měixíng nán yòng nàshuāng měilìde yǎnjīng wǎng wǒ shēnshēn níngwàngzhe

kreskówka piękny chłopak używać tamten para uroczy POSS/NOM oko PREP ja głęboki wpatrywać się PART

Piękny jak z kreskówki chłopak głęboko wpatrywał się we mnie **uroczymi oczyma**.

(258)

每次媽媽罵我的時候，我就**用腳**踢她！

měi cì māma mà wǒ de shíhòu wǒ jiù yòng jiǎo tī tā

każdy raz mama krzyczeć ja POSS/NOM czas ja właśnie używać noga kopnąć ona

Za każdym razem, gdy mama na mnie krzyczy, kopię ją **nogami**!

(278)

我湊過臉去，**用舌頭**舐了一粒淚珠，用心地嘗著。

wǒ còuguò liǎn qù yòng shétóu shì le yīlì lèizhū yòngxīnde chángzhe

ja zbliżyć PREP twarz odejść używać język zlizać PART jeden CL łza uważny ADV smakować PART

Zbliżyłem twarz, **językiem** zlizałem jedną łzę i zacząłem ją uważnie smakować.

W nielicznych zdaniach (tylko w liczbie 5) wyrażenie 用 *yòng* + N realizowane jest w języku polskim w innej konstrukcji składniowej niż gramatyczny przypadek narzędnika, mimo że w tych zdaniach w języku chińskim narzędzia reprezentowane przez rzeczowniki w roli instrumentalis podlegają kontroli agensa i bezpośrednio działają na pacjensa. Tego typu nazwy narzędzi czynności wchodzą w różne konstrukcje w języku polskim, jak w przykładach (286)–(290). W zdaniu (286) część ciała 手 *shǒu* ‘dłoń’ jako narzędzie służy agensowi do przeprowadzania czynności nazwanej przez czasownik 拿 *ná* ‘brać’, żeby przedmiot 球 *qiú* ‘kulka’ (rzeczownik w roli pacjensa) nie spadł. Z kolei w zdaniu (287) pojawia się narzędzie 牙齒 *yáchǐ*

‘ząb’, które jest używane do wykonywania czynności wyrażonej czasownikiem 咬 *yǎo* ‘przygryźć’, żeby przedmiot 棉線 *miánxiàn* ‘nitka’ (rzeczownik w roli pacjensa) się nie ruszył. Narzędzia czynności wspomniane w zdaniach (286) i (287), tj. ‘dłoń’ i ‘ząb’, postrzegane w języku polskim są jako miejsce, w którym odbywa się czynność chwytania oznaczona czasownikiem ‘trzymać’, dlatego oba rzeczowniki w roli instrumentalis występują w miejscowniku.

(286)

諾斯用手在我眼前拿著兩個金黃的小銅球。
nuòsī yòng shǒu zài wǒ yǎnqián názhe liǎngge jīnhuáng de xiǎo tóngqiú
Nuosi używać dłoń LOC ja oko przód brać PART dwa CL złocisty POSS/NOM mały miedziany kulka

Nuosi przed moimi oczami trzymał **w dłoni** dwie złociste miedziane kulki.

(287)

[挽]面師傅靠著一條細棉線和少許白香粉，一手纏繞棉線，另一端用牙齒咬著，藉由棉線的交纏分合，既可刮去汗毛，又可去除老化角質。
wǎnmiàn shīfù kàozhe yītiáo xìmiánxiàn hé shǎoxǔ báixiāngfěn yīshǒu chánrào miánxiàn lìng yīduān yòng yáchǐ yǎozhe jièyóu miánxiàn de jiǎochán fēnhé jì kě guāqù hànmáo yòu kě qùchú lǎohuà jiǎozhí
depilacja mistrz PREP jeden CL cienki bawełna nitka CONJ niewielki ilość biały pachnący puder jeden ręka nawijać bawełna nitka drugi strona używać ząb przygryźć PART PREP bawełna nitka POSS/NOM krzyżowanie CONJ móc usuwać delikatny włos CONJ móc usuwać starzejący się zrogowaciały skóra
Mistrzowie dawnej sztuki depilacji używali bawełnianej nitki i niewielkiej ilości pudru. Na jedną dłoń nawijają nitkę, drugi koniec **trzymają w zębach**; wykorzystując krzyżujące się nitki, można wydepilować delikatne włosy na twarzy oraz usunąć zrogowaciałą skórę.

W zdaniu (288) z czasownikiem złożonym 燒出 *shāochū* ‘spalić / wypalić, by coś tworzyć’ łączy się rzeczownik 火 ‘ogień’, reprezentujący narzędzie czynności. W języku polskim czasownik ‘spalić’ wyraża czynność niszczenia, a ‘wypalić’ odwołuje się do ognia lub żaru, w którym materiał może zyskać trwałość. Natomiast czasownik

‘kształtować’ lub fraza ‘nadawać kształt’, nazywające działanie twórcze nie dopuszczają użycia narzędnika, a jedynie wyrażenie przyimkowe ‘za pomocą’.

(288)

乾媽帶我去看一個陳老師，他說我前世是一個火神，也是個傳令神，可以用火將事物燒出應有的形狀(…)。

gānmā dài wǒ qù kàn yīge chén lǎoshī tā shuō wǒ qiánshì shì yīge huǒshén yě shì ge chuánlìng shén kěyǐ yòng huǒ jiāng shìwù shāochū yīngyǒude xíngzhuàng

ciocia zaprowadzić ja iść patrzeć jeden CL Chen nauczyciel on mówić ja poprzedni wcielenie być jeden CL ogień bóg też być CL posłaniec bóg móc używać ogień OM rzecz spalić na zewnątrz potrzebny kształt

Ciocia zaprowadziła mnie do mistrza Chena, który powiedział, że w poprzednim wcieleniu byłem bogiem ognia i bogiem posłańcem; **za pomocą ognia** nadawałem rzeczom pożądany kształt (…).

Rzeczownik w roli instrumentalis może w języku polskim wystąpić jako dopełnienie bliższe czasownika. W zdaniu (289) 手帕 *shǒupà* ‘chustka’ jest używana do opatrzenia 傷口 *shāngkǒu* ‘rany’, dlatego ‘chustkę’ można uznać za narzędzie w trakcie realizacji czynności wyrażonej czasownikiem 按 *àn* ‘przyłożyć do czegoś’. Z kolei w zdaniu (290) rzeczownik 刀 *dāo* ‘nóż’, który występuje z czasownikiem 抵 *dǐ* ‘opierać’, reprezentuje ostre narzędzie wycelowane w plecy 背部 *bèibù* ‘plecy’. W języku polskim rzeczowniki ‘chustka’ (289) i ‘nóż’ (290), które zajmują pozycję dopełnienia bliższego, pełnią funkcję pacjensa, gdyż oba przedmioty ulegają zmianie miejsca w wyniku czynności wyrażonych czasownikami ‘przyłożyć’ (289) i ‘przystawić’ (290), a ‘rana’ (289) i ‘plecy’ (290) traktowane są jako cel, na który jest skierowana czynność.

(290)

警察趕緊用手帕按住傷口(…)。

jǐngchá gǎnjǐn yòng shǒupà ànzhù shāngkǒu

policjant natychmiast używać chustka przyłożyć zatrzymać rana

Policjant natychmiast przyłożył do rany **chustkę** (…).

(290)

我又太過愛她而順手摀住她的嘴巴，用刀抵住背部要她噤聲(…)。
wǒ yòu tài guò ài tā ér shùnshǒu wǔzhù tāde zuǐbā yòng dāo dǐzhù bèibù yào tā jìnshēng
ja znów zbyt PART kochać ona CONJ zakrywać jej usta używać nóż opierać plecy chcieć ona zatrzymywać głos
Zbyt ją kochałem, i dłonią zakryłem jej usta, a do pleców przystawiłem **nóż**, aby nie wydała z siebie głosu (…).

4.2.2. Zależność II

Drugi rodzaj zależności między rolami instrumentalis, agensa i pacjensa w analizowanych zdaniach polega na tym, że przedmiot nazwany przez rzeczownik w roli instrumentalis jest kontrolowany przez agensa, ale czynność realizowana jest w sposób niebezpośredni. Oznacza to tyle, że czynność wyrażona danym czasownikiem wyklucza kontakt fizyczny narzędzia z pacjensem poddanym skutkom zdarzenia. W języku polskim rzeczownik w roli instrumentalis z takim czasownikiem nie występuje w narzędniku. Wypowiedzi, w których istnieje zależność II, zgromadzone w niniejszej analiznie, to 12 zdań z wyrażeniem 用 *yòng* + N. W języku polskim formalne środki wyrażenia tego rodzaju zależności to konstrukcje przyimkowe: ‘z’ + rzeczownik w dopełniaczu (5 zdań), ‘przez’ + rzeczownik w bierniku (3 zdania), ‘na’ + rzeczownik w miejscowniku (2 zdania), a także wyrażenie przyimkowe ‘przy użyciu’ (1 zdanie) oraz grupa czasownikowa z czasownikiem ‘używać’ (1 zdanie). Poszczególne formalne środki jako odpowiedniki wyrażeń 用 *yòng* + N w funkcji instrumentalis poddane zostaną analizie w niniejszym podrozdziale[71].

Zacytowane niżej przykłady w języku chińskim w konstrukcji 用 *yòng* + N, gdzie rzeczownik w roli instrumentalis nazywa broń palną, która służy agensowi jako narzędzie do strzelania: 弓 *gōng* ‘łuk’ (291), 機槍 *jīqiāng* ‘karabin maszynowy’ (292), 槍 *qiān* ‘broń palna’ (293), 自動手槍 *zìdòng shǒuqiāng* ‘automatyczny

[71] Zdania zawierające drugi rodzaj zależność są oznaczone w Aneksie numerami od (291) do (302).

pistolet’ (294), 來福槍 *láifúqiāng* ‘strzelba’ (295), zachowują ekwiwalent rzeczownika w roli instrumentalis w języku polskim. Formalnym środkiem wyrażenia funkcji instrumentalis w języku polskim jest konstrukcja przyimkowa ‘z’/’ze’ + rzeczownik w dopełniaczu np. dla czasowników ‘strzelać z czegoś’ (chiń. 射 *shè*), ‘zestrzelić z czegoś’ (chiń. 打 *dǎ*), ‘wystrzelić z czegoś’ (chiń. 開槍 *kāiqiāng*). wyrażone konstrukcje dopełniaczowe z przyimkiem ‘z’ i wymienionymi rzeczownikami wskazują na punkty, z których wylatują pociski / strzały. Mimo że broń palna jest narzędziem do wykonania czynności strzelania, to sama czynność najczęściej związana jest z mierzeniem do celu, a pocisk wyrzucany z broni do tego celu trafia. W związku z brakiem zetknięcia się narzędzia działania z pacjensem w trakcie strzelania rzeczowniki w roli instrumentalis, określające broń palną, nie pojawiają się w formie narzędnika, która zarezerwowana byłaby raczej dla rzeczownika ‘pocisk’ (np. ‘strzelać pociskami’[72]). W przeciwieństwie do języka polskiego, chińskie wyrażenie 用 *yòng* + N dla rzeczownika w roli instrumentalis zachowana jest bez względu na możliwość bezpośredniego kontaktu narzędzia i obiektu ulegającego zmianie, czyli relacji semantycznej o charakterze kontaktu roli instrumentalis z rolą pacjensa.

(291)

遠方的敵人可以**用弓**射，近的敵人則用刀刺。

yuǎnfāng de dírén kěyǐ yòng gōng shè jìn de dírén zé yòng dāo cì

daleki POSS/NOM wróg móc używać łuk strzelać bliski POSS/NOM wróg właśnie używać nóż pchać

Do wrogów znajdujących się daleko można strzelać **z łuku**, a tych stojących bliżej można pchnąć nożem.

(292)

日兵(…)把幾十名老百姓排列起來，**用機槍**掃射。

rì bīng bǎ jǐshímíng lǎobǎixìng páilièqǐlái yòng jīqiāng sǎoshè

japoński żołnierz OM kilkadziesiąt CL osoba ustawiać w szeregu używać karabin strzelać

[72] To wyrażenie byłoby poprawne w pewnych kontekstach, np. we frazie ‘zastrzelić (kogoś) pociskiem kalibru 8’, precyzującej informację na temat pocisku.

Japońscy żołnierze (…) ustawili kilkadziesiąt osób w szeregu i otworzyli do nich ogień seriami **z karabinu maszynowego**.

(293)

所以他選擇性用槍打下幾隻鳥來做成標本，這樣可以把鳥兒研究清楚(…)。

suǒyǐ tā xuǎnzéxìng yòng qiāng dǎxià jǐzhī niǎo lái zuòchéng biāoběn zhèyàng kěyǐ bǎ niǎor yánjiù qīngchǔ

zatem on wybiórczy używać broń palna uderzać w dół kilka CL ptak żeby robić stać się model anatomiczny tak móc OM ptak badać dokładny

Zatem wypatrzył kilka ptaków i ustrzelił je **z broni palnej**, aby zrobić z nich model anatomiczny. W ten sposób można dokładnie badać ptaki (…).

(294)

他(…)終而幻想：自己用自動手槍，向摩理斯開了六槍，當場斃了這個老傢伙！

tā zhōngér huànxiǎng zìjǐ yòng zìdòng shǒuqiāng xiàng mólǐsī kāi le liùqiāng dāngchǎng bì le zhège lǎo jiāhuo

on koniec fantazjować sam używać automatyczny pistolet PREP Moris otworzyć PART sześć raz na miejscu zabić PART ten CL stary dziad

Koniec końców (…) zaczął fantazjować, że sześciokrotnie wystrzeli do Morisa **z automatycznego pistoletu** i zastrzeli tego gagatka na miejscu.

(295)

水牛城市政府乾脆僱用七個人，要他們在上班時間用來福槍射殺野鴿(…)。

shuǐniúchéng shìzhèngfǔ gāncuì gùyòng qīge rén yào tāmen zài shàngbān shíjiān yòng láifúqiāng shèshā yěgē

Buffalo miasto rząd właśnie zatrudniać siedem CL osoba potrzebować oni LOC praca czas używać strzelba strzelać zabić dziki gołąb

Władze miasta Buffalo zatrudniły siedmiu ludzi, aby w godzinach pracy zwyczajnie zabijali dzikie gołębie **ze strzelb** (…).

Kolejną konstrukcją przyimkową w języku polskim wyrażającą rzeczownik w roli instrumentalis, który odpowiada wyrażeniu 用 *yòng* + N, jest wyrażenie przyimkowe z ‘przez’. Podobnie jak we wcześniej omówionych przykładach, w strukturze semantycznej poniższych zdań, rzeczowniki 望遠鏡 *wàngyuǎnjìng* ‘teleskop’ (296), 魔鏡 *mójìng* ‘magiczne lustro’ (297) i 放大鏡 *fàngdàjìng* ‘lupa’ (298), pełniące funkcję instrumentalis, reprezentują narzędzia, które nie stykają się z pacjensem w trakcie wykonywania czynności. Czasowniki 欣賞 *xīnshǎng* ‘podziwiać’ (296), 看

kàn ‘spoglądać’ (297) i 看 *kàn* ‘czytać’ (298) nazywają czynności zakładające użycie wzroku do czytania czy oglądania. Jednak przedmioty 望遠鏡 *wàngyuǎnjìng* ‘teleskop’ (296), 魔鏡 *mójìng* ‘magiczne lustro’ (297) i 放大鏡 *fàngdàjìng* ‘lupa’ (298) służą jedynie jako dodatkowa pomoc podczas działania agensa wyrażonego czasownikiem percepcji wzrokowej: odpowiednio ‘przez teleskop’, ‘przez magiczne lustro’ i ‘przez lupę’. Nie mają one kontaktu fizycznego z obiektami nazwanymi przez rzeczowniki w roli pacjensa 動物 *dòngwù* ‘zwierzę’ (296), 角落 *jiǎoluò* ‘zakątek’ (297) i 陳獨秀傳 *chéndúxiù zhuàn* ‘biografia Chen Duxiu’ (298). Tu także rzeczowniki występujące w roli instrumentalis nie przyjmują narzędnika – jego użycie w odniesieniu do nich byłoby niepoprawne w języku polskim: ‘*podziwiać rzadkie zwierzęta teleskopem’, ‘*spojrzeć w każdy zakątek lustrem’ i *przeczytać biografię lupą’.

(296)

可以坐在小舟上，**用望遠鏡**清楚欣賞到這種(…)稀有動物。

kěyǐ zuò zài xiǎozhōu shàng yòng wàngyuǎnjìng qīngchǔ xīnshǎngdào zhèzhǒng xīyǒu dòngwù

móc siedzieć LOC mały łódź LOC używać teleskop dokładny podziwiać osiągnąć ten rodzaj rzadki zwierzę

Siedząc w łódce, można **przez teleskop** podziwiać te (…) rzadkie zwierzęta.

(297)

野獸把魔鏡拿給貝兒看，並告訴她，**用這個魔鏡**可以看世界的任何一個角落。

yěshòu bǎ mójìng nágěi bèir kàn bìng gàosù tā yòng zhège mójìng kěyǐ kàn shìjiè de rènhé yīge jiǎoluò

bestia OM magiczny lustro brać PREP Bella patrzeć CONJ powiedzieć ona używać ten CL magiczny lustro móc patrzeć świat POSS/NOM wszelki jeden CL zakątek

Bestia pokazała Belli lustro i powiedziała, że można **przez nie** spojrzeć w każdy zakątek świata.

(298)

他一定要**用放大鏡**看一遍《陳獨秀傳》，不看完死了也不閉眼睛。

tā yīdìng yào yòng fàngdàjìng kàn yībiàn chéndúxiù zhuàn bùkànwán sǐ le yě bùbì yǎnjīng

on na pewno chcieć używać lupa patrzeć jeden raz Chen Duxiu biografia NEG patrzeć skończyć umrzeć PART też NEG zamykać oko

Na pewno przeczyta biografię Chen Duxiu **przez lupę**, nie zmruży oka, dopóki nie skończy książki.

Kolejną konstrukcją składniową w języku polskim, która w języku chińskim odpowiada wyrażeniu 用 *yòng* + N, jest grupa przyimkowa złożona z przyimka ‘na’ i miejscownika. Kluczowy wydaje się tu czasownik 挑 *tiāo* ‘nosić’, który może być doprecyzowany przez rzeczownik oznaczający przyrząd/narzędzie do noszenia. Ten chiński czasownik, który występuje w zdaniach (299) i (300), zawiera w sobie znaczenie użycia ramion, dlatego nazwa ramion zwykle nie pojawia się z tym czasownikiem w strukturze powierzchniowej. Temu czasownikowi w języku chińskim towarzyszą jednak rzeczowniki nazywające przedmioty, takie jak 扁擔 *biǎndàn* ‘nosidła’ (299) i 竹擔子 *zhúdànzi* ‘kij bambusowy’ (300), pojawiające się w przytoczonych niżej zdaniach. Oba przedmioty służą jako pośrednie narzędzia, które ułatwiają agensowi dźwiganie ciężkich rzeczy na ramionach. W cytowanych zdaniach te rzeczy opisane są przez rzeczowniki, występujące w roli pacjensa: 隨身物品 *suíshēn wùpǐn* ‘własna rzecz’ (299) i 火爐 *huǒlú* ‘piecyk’ (300). Z kolei w języku polskim zarówno ‘koromysło’, jak i ‘kij bambusowy’ są traktowane jako miejsca, na których wiszą noszone rzeczy, zatem występują w miejscowniku.

(299)

他請參加者換上草鞋，**用扁擔**挑著自己的隨身物品，走一圈魚路古道(…)。

tā qǐng cānjiāzhě huànshàng cǎoxié yòng biǎndàn tiāozhe zìjǐ de suíshēn wùpǐn zǒu yīquān yúlù gǔdào

on prosić uczestnik ubrać w górę trawa buty używać nosidła nosić PART własny przenośny rzecz iść jeden okrążenie Yulu stary droga

On poprosił wszystkich uczestników o założenie słomianych sandałów, noszenie wszystkich swoich rzeczy **na nosidłach** i przejście jednego okrążenia starą drogą Yulu (…).

(300)

曾祖父的茶館同那些**用竹擔子**肩挑火爐賣熱飲的小販、路邊的茶攤、以及陳

設簡單的點心店之間進行著激烈的競爭。

zēngzǔfù de cháguǎn tóng nàxiē yòng zhúdànzi jiāntiāo huǒlú mài rèyǐn de xiǎofàn lùbiān de chátān yǐjí chénshè jiǎndān de diǎnxīn diàn zhījiān jìnxíngzhe jīliè de jìngzhēng

pradziadek POSS/NOM herbaciarnia CONJ tamten kilka używać bambusowy kij ramię nosić piecyk sprzedawać gorący napój POSS/NOM mały sprzedawca przydrożny POSS/NOM herbata stragan CONJ dekorować prosty POSS/NOM słodycz stoisko LOC toczyć PART zaciekły rywalizacja

Herbaciarnia pradziadka toczyła zaciekłą rywalizację ze sprzedawcami gorących napojów, noszącymi piecyki **na bambusowych kijach**, z przydrożnymi straganami z herbatą i stoiskami ze słodyczami.

W pewnych wypadkach wyrażeniu 用 *yòng* + N odpowiada w języku polskim wyrażenie przyimkowe ‘przy użyciu’ + rzeczownik w dopełniaczu . W zdaniu (301) rzeczownik w roli instrumentalis 濾色鏡 *lǜsèjìng* ‘filtr Chelsea’ reprezentuje narzędzie umożliwiające dokładne badanie 鐲子 *zhuózi* ‘bransoletek’, pacjensa czynności 鑑定 *jiàndìng* ‘badać’. ‘Filtr Chelsea’ nie styka się bezpośrednio z bransoletkami w trakcie wykonywania czynności.

(301)

這些鐲子的確都是染色處理的，(…)**用濾色鏡**(…)鑑定結果也顯示出染色的證據。

zhèxiē zhuózi díquè dōu shì rǎnsè chùlǐ de yòng lǜsèjìng jiàndìng jiéguǒ yě xiǎnshìchū rǎnsè de zhèngjù

ten kilka bransoletka rzeczywiście wszystko być farbować wykonać POSS/NOM używać filtr Chelsea sprzęt badać wynik też wykazać farbowanie POSS/NOM dowód

Te bransoletki rzeczywiście wszystkie są farbowane, (…) badanie **przy użyciu filtra Chelsea** (…) udowodniło, że są farbowane.

Oprócz wyrażenia przyimkowego ‘przy użyciu’ nazwy narzędzi pozbawionych kontaktu fizycznego z pacjensem mogą wystąpić w języku polskim jako dopełnienie bliższe czasownika ‘używać’, który tworzy z nimi wyrażenia predykatywne o funkcji instrumentalis. Połączenie czasownika ‘używać’ i rzeczownika w dopełniaczu ma

miejsce, jeśli rzeczownik w roli instrumentalis nie może wchodzić w konstrukcje przyimkowe, np. 架桿器 *jiàgǎnqì* ‘podpórka bilardowa’ (302). W zdaniu (302) 架桿器 *jiàgǎnqì* ‘podpórka bilardowa’ używana przez gracza nie zetknęła się z 球 *qiú* ‘bilą’ (rzeczownik w roli pacjensa) w trakcie wykonywania czynności 薄 *báo* ‘ścinać’, a jedynie ułatwiła grę na stole bilardowym. Kontakt z bilą miał kij bilardowy, który był rzeczywistym narzędziem podczas uderzania kul.

(302)

決賽中第二局濱西進攻時(…)，她**用架桿器**薄球，結果被裁判判犯規。

juésài zhōng dièr jú bīnxī jìngōng shí tā yòng jiàgǎnqì báo qiú jiéguǒ bèi cáipàn pàn fànguī

finał LOC drugi runda Binxi atakować czas ona używać podpórka bilardowa ścinać bila rezultat PASS sędzia uznać faul

W drugiej rundzie finału podczas ataku (…) Binxi **użyła podpórki bilardowej** do ścięcia[73] i w rezultacie sędzia uznał to za faul.

W przykładach (301)–(302) wyrażenia 用 *yòng* + N wskazują na narzędzie, które przydatne jest w działaniu: filtr Chelsea w badaniu i podpórka bilardowa w ścięciu bili, ale nie ma kontaktu z pacjensem. W języku polskim w tych przykładach nie stosuje się konstrukcji narzędnikowej, co może wynikać z pomocniczego charakteru tych przedmiotów.

4.2.3. Zależność III

Trzeci rodzaj zależności między rolami instrumentalis, agensa i pacjensa polega na tym, że narzędzie nazwane przez rzeczownik w roli instrumentalis służy wykonawcy czynności do działania na pacjensa w sposób samodzielny. W związku z tym narzędzie działania nie wymaga większego zaangażowania agensa, gdy czynność się odbywa. Omawianą zależność sygnalizuje w materiale badawczym 29 zdań z wyrażeniem 用

[73] Ścięcie jest jedną z technik uderzania kul kijem stosowanych podczas gry w bilard.

yòng + N. Te zdania tłumaczone są na język polski za pomocą grupy przyimkowej ‘w’ + rzeczownik w bierniku (3 zdania), ‘w’/‘na’ + rzeczownik w miejscowniku (25 zdań) oraz wyrażenia przyimkowego ‘z pomocą’ (1 zdanie)[74].

Rzeczowniki w roli instrumentalis, które w języku polskim są wyrażone konstrukcją przyimkową ‘w’ + rzeczownik w bierniku, występują w zdaniach (303)–(305). Narzędzia czynności 網子 *wǎngzi* ‘siatka’ (303–304) i 雞籠 *jīlóng* ‘klatka na kury’ (305) zostały wykorzystane do schwytania następujących zwierząt: 鴿子 *gēzi* ‘gołąb’ (303), 旅鴿 *lǚgē* ‘gołąb wędrowny’ (304) i 鯉魚 *lǐyú* ‘karp’ (305). W kontekście zdań (303) i (304) sprawca rozciągnął siatkę i założył ją np. na drzewo, a następnie odczekał, aż gołębie w nią wpadną. Podobnie w zdaniu (305) wykonawca czynności postawił klatkę jako pułapkę w polu ryżowym, aby ryby same w nią wpłynęły. Narzędzia do chwytania zwierząt używane są tu przez inicjatora czynności niejako w sposób bierny (jako zastawione, stacjonarne pułapki). Polskie czasowniki ‘łapać’ i ‘schwytać’ przyjmują w tym wypadku rzeczowniki w roli instrumentalis wyrażonej konstrukcją biernikową z przyimkiem ‘w’[75]. Natomiast jeśli w czynność łapania zaangażowany byłby sprawca trzymający siatkę w ręku i goniący za gołębiem, to rzeczownik nazywający narzędzie działania mógłby wystąpić w języku polskim w narzędniku: ‘Złapał gołębia siatką’[76]. W przypadku języka chińskiego, wyrażenie 用 *yòng* + N, któremu w języku polskim odpowiada konstrukcja biernikowa z przyimkiem ‘w’ w zdaniach (303), (304), (305) czy też konstrukcja z narzędnikiem, nie sygnalizuje tej subtelnej różnicy w sposobach użycia narzędzia czynności. W przeciwieństwie do

[74] Zdania z zależnością III to zdania od (303) do (331) w Aneksie.
[75] W zdaniach (303), (304), (305) dopuszczalne jest również wyrażenie przyimkowe ‘za pomocą’. Warto jeszcze zaznaczyć, że wyrażenie ‘łapać coś w coś’, w którym funkcję instrumentalis pełni rzeczownik w konstrukcji przyimkowej ‘w’ + biernik, ma szerszy zakres użycia niż wyrażenie ‘łapać coś czymś’. Na przykład zdanie ‘Jan złapał ptaka w siatkę’ może opisać również sytuację, w której wykonawca czynności trzymał siatkę w ręku i aktywnie jej używał, goniąc ptaka.
[76] Podany przykład, w którym czasownik *łapać* łączący się z rzeczownikiem w narzędniku, implikuje aktywne użycie narzędzia do przeprowadzania czynności. Jednak czynność opisana w tym zdaniu przypomina taką zabawę dla dzieci jak „łapanie motyli siatką”.

języka polskiego, w strukturze semantycznej zdań chińskich z wyrażeniem 用 *yòng* + N nie rozróżnia się aktywnego i biernego użycia narzędzi czynności.

(303)

紐約市的作法是**用網子**捉住鴿子，再帶到很遠的地方去放生(…)。

niǔyuēshì de zuòfǎ shì yòng wǎngzi zhuōzhù gēzi zài dài dào hěn yuǎn de dìfāng qù fàngshēng

Nowy Jork miasto POSS/NOM metoda być używać siatka łapać zatrzymać gołąb następnie nieść PREP bardzo daleki POSS/NOM miejsce jechać puszczać żywy

W Nowym Jorku łapie się gołębie **w siatkę**, wywozi się je w odległe miejsce i się wypuszcza (…).

(304)

根據估算，一個獵人**用網子**一天就可以網住５０００隻旅鴿。

gēnjù gūsuàn yīge lièrén yòng wǎngzi yītiān jiù kěyǐ wǎngzhù wǔqiānzhī lǚgē

według wyliczenie jeden CL myśliwy używać siatka jeden dzień już móc schwytać pięć tysiąc CL podróż gołąb

Według wyliczeń, jeden myśliwy w ciągu dnia mógł schwytać **w siatkę** 5000 gołębi wędrownych.

(305)

沈從文**用雞籠**在水田裡捕到肥鯉魚(…)。

shěn cóngwén yòng jīlóng zài shuǐtián lǐ bǔdào féi lǐyú

Shen Congwen używać kura klatka LOC woda pola LOC łapać osiągnąć tłusty karp

Shen Congwen w polu ryżowym złapał **w klatkę na kury** tłustego karpia (…).

Wśród rzeczowników w wyrażeniu 用 *yòng* + N można wyróżnić takie, które reprezentują przedmioty pozwalające na przyrządzanie jedzenia, w tym urządzenia/wyposażenie traktowane jako narzędzie. Tego typu narzędzia, podobnie jak ‘siatka’ czy ‘klatka’ w zacytowanych wyżej przykładach, zazwyczaj wymagają niewielkiego zaangażowania i wysiłku fizycznego sprawcy, który wykorzystuje je do wywołania zmiany innego obiektu. Narzędzia działają niejako samodzielnie w trakcie przygotowywania jedzenia i można je zgodnie z podziałem Xu Mofana (2003:50–51) określić jako narzędzia nietypowe. Należą do nich m.in. urządzenia kuchenne, takie jak 微波爐 *wēibōlú* ‘mikrofalówka’ (306–307), 烤箱 *kǎoxiāng* ‘piec’ (308), 電鍋

diànguō ‘garnek elektryczny’ (309–310), 果汁機 *guǒzhījī* ‘sokowirówka’ (311–312)

Nazwy te niewątpliwie pełnią funkcję instrumentalis i w języku polskim w strukturze powierzchniowej występują zawsze w miejscowniku.

(306)

用微波爐炒青菜，可保顏色青綠(…)。

yòng wēibōlú chǎo qīngcài kě bǎo yánsè qīnglǜ

używać mikrofalówka smażyć warzywa móc zachowywać kolor zielony

Smażąc warzywa **w mikrofalówce**, zachowujemy ich zielony kolor (…).。

(307)

每樣東西都有其特定功能及使用方法，正確的使用方法可以用微波爐作出不少美食(…)。

měiyàng dōngxī dōu yǒu qí tèdìng gōngnéng jí shǐyòng fāngfǎ zhèngquède shǐyòng fāngfǎ kěyǐ yòng wēibōlú zuòchū bùshǎo měishí

każdy CL rzecz wszystko mieć własny określony funkcja CONJ użycie sposób prawidłowy POSS/NOM użycie sposób móc używać mikrofalówka przygotować wyjść

Każda z rzeczy ma określoną funkcję i sposób użycia. Przy prawidłowym sposobie użycia, można przygotować wiele wyśmienitych potraw **w mikrofalówce** (…).

(308)

她生動的描述了她未到天明即起身，用她的泥磚製烤箱來烘烤麵包的情景。

tā shēngdòngde miáoshù le tā wèi dào tiān míng jí qǐshēn yòng tāde nízhuān zhì kǎoxiāng lái hōngkǎo miànbāo de qíngjǐng

ona barwny ADV opisywać PART ona NEG PREP świt już wstawać używać jej gliniana cegła produkować piec żeby wypiekać chleb POSS/NOM scena

Barwnie opisywała, jak wstawała przed świtem i wypiekała chleb **w swoim piecu z glinianych cegieł**.

(309)

取電鍋內鍋，(…)注入清水剛好淹過土雞，再用電鍋連續蒸 2 小時即可。

qǔ diànguō nèiguō zhùrù qīngshuǐ gānghǎo yānguò tǔjī zài yòng diànguō liánxù zhēng liǎng xiǎoshí jí kě

wyjąć elektryczny garnek wewnętrzny garnek wkładać czysty woda właśnie przykryć PART kura następnie używać Tatung elektryczny garnek z rzędu parzyć dwa godzina już móc

Wyjąć garnek wewnętrzny, (…) dodać wody, aby przykryła całego kurczaka, następnie gotować na parze **w garnku elektrycznym** przez dwie godziny.

(310)

先將不易煮熟的糙米、小麥、薏仁、黃豆、毛豆洗淨，用電鍋蒸 20-30 分鐘。
xiān jiāng bùyì zhǔshú de cāomǐ xiǎomài yìrén huángdòu máodòu xǐjìng yòng diànguō zhēng èrshí sānshí fēnzhōng
najpierw OM NEG łatwy ugotować POSS/NOM brązowy ryż pszenica łzawnica soja zielona soja myć czysty używać elektryczny garnek parzyć dwadzieścia trzydzieści minuta
Najpierw umyć składniki wymagające dłuższego gotowania, czyli brązowy ryż, pszenicę, łzawnicę, soję zwyczajną i soję zieloną, następnie gotować na parze **w garnku elektrycznym** przez 20–30 minut.

(311)
鮮山藥去皮用果汁機打成泥。
xiān shānyào qù pí yòng guǒzhījī dǎchéng ní
świeży pochrzyn obierać skórka używać sokowirówka miksować stać się przecier
Świeży pochrzyn po obraniu zmiksować **w sokowirówce**.

(312)
父親常起一大早，把前一天泡好的黃豆用果汁機榨碎。
fùqīn cháng qǐ yīdàzǎo bǎ qián yītiān pàohǎo de huángdòu yòng guǒzhījī zhàsuì
ojciec często wstawać wcześniej rano OM poprzedni jeden dzień moczyć dobry POSS/NOM soja używać sokowirówka miksować rozbić
Ojciec często wstawał wcześnie rano i miksował **w sokowirówce** namoczone dzień wcześniej nasiona soi.

Sprzęty nazywane przez rzeczowniki w roli instrumentalis w podanych wyżej zdaniach pozbawione są bezpośredniej kontroli człowieka. W przeprowadzaniu czynności wyrażonych czasownikami opisującymi przygotowywanie potraw należy umieścić jedzenie w środku danego urządzenia (w naczyniu urządzenia) i włączyć sprzęt. Nazwy takich urządzeń kuchennych są w języku polskim zawsze wyrażane za pomocą miejscownika. Podobnie jest z naczyniami kuchennymi, takimi jak 鍋子 *guōzi* ‘garnek’ (313–314), 玻璃杯 *bōlíbēi* ‘szklana czarka’ (315), 茶壺 ‘dzbanek’ (316) itd. Zatem to samo urządzenie w wersji stacjonarnej z naczyniem wskazane jest jako miejsce, a używane ręcznie jako narzędzie. Dla nazw urządzeń kuchennych pełniących funkcję instrumentalis dopuszczalna jest w języku polskim konstrukcja z

miejscownikiem (np. miksować w mikserze) lub z narzędnikiem (np. miksować mikserem) w zależności od sposobu użycia urządzenia.

(313)

鮮奶油**用另一個鍋子**煮開後放入蛤蜊煮一分鐘(…)。

xiānnǎiyóu yòng lìng yīge guōzi zhǔkāi hòu fàngrù gélí zhǔ yī fènzhōng

śmietanka używać inny jeden CL garnek zagotować po wkładać małże gotować jeden minuta

W drugim garnku zagotować śmietankę, wrzucić małże i gotować przez minutę (…).

(314)

麵條先**用另一鍋子**煮熟備用(…).。

miàntiáo xiān yòng lìng yī guōzi zhǔgshóu bèiyòng

makaron najpierw używać inny jeden garnek ugotować odstawić

Makaron najpierw ugotować **w oddzielnym garnku** i odstawić (…).

(315)

江南盛產發酵較輕的龍井類茶，**用玻璃杯**泡最合宜。

jiāngnán shèngchǎn fāxiào jiàoqīng de lóngjǐnglèi chá yòng bōlíbēi pào zuìhéyí

Jiannan obfity produkować sfermentować lekki POSS/NOM Longjin herbata używać szklanka parzyć najlepszy

W regionie Jiangnan w dużych ilościach produkuje się słabo sfermentowaną herbatę rodzaju Longjing; najlepiej parzyć ją **w szklanych czarkach**.

(316)

用小茶壺泡茶，茶味特別甘醇芳香。

yòng xiǎo cháhú pào chá cháwèi tèbié gānchún fāngxiāng

używać mały dzbanek parzyć herbata smak szczególnie smaczny aromatyczny

Herbata parzona **w małym dzbanku** jest szczególnie smaczna i aromatyczna.

Rzeczownik w funkcji instrumentalis 裁縫車 *cáiféngchē* ‘maszyna do szycia’ (317) należy także do nazwy urządzenia stacjonarnego, wymagającego mniejszego wysiłku od wykonawcy czynności w porównaniu z szyciem ręcznym. Ponieważ ubrania są umieszczane na stoliku z maszyny w trakcie wykonywania czynności szycia, nazwa maszyny do szycia wyrażana jest w miejscowniku z przyimkiem ‘na’ w języku polskim.

(317)

從小到大，媽媽用這部**裁縫車**替我們縫衣服(…)。
cóng xiǎo dào dà māma yòng zhèbù cáiféngchē tì wǒmen féng yīfú
PREP mały PREP duży mama używać ten CL maszyna do szycia PREP my szyć ubranie
Przez całe dzieciństwo mama szyła nam ubrania **na maszynie do szycia**.

Jako naczynie, oprócz wspomnianych urządzeń i naczyń kuchennych, mogą być potraktowane także inne przedmioty, choćby 花瓣 *huābàn* ‘płatek kwiatu’ w zdaniu (318), służący tu jako narzędzie umożliwiające zgromadzanie 露水 *lùshuǐ* ‘rosa’ (rzeczownik w roli pacjensa). Rzeczownik ten analogicznie wchodzi w konstrukcję miejscownikową (z przyimkiem ‘na’).

(318)
拇指仙童(…)**用花瓣**收集露水，來給燕子喝。
mǔzhǐ xiāntóng yòng huābàn shōují lùshuǐ lái gěi yànzi hē
Calineczka używać kwiat płatek zebrać rosa żeby PREP jaskółka pić
Calineczka (…) zebrała **na płatku kwiatu** rosę, by jaskółka się napiła.

Inny rzeczownik w roli instrumentalis, który występuje w wyrażeniu 用 *yòng* + N i łączy się z czasownikami „kulinarnymi”, to 火 *huǒ* ‘ogień’. Ogień, podobnie jak urządzenia i naczynia kuchenne, działa niejako bez ingerencji wykonawcy czynności, a ponadto działa na przyrządzane jedzenie „stacjonarnie”. Dlatego w języku polskim rzeczownik nazywający ogień nie występuje w narzędniku, jeśli z nim łączą się czasowniki z zakresu kulinariów. Jedyną poprawną formą dla nazwy ognia związanego z płytą kuchenną jest konstrukcja przyimkowa ‘na’ + rzeczownik w miejscowniku, jak w zdaniach (317)–(330) z materiału badawczego. Jednak użycie opalarki kuchennej wytwarzającej ogień implikuje wyrażenie w narzędniku: ‘palnikiem’ lub ‘ogniem’. Należy też dodać, że w języku chińskim w konstrukcji 用 *yòng* + N rzeczownik 火 *huǒ* ‘ogień’ zawsze domaga się sprecyzowania, np. 大火 *dàhuǒ* ‘duży ogień’ (319),

中火 *zhōnghuǒ* ‘średni ogień’ (320), 小火 *xiǎohuǒ* ‘mały ogień’ (321) itd[77]. W przeciwnym razie samo wyrażenie 用火 *yòng huǒ* ‘używać ognia’ okaże się zbędne, jeśli występuje z czasownikami takimi, jak 煮 *zhǔ* ‘gotować’ (319) i 炒 *chǎo* ‘smażyć (intensywnie mieszając)’ (320), 燉煮 *dùnzhǔ* ‘dusić’ (321), które znaczenie użycia energii termicznej już implikują. Oto przykłady:

(319)

大白菜３０g **用大火**煮滾，加鹽１/２茶匙調味。

dàbáicài sānshí kè yòng dàhuǒ zhǔgǔn jiā yán èrfēnzhīyī cháshí tiáowèi

duży kapusta trzydzieści gram używać duży ogień zagotować dodać sól połowa łyżeczka przyprawiać

30 g kapusty pekińskiej zagotować **na dużym ogniu**, dodać pół łyżki soli dla smaku.

(320)

培根切丁，與洋蔥一同**用中火**炒至變色後盛起備用(…)。

péigēn qiē dīng yǔ yángcōng yītóng yòng zhōnghuǒ chǎo zhì biànsè hòu chéngqǐ bèiyòng

bekon kroić kostka CONJ cebula razem używać średni ogień smażyć PREP zmienić kolor nakładać odstawić

Pokroić bekon w kostkę, razem z cebulą smażyć **na średnim ogniu** aż do zmiany koloru, po czym odstawić (…).

(321)

取已經製好的一半高湯加入辣鍋湯底材料一同**用小火**燉煮約４０分鐘。

qǔ yǐjīng zhìhǎo de yībàn gāotāng jiārù làguō tāngdǐ cáiliào yītóng yòng xiǎohuǒ dùnzhǔ yuē sìshí fēnzhōng

wziąć już gotowy POSS/NOM połowa wywar dodać wejść ostry bulion razem używać mały ogień dusić około czterdzieści minuta

Dodać połowę gotowego wywaru do składników bulionu na ostro, i dusić **na małym ogniu** przez 40 minut.

Funkcję instrumentalis, wbrew regule wiążącej instrumentalis z narzędziem działania, może pełnić także rzeczownik żywotny 人 *rén* ‘człowiek’. W języku chińskim w tym wypadku wykładnikiem instrumentalis może być powszechnie

[77] Jedynym przykładem, zawierającym niedoprecyzowane wyrażenie 用火 *yòng huǒ* ‘używać ognia’, jest zdanie (330).

używany w konstrukcji 用 *yòng* + N czasownik ‘używać’. W języku polskim rzeczownik osobowy nie przyjmuje formy narzędnika z wyjątkiem konstrukcji ‘posłużyć się kimś (w celu osiągnięcia korzyści)’. Funkcję wykładnika instrumentalis przejmuje wyrażenie przyimkowe ‘z pomocą’, jak w zdaniu (331). Zmianie położenia ulega 受傷的 *shòushāng de* ‘ranny’, a narzędziem wspomagającym realizację czynność przetransportowania jest 最少的人 *zuì shǎo de rén* ‘jak najmniejsza liczba ludzi’.

(331)

巴克沉默良久，才道：「繼續你的任務吧！少將，你可以**用最少的人**把受傷的運回出發點。」

bākè chénmò liángjiǔ cái dào jìxù nǐde rènwù ba shàojiàng nǐ kěyǐ yòng zuì shǎo de rén bǎ shòushāng de yùnhuí chūfādiǎn

Bake milczeć bardzo długo dopiero mówić kontynuować twój misja EP młody generał ty móc używać najmniejszy POSS/NOM człowiek OM zraniony POSS/NOM wozić z powrotem początek punkt

Bake milczał przez długi czas, w końcu powiedział: kontynuować misję! Generale, proszę **z pomocą jak najmniejszej liczby ludzi** przetransportować rannych do punktu początkowego.

4.3. Wyrażenia 坐 *zuò* + N, 搭 *dā* + N, 乘 *chéng* + N oraz 騎 *qí* + N a polskie odpowiedniki

W języku chińskim poza czasownikiem 用 *yòng* ‘używać’, tworzącym z rzeczownikami konstrukcję, która pełni rolę instrumentalis w zdaniu, podobne konstrukcje werbalno-nominalne tworzą czasowniki o znaczeniu przemieszczania się. Ich wspólnym komponentem semantycznym jest zmiana miejsca, poruszanie się, jazda. Czasowniki 坐 *zuò* ‘jechać, siedząc w jakimś pojeździe’, 搭 *dā* ‘korzystać’, 乘 *chéng* ‘podróżować czymś’ są często używane wymiennie, występują w połączeniu z nazwami wszystkich rodzajów środków lokomocji oprócz rowerów, skuterów i motocykli. Natomiast czasownik 騎 *qí* ‘siedzieć okrakiem’, jak samo znaczenie

czasownika wskazuje, jest stosowany jedynie w przypadku użycia rowerów, skuterów, motocykli czy zwierząt. W strukturze semantycznej zdania z nazwą środka lokomocji w roli instrumentalis, podobnie jak w zdaniu z wyrażeniem 用 *yòng* + N, występują trzy role semantyczne, tj. instrumentalis, agens i pacjens. Jeśli następuje działanie środka lokomocji na agensa, bo to on wykorzystuje środek lokomocji do przemieszczania się, w strukturze semantycznej agens pokrywa się z pacjensem, co nie jest w żaden sposób zaznaczone w strukturze powierzchniowej[78].

W badanym materiale językowym zgromadzono łącznie 183 zdania z czasownikami 坐 *zuò* ‘jechać, siedząc w jakimś pojeździe’ (42 zdań), 搭 *dā* ‘korzystać’ (68 zdań), 乘 *chéng* ‘podróżować czymś’ (12 zdań) i 騎 *qí* ‘siedzieć okrakiem’ (61 zdań)[79]. Większość zdań (aż 121), niezależnie od czasownika, uzyskuje wyrażenia realizowane w języku polskim w narzędniku[80]. W pozostałych zdaniach (w liczbie 62) funkcję instrumentalis pełnioną przez nazwy środków lokomocji sygnalizują inne konstrukcje: grupa przyimkowa z ‘na’ + rzeczownik w miejscowniku używana wymiennie z narzędnikiem (52 zdania), grupa przyimkowa z ‘na’ + rzeczownik w miejscowniku (7 zdań) i przysłówek ‘konno’ (3 zdania). Wyrażenia ‘czasownik + nazwa środka lokomocji’, realizowane w języku polskim rzeczownikiem w narzędniku, zostaną omówione w podrozdziale 4.3.1. Tego samego typu wyrażenia realizowane innymi konstrukcjami w języku polskim zostaną omówione w podrozdziale 4.3.2.

[78] W tym przypadku agens i pacjens to tzw. role koreferencyjne. Zob. podrozdział 2.5.

[79] Zdania, które zawierają wyrażenia z tymi czasownikami, są oznaczone numerami od (332) do (514) w Aneksie. Numeracja przykładów zacytowanych w podrozdziale 4.3. jest zgodna z numerem zdań zamieszczonych w Aneksie.

[80] Ze względu na znaczną ilość zdań (121) jako reprezentatywna przeanalizowana w tym rozdziale zostanie tylko część przykładów.

4.3.1. Wyrażenie ‘czasownik + nazwa środka lokomocji’ realizowane w języku polskim rzeczownikiem w narzędniku

W języku chińskim wspomniane wyrażenia werbalno-nominalne z nazwą środka lokomocji zachowują się syntaktycznie jak grupa przyimkowa w roli okolicznika sposobu, zwłaszcza jeśli występują w zdaniach z czasownikami ruchu pełniącymi funkcję orzeczenia. Zachowują przy tym wewnętrzną konstrukcję składniową VO. Ich odpowiednikiem w języku polskim jest forma narzędnika rzeczowników nazywających środki przemieszczania się. W zdaniach (332), (383), (444), (466) jako orzeczenie występują czasowniki ruchu, odpowiednio 航行 *hángxíng* ‘żeglować’, 前往 *qiánwǎng* ‘udawać się’, 回 *huí* ‘wracać’, 趕 *gǎn* ‘śpieszyć’. W każdym zdaniu w funkcji okolicznika sposobu przed orzeczeniem pojawiają się wyrażenia czasownikowe w roli instrumentalis, tj. 坐船 *zuò chuán* ‘płynąć łodzią’ (332), 搭車 *dā chē* ‘jechać autobusem’ (383), 乘火車 *chéng huǒchē* ‘podróżować pociągiem’ (444), 騎腳踏車 *qí jiǎotàchē* ‘jechać rowerem / na rowerze’ (466). Tym chińskim wyrażeniom o strukturze VO odpowiadają w języku polskim nazwy środków lokomocji w narzędniku, z możliwością alternatywnej konstrukcji przyimkowej ‘na’ + rzeczownik w miejscowniku dla określonych pojazdów.

(332)

格利佛**坐著船**往南方國家航行著。不幸，遇到了強烈的暴風雨(…)。
gélìfó zuòzhe chuán wǎng nánfāng guójiā hángxíngzhe bùxìng yùdào le qiángliède bàofēngyǔ
Guliwer siedzieć PART łódź PREP południe kraj żeglować PART niestety napotkać PART silny POSS/NOM gwałtowny wiatr deszcz
Guliwer żeglował **łodzią** ku południowym krajom. Niestety, napotkał na silny sztorm (…).

(383)

我(…)帶著未知的期待，**搭**[公]**車**前往這個陌生的都市空間。
wǒ dàizhe wèizhīde qídài dā gōngchē qiánwǎng zhège mòshēngde dūshì kōngjiān
ja brać PART nieznany POSS/NOM oczekiwanie korzystać autobus udać się ten

CL obcy POSS/NOM miejski przestrzeń

Wobec czegoś nieznanego (…), udałem się **autobusem** w tę obcą miejską przestrzeń.

(444)

「春之祭禮」在費城首次演出，結束之後，我們**乘火車**回紐約(…)。

chūn zhī jì lǐ zài fèichéng shǒu cì yǎnchū jiéshù zhīhòu wǒmen chéng huǒchē huí niǔyuē

wiosna PREP obrzęd LOC Filadelfia pierwszy raz wystawiać kończyć się po my podróżować pociąg wrócić Nowy Jork

Rite of Spring był po raz pierwszy wystawiany w Filadelfii. Po zakończeniu wróciliśmy **pociągiem** do Nowego Jorku (…).

(466)

慎吾媽媽不改幽默地表示：「香取慎吾正**騎腳踏車**趕到會場的途中(…)。」

shènwú māma bùgǎi yōumò de biǎoshì xiāngqǔ shènwú zhèng qí jiǎotàchē gǎndào huìchǎng de túzhōng

Shingo mama niezmieniony humor ADV zaznaczać Katori Shingo PART siedzieć okrakiem rower śpieszyć PREP spotkanie miejsce POSS/NOM droga LOC

Mama Shingo z niezmienionym humorem powiedziała: Shingo Katori śpieszy **rowerem** / **na rowerze** na miejsce spotkania (…).

Wybór czasownika ruchu w języku polskim zależy od rzeczownika nazywającego środek lokomocji. Nazwy pojazdów poruszających się po drogach, tj. ‘samochód’, ‘autobus’, ‘pociąg’, ‘rower’, ‘skuter’, ‘motocykl’ itp. łączą się z czasownikiem ruchu typu ‘jechać’. Dla rzeczowników określających statki powietrzne, czyli ‘samolot’ czy ‘helikopter’, zarezerwowany jest czasownik ‘lecieć’. Z kolei nazwy statków i pojazdów wodnych łącza się wyłącznie z czasownikiem ‘płynąć’. W przeciwieństwie do języka polskiego, w języku chińskim nie ma takiego rozróżnienia czasowników ruchu przyporządkowanych konkretnej nazwie środka lokomocji. Dwa chińskie czasowniki ruchu zawierają w sobie jedynie kierunkowość orientacyjną względem mówcy, np. 去 *qù* ‘jechać (tam)’ / 來 *lái* ‘jechać (tu)’. Pozostałe czasowniki, np. 回 *huí* ‘wrócić’, 前往 *qiánwǎng* ‘udać się’ itd., zawierają jedynie komponent ruchu. Informacja o sposobie przemieszczania się zawarta jest w wyrażeniu VO, w którym, podobnie jak w

języku polskim, czasownik i rzeczownik w funkcji instrumentalis wzajemnie się determinują, ale orzeczeniem w zdaniu jest czasownik ruchu 去 *qù* ‘jechać (tam)’, 來 *lái* ‘jechać (tu)’ czy 到 *dào* ‘docierać’. W zdaniach (339), (340), (341) z czasownikiem ruchu 去 *qù* ‘jechać’, a szerzej ‘zmieniać swoje miejsce/przemieszczać się’ to użyty środek lokomocji z czasownikowym wykładnikiem funkcji instrumentalis 坐 *zuò* ‘jechać, siedząc w jakimś pojeździe’ wyznacza ekwiwalent czasownika w języku polskim. Zmiana miejsca agensa/pacjensa wyrażona jest w poniższych zdaniach czasownikiem 去 *qù* ‘jechać’, a narzędzia użyte do zrealizowania czynności – rzeczownikiem 公車 *gōngchē* ‘autobus’ (339), 飛機 *fēijī* ‘samolot’ (340), 夜船 *yèchuán* ‘nocny prom’ (341).

(339)

她隨母親**坐公車**去廟裡(…)。

tā suí mǔqīn zuò gōngchē qù miàolǐ

ona PREP matka siedzieć autobus jechać świątynia LOC

Wraz z matką pojechała **autobusem** do świątyni (…).

(340)

再過半小時，他就要離開奶奶，跟著爸爸、媽媽和妹妹思安一同**坐飛機**去美國了。

zài guò bàn xiǎoshí tā jiù yào líkāi nǎinai gēnzhe bàba māma hé mèimei sīān yītóng zuò fēijī qù měiguó le

jeszcze minąć pół godzina on już opuścić babcia iść za tata mama CONJ młodsza siostra Si'an razem siedzieć samolot jechać Ameryka PART

Już za pół godziny zostawi babcię i z tatą, mamą i młodszą siostrą Si'an razem polecą **samolotem** do Ameryki.

(341)

一個**坐夜船**到上海去謀生的人，突然成了暴發戶(…)。

yīge zuò yèchuán dào shànghǎi qù móushēng de rén tūrán chéng le bàofāhù

jeden CL siedzieć nocny prom PREP Szanghaj jechać zarabiać na życie POSS/NOM osoba nagle stać się parweniusz

Pewien człowiek, który popłynął **nocnym promem** do Szanghaju zarabiać na życie, nagle zrobił fortunę (…).

Wyrażenia typu ‘czasownik + nazwa środka lokomocji’ mogą również wystąpić

bez czasownika ruchu (np. 去 *qù* ‘jechać (tam)’, 來 *lái* ‘jechać (tu)’) w zdaniach w języku chińskim, jak w zdaniach (369), (452), (432), (501). Pełniąc funkcję orzeczenia w zdaniu, kładą wtedy nacisk na działanie z użyciem środka lokomocji – co istotne, niezależnie od zawartej w czasowniku wyrazistości komponentu semantycznego oznaczającego przemieszczanie się. Zatem sam czasownik w tej konstrukcji pełni składniową funkcję orzeczenia w zdaniu i jest równocześnie wykładnikiem instrumentalis dla rzeczownika – środka transportu. Dla porównania, w zdaniach mówiących o przemieszczaniu się w języku polskim musi koniecznie pojawić się czasownik ruchu, łączący się z nazwą środka lokomocji w narzędniku (lub w konstrukcji przyimkowej). I tak, w omawianych zdaniach rzeczowniki nazywają środek transportu, ale to wyrażeniom o strukturze VO, odpowiednio 坐地鐵 *zuò dìtiě* ‘jechać metrem’ (368), 乘海盜船 *chéng hǎidàochuán* ‘podróżować pirackim statkiem’ (451), 搭直升機 *dā zhíshēngjī* ‘latać helikopterem’ (431), 騎機車 *qí jīchē* ‘jechać skuterem / na skuterze’ (500), przypisać należy rolę semantyczną instrumentalis, podkreślając, że czasowniki w tych frazach są zarówno orzeczeniem, jak i wykładnikiem funkcji instrumentalis tych rzeczowników.

W języku polskim czasowniki dokonane ruchu przyjmujące nazwę pojazdu w funkcji instrumentalis wymagają zazwyczaj informacji o miejscu docelowym (chyba że np. rejs jest celem samym w sobie). Dlatego w zdaniach (368) i (451) z czasownikami dokonanymi ‘pojechać’ i ‘popłynąć’ jest miejsce przeznaczenia ‘Szanghaj’ i ‘dom’. Gdy informacja o celu podróży wynika z kontekstu, może zostać w zdaniu pominięta. W języku polskim w przeciwieństwie do aspektu dokonanego czasowniki niedokonane ruchu, takie jak ‘jechać’, ‘jeździć’, ‘lecieć’, ‘latać’, ‘pływać’, ‘płynąć’ itd., wymagają nazwy środka lokomocji, jak w zdaniach (431) i (500), niekoniecznie przyjmując rzeczowniki nazywające miejsca docelowe. Wyrażenia

werbalno-nominalne w tych zdaniach w języku chińskim wskazują na środek lokomocji i czynność przemieszczania się.

(368)

想遊覽「新」上海的遊客，應**坐地鐵**２號。

xiǎng yóulǎn xīn shànghǎi de yóukè yīng zuò dìtiě èr hào

chcieć zwiedzać nowy Szanghaj POSS/NOM turysta powinien siedzieć metro drugi numer

Turyści, którzy chcą zobaczyć "nowy" Szanghaj, powinni pojechać **metrem** nr 2.

(451)

他們最後**乘著海盜船**，由小飛俠護送溫蒂回家。

tāmen zuìhòu chéngzhe hǎidàochuán yóu xiǎofēixiá hùsòng wēndì huíjiā

oni w końcu podróżować PART piracki statek PREP Piotruś Pan odstawić Wanda wrócić dom

W końcu popłynęli **pirackim statkiem**, a Piotruś Pan odstawił Wandę do domu.

(431)

在惠斯勒山上**搭直升機**，除了可以看到冰河，還可看到清泉、細流和湖泊(…)。

zài huìsīlè shān shàng dā zhíshēngjī chúle kěyǐ kàndào bīnghé hái kě kàndào qīngquán xìliú hé húbó

LOC Whistler LOC korzystać helikopter poza móc zobaczyć lodowiec jeszcze móc zobaczyć czysty źródło strumyk CONJ jezioro

Kiedy lata się **helikopterem** w Whistler, poza lodowcami można jeszcze zobaczyć czyste źródła, strumyki i jeziora (…).

(500)

捷運的票價其實不便宜，雖然方便，但自己還是選擇**騎機車**。

jiéyùn de piàojià qíshí bùpiányí suīrán fāngbiàn dàn zìjǐ háishì xuǎnzé qí jīchē

metro POSS/NOM bilet cena tak naprawdę NEG tani chociaż wygodni ale sam nadal wybierać siedzieć okrakiem skuter

Tak naprawdę bilety na metro nie są tanie. Mimo że metro jest wygodne, wolę **jeździć skuterem** / **na skuterze**.

Niekiedy funkcję instrumentalis pełnioną przez chińskie wyrażenia typu ‘czasownik + nazwa środka lokomocji’ przejmuje w języku polskim sam czasownik ruchu. Zjawisko to dotyczy czasownika ‘lecieć’, który zawsze sygnalizuje czynność poruszania się za pomocą powietrznego środka lokomocji (np. samolot, balon). Wtedy w języku polskim rzeczownik ‘samolot’ w roli instrumentalis implikowany przez czasownik ‘lecieć’ znika ze struktury powierzchniowej. W języku chińskim tworzące

konstrukcję werbalno-nominalną czasowniki 坐 *zuò* ‘jechać, siedząc w jakimś pojeździe’, 搭 *dā* ‘korzystać’, 乘 *chéng* ‘podróżować’ muszą wystąpić w połączeniu z rzeczownikiem 飛機 *fēijī* ‘samolot’, przyjmując tym samym funkcję instrumentalis w zdaniu z czasownikiem ruchu. Oto przykład:

(404)

吳小姐說，錯過這次在台展出的機會，將來要花好幾萬元**搭飛機**前往法國才能欣賞到這些拿破崙的展品。

wú xiǎojiě shuō cuòguò zhècì zài tái zhǎnchū de jīhuì jiānglái yào huā hǎo jǐwàn yuán dā fēijī qiánwǎng fǎguó cái néng xīnshǎngdào zhèxiē nápòlún de zhǎnpǐn

Wu pani mówić przepuścić ten raz LOC Tajwan wystawić POSS/NOM okazja przyszłość musieć wydawać dobry kilka dziesięć tysiąc CL korzystać samolot udać się Francja dopiero móc podziwiać osiągnąć ten kilka Napoleon POSS/NOM eksponat

Pani Wu powiedziała, że jeśli przepuścimy tę okazję, to w przyszłości trzeba będzie za ładne kilkadziesiąt tysięcy dolarów tajwańskich **polecieć** do Francji, żeby zobaczyć te napoleońskie eksponaty.

4.3.2. Wyrażenie ‘czasownik + nazwa środka lokomocji’ realizowane innymi konstrukcjami w języku polskim

Wyrażeniom typu ‘czasownik + nazwa środka lokomocji’ odpowiada w języku polskim nie tylko omówiony wcześniej narzędnik, ale i inne środki gramatyczne. Należy do nich grupa przyimkowa używana wymiennie z narzędnikiem (52 zdania), przyimek tworzący z rzeczownikiem nazywającym środek lokomocji grupę przyimkową (7 zdań) i przysłówek (3 zdania)[81]. Są one odpowiednikiem chińskich konstrukcji werbalno-nominalnych, w których wskazany środek lokomocji implikuje jego sposób użycia. Każdy z wyżej wymienionych środków formalnych w języku polskim zostanie przedstawiony w niniejszym podrozdziale.

[81] Zdania, w których występuje wyrażenie ‘czasownik + nazwa środka lokomocji’ realizowane grupą przyimkową z możliwością użycia narzędnika w języku polskim, są oznaczone w Aneksie numerami (453)–(504). Pozostałe zdania, w których występuje wyrażenie ‘czasownik + nazwa środka lokomocji’ realizowane innymi konstrukcjami niż narzędnik w języku polskim, są oznaczone numerami (505)–(514).

Jak wspomniano wcześniej, z nazwą pojazdu typu 腳踏車 *jiǎotàchē* ‘rower’ i 機車 *jīchē* ‘skuter’, w języku chińskim łączy się tylko czasownik 騎 *qí* ‘siedzieć okrakiem’. Funkcja instrumentalis wyrażeń 騎腳踏車 *qí jiǎotàchē* ‘jechać rowerem / na rowerze’ i 騎機車 *qí jīchē* ‘jechać skuterem / na skuterze’ w języku polskim sygnalizowana jest przez konstrukcje z narzędnikiem lub, alternatywnie, przyimkiem ‘na’ z miejscownikiem. Konstrukcja z narzędnikiem, w której występują wymienione nazwy pojazdu, wskazuje na kontrolę agensa, który kieruje pojazdem w celu przemieszczania się. Z kolei konstrukcja z miejscownikiem wskazuje, że te same środki lokomocji postrzegane są w języku polskim jako miejsce do siedzenia, które zajmuje agens w trakcie przemieszczania się. Oto przykłady:

(453)

曉然將所有收來的考卷交付教務處後，**騎著腳踏車**慢慢地往宿舍的方向前進。
xiǎorán jiāng suǒyǒu shōulái de kǎojuàn jiāofù jiāowùchù hòu qízhe jiǎotàchē mànmànde wǎng sùshè de fāngxiàng qiánjìn
Xiaoran OM wszystko zanieść przyjść POSS/NOM egzaminacyjny arkusz podać dziekanat po siedzieć okrakiem PART rower wolny ADV PREP akademik POSS/NOM kierunek udać się
Xiaoran zaniosła wszystkie zebrane arkusze egzaminacyjne do dziekanatu, po czym powoli udała się **rowerem** / **na rowerze** w kierunku akademika.

(454)

陳醫師，我每天**騎機車**上下班，清潔是不是需要特別加強？
chén yīshī wǒ měi tiān qí jīchē shàng xià bān qīngjié shì bùshì xūyào tèbié jiāqiáng
Chen doktor ja codziennie siedzieć okrakiem skuter chodzić wychodzić praca czyścić być NEG być potrzebować szczególny wzmocnić
Doktorze Chen, czy skoro codziennie jeżdżę do pracy i z pracy **skuterem** / **na skuterze**, to muszę bardziej dbać o czystość?

(455)

去年他(…)還抽空與幾個哥兒們，一起**騎重型機車**環遊義大利。
qùnián tā hái chōukōng yǔ jǐge gērmen yīqǐ qí zhòngxíng jīchē huányóu yìdàlì
zeszły rok on nawet znaleźć wolny czas PREP kilka CL kumpel razem siedzieć okrakiem ciężki motocykl wokół podróżować Włochy
W zeszłym roku (…) w wolnym czasie razem z kilkoma kumplami jeździli **ciężkim motocyklem** / **na ciężkim motocyklu** po Włoszech.

(456)

我將一粒微型的追蹤竊聽器，小心翼翼地裝在他濃密的頭髮裡，才施施然**騎電單車**離開。

wǒ jiāng yīlì wēixíng de zhuīzōng qiètīngqì xiǎoxīnyìyìde zhuāng zài tā nóngmì de tóufǎ lǐ cái shīshīrán qí diàndānchē líkāi

ja OM jeden CL mikroskopijny POSS/NOM śledzić podsłuchiwać urządzenie ostrożny ADV umieścić LOC on gęsty POSS/NOM włosy LOC dopiero wolny siedzieć okrakiem elektryczny rower odjechać

Pieczołowicie umieściłem mikroskopijne urządzenie do śledzenia i podsłuchu w jego włosach, po czym leniwie odjechałem **motorowerem** / **na motorowerze**.

Rzeczowniki żywotne w roli instrumentalis, które łączą się z czasownikiem 騎 *qí* ‘siedzieć okrakiem’ w języku chińskim, zawsze pojawiają się w języku polskim w konstrukcji przyimkowej ‘na’ + rzeczownik w miejscowniku. Mogą być zastąpione przysłówkiem odrzeczownikowym. Do rzeczowników ożywionych występujących w tej roli należą 駱駝 *luòtuó* ‘wielbłąd’ (505–507) i 大象 *dàxiàng* ‘słoń’ (508–509). Postrzegane one są w języku polskim, podobnie jak skuter czy rower, jako miejsce do siedzenia i kontrolowania przemieszczania się zwierząt. Oto przykłady:

(505)

圖雷阿人開始進攻了。估計實力達五百人的圖雷阿戰士，**騎著駱駝**向他們衝來(…)。

túléiā rén kāishǐ jìngōng le gūjì shílì dá wǔbǎi rén de túléiā zhànshì qízhe luòtuó xiàng tāmen chōnglái

Tulei'a osoba rozpocząć atakować PART szacować siła osiągnąć pięćset osoba POSS/NOM Tulei'a wojownik siedzieć okrakiem PART wielbłąd PREP oni napaść przyjechać

Ludzie z Tulei'a rozpoczęli atak. Około pięciuset wojowników z Tulei'a szarżowało w ich kierunku **na wielbłądach** (…).

(506)

到過敦煌的人，一定會為鳴沙山和月牙泉神奇的自然景觀驚嘆不已，也對**騎駱駝**留下難忘的回憶。

dào guò dūnhuáng de rén yīdìng huì wèi míngshāshān hé yuèyáquán shénqíde zìrán jǐngguān jīngtànbùyǐ yě duì qí luòtuó liúxià nánwàng de huíyì

docierać PART Dunhuang POSS/NOM osoba na pewno móc PREP Śpiewający

Wydm CONJ Źródło Półksiężyca magiczny POSS/NOM przyrodniczy pejzaż zachwycać się też PREP siedzieć okrakiem wielbłąd zostawić w dół trudno zapomnieć POSS/NOM pamięć

Każdy, kto odwiedził Dunhuang, na pewno zachwycał się Śpiewającymi Wydmami i Źródłem Półksiężyca, i na pewno zapadła mu w pamięć przejażdżka **na wielbłądzie**.

(507)

除了**騎駱駝**享受在沙漠行舟的樂趣之外，管理所還規劃了滑沙、滑翔跳傘以及牽引跳傘等活動(…)。

chúle qí luòtuó xiǎngshòu zài shāmò xíngzhōu de lèqù zhīwài guǎnlǐsuǒ hái guīhuà le huáshā huáxiáng tiàosǎn yǐjí qiānyǐn tiàosǎn děng huódòng

poza siedzieć okrakiem wielbłąd cieszyć się LOC pustynia okręt POSS/NOM przyjemność biuro jeszcze planować PART ślizgać piasek latać na paralotni CONJ skakać ze spadochronem itd. zajęcie

Poza jazdą **na wielbłądach** – okrętach pustyni, biuro zaplanowało jeszcze ślizganie się po piasku, latanie na paralotni i skakanie ze spadochronem (…).

(508)

安珀堡也稱為琥珀堡，是皆浦的觀光重地，為了招徠觀光客，安排免費**騎大象**登堡(…)。

ānpòbǎo yě chēngwéi hǔpòbǎo shì jiēpǔ de guānguāng zhòngdì wèile zhāolái guānguāngkè ānpái miǎnfèi qí dàxiàng dēng bǎo

Amber fort też nazwać bursztyn fort być Jaipur POSS/NOM turystyczny ważny punkt żeby przyciągać turysta organizować darmowy siedzieć okrakiem słoń wjeżdżać w górę fort

Amber Fort, zwany również bursztynowym fortem, jest jednym z głównych turystycznych punktów Jaipuru. Aby przyciągać turystów, zorganizowano tu bezpłatną atrakcję wjeżdżania **na słoniu** do fortu (…).

(509)

騎象緩步上堡時俯視城下，更可見該堡的壯觀。

qí xiàng huǎn bù shàng bǎo shí fǔshì chéng xià gèng kě jiàn gāi bǎo de zhuàngguān

siedzieć okrakiem słoń wolny krok wjeżdżać w górę fort czas spojrzeć miasto w dół nawet móc widzieć ten fort POSS/NOM majestat

Kiedy siedząc **na słoniu**, powoli wjeżdża się do fortu, można z góry podziwiać jego majestat.

Oprócz nazw zwierząt, w zgromadzonych zdaniach znajdują się rzeczowniki nieżywotne pełniące funkcję instrumentalis, takie jak 輪椅 *lúnyǐ* ‘wózek’, który łączy

się z czasownikiem 坐 *zuò* ‘jechać, siedząc w jakimś pojeździe’ + N’ (510), oraz 魔掃帚 *mó sǎozhǒu* ‘czarodziejska miotła’, która łączy się z czasownikiem 騎 *qí* ‘siedzieć okrakiem + N’ (511). Rola instrumentalis wspomnianych nazw środków lokomocji sygnalizowana jest w języku polskim przez konstrukcję przyimkową ‘na’ z miejscownikiem na zasadzie analogii do nazw zwierząt, na których można siedzieć w trakcie poruszania się.

(510)

身心障礙者舉步維艱，從我這裡，到誠品書店，(常人約３到５分鐘步行路程)，**坐輪椅**去買一本書，不准下輪椅噢，你看看能不能買得到(…)。

shēnxīn zhàngàizhě jǔbù wéijiān cóng wǒ zhèlǐ dào chéngpǐn shūdiàn chángrén yuē sān dào wǔ fēnzhōng bùxíng lùchéng zuò lúnyǐ qù mǎi yīběn shū bùzhǔn xià lúnyǐ ō nǐ kànkàn néng bùnéng mǎidedào

niepełnosprawny osoba trudno PREP ja tu PREP Eslite księgarnia zwykły osoba około trzy PREP pięć minuta pieszo iść trasa siedzieć wózek jechać kupić jeden CL książka NEG wolno zejść wózek inwalidzki EP ty widzieć móc NEG móc kupić POT/DEG osiągnąć

Osobom niepełnosprawnym nie jest łatwo. Ode mnie do księgarni Eslite piechotą jest 3 – 5 minut. Pojedź **na wózku** kupić książkę. Nie wolno ci zsiadać z wózka – zobaczysz, czy ci się uda (…).

(511)

王后原本就是個女巫，於是她**騎著魔掃帚**，帶著魔劍，飛往鄰國(…)。

wánghòu yuánběn jiù shì gè nǚwū yúshì tā qízhe mó sǎozhǒu dàizhe mójiàn fēi wǎng línguó

królowa od początku właśnie być CL czarownica dlatego ona siedzieć okrakiem PART czarodziejski miotła nosić PART zaklęty miecz lecieć PREP sąsiedzki kraj

Królowa była czarownicą, więc **na czarodziejskiej miotle**, z zaklętym mieczem poleciała do sąsiedniego królestwa (…).

Jeśli chodzi o nazwę konia, z nią łączy się także czasownik 騎 *qí* ‘siedzieć okrakiem’ w języku chińskim. Z kolei jej rola instrumentalis w języku polskim zazwyczaj wyrażona jest przysłówkiem ‘konno’, mimo że czasowniki ruchu mogą

wystąpić z konstrukcją przyimkową ‘na’ + rzeczownik w miejscowniku[82].

(512)

這一天，關公**騎馬**，周倉步行，兩人來到一棵樹蔭下休息。

zhè yī tiān guāngōng qí mǎ zhōu cāng bùxíng liǎngrén lái dào yīkē shùyīn xià xiūxí

ten jeden dzień Guan Yu siedzieć okrakiem koń Zhou Can krok iść dwa osoba przyjść PREP jeden CL drzewo cień LOC odpoczywać

Tego dnia Guan Yu jechał **konno**, Zhou Cang szedł pieszo; obaj zatrzymali się na odpoczynek w cieniu drzewa.

(513)

亞丁[城]需**騎馬**前往，行程中有數天無法盥洗(…)。

Yàdīng chéng xū qí mǎ qiánwǎng xíngchéng zhōng yǒu shù tiān wúfǎ guànxǐ

Yading miasto musieć siedzieć okrakiem koń udać się trasa LOC jest kilka dzień NEG móc myć się

Do [miasta] Yading należy pojechać **konno**. W trasie przez kilka dni nie było możliwości umycia się (…).

(514)

這時一位將軍竟**騎馬**入[戲院]內，笑芙蓉面對這突如其來的狀況怔了一下(…)。

zhèshí yīwèi jiāngjūn jìng qímǎ rù xìyuàn nèi xiào fúróng miànduì zhè tūrúqílái de zhuàngkuàng zhēng le yīxià

wówczas jeden CL generał siedzieć okrakiem koń wjechać teatr środek Xiao Furong napotkać ten nagły POSS/NOM sytuacja osłupieć PART raz

Wówczas do [teatru] wjechał **konno** generał; Xiao Furong osłupiała z zaskoczenia w obliczu tej nagłej sytuacji (…).

4.4. Wnioski i podsumowanie

Kluczowa dla analizy funkcji instrumentalis w podrozdziałach 4.2. i 4.3. jest konstrukcja werbalno-nominalna wyrażeń: 用 *yòng* ‘używać’ + N, 坐 *zuò* ‘jechać, siedząc w jakimś pojeździe’ + N, 搭 *dā* ‘korzystać’ + N, 乘 *chéng* ‘podróżować czymś’ + N oraz 騎 *qí* ‘siedzieć okrakiem’ + N. W omówionych zdaniach frazom

[82] Można potraktować wyrażenia ‘jechać konno’, ‘jeździć konno’, ‘przejechać konno’ itd. jako utarte połączenia, które brzmią naturalniej niż ‘jechać na koniu’, ‘jeździć na koniu’ czy ‘przejechać na koniu’, mimo że te ostatnie z konstrukcją przyimkową są gramatycznie poprawne. Warto też dodać, że połączenie przyimka ‘na’ z nazwą konia jest stosowane wtedy, gdy nazwa konia wymaga doprecyzowania, np. ‘Przyjechał na białym koniu’.

werbalno-nominalnym w funkcji instrumentalis w języku chińskim przypisano odpowiadające im środki formalne w języku polskim, sygnalizujące tę samą funkcję semantyczną instrumentalis.

Rzeczownik w roli instrumentalis współwystępuje zasadniczo z czasownikiem czynnościowo-procesualnym, który łączy w sobie informację o działaniu (m.in. przy użyciu narzędzia) i wywołanej nim zmianie. W analizie przykładów zaczerpniętych z Korpusu Sinica rozważono determinowaną przez czasownik strukturę semantyczną. Materiał badawczy, który przedstawiono w Aneksie do tej pracy, obejmuje 514 przykładów, w tym 331 zdań z wyrażeniem 用 *yòng* ‘używać’ + N oraz 183 zdania z wyrażeniami 坐 *zuò* ‘jechać, siedząc w jakimś pojeździe’ + N, 搭 *dā* ‘korzystać’ + N, 乘 *chéng* ‘podróżować czymś’ + N i 騎 *qí* ‘siedzieć okrakiem’ + N. Wśród zdań z wyrażeniem 用 *yòng* ‘używać’ + N wyróżniono trzy rodzaje zależności między rolami instrumentalis, agensem i pacjensem. Pierwszy rodzaj zależności (zależność I) polega na tym, że narzędzie reprezentowane przez rzeczownik w roli instrumentalis wymaga aktywnego zaangażowania agensa w czynność i bezpośrednio oddziałuje na pacjensa, np. w czynności uderzania 用槌子打 *yòng chuízi dǎ* ‘uderzać młotkiem’. Drugi rodzaj zależności (zależność II) wskazuje, że narzędzie oznaczone przez rzeczownik w roli instrumentalis podlega kontroli agensa w trakcie realizacji czynności, ale działa na pacjensa w sposób niebezpośredni z powodu braku kontaktu fizycznego z pacjensem, np. w czynności strzelania 用槍射 *yòng qiāng shè* ‘strzelać z pistoletu’. Trzeci rodzaj zależności (zależność III) zachodzi wtedy, gdy narzędzie nazwane przez rzeczownik w roli instrumentalis jest w pewien sposób w niewielkim stopniu kontrolowany przez agensa w trakcie wykonywania czynności, mimo że powoduje zmianę pacjensa, np. w czynności łapania 用網子抓 *yòng wǎngzi zhuā* ‘łapać w siatkę’. Omówione wyżej zależności zawarte są odpowiednio w przykładach: I – zdania (1)–(290), II – zdania

(291)–(302), III – zdania (303)–(331). W przypadku 183 zdań z wyrażeniami 坐 *zuò* ‘jechać, siedząc w jakimś pojeździe’ + N, 搭 *dā* ‘korzystać’ + N, 乘 *chéng* ‘podróżować czymś’ + N i 騎 *qí* ‘siedzieć okrakiem’ + N, zależność polega na tym, że narzędzie reprezentowane przez rzeczownik w roli instrumentalis działa na pacjensa, który jest jednocześnie agensem podczas realizacji czynności przemieszczania się.

W zdaniach zawierających zależność I zaobserwowano, że wyrażenie 用 *yòng* ‘używać’ + N w języku chińskim i rzeczownik w narzędniku w języku polskim nakładają się na siebie funkcjonalnie (np. 用刀 *yòng dāo* znaczy ‘nożem’). Funkcja instrumentalis pełniona przez wyrażenie 用 *yòng* ‘używać’ + N wyrażana jest tu w języku polskim w sposób regularny przez gramatyczny narzędnik, co wykazały zdania (1)–(285). Reguła ta posiada jednak nieliczne wyjątki. To zdania (286)–(290), w których wyrażenie 用 *yòng* ‘używać’ + N nie przekłada się na rzeczownik w narzędniku, a instrumentalis realizowany jest w grupie przyimkowej lub wyrażeniu przyimkowym. W tych przykładach czasowniki w zdaniu wyjściowym chińskim i zdaniu docelowym polskim różnią się znaczeniem w taki sposób, że implikującemu użycie narzędzia czasownikowi w języku chińskim odpowiada w języku polskim czasownik, który nie przymuje gramatycznego przypadku narzędnika.

Analizując drugi i trzeci rodzaj zależności zawarty w zdaniach z wyrażeniem 用 *yòng* ‘używać’ + N, można zauważyć, że rzeczownik w roli instrumentalis w wyrażeniu 用 *yòng* ‘używać’ + N wchodzi w języku polskim w inne konstrukcje składniowe niż narzędnik, zachowując przy tym rolę instrumentalis. Język polski sięga po przypadek dopełniacza, np. ‘strzelać z łuku’, biernika, np. ‘łapać w siatkę’ czy miejscownika w grupach przyimkowych, np. ‘gotować w garnku elektrynym’ jak w zdaniach (291)–(300) oraz (303)–(330). Pozwala to wysnuć wniosek, że jednym z najczęściej stosowanych sposobów wyrażania funkcji instrumentalis (38 na 41 przykłady) są tu

konstrukcje z przyimkami, tj. ‘z’ + dopełniacz, ‘w’/‘przez’ + biernik oraz ‘na’/‘w’ + miejscownik. Ich użycie zależy od właściwości syntaktycznych konkretnego czasownika. Nieliczne czasowniki, np. ‘strzelać’, dopuszczają zarówno rzeczownik w narzędniku (‘gumką recepturką’), jak i rzeczownik w konstrukcji przyimkowej (‘z łuku’). W pierwszym wypadku gumka recepturka wypuszczana jest jako pocisk (z pominięciem nazwy „broni” – np. z palca czy ołówka), w drugim wypadku łuk jest nazwą broni, pominięto za to nazwę pocisku – strzały. O wyborze między narzędnikiem a konstrukcją przyimkową decyduje charakter czynności i sposób wykorzystania przedmiotu. W strukturze semantycznej zdania z rzeczownikiem w roli instrumentalis różnicę tłumaczy typ zależności I i zależności II. W zdaniu komunikującym zależności I, przy zaangażowaniu agensa i bezpośrednim oddziaływaniu narzędzia na pacjensa (przykład 5), pojawi się rzeczownik w narzędniku, zaś w zdaniu implikującym zależność II, przy braku bezpośredniego kontaktu narzędzia z pacjensem (przykład 291), rzeczownik występuje w konstrukcji przyimkowej. W nielicznych przypadkach czasownik w żaden sposób nie przyjmuje rzeczownika w funkcji instrumentalis w konstrukcji przyimkowej, wtedy rola instrumentalis realizowana jest wyrażeniem przyimkowym ‘przy użyciu’ lub grupą czasownikową utworzoną z czasownika ‘używać czegoś do czegoś’ i rzeczownika nazywającego narzędzie, jak w zdaniach (301) i (302).

Jeśli chodzi o strukturę werbalno-nominalną realizowaną przez czasowniki 坐 *zuò* ‘jechać, siedząc w jakimś pojeździe’, 搭 *dā* ‘korzystać’, 乘 *chéng* ‘podróżować czymś’ i 騎 *qí* ‘siedzieć okrakiem’, rzeczowniki w roli instrumentalis ograniczają się do pojazdów lub zwierząt stanowiących środek transportu. W języku polskim dla nazw środków lokomocji w roli instrumentalis, które towarzyszą czasownikom ruchu, zarezerwowany jest przede wszystkim narzędnik (173 na 183 zdania). Do typowych

środków formalnych zaliczyć można jeszcze w języku polskim konstrukcję przyimkową ‘na’ + rzeczownik w miejscowniku, jeśli funkcję instrumentalis przypisuje się nazwom zwierząt bądź rzeczownikom nazywającym rower, skuter, motocykl itd., czyli środek transportu, na którym siada się okrakiem. W tym miejscu warto wspomnieć o przysłówku odrzeczownikowym ‘konno’, który stanowi nietypowy środek formalny sygnalizujący rolę instrumentalis w strukturze powierzchniowej.

W badanym materiale potwierdzono, że omówiona w literaturze przedmiotu cecha semantyczna żywotności rzeczowników w roli instrumentalis ma wpływ na konstrukcje składniowe wyrażania funkcji instrumentalis w języku polskim, w przeciwieństwie do języka chińskiego. Wśród przykładów z wyrażeniami 用 *yòng* ‘używać’ + N znalazło się zdanie (331) z rzeczownikiem ożywionym, które implikuje trzeci rodzaj zależności. W tym przypadku funkcja instrumentalis wyrażona jest w języku polskim przez wyrażenie przyimkowe ‘z pomocą’, gdyż rzeczowniki ożywione generalnie nie występują w narzędniku w funkcji instrumentalis (używane jest przecież ‘orać pole koniem’, ‘poszczuć psami’). Z kolei w zdaniach z wyrażeniem 騎 *qí* ‘siedzieć okrakiem’ + N występują nazwy zwierząt, nazywające środek transportu. Ich funkcja instrumentalis w języku polskim sygnalizowana jest przez konstrukcję ‘na’ + rzeczownik w miejscowniku, ponownie potwierdzając ograniczenie użycia narzędnika dla rzeczowników ożywionych.

Analiza porównawcza funkcji instrumentalis w badanych tu językach jasno pokazuje cechy typologiczne charakterystyczne dla języka chińskiego i polskiego. W języku chińskim przy całkowitym braku fleksji dominują środki leksykalne, wyznaczające funkcje składniowe skorelowane z funkcjami semantycznymi. Typowym wyznacznikiem funkcji instrumentalis są omówione czasowniki 用 *yòng* ‘używać’, 坐 *zuò* ‘jechać, siedząc w jakimś pojeździe’, 搭 *dā* ‘korzystać’, 乘 *chéng*

‘podróżować czymś’ i 騎 *qí* ‘siedzieć okrakiem’. Łączą się one z rzeczownikami w konstrukcji werbalno-nominalnej, zachowują swoje znaczenie leksykalne i uzupełniają czasownik w funkcji orzeczenia o implikowaną informację o sposobie wykonania czynności. Z kolei w języku polskim o rozbudowanym systemie fleksyjnym funkcję instrumentalis sygnalizują środki morfologiczne i do nich zalicza się przede wszystkim narzędnik i przyimki, które narzucają rzeczownikom różne przypadki gramatyczne w zależności od czasowników. O ile chińskie wyrażenia o strukturze VO jako takie mogą być także odrębnym orzeczeniem w zdaniu (用 *yòng* ‘używać’ + N ‘użyć czegoś’, 坐 *zuò* ‘jechać, siedząc w jakimś pojeździe’ + N ‘jechać czymś’), to w języku polskim rzeczowniki w roli instrumentalis realizowane w narzędniku lub w wyrażeniu przyimkowym są bezpośrednio podporządkowane czasownikowi, który je implikuje. W przypadku gramatycznym narzędnika nie mogą pełnić wtedy innej funkcji niż instrumentalis.

Podsumowując rozważania nad funkcją instrumentalis analizowaną na płaszczyźnie głębokiej struktury semantycznej zdań w języku chińskim i polskim, należy stwierdzić, że semantyczne implikacje czasowników rzutują na formy rzeczowników i konstrukcje z rzeczownikami w roli instrumentalis w strukturze powierzchniowej. Przeprowadzona analiza pokazuje, że rozpoznanie struktury semantycznej czasownika pozwala zastosować odpowiednie środki formalne wyrażania funkcji instrumentalis dostępne w danym języku, a co za tym idzie, zbudować poprawne gramatycznie zdania.

ZAKOŃCZENIE

W niniejszej rozprawie przedstawiono sposoby wyrażania funkcji instrumentalis w języku chińskim jako wyjściowym i polskim jako docelowym, odwołując się do struktury semantycznej zdań zawierających rzeczownik w funkcji instrumentalis. Podstawę materiałową pracy stanowiły zdania zwierające wyrażenia o strukturze VO, pełniące funkcję instrumentalis w języku chińskim, oraz ich polskie tłumaczenia. Zbiór materiału językowego liczył 514 przykładów. Badane przykłady zaczerpnięto ze zbilansowanego korpusu współczesnego języka chińskiego w wersji 4.0 utworzonego przez *Academia Sinica* na Tajwanie (ang. Academia Sinica Balanced Corpus of Modern Chinese version 4.0). W procesie wyszukiwania fraz wraz z ich kontekstem brane były pod uwagę następujące chińskie wyrażenia werbalno-nominalne: 用 *yòng* ‘używać’ + N, 坐 *zuò* ‘jechać, siedząc w jakimś pojeździe’ + N, 搭 *dā* ‘korzystać’ + N, 乘 *chéng* ‘podróżować czymś’ + N oraz 騎 *qí* ‘siedzieć okrakiem’ + N. Dzięki analizie semantycznej czasowników przyjmujących rzeczowniki w roli instrumentalis scharakteryzowano zależność między rolą instrumentalis a rolami agensa i pacjensa w strukturze semantycznej zdania. Z zebranego materiału językowego wynika, zgodnie z oczekiwaniem, że w obu językach istnieją związki między strukturą semantyczną zdania a środkiem formalnym, sygnalizującym funkcję instrumentalis. Podczas gdy dla języka chińskiego wyznacznikiem funkcji instrumentalis są w strukturze powierzchniowej ściśle określone czasowniki, przyjmujące dopełnienie przedmiotowe nazywające narzędzie, język polski, poza zasadniczym dla instrumentalis przypadkiem gramatycznym narzędnika, posiada szeroki wachlarz wyrażeń przyimkowych.

Analiza funkcji instrumentalis dla pary języków chiński i polski pozwoliła

potwierdzić centralną rolę czasownika, któremu towarzyszy rzeczownik w roli instrumentalis. Czasownik tworzy strukturę semantyczną zdania, a jego cechy semantyczne determinują sposób realizowania roli instrumentalis w strukturze powierzchniowej. Przeprowadzona analiza porównawcza umożliwiła wskazanie różnic w interpretacji semantycznej (zależnej od czasownika w roli orzeczenia) między zdaniami w obu badanych językach, odpowiednio z wyrażeniem 用 *yòng* 'używać' + N w języku chińskim i z rzeczownikiem w narzędniku w języku polskim. I tak, chińskie wyrażenie 用 *yòng* 'używać' + N jest dopuszczalne we wszystkich zdaniach, zawierających funkcję instrumentalis, z wyjątkiem zdań z czasownikami nazywającymi czynności przemieszczania się, w wyniku których agens, który równocześnie jest pacjensem, ulega zmianie lokacji. Jeśli zatem w języku chińskim czasowniki ujawniają agensa/pacjensa poddanego zmianie miejsca z powodu działania narzędzia, łączą się z nimi wyrażenia werbalno-nominalne w funkcji instrumentalis 坐 *zuò* 'jechać, siedząc w jakimś pojeździe' + N, 搭 *dā* 'korzystać' + N, 乘 *chéng* 'podróżować czymś' + N oraz 騎 *qí* 'siedzieć okrakiem' + N. Z kolei w języku polskim narzędnik gramatyczny jest używany na oznaczenie funkcji instrumentalis w wypadku, gdy w zdaniu występują czasowniki oznaczające czynności poruszania się oraz czasowniki sygnalizujące czynności, które wymagają, aby narzędzie użyte przez agensa bezpośrednio działało na pacjensa. Pozostałe czasowniki, które określają inne niż powyższe implikacje semantyczne (tj. brak bezpośredniego kontaktu narzędzia z pacjensem i minimalny stopień kontroli narzędzia powodującego zmianę pacjensa), nie dopuszczają rzeczowników w narzędniku, ale wymagają wyrażeń przyimkowych, które różnią się w zależności od łączliwości składniowych czasowników. Należy wspomnieć, że wśród analizowanych przykładów w języku polskim znalazły się alternatywne środki wyrażania funkcji instrumentalis, którymi można zastąpić narzędnik i/lub wyrażenia

przyimkowe. Wystąpiły one w zdaniach niezależnie od struktury semantycznej implikowanej przez czasowniki.

Praca stanowiła próbę ukazania sposobów wyrażania narzędzia czynności w strukturze semantycznej zdań w języku chińskim i polskim. Otwartym polem do przeprowadzenia kolejnych badań naukowych jest poszukiwanie i porównywanie innych zjawisk semantycznych wspólnych dla obu języków i sposobów ich realizacji w strukturze powierzchniowej.

Studium porównawcze nad instrumentalis w języku chińskim i polskim pokazało, że semantyka czasownika jest istotna tak dla interpretacji sensu wypowiedzi, jak dla utworzenia poprawnego zdania. Autor ma nadzieję, że wyniki analizy zyskają zastosowane w glottodydaktyce i translatoryce w okolicznościach, gdy wzrasta liczba osób uczących się języka chińskiego w Polsce oraz liczba osób uczących się języka polskiego w Chinach i na Tajwanie.

Spis wykresów w tekście

Wykres 1. Model analizy unilateralnej (Xu Yulong 2001: 14)..... 19
Wykres 2. Rodzaje badań porównawczych według Xu Yulonga (2002:2) . 31

Spis tabel w tekście

Tabela 1. Liczba tekstów i udział procentowy poszczególnych tematów w Korpusie Sinica..... 21
Tabela 2. Porównanie nazw ról semantycznych Chafe'a (1970) i Fillmore'a (1968)..... 60
Tabela 3. Klasyfikacja czasowników i role semantyczne determinowane przez poszczególne czasowniki według Chafe'a (1970:95–104,144–166)..... 64
Tabela 4. Role semantyczne i ich cechy semantyczne według Nilsena (1973:121)..... 76
Tabela 5. Dane liczbowe dotyczące rozkładu form wyrażania funkcji instrumentalis w badanym materiale językowym w języku chińskim i polskim..... 138
Tabela 6. Rozkład wyrażeń 用 yòng + N i odpowiadających im formalnych środków w języku polskim..... 141

Aneks zdań z korpusu sinica

1.	左手沖沖右手洗洗，再用紙巾擦乾淨(…)。 *zuǒshǒu chōngchōng yòushǒu xǐxǐ zài yòng zhǐjīn cāgānjìng* lewy ręka myć prawa ręka myć potem używać papier ręcznik wycierać czysty Umyć obie ręce i wytrzeć **ręcznikiem papierowym** (…).
2.	當他們走到一條山路時，忽然飛來很多石頭。(…)力太郎用鐵棒將石頭打碎。 *dāng tāmen zǒu dào yītiáo shānlù shí hūrán fēilái hěnduō shítóu lìtàiláng yòng tiěbàng jiāng shítóu dǎsuì* kiedy oni iść PREP jeden CL góra droga czas nagle lecieć przyjść wiele kamień Rikitaro używać żelazo drąg OM kamień rozbić Kiedy dotarli do górskiej drogi, nagle poleciało w ich stronę mnóstwo kamieni. (…) Rikitaro rozbił kamienie **żelaznym drągiem**.
3.	他踏著雜草叢生的小徑往前，不時還用鋤頭先撥弄前面雜草(…)。 *tā tàzhe zácǎo cóngshēng de xiǎojīng wǎngqián bùshí hái yòng chútóu xiān bōnòng qiánmiàn zácǎo* on iść PART chwast zarośnięty POSS/NOM ścieżka PREP przód niekiedy nawet używać motyka rozsuwać przód chwast On idzie po ścieżce zarośniętej chwastami i od czasu do czasu rozsuwa chwasty **motyką** (…).
4.	比賽終了前，理查森還沒玩夠，故意用球砸向防守者布瑟斯的腦袋(…)。 *bǐsài zhōngliǎo qián lǐchásēn hái méi wán gòu gùyì yòng qiú zá xiàng fángshǒuzhě bùsèsī de nǎodài* mecz kończyć się przed Richardson jeszcze NEG bawić się wystarczyć celowy używać piłka rzucać PREP obrońca Bousses POSS/NOM głowa Tuż przed zakończeniem meczu Richardson nie miał jeszcze dość i celowo rzucił **piłką** w głowę obrońcy Boussesa (…).
5.	一家人(…)被團團圍住，然後任隨頑皮的小孩用橡皮筋射(…)。 *yījiārén bèi tuántuán wéizhù ránhòu rènsuí wánpíde xiǎohái yòng xiàngpíjīn shè* jeden rodzina osoba PASS otoczyć zatrzymać potem PASS niesforny dziecko używać gumka recepturka strzelać Członkowie rodziny (…) zostali otoczeni, a niesforne dzieci strzelały do nich

	gumkami recepturkami (…).
6.	我正好想回家拉肚子，只好**用機車大鎖**，打得他頭破血流。 *wǒ zhènghǎo xiǎng huí jiā lādùzi zhǐhǎo yòng jīchē dàsuǒ dǎ de tā tóupòxiěliú* ja właśnie chcieć wracać dom ciągnąć brzuch tylko używać skuter zapięcie uderzać POT/DEG on głowa rozbić krew lać Chciałem właśnie wrócić do domu i pójść do ubikacji, więc uderzyłem go w głowę **zapięciem do skutera** tak, że z głowy polała mu się krew.
7.	幾個鄰人**用木棍**打撈，只掏起一團團爛泥。 *jǐge línrén yòng mùgùn dǎlāo zhǐ tāoqǐ yītuántuán lànní* kilka CL sąsiad używać drewniany kij przeczesywać tylko wyławiać wstawać błoto Kilku sąsiadów przeczesywało dno **drewnianymi kijami**, ale wyławiali tylko błoto.
8.	老鼠們得到了這些糯米非常高興，便趕快將糯米磨成年糕的材料，小老鼠們「碰！碰！」的**用搥子**搥打著，準備做成香甜好吃的年糕。 *lǎoshǔmen dédào le zhèxiē nuòmǐ fēicháng gāoxìng biàn gǎnkuài jiāng nuòmǐ móchéng niángāo de cáiliào xiǎolǎoshǔmen pèng pèng de yòng chuízi chuídǎzhe zhǔnbèi zuòchéng xiāngtián hǎochī de niángāo* myszy zdobyć PART ten kilka kleisty ryż niezwykle szczęśliwy natychmiast OM kleisty ryż zetrzeć stać się noworoczny ciasto POSS/NOM składnik myszki pong-pong ADV używać młotek uderzać PART gotowy robić stać się pachnący słodki smaczny POSS/NOM noworoczny ciasto Myszy były niezwykle szczęśliwe, gdy udało im się zdobyć kleisty ryż, i natychmiast starły go na masę do noworocznych ciastek. Myszki uderzały **młotkiem**, który wydawał dźwięk „pong-pong”, i przygotowywały pachnące i słodkie noworoczne ciastka.
9.	老婆婆口中念念有詞，然後**用拐杖**觸摸仙德蕾拉的衣服。 *lǎopópo kǒu zhōng niànniànyǒucí ránhòu yòng guǎizhàng chùmō xiāndéléilā de yīfú* babcia usta LOC wymamrotać potem używać laska dotykać Kopciuszek POSS/NOM ubranie Babcia wymamrotała pod nosem zaklęcie, a potem dotknęła **laską** ubrania Kopciuszka.
10.	祖母常要我把腳洗乾淨，把我抱進大甕子裡頭「踩菜脯」之後，還要**用石頭**壓在裡頭，使鹽巴和菜脯、菜乾滲出鹽汁(…)。 *zǔmǔ cháng yào wǒ bǎ jiǎo xǐgānjìng bǎ wǒ bào jìn dà wèngzi lǐtóu cǎi càipú zhīhòu hái yào yòng shítóu yā zài lǐtóu shǐ yánbā hé càipú càigān*

	shènchū yánzhī babcia często chcieć ja OM noga myć czysty OM ja wkładać wejść duży słój LOC ugniatać rzodkiew takuan po jeszcze chcieć używać kamień naciskać LOC spowodować sól CONJ rzodkiew suszony warzywo puszczać na zewnątrz solony sok Babcia często chciała, abym umył stopy do czysta, po czym wkładała mnie do wielkiego słoja, gdzie ugniatałem stopami rzodkiew takuan. Potem ugniatałem wszystko **kamieniem** tak, by sól, rzodkiew i kapusta puściły soki (…).
11.	簡易壓花有三種，一種是以報紙壓乾，一種是用棉紙包起來再**用電話簿**壓(…)。 *jiǎnyì yāhuā yǒu sānzhǒng yīzhǒng shì yǐ bàozhǐ yāgān yīzhǒng shì yòng miánzhǐ bāoqǐlái zài yòng diànhuàbù yā* prosty prasować kwiat jest trzy typ jeden typ być PREP gazeta przyciskać suchy jeden tup być używać bawełna zawijać wstawać następnie używać telefon książka przyciskać Są trzy sposoby prostego prasowania suszonych kwiatów. Pierwszy sposób to przyciskanie gazetą na sucho, drugi sposób polega na owijaniu bawełną i przyciskaniu **książką telefoniczną** (…).
12.	遠方的敵人可以用弓射，近的敵人則**用刀**刺。 *yuǎnfāngde dírén kěyǐ yòng gōng shè jìnde dírén zé yòng dāo cì* daleki POSS/NOM wróg móc używać łuk strzelać bliski POSS/NOM wróg właśnie używać nóż pchać Do wrogów znajdujących się daleko można strzelać z łuku, a tych stojących bliżej można pchnąć **nożem**.
13.	我走到琴旁，**用電筒**仔細地照射。 *wǒ zǒudào qín páng yòng diàntǒng zǐxìde zhàoshè* ja iść PREP fortepian obok używać latarnia dokładny ADV oświetlać Podszedłem do fortepianu i dokładnie oświetliłem go **latarką**.
14.	鑑定師**用強光**照玉鐲，並請王先生拿著濾色鏡看(…)。 *jiàndìngshī yòng qiángguāng zhào yùzhuó bìng qǐng wáng xiānshēng názhe lǜsèjìng kàn* biegły używać silny światło naświetlać nefryt bransoletka CONJ prosić Wang pan trzymać PART filtr oglądać Biegły naświetlił nefrytową bransoletkę **silnym światłem** i poprosił pana Wanga, aby spojrzał na nią przez filtr (…).
15.	船夫看到岸邊屋舍，就**用木棍**敲著船幫，招呼著準備遠行的客人(…)。 *chuánfū kàndào ànbiān wūshè jiù yòng mùgùn qiāozhe chuánbāng*

	zhāohūzhe zhǔnbèi yuǎnxíng de kèrén flisak widzieć osiągnąć brzeg domek już używać drewniany kij pukać PART łódź burta wywoływać PART gotowy daleki podróż POSS/NOM pasażer Kiedy flisak zobaczy domek nad brzegiem, puka w burtę łodzi **drewnianym kijem**, wywołując udających się w daleką podróż pasażerów (…).
16.	他**用一根長長尖尖的金屬棒**戳碰我打了麻藥的地方，問我：「還有沒有感覺？」 *tā yòng yīgēn chángcháng jiānjiān de jīnshǔbàng chuōpèng wǒ dǎ le máyào de dìfāng wèn wǒ hái yǒu méiyǒu gǎnjiào* on używać jeden CL długi ostry POSS/NOM metalowy pręcik ukłuć ja podać PART znieczulenie POSS/NOM miejsce pytać ja jeszcze jest NEG jest poczucie On **długim i ostrym metalowym pręcikiem** ukłuł mnie w miejsce, gdzie podano znieczulenie, i zapytał - Czujesz coś?
17.	陳伸隆一手搧扇，一手**用吹風機**左右上下不停的吹著藥丸(…)。 *chén shēnlóng yīshǒu shān shàn yīshǒu yòng chuīfēngjī zuǒyòu shàngxià bùtíngde chuīzhe yàowán* Chen Shenlong jedna ręka trzymać wachlarz jedna ręka używać suszarka lewy prawy góra dół nieustannie dmuchać PART lekarstwo Chen Shenlong w jednej ręce trzymał wachlarz i wachlował, w drugiej ręce trzymał suszarkę i rozmuchiwał **nią** lekarstwa na wszystkie strony (…).
18.	他們拼命**用鞭子**抽在馬屁股上(…)。 *tāmen pīnmìng yòng biānzi chōu zài mǎ pìgǔ shàng* oni energiczny używać bicz smagać LOC koń zad LOC Ze wszystkich sił smagali **biczem** koński zad (…).
19.	阿毛太胖了，所以他決定(…)請烏龜在他的肚子上疊羅漢，甚至還想**用熨斗**將肚皮燙平(…)。 *āmáo tài pàng le suǒyǐ tā juédìng qǐng wūguī zài tāde dùzi shàng diéluóhàn shènzhì hái xiǎng yòng yùndòu jiāng dùpí tàngpíng* Amao zbyt gruby PART więc on postanowić prosić żółw LOC jego brzuch LOC budować piramida nawet jeszcze chcieć używać żelazko OM brzuch prasować płaski Amao był za gruby, więc postanowił (…) poprosić żółwie, żeby ustawiły mu się na brzuchu w piramidę, chciał nawet wyprasować swój brzuch **żelazkiem** (…).
20.	一家人(…)被團團圍住，然後任隨頑皮的小孩用橡皮筋射，**用石頭**丟，更可惡的還用沖天炮射(…)。 *yījiārén bèi tuántuán wéizhù ránhòu rènsuí wánpíde xiǎohái yòng xiàngpíjīn*

	shè yòng shítóu diū gèng kěwù de hái yòng chōngtiānpào shè jeden rodzina osoba PASS otoczyć zatrzymać potem PASS niesforny dziecko używać gumka recepturka strzelać używać kamień rzucać gorszy POSS/NOM nawet używać petarda strzelać Członkowie rodziny (…) zostali otoczeni, a niesforne dzieci strzelały do nich gumkami recepturkami, rzucały **kamieniami**, co gorsza nawet strzelały petardami (…).
21.	一家人(…)被團團圍住，然後任隨頑皮的小孩用橡皮筋射，用石頭丟，更可惡的還用沖天炮射(…)。 *yījiārén bèi tuántuán wéizhù ránhòu rènsuí wánpíde xiǎohái yòng xiàngpíjīn shè yòng shítóu diū gèng kěwù de hái yòng chōngtiānpào shè* jeden rodzina osoba PASS otoczyć zatrzymać potem PASS niesforny dziecko używać gumka recepturka strzelać używać kamień rzucać gorszy POSS/NOM nawet używać petarda strzelać Członkowie rodziny (…) zostali otoczeni, a niesforne dzieci strzelały do nich gumkami recepturkami, rzucały kamieniami, co gorsza nawet strzelały **petardami** (…).
22.	只是這陶製碗公裡布滿一段一段的橫溝細紋，用剝去樹皮的圓形粗木枝使力在溝紋上將茶葉研磨碎。 *zhǐshì zhè táozhì wǎngōng lǐ bùmǎn yīduàn yīduàn de hénggōu xìwén yòng bōqù shùpí de yuánxíng cū mùzhī shǐlì zài gōuwén shàng jiāng cháyè yánmósuì* tylko być ten moździerz LOC pełny jeden odcinek POSS/NOM poprzeczny cienki rowek używać obedrzeć kora POSS/NOM okrągły gruby gałąź wykorzystać siła LOC rowek LOC OM herbaciany liść ugniatać rozbity Wewnątrz moździerza znajdują się cienkie, poprzeczne rowki. Na tych rowkach herbatę siłowo ugniata się na miazgę **obdartymi z kory, grubymi, okrągłymi gałęziami**.
23.	我將蘋果洗乾淨，仔仔細細的用水果刀將蘋果削皮(…)。 *wǒ jiāng píngguǒ xǐgānjìng zǐzǐxìxìde yòng shuǐguǒ dāo jiāng píngguǒ xiāo pí* ja OM jabłko myć czysty dokładny ADV używać owoc nóż OM jabłko obierać skórka Umyłem jabłko i dokładnie obrałem je ze skórki **nożem do owoców** (…).
24.	旅遊家郜瑩，對蒙古火鍋念念不忘，尤其是完全不加鹽與任何調味料，用小刀刮著吃的水煮羊肉。 *lǚyóujiā gào yíng duì ménggǔ huǒguō niànniànbùwàng yóuqí shì wánquán bùjiā yán yǔ rènhé tiáowèiliào yòng xiǎodāo guāzhe chī de shuǐzhǔ yángròu*

	podróżnik Gao Ying PREP Mongolia gorący kociołek myśleć NEG zapominać zwłaszcza być zupełnie NEG dodawać sól CONJ wszelki przyprawa używać mały nóż skrobać PART jeść POSS/NOM woda gotować baranina Podróżnik Gao Ying nie może zapomnieć gorącego kociołka po mongolsku, zwłaszcza gotowanej w wodzie baraniny, jedzonej po zeskrobaniu **małym nożem** bez dodatku soli ani żadnych przypraw.
25.	海鷗飛過來，逗留在我們周圍。(…)即使是用香甜的麵包片也無法誘引過來。 *hǎiōu fēiguòlái dòuliú zài wǒmen zhōuwéi jíshǐ shì yòng xiāngtiánde miànbāopiàn yě wúfǎ yòuyǐn guòlái* mewa przylecieć podejść przebywać LOC my otoczenie nawet być używać pachnący słodki POSS/NOM chleb też NEG sposób kusić podejść Mewa podleciała i zaczęła się wokół nas kręcić. (…) nie dała się skusić nawet **kawałkami smacznego chleba**.
26.	柯林法洛(…)指責愛爾蘭共和軍是愛爾蘭社會問題的來源(…)，因為他們動不動用炸彈攻擊無辜愛爾蘭人的行為，與恐怖份子無異。 *kēlínfǎluò zhǐzé àiěrlán gònghéjūn shì àiěrlán shèhuì wèntí de láiyuán yīnwèi tāmen dòngbùdòng yòng zhàdàn gōngjī wúgū àiěrlánrén de xíngwéi yǔ kǒngbùfènzǐ wúyì* Collin Farrell twierdzić Irlandia republikański armia być Irlandia społeczny problem POSS/NOM źródło ponieważ oni często używać bomba atakować niewinny Irlandczyk POSS/NOM zachowanie PREP terrorysta NEG inny Collin Farrell (…) twierdzi, że IRA jest źródłem problemów irlandzkiego społeczeństwa (…), ponieważ przeprowadzają ataki **ładunkami wybuchowymi** na niewinnych Irlandczyków, niczym nie różnią się od terrorystów.
27.	我所追求的只是整齊地把草割好吧！我想。先用機器割，用耙子耙，再用剪刀修整齊。 *wǒ suǒ zhuīqiú de zhǐshì zhěngqíde bǎ cǎo gēhǎo ba wǒ xiǎng xiān yòng jīqì gē yòng pázi pá zài yòng jiǎndāo xiūzhěngqí* ja pragnąć POSS/NOM tylko być równy ADV OM trawa kosić EP ja myśleć najpierw używać kosiarka kosić używać grabie grabić potem używać nożyce wyrównać Wymagam tylko, żeby równo skosić trawę. Myślę, że najpierw należy skosić **kosiarką**, pograbić grabiami, a potem wyrównać nożycami.
28.	我所追求的只是整齊地把草割好吧！我想。先用機器割，用耙子耙，再用剪刀修整齊。

	wǒ suǒ zhuīqiú de zhǐshì zhěngqíde bǎ cǎo gēhǎo ba wǒ xiǎng xiān yòng jīqì gē yòng pázi pá zài yòng jiǎndāo xiūzhěngqí ja pragnąć POSS/NOM tylko być równy ADV OM trawa kosić EP ja myśleć najpierw używać kosiarka kosić używać grabie grabić potem używać nożyce wyrównać Wymagam tylko, żeby równo skosić trawę. Myślę, że najpierw należy skosić kosiarką, pograbić **grabiami**, a potem wyrównać nożycami.
29.	我所追求的只是整齊地把草割好吧！我想。先用機器割，用耙子耙，再**用剪刀**修整齊。 *wǒ suǒ zhuīqiú de zhǐshì zhěngqíde bǎ cǎo gēhǎo ba wǒ xiǎng xiān yòng jīqì gē yòng pázi pá zài yòng jiǎndāo xiūzhěngqí* ja pragnąć POSS/NOM tylko być równy ADV OM trawa kosić EP ja myśleć najpierw używać kosiarka kosić używać grabie grabić potem używać nożyce wyrównać Wymagam tylko, żeby równo skosić trawę. Myślę, że najpierw należy skosić kosiarką, pograbić grabiami, a potem wyrównać **nożycami**.
30.	茶杯阿齊在貝兒離開城堡時，躲進貝兒的鞍袋裡。它爬到地窖的窗外，**用莫維斯發明的機器**救出他們。 *chábēi āqí zài bèiér líkāi chéngbǎo shí duǒjìn bèiér de āndài lǐ tā pádào dìjiào de chuāng wài yòng mòwéisī fāmíng de jīqì jiùchū tāmen* filiżanka Chip LOC Bella opuszczać zamek czas schować się wejść Bella POSS/NOM sakwa LOC ono wyczołgać się PREP piwnica POSS/NOM okno zewnątrz używać Maurice wynaleźć POSS/NOM maszyna uratować na zewnątrz oni Filiżanka Chip schowała się do sakwy Belli, kiedy Bella wychodziła z zamku. Filiżanka Chip wyczołgała się przez okno piwnicy i uratowała ich **maszyną wynalezioną przez Maurice'a**.
31.	他先**用十公分長的細針頭**注射麻藥，一針不夠，再來一針，可是我的感覺神經實在太敏銳，我還是有感覺。 *tā xiān yòng shí gōngfèn cháng de xì zhēntóu zhùshè máyào yīzhēn bùgòu zài lái yīzhēn kěshì wǒde gǎnjiào shénjīng shízài tài mǐnruì wǒ háishì yǒu gǎnjué* on najpierw używać dziesięć centymetr długość POSS/NOM cienki igła wstrzyknąć znieczulający środek jeden dawka NEG wystarczyć ponownie jeden dawka ale mój nerwy naprawdę zbyt wrażliwy ja wciąż mieć czucie On najpierw wstrzyknął środek znieczulający **cienką igłą o długości 10 cm**. Jedna dawka nie wystarczyła, więc wstrzyknął mi drugą, ale moje nerwy są zbyt wrażliwe, wciąż miałem czucie.

32.	以往無法抓取的餅乾、麵包屑，現在用紙拖把也可清除了。 *yǐwǎng wúfǎ zhuāqǔ de bǐnggān miànbāoxiè xiànzài yòng zhǐtuōbǎ yě kě qīngchú le* wcześniej NEG sposób zgarnąć POSS/NOM ciasteczko chleb okruszek teraz używać papier mop też móc usuwać PART Okruszki z chleba i ciastek, których nie dało się wcześniej zgarnąć, można teraz wymieść **papierowym mopem**.
33.	許多機車族一定都有這樣的經驗，每次下班回家用面紙擦臉，一定會發現黑黑嚇人的一層油污灰塵。 *xǔduō jīchēzú yīdìng dōu yǒu zhèyàng de jīngyàn měi cì xiàbān huíjiā yòng miànzhǐ cā liǎn yīdìng huì fāxiàn hēihēi xiàrén de yīcéng yóuwū huīchén* wiele skuter grupa na pewno wszystko mieć taki doświadczenie każdy raz kończyć praca wracać dom używać chusteczka przecierać twarz na pewno móc zauważać czarny straszny POSS/NOM jeden warstwa tłuszcz brud pył Wiele osób jeżdżących na skuterze z pewnością ma takie doświadczenie: kiedy po powrocie do domu z pracy przecierają twarz **chusteczką**, okazuje się, że ich twarz pokryta jest przeraźliwie smolistą warstwą tłustego pyłu.
34.	這種檢查，一點也不會疼痛(…)，而發現病變時，也可以進一步用細針抽實心結節的細胞來觀察是否惡性。 *zhèzhǒng jiǎnchá yīdiǎn yě bùhuì téngtòng ér fāxiàn bìngbiàn shí yě kěyǐ jìnyībù yòng xìzhēn chōu shíxīnjiéjié de xìbāo lái guānchá shìfǒu èxìng* ten rodzaj badanie trochę też NEG móc boleć zaś wykrywać patologia czas też móc dalej używać cienki igła pobierać nowotwór POSS/NOM komórka obserwować czy złośliwy To badanie jest zupełnie bezbolesne. Przy wykryciu patologii można pobrać komórki nowotworowe **cienką igłą** i rozpoznać, czy nowotwór jest złośliwy.
35.	我似乎慌亂地把這本詩集當作突然冒出的怪異昆蟲，急躁地用石頭砸死。 *wǒ sìhū huāngluànde bǎ zhèběn shījí dāngzuò tūrán màochū de guàiyì kūnchóng jízàode yòng shítóu zásǐ* ja jakby spanikowany ADV OM ten CL poezja zbiór traktować nagle wskoczyć POSS/NOM dziwny insekt zirytowany ADV używać kamień zmiażdżyć nieżywy Ja, jak gdyby w panice, potraktowałem ten zbiór poezji niczym dziwnego insekta, który nagle na mnie wskoczył, i zirytowany zmiażdżyłem go **kamieniem**.
36.	部份患者(…)必須用針頭抽出脊髓液減壓。 *bùfèn huànzhě bìxū yòng zhēntóu chōuchū jǐsuǐyè jiǎnyā*

	część chory trzeba używać strzykawka pobrać mózgowo-rdzeniowy płyn obniżyć ciśnienie U części chorych trzeba pobrać płyn mózgowo-rdzeniowy **strzykawką**, żeby obniżyć ciśnienie.
37.	用鐵器剖茄則渝黑，故以骨刀或竹刀，且茄子經水焯後下鍋，以去生腥。 *yòng tiěqì pōu qié zé yúhēi gù yǐ gǔdāo huò zhúdāo qiě qiézi jīng shuǐ chāo hòu xià guō yǐ qù shēngxīng* używać żelazo narzędzie kroić bakłażan CONJ czernieć więc PREP kość nóż lub bambus nóż bakłażan CONJ woda przegotować po włożyć garnek usuwać zapach Jeśli pokroi się bakłażan **żelaznym narzędziem**, to sczernieje, dlatego należy użyć noża z kości lub bambusa. Przed włożeniem do garnka należy ponadto przegotować bakłażan w gorącej wodzie, by pozbyć się jego zapachu.
38.	在餐館喝 cappuccino 時，最好用湯匙將奶泡與咖啡混合(…)。 *zài cān guǎn hē cappuccino shí zuì hǎo yòng tāngshí jiāng nǎipào yǔ kāfēi hùnhé* LOC restauracja pić cappuccino czas najlepiej używać łyżeczka OM pianka CONJ kawa mieszać Kiedy pije się cappuccino w restauracji, najlepiej zmieszać piankę i kawę **łyżeczką** (…).
39.	最簡單的方式是用生薑去皮浸在１００cc 的冷水裡，約幾小時後把生薑搗碎取汁，和在同泡之冷水中，用脫脂棉或小毛巾，輕擦頭皮即可。 *zuì jiǎndān de fāngshì shì yòng shēngjiāng qù pí jìn zài yìbǎi xīxī de lěngshuǐ lǐ yuē jǐ xiǎoshí hòu bǎ shēngjiāng dǎosuì qǔ zhī huò zài tóng pào zhī lěngshuǐ zhōng yòng tuōzhīmián huò xiǎo máojīn qīng cā tópí jí kě* najprostszy POSS/NOM sposób być używać imbir obrać skórka moczyć LOC sto mililitr POSS/NOM zimna woda LOC około kilka godzina po OM imbir utrzeć wycisnąć sok mieszać LOC razem moczyć POSS/NOM zimna woda LOC używać bawełniany wata lub mały ręcznik lekki wytrzeć głowa skóra już móc Najprostszy sposób to obrać kawałek imbiru i zamoczyć korzeń w 0,1 l zimnej wody. Po kilku godzinach utrzeć świeży imbir i wycisnąć sok, następnie sok wymieszać z zimną wodą, i delikatnie wytrzeć skórę głowy **watą bawełnianą lub małym ręcznikiem**.
40.	洗完頭髮後不要把頭髮盤堆在頭上，用毛巾輕輕將水分吸乾(…)。

	xǐwán tóufǎ hòu bùyào bǎ tóufǎ pánduī zài tóu shàng yòng máojīn qīngqīng jiāng shuǐfèn xīqián myć kończyć włos po NEG należy OM włos zwijać LOC głowa LOC używać ręcznik lekki OM woda osuszyć Po umyciu włosów nie należy zwijać ich na głowie, tylko delikatnie osuszyć włosy **ręcznikiem** (…).
41.	到十二點以前我**用剪子**剪。先把機器割過還不平的地方修整齊，並用耙子把草屑掃在一起(…)。 *dào shíèr diǎn yǐqián wǒ yòng jiǎnzi jiǎn xiān bǎ jīqì gē guò hái bùpíng de dìfāng xiūzhěngqí bìng yòng pázi bǎ cǎoxiè sǎo zài yīqǐ* PREP dwanaście godzina przed ja używać nożyce ciąć najpierw OM maszyna ciąć PART jeszcze NEG równy POSS/NOM miejsce wyrównać CONJ używać grab OM trawa zgarniać LOC razem Do dwunastej tnę **nożycami**. Najpierw wyrównuję miejsca, które po mechanicznym cięciu pozostały nierówne, następnie grabiami zgarniam fragmenty trawy na kupkę (…).
42.	到十二點以前我用剪子剪。先把機器割過還不平的地方修整齊，並**用耙子**把草屑掃在一起(…)。 *dào shíèr diǎn yǐqián wǒ yòng jiǎnzi jiǎn xiān bǎ jīqì gē guò hái bùpíng de dìfāng xiūzhěngqí bìng yòng pázi bǎ cǎoxiè sǎo zài yīqǐ* PREP dwanaście godzina przed ja używać nożyce ciąć najpierw OM maszyna ciąć PART jeszcze NEG równy POSS/NOM miejsce wyrównać CONJ używać grab OM trawa zgarniać LOC razem Do dwunastej tnę nożycami. Najpierw wyrównuję miejsca, które po mechanicznym cięciu pozostały nierówne, następnie **grabiami** zgarniam fragmenty trawy na kupkę (…).
43.	一般工讀生都是**用大型電動割草機**推著割，剩下來的部份就馬虎了事。 *yībān gōngdúshēng dōu shì yòng dàxíng diàndòng gēcǎojī tuīzhe gē shèngxiàlái de bùfèn jiù mǎhū liǎoshì* zwykle dorabiający student wszystko być używać duży elektryczny kosiarka pchać PART kosić reszta POSS/NOM część już byle tak Dorabiający student zwykle kosi **dużą kosiarką elektryczną**, pchając ją przed sobą, a resztę pracy wykonuje byle jak.
44.	番茄(…)放進５００cc 沸水中加蓋燜煮，茄皮上翻後以筷子夾出，**用湯匙**將番茄攪爛。 *fānqié fàng jìn wǔbǎi xīxī fèishuǐ zhōng jiā gài mēnzhǔ qiépí shàngfān hòu yǐ kuàizi jiáchū yòng tāngshí jiāng fānqié jiǎolàn*

	pomidor wkładać pięćset mililitr wrzątek LOC przykryć dusić gotować pomidor skórka odejść po PREP pałeczki wyjąć na zewnątrz używać łyżka OM pomidor utrzeć Pomidory (…) włożyć do 0,5 l wrzącej wody i gotować w zamkniętym garnku. Gdy skórka odejdzie od pomidora, wyjąć ją pałeczkami, i **łyżką** utrzeć pomidory na papkę.
45.	左投左打的林威助在柳川高中三年間共擊出５３支全壘打，值得一提的是最後的五支是用木棒揮出。 *zuǒtóu zuǒdǎ de lín wēizhù zài liǔchuān gāozhōng sān nián jiān gòng jīchū wǔshísānzhī quánlěidǎ zhídé yītí de shì zuìhòu de wǔzhī shì yòng mùbàng huī chū* lewy miotać lewy uderzać POSS/NOM Lin Weizhu LOC Liuchuan liceum trzy rok czas razem zaliczyć pięćdziesiąt trzy CL home run warto wspomnieć POSS/NOM być ostatni POSS/NOM pięć CL być używać drewniany kij zaliczyć Miotający i uderzający lewą ręką Lin Weizhu przez trzy lata nauki w liceum Liuchuan w sumie pięćdziesiąt trzy razy zaliczył home run; warto wspomnieć, że ostatnie pięć z nich zaliczył, odbijając **drewnianym kijem**.
46.	男人坐在床上，用遙控器把電視裡的電視打開(…)。 *nánrén zuò zài chuáng shàng yòng yáokòngqì bǎ diànshì lǐ de diànshì dǎkāi* mężczyzna siedzieć LOC łóżko LOC używać pilot OM telewizor LOC POSS/NOM telewizor włączać Mężczyzna siedzi na łóżku, **pilotem** włączając telewizor (…).
47.	他十三歲時想用菜刀自殺，刀鈍割不出血來。 *tā shísān suì shí xiǎng yòng càidāo zìshā dāo dùn gēbùchū xiě lái* on trzynaście rok czas chcieć używać warzywo nóż popełnić samobójstwo nóż tępy ciąć NEG na zewnątrz krew Kiedy miał trzynaście lat, chciał targnąć się na własne życie **nożem kuchennym**, jednak nóż był zbyt tępy, by przeciąć skórę do krwi.
48.	我的嘴角濕濕的，因為嘴巴張開太久，口水無法抑制(…)。他那個笨蛋，不會用管子幫我吸一下啊。 *wǒ de zuǐjiǎo shīshī de yīnwèi zuǐbā zhāngkāi tài jiǔ kǒushuǐ wúfǎ yìzhì tā nàge bèndàn bùhuì yòng guǎnzi bāng wǒ xī yīxià a* mój usta kącik wilgotny POSS/NOM ponieważ usta otwierać się zbyt długo ślina NEG sposób zatrzymać on tamten CL idiota NEG móc używać rurka pomagać ja ssać chwila EP Kąciki moich ust były wilgotne, ponieważ zbyt długo trzymałam usta otwarte, nie sposób było zatrzymać śliny (…). Co za idiota, nie odessie śliny

	rurką.
49.	用菜刀垂直著輕剁木瓜，製造出直紋(…)。 *yòng càidāo chuízhízhe qīng duò mùguā zhìzàochū zhíwén* używać warzywo nóż prostopadle PART lekki ciąć papaja wyprodukować prosty nacięcie Lekko ponacinaj papaję **nożem kuchennym** prostopadle z góry, tak, by powstały równoległe nacięcia (…).
50.	用削水果的刨刀將木瓜去皮，屁股切掉一、二公分。 *yòng xuē shuǐguǒ de páodāo jiāng mùguā qù pí pìgǔ qiēdiào yī èr gōngfèn* używać obierać owoc POSS/NOM obieraczka OM papaja usuwać skórka ogonek obciąć jeden dwa centymetr Obierz papaję **obieraczką do owoców**, obetnij jeden-dwa centymetry ogonka.
51.	秀英有幾個晚上很晚回來，阿木就用拐杖頭把她打成瘀傷(…)。 *xiùyīng yǒu jǐge wǎnshàng hěn wǎn huílái āmù jiù yòng guǎizhàngtóu bǎ tā dǎchéng yūshāng* Xiuying jest kilka CL wieczór bardzo późno wracać Amu właśnie używać kula OM ona bić stać się siniak Xiuying kilka razy wróciła bardzo późnym wieczorem, więc Amu nabił jej siniaki **kulami** (…).
52.	那男人一面盯著我看，一面從煙盒裡抽出一根香煙，然後用打火機點起火。 *nà nánrén yīmiàn dīngzhe wǒ kàn yīmiàn cóng yānhé lǐ chōuchū yīgēn xiāngyān ránhòu yòng dǎhuǒjī diǎnqǐ huǒ* tamten mężczyzna jeden strona wpatrywać się PART ja patrzeć jeden strona PREP papierośnica LOC ciągać na zewnątrz jeden CL papieros potem używać zapalniczka zapalić ogień Wpatrując się we mnie, mężczyzna wyciągnął z papierośnicy papieros, po czym zapalił go **zapalniczką**.
53.	那男人又從煙盒裡拿出一根煙，用打火機點著(…)。 *nà nánrén yòu cóng yānhé lǐ náchū yīgēn yān yòng dǎhuǒjī diǎnzháo* tamten mężczyzna znów PREP papierośnica LOC brać na zewnątrz jeden CL papieros używać zapalniczka zapalić Mężczyzna ponownie wyciągnął z papierośnicy papieros, zapalił go **zapalniczką** (…).
54.	大掃除時免不了要用濕抹布、拖把來除垢(…)。 *dà sǎochú shí miǎnbùliǎo yào yòng shī mòbù tuōbǎ lái chú gòu* duży porządek czas NEG unikać musieć używać wilgotny ścierka mop

	usuwać brud Podczas wielkich porządków nie obejdzie się bez ścierania brudu **wilgotną ścierką i mopem** (…).
55.	我們去求魔女，並用我們的頭髮換來這把寶劍，妳就用它來殺死王子(…)。 *wǒmen qù qiú mónǚ bìng yòng wǒmen de tóufǎ huànlái zhèbǎ bǎojiàn nǐ jiù yòng tā lái shāsǐ wángzǐ* my iść prosić wiedźma CONJ używać nasz włos zamienić przyjść ten CL drogocenny miecz ty właśnie używać ono zabić książę Pójdziemy błagać wiedźmę, zamienimy nasze włosy na drogocenny miecz i zabijesz **nim** księcia (…).
56.	女王(…)非常生氣。「愛麗絲，用這把劍，砍掉他們兩人的頭。」 *nǚwáng fēicháng shēngqì àilìsī yòng zhèbǎ jiàn kǎndiào tāmen liǎngrén de tóu* królowa bardzo rozgniewać się Alicja używać ten CL miecz ściąć oni dwa osoba POSS/NOM głowa Królowa (…) bardzo się rozgniewała. - Alicjo, zetnij **tym mieczem** głowy tych dwóch ludzi.
57.	林義雄的老母和兩個稚齡女兒慘遭殺手用刀刺死(…)。 *lín yìxióng de lǎomǔ hé liǎngge zhìlíng nǚér cǎn zāo shāshǒu yòng dāo cìsǐ* Lin Yixiong POSS/NOM stary matka CONJ dwa CL małoletni córka żałosny PASS zabójca używać nóż pchnąć nieżywy Matka Lin Yixionga i jego dwie małoletnie córki zostały brutalnie zamordowane **nożem** (…).
58.	不一會兒，水取到了，陸羽用杓揚起水來說，是「揚子江的水沒錯(…)。」 *bùyīhuǐr shuǐ qǔdào le lù yǔ yòng sháo yángqǐ shuǐ lái shuō shì yángzǐ jiāng de shuǐ méicuò* NEG chwila woda nieść osiągnąć PART Lu Yu wznosić woda mówić być Yangzi rzeka POSS/NOM woda NEG błędny Gdy po chwili przyniesiono wodę, Lu Yu nabrał wodę **łyżką** i wzniósł ją do góry, mówiąc, że "jest to właśnie woda z rzeki Yangzi (…).
59.	劉偉再用抹布拼命的擦拭木頭，上面是四個字(…)。 *liú wěi zài yòng mǒbù pīnmìngde cāshì mùtóu shàngmiàn shì sìge zì* Liu Wei następnie używać ścierka energiczny ADV przecierać drewno góra być cztery słowo Następnie, Liu Wei energicznie przecierał drewno **ścierką**. Były na nim cztery słowa (…).

60.	劉偉躺在床上不停的喘氣，智子憐惜的**用毛巾**為他拭汗(…)。 *liú wěi tǎng zài chuáng shàng bùtíngde chuǎnqì zhìzǐ liánxīde yòng máojīn wèi tā shì hàn* Liu Wei leżeć LOC łóżko LOC nieustannie dyszeć Zhizi zatroskany ADV używać ręcznik PREP on ścierać pot Liu Wei leżał w/na łóżku i nieustannie dyszał; Zhizi z troską ścierała mu pot **ręcznikiem** (…).
61.	成雋收起玉，**用衣袖**抹嘴(…)。 *chéng jùn shōu qǐ yù yòng yīxiù mǒ zuǐ* Cheng Jun schować nefryt używać rękaw wytrzeć usta Cheng Jun schował nefryt, wytarł usta **rękawem** (…).
62.	那時候她覺得很困窘並**用扇子**遮住自己的臉。 *nàshíhòu tā juédé hěn kùnjiǒng bìng yòng shànzi zhēzhù zìjǐ de lian* wtedy ona czuć się bardzo zakłopotany CONJ używać wachlarz zakryć własny twarz Ona poczuła się wtedy bardzo zakłopotana i zakryła twarz **wachlarzem**.
63.	乒乓球是由兩名或兩對選手，**用球拍**在中隔一網的球台兩端輪流擊球的一項室內運動。 *pīngpāngqiú shì yóu liǎngmíng huò liǎngduì xuǎnshǒu yòng qiúpāi zài zhōng gé yī wǎng de qiútái liǎngduān lúnliú jī qiú de yīxiàng shìnèi yùndòng* ping-pong piłka być PREP dwa CL lub dwa para gracz używać paletka LOC środek podzielić jeden siatka POSS/NOM piłka stół dwa strona po kolei uderzać piłka POSS/NOM jeden CL wnętrz sport Ping-pong to sport halowy, w którym dwóch graczy lub dwie dwuosobowe drużyny z dwóch stron przedzielonego siatką stołu **paletkami** odbijają do siebie piłeczkę.
64.	三個人對猴子說：「被你**用又硬又澀的青柿子**打昏的螃蟹媽媽，現在還躺在床上。」 *sānge rén duì hóuzi shuō bèi nǐ yòng yòu yìng yòu sè de qīng shìzi dǎhūn de pángxiè māma xiànzài hái tǎng zài chuáng shàng* trzy CL osoba PREP małpa mówić PASS ty używać PREP twardy PREP szorstki POSS/NOM zielony persymon uderzać nieprzytomny POSS/NOM krab mama teraz jeszcze leżeć LOC łóżko LOC Trzech ludzi powiedziało do małp: pani Krab, którą pobiliście do nieprzytomności **twardymi i szorstkimi zielonymi persymonami**, ciągle leży w łóżku.
65.	我的朋友裡沒有吸血鬼卓庫拉伯爵，不需要我**用蒜頭的氣味**來嚇阻。 *wǒde péngyǒu lǐ méiyǒu xīxiěguǐ zhuókùlā bójué bùxūyào wǒ yòng suàntóu*

	de qìwèi lái hèzǔ mój przyjaciel LOC NEG jest wampir Drakula hrabia NEG potrzebować ja używać czosnek odstraszyć Nie mam wśród przyjaciół hrabiego Drakuli, nie muszę nikogo odstraszać **zapachem czosnku**.
66.	她稱不上漂亮，但對我來說，會覺得是個讓人看到覺得很舒服的女孩喔，該怎麼說呢？大概就像是用柔焦鏡頭拍下來的照片輪廓一樣吧。 *tā chēngbùshàng piāoliàng dàn duì wǒ láishuō huì juédé shì ge ràng rén kàndào juédé hěn shūfú de nǚhái ō gāi zěnme shuō ne dàgài jiù xiàng shì yòng róujiāo jìngtóu pāixià lái de zhàopiàn lúnkuò yīyàng ba* ona nazywać NEG ładny ale PREP ja móc myśleć być CL sprawiać człowiek widzieć myśleć bardzo przyjemny POSS/NOM dziewczyna EP należy jak mówić EP chyba właśnie podobny być używać zmiękczający ognisko obiektyw wykonać POSS/NOM zdjęcie kontur ten sam EP Nie można nazwać jej pięknością, ale jak dla mnie jest to dziewczyna, na którą przyjemnie się patrzy. Jakby to ująć? Powiedziałbym, że wrażenie jest podobne do konturów na zdjęciu wykonanym **miękko rysującym obiektywem**.
67.	用上述刀法做出來的木瓜絲，口感會比用一般刨刀切的好。 *yòng shàngshù dāofǎ zuòchūlái de mùguā sī kǒugǎn huì bǐ yòng yībān páodāo qiē de hǎo* używać powyższy nóż metoda robić na zewnątrz POSS/NOM papaja pasek konsystencja móc porównać używać zwykły obieraczka kroić POSS/NOM dobry Paski papai pokrojone powyższą metodą są smaczniejsze niż te pokrojone **zwykłą obieraczką**.
68.	他用二號鐵桿開球，再用九號鐵桿送上果嶺。 *tā yòng èr hào tiěgǎn kāi qiú zài yòng jiǔ hào tiěgǎn sòngshàng guǒlǐng* on używać 2 numer iron wybić piłka następnie używać 9 numer iron posłać w górę putting green Wybił piłkę golfową **kijem golfowym #2**, następnie kijem golfowym #9 posłał piłkę do dołka.
69.	他用二號鐵桿開球，再用九號鐵桿送上果嶺。 *tā yòng èr hào tiěgǎn kāi qiú zài yòng jiǔ hào tiěgǎn sòngshàng guǒlǐng* on używać 2 numer iron wybić piłka następnie używać 9 numer iron posłać w górę putting green Wybił piłkę golfową kijem golfowym #2, następnie **kijem golfowym #9** posłał piłkę do dołka.

70.	他第二桿**用四號鐵桿**打出２２０碼，攻上果嶺。 *tā dìèr gǎn yòng sìhào tiěgǎn dǎchū liǎngbǎi èrshí mǎ gōngshàng guǒlǐng* on drugi uderzenie używać cztery numer iron uderzyć na zewnątrz dwieście dwadzieścia jard wbić w górę putting green Przy drugim uderzeniu uderzył **kijem golfowym #4** na 220 jardów i wbił piłkę do dołka.
71.	波士頓市**用鞭炮**嚇走鴿子，卻發現那徒然浪費錢(…)。 *bōshìdùnshì yòng biānpào xiàzǒu gēzi què fāxiàn nà túrán làngfèi qián* Boston miasto używać petarda straszyć iść gołąb jednak zauważać tamten na próżno marnować pieniądze W Bostonie odstraszano gołębie **petardami**, jednak ludzie zorientowali się, że to marnotrawstwo pieniędzy (…).
72.	原來是小飛俠的影子被小狗咬碎了，連妖精珍嘉也不知要怎麼辦(…)。溫蒂醒來見狀只好就**用針**把它縫好。 *yuánlái shì xiǎofēixiá de yǐngzi bèi xiǎogǒu yǎosuì le lián yāojīng zhēnjiā yě bùzhī yào zěnmebàn wēndì xǐnglái jiàn zhuàng zhǐhǎo jiù yòng zhēn bǎ tā fénghǎo* okazać się Piotruś Pan POSS/NOM cień PASS mały pies gryźć rozbity PART nawet Dzwoneczek też NEG wiedzieć co Wanda obudzić się zobaczyć tylko właśnie używać igła nić OM ono szyć dobry Cień Piotrusia Pana został pogryziony przez psa; nawet Dzwoneczek nie wiedział, co zrobić (…). Zobaczywszy, co się stało, Wanda zszyła cień **igłą**.
73.	全家就被一大群人團團包圍(…)，頑皮的小孩**用橡皮筋**來打弟弟的小鳥，或用小石子來丟。 *quánjiā jiù bèi yīdàqún rén tuántuán bāowéi wánpí de xiǎohái yòng xiàngpíjīn lái dǎ dìdi de xiǎoniǎo huò yòng xiǎo shízi lái diū* cały rodzina właśnie PASS jeden duży tłum osoba otoczyć niesforny POSS/NOM dziecko używać gumka recepturka uderzać młodszy brat POSS/NOM ptaszek lub używać mały kamień rzucać Cała rodzina została otoczona przez tłum ludzi (…), niesforne dzieci strzelają do ptaszka młodszego brata **gumkami recepturkami** albo rzucają w niego kamieniami.
74.	全家就被一大群人團團包圍(…)，頑皮的小孩用橡皮筋來打弟弟的小鳥，或**用小石子**來丟。 *quánjiā jiù bèi yīdàqún rén tuántuán bāowéi wánpí de xiǎohái yòng xiàngpíjīn lái dǎ dìdi de xiǎoniǎo huò yòng xiǎo shízi lái diū* cały rodzina właśnie PASS jeden duży tłum osoba otoczyć niesforny POSS/NOM dziecko używać gumka recepturka uderzać młodszy brat

	POSS/NOM ptaszek lub używać mały kamień rzucać Cała rodzina została otoczona przez tłum ludzi (…), niesforne dzieci strzelają do ptaszka młodszego brata gumkami recepturkami albo rzucają w niego **kamieniami**.
75.	美花阿姨到今天都還記得她如何學會用那隻粉色牙刷刷牙(…)。 *Měihuā āyí dào jīntiān dōu hái jìdé tā rúhé xué huì yòng nàzhī fěnsè yáshuā shuā yá* Meixua ciocia PREP dziś wszystko jeszcze pamiętać ona jak uczyć się umieć używać tamten CL różowy kolor szczoteczka szczotkować ząb Do dziś ciocia Meixua pamięta, jak nauczyła się myć zęby **różową szczoteczką** (…).
76.	男人(…)喜茲茲用刀把紅番一塊一塊切了。 *nánrén xǐzīzī yòng dāo bǎ hóngfān yīkuài yīkuài qiē le* mężczyzna ucieszony używać nóż OM czerwonoskóry jeden kawałek jeden kawałek pokroić PART Mężczyzna (…) ucieszony pokroił **nożem** czerwonoskórego na kawałki.
77.	婦人笑笑，用一把大剪刀幫我們剪魷魚(…)。 *fùrén xiàoxiào yòng yībǎ dà jiǎndāo bāng wǒmen jiǎn yóuyú* kobieta uśmiechać się używać jeden CL duży nożyce pomagać my ciąć kalmar Kobieta, uśmiechając się, **dużymi nożycami** tnie nam kalmara (…).
78.	傳統剪黏必需以碗片一塊一塊把所需的形狀，用特製的剪刀一刀一刀的剪出來(…)。 *chuántǒng jiǎnnián bìxū yǐ wǎnpiàn yīkuài yīkuài bǎ suǒxū de xíngzhuàng yòng tèzhì de jiǎndāo yīdāo yīdāo de jiǎnchūlái* tradycyjny cięcie przyklejanie należy PREP miska kawałek OM pożądany POSS/NOM kształt używać specjalny POSS/NOM nożyce jeden nóż ADV ciąć na zewnątrz W tradycyjnej dekoracji ciętą ceramiką należy z kawałków miseczek **specjalnymi nożycami** powycinać pożądane kształty (…).
79.	她找來一隻短圓棍桿麵團似的把泥團攤平，再用鉛筆刀把它切成幾段細長條(…)。 *tā zhǎolái yīzhī duǎn yuángùn gǎn miàntuán sì de bǎ nítuán tānpíng zài yòng qiānbǐdāo bǎ tā qiēchéng jǐduàn xì cháng tiáo* ona szukać przyjść jeden CL krótki okrągły wałek wałkować ciasto podobny ADV OM masa wałkować równy następnie używać długopis nóż OM ono kroić stać się kilka CL cienki długi pasek Wzięła krótki wałek i niczym ciasto rozwałkowała masę, następnie

	nożykiem do ostrzenia ołówków wykroiła kilka długich i cienkich pasków (…).
80.	螃蟹們又圍著嫩芽唱道：「嫩芽！嫩芽！快快長大！如果你不快點長大！我們就**用鋒利的剪刀**，把你的嫩芽剪斷！」 *pángxièmen yòu wéizhe nènyá chàngdào nènyá nènyá kuàikuài zhǎngdà rúguǒ nǐ bù kuàidiǎn zhǎngdà wǒmen jiù yòng fēnglì de jiǎndāo bǎ nǐde nènyá jiǎnduàn* kraby znów otoczyć PART kiełek śpiewać kiełek kiełek szybko wyrosnąć jeśli ty NEG szybko wyrosnąć my już używać ostry POSS/NOM nożyce OM twój kiełek ściąć Kraby zebrały się wokół kiełków i zaśpiewały: kiełki! Kiełki! Szybko wyrośnijcie! Jeśli nie wyrośniecie szybko, zetniemy was **ostrymi nożycami**!
81.	**用闊齒梳**小心地梳開糾纏的部分，避免扯斷髮絲。 *yòng kuòchǐshū xiǎoxīnde shūkāi jiūchán de bùfèn bìmiǎn chěduàn fǎsī* używać szeroki ząbek grzebień uważny ADV czesać otwarty splątany POSS/NOM część unikać wyrywać włos Uważnie rozczesać splątane włosy **grzebieniem z szerokimi ząbkami** tak, by nie wyrywać włosów.
82.	大樹！趕快長出又香又甜的紅柿子吧！否則，我們就**用鋒利的剪刀**，把你的樹葉剪光(…)。 *dàshù gǎnkuài zhǎng hū yòu xiāng yòu tián de hóng shìzi ba fǒuzé wǒmen jiù yòng fēnglì de jiǎndāo bǎ nǐde shùyè jiǎnguāng* duży drzewo szybko rosnąć na zewnątrz CONJ pachnący CONJ słodki POSS/NOM persymon EP w przeciwnym razie my już używać ostry POSS/NOM nożyce OM twój liść obciąć do końca Wielkie drzewo! Szybko daj nam słodkie i pachnące persymony! W przeciwnym wypadku obetniemy ci liście **ostrymi nożycami** (…).
83.	嫩芽！嫩芽！快快長大！如果你不快點長大！我們就**用鋒利的剪刀**，把你的嫩芽剪斷！ *nènyá nènyá kuàikuài zhǎngdà rúguǒ nǐ bù kuàidiǎn zhǎngdà wǒmen jiù yòng fēnglì de jiǎndāo bǎ nǐde nènyá jiǎnduàn* młody kiełek młody kiełek szybko rosnąć jeśli ty NEG szybko rosnąć my już używać ostry nożyce OM twój młody kiełek ściąć Młode kiełki! Młode kiełki! Rośnijcie szybko! Jeśli nie urośniecie szybko, zetniemy młode kiełki **ostrymi nożycami**!
84.	接著母親轉身，從衣櫥內拿出父親的一件衣服，很生氣的**用剪刀**將它剪破。 *jiēzhe mǔqīn zhuǎnshēn cóng yīchú nèi náchū fùqīn de yījiàn yīfú hěn*

	shēngqìde yòng jiǎndāo jiāng tā jiǎnpò następnie matka odwracać się PREP szafa środek brać na zewnątrz ojciec POSS/NOM jeden CL ubranie bardzo zdenerwowany ADV używać nożyce OM ono pociąć Następnie matka odwróciła się, wyciągnęła z szafy ubranie ojca i w złości pocięła je **nożyczkami**.
85.	大湖(…)草莓肥大，遊人採果時，最好挑顏色鮮紅的，用剪刀剪採，才不會傷果粒。 *dàhú cǎoméi féidà yóurén cǎi guǒ shí zuì hǎo tiāo yánsè xiānhóngde yòng jiǎndāo jiǎncǎi cái bùhuì shāng guǒlì* Dahu truskawka ogromny turysta zbierać owoc czas najlepiej wybierać kolor czerwony POSS/NOM używać nożyce ciąć zbierać nie móc niszczyć owoc Truskawki z Dahu (…) są ogromne. Kiedy turyści je zbierają, najlepiej, by wybierali mocno czerwone truskawki i odcinali je **nożycami**, by nie niszczyć owoców.
86.	不停的打字或用剪刀剪硬紙片(…)，都會拉緊大拇指而使外側伸肌腱受傷。 *bùtíngde dǎzì huò yòng jiǎndāo jiǎn yìng zhǐpiàn dōu huì lājǐn dàmǔzhǐ ér shǐ wàicè shēnjījiàn shòushāng* bezustanny ADV pisać słowo lub używać nożyce ciąć twardy papier wszystko móc naciągać kciuk powodować zewnętrzny ścięgno cierpieć rana Nieustanne pisanie na klawiaturze lub cięcie **nożyczkami** twardego papieru (…), prowadzi do naciągnięcia kciuka i urazu zewnętrznych ścięgien.
87.	至於洗髮的方式，則先用梳子將頭髮梳開，清除污垢及頭皮屑(…)。 *zhìyú xǐ fǎ de fāngshì zé xiān yòng shūzi jiāng tóufǎ shūkāi qīngchú wūgòu jí tóupíxiè* jeśli chodzi o myć włos POSS/NOM sposób najpierw używać grzebień OM włos czesać otwarty usuwać brud CONJ łupież Jeśli chodzi o sposób mycia włosów, najpierw należy rozczesać włosy **grzebieniem**, usunąć brud i łupież (…).
88.	正月晚上，她的肚子絞痛起來，大哥用轎子送她到城裡的產科醫院；經過注射催生劑後，醫生終於用夾子將嬰兒拖出來。 *zhèngyuè wǎnshàng tāde dùzi jiǎotòng qǐlái dàgē yòng jiàozi sòng tā dào chénglǐ de chǎnkē yīyuàn jīngguò zhùshè cuīshēngjì hòu yīshēng zhōngyú yòng jiázi jiāng yīngér tuōchūlái* styczeń wieczór jej brzuch ostry boleć wstawać starszy brat używać lektyka zawieźć ona PREP miasto LOC POSS/NOM ginekologiczny szpital minąć wstrzyknąć oksytocyna po lekarz w końcu używać obcęgi OM niemowlę

	ciągać wyjść Styczniowego wieczora poczuła ostry ból brzucha. Starszy brat lektyką zawiózł ją do miejskiego szpitala ginekologicznego. Po wstrzyknięciu oksytocynylekarz w końcu wyciągnął niemowlę **obcęgami**.
89.	我返鄉任教的四年，他疼惜我中午騎車往返辛苦，總是**用摩托車**接送我。 *wǒ fǎn xiāng rènjiāo de sì nián tā téngxí wǒ zhōngwǔ qí chē wǎngfǎn xīnkǔ zǒngshì yòng mótuōchē jiēsòng wǒ* ja wracać miasto uczyć POSS/NOM cztery rok on troszczyć się ja w południe jechać motocykl tam i z powrotem męczyć się zawsze używać motocykl odbierać wysyłać ja Przez cztery lata, odkąd wróciłam jako nauczycielka do rodzinnych stron, zawsze podwoził i odbierał mnie **skuterem**, żebym nie musiała w południe męczyć się na rowerze.
90.	爸爸總是**用小貨車**載著他來回，幫他整理服裝道具(…)。 *bàba zǒngshì yòng xiǎo huòchē zàizhe tā láihuí bāng tā zhěnglǐ fúzhuāng dàojù* tata zawsze używać mały furgonetka zawodzić PART on przyjechać wracać pomagać on porządkować kostium rekwizyt Tata zawsze zawozi go tam i z powrotem **małą furgonetką**, porządkuje mu kostiumy i rekwizyty (…).
91.	封翎恍然道：「難怪軍方不肯**用飛機**送我們來。」 *fēng líng huǎngrán dào nánguài jūnfāng bùkěn yòng fēijī sòng wǒmen lái* Feng Ling nagle mówić nic dziwnego wojsko NEG chcieć używać samolot wieźć my przyjechać Feng Ling powiedział nagle: nic dziwnego, że wojsko nie chce przywieźć nas **samolotem**.
92.	「牽豬哥」這個鏡頭，在小時候是見過的，從徒步趕豬哥，進步到**用三輪車**載豬哥(…)。 *qiān zhūgē zhège jìngtóu zài xiǎoshíhòu shì jiàn guò de cóng túbù gǎn zhūgē jìnbù dào yòng sānlúnchē zài zhūgē* ciągać świnia ten CL scena LOC dzieciństwo być widzieć PART POSS/NOM PREP pieszo zaganiać świnia postępować PREP używać trójkołowiec wozić świnia później też NEG znikać PART Jako dziecko widywałem scenę "zaciągania świni". Kiedyś zaganiano świnie pieszo, później zwożono je **trójkołowcami** (…).
93.	正月晚上，她的肚子絞痛起來，大哥**用轎子**送她到城裡的產科醫院；經過注射催生劑後，醫生終於用夾子將嬰兒拖出來。

	zhèngyuè wǎnshàng tāde dùzi jiǎotòng qǐlái dàgē yòng jiàozi sòng tā dào chénglǐ de chǎnkē yīyuàn jīngguò zhùshè cuīshēngjì hòu yīshēng zhōngyú yòng jiázi jiāng yīngér tuōchūlái styczeń wieczór jej brzuch ostry boleć wstawać starszy brat używać lektyka zawieźć ona PREP miasto LOC POSS/NOM ginekologiczny szpital minąć wstrzyknąć oksytocyna po lekarz w końcu używać obcęgi OM niemowlę ciągać wyjść Styczniowego wieczora poczuła ostry ból brzucha. Starszy brat **lektyką** zawiózł ją do miejskiego szpitala ginekologicznego. Po wstrzyknięciu oksytocyny lekarz w końcu wyciągnął niemowlę obcęgami.
94.	納特轉回正題道：「今次的目的地是塔涅茲魯特高原的塔哈特山，其實最佳的方法莫如**用運輸機**直接將我們運到那裡去(…)。」 *nàtè zhuǎnhuí zhèngtí dào jīn cì de mùdìdì shì tǎnièzīlǔtè gāoyuán de tǎhātè shān qíshí zuì jiā de fāngfǎ mòrú yòng yùnshūjī zhíjiē jiāng wǒmen yùn dào nàlǐ qù* Nate wracać temat mówić obecny POSS/NOM cel być Taniezilute wyżyna POSS/NOM Tahat góra rzeczywiście najlepszy POSS/NOM sposób być używać transport samolot bezpośredni OM my wieźć PREP tam iść Nate, wracając do tematu, powiedział: obecnym celem jest góra Tahat na wyżynie Taniezilute. Najlepszym sposobem jest przewiezienie nas tam **samolotem transportowym** (…).
95.	光榮街７１巷與莒光街交叉口的烤香腸，雖然只是一輛**用機車**載著的普通小攤，(…)但每到下午兩點左右，就有不少人被陣陣烤肉香吸引而來(…)。 *guāngróng jiē qīshíyī xiàng yǔ jǔguāng jiē jiāochā kǒu de kǎo xiāngcháng suīrán zhǐ shì yīliàng yòng jīchē zàizhe de pǔtōng xiǎotān dàn měi dào xiàwǔ liǎngdiǎn zuǒyòu jiù yǒu bùshǎo rén bèi zhènzhèn kǎoròu xiāng xīyǐn ér lái* Guangrong ulica 71 alejka CONJ Juguang ulica skrzyżowanie POSS/NOM grillowany kiełbasa chociaż tylko być jeden CL używać skuter wozić PART POSS/NOM zwykły stoisko ale każdy PREP po południu druga godzina około już niemało osoba PASS CL grillowany mięso zapach przyciągać przyjść Kiełbasa z grilla na skrzyżowaniu 71 alejki ulicy Guangrong i ulicy Juguang to tylko zwyczajne, małe stoisko przewożone jednym **skuterem**, (…) jednak codziennie około drugiej po południu zapach grillowanego mięsa przyciąga wiele osób (…).
96.	村長(…)**用囚車**將鯉魚載運到「湖邊」，全村的人都前來觀視。 *cūn zhǎng yòng qiúchē jiāng lǐyú zǎiyùn dào hú biān quán cūn de rén dōu*

	qián lái guānshì wójt używać więzienny furgonetka wieźć transportować karp PREP jezioro brzeg cały wieś POSS/NOM osoba wszystko przyjść oglądać Wójt (…) **więzienną furgonetką** przewiózł karpie na „brzeg jeziora". Cała wieś zeszła się, by to oglądać.
97.	防堵腸病毒的最佳範例是預防勝於治療，所以建議孕婦進食前，務必**用肥皂**洗手。 *fángdǔ chángbìngdú de zuì jiā fànlì shì yùfáng shèng yú zhìliáo suǒyǐ jiànyì yùnfù jìnshí qián wùbì yòng féizào xǐ shǒu* blokować enterowirus POSS/NOM najlepszy przykład być zapobiegać przezwyciężać PREP leczenie więc radzić kobieta w ciąży jeść przed koniecznie używać mydło myć ręka Najlepsza recepta na ochronę przed enterowirusami to: zapobieganie jest lepsze niż leczenie. Dlatego radzimy kobietom w ciąży, aby przed jedzeniem koniecznie myły ręce **mydłem**.
98.	將四季豆川燙後撈起，隨即**用過濾水**澆涼。 *jiāng sìjìdòu chuāntàng hòu lāoqǐ suíjí yòng guòlǜshuǐ jiāoliáng* OM fasola przegotować po wyłowić wstawać następnie używać przefiltrowany woda polewać chłodny Po przegotowaniu w gorącej wodzie wyłowić zielone fasolki, po czym schłodzić je **przefiltrowaną wodą**.
99.	在熱水器下，我**用熱開水**沖著杯身(…)。 *zài rèshuǐqì xià wǒ yòng rè kāishuǐ chōngzhe bēishēn* LOC bojler LOC ja używać gorący zagotowany woda sparzyć czarka Pod bojlerem sparzyłem czarki **zagotowaną**, **gorącą wodą** (…).
100.	我自青春期開始，我有一條絕對奉行的鐵律，那就是只**用嬰兒皂**洗臉。 *wǒ zì qīngchūnqī kāishǐ wǒ yǒu yītiáo juéduì fèngxíng de tiělǜ nà jiù shì zhǐ yòng yīngérzào xǐ liǎn* ja PREP młodość początek ja mieć jeden CL absolutny przestrzegać POSS/NOM żelazny zasada tamten właśnie być tylko używać niemowlę mydło myć twarz Od czasów młodości mam żelazną zasadę, do której bezwzględnie się stosuję: myję twarz tylko **mydłem dla niemowląt**.
101.	洗完頭髮後，把煮好的濃茶倒入臉盆，將頭髮浸溼，輕輕按摩十五分鐘，再**用清水**洗淨即可。 *xǐ wán tóufǎ hòu bǎ zhǔhǎo de nóngchá dǎorù liǎnpén jiāng tóufǎ jìnshī qīngqīng ànmó shíwǔ fènzhōng zài yòng qīngshuǐ xǐ jí kě*

	myć skończyć włos po OM ugotowany POSS/NOM mocny herbata wlać twarz miska OM włos namoczyć lekki masować 15 minuta następnie używać czysty woda myć czysty już móc Po umyciu włosów wlać ugotowaną, mocną herbatę do miski, namoczyć w niej włosy, lekko masować przez piętnaście minut, po czym umyć je **czystą wodą**.
102.	如果用茶來洗頭的話，還可以使乾硬頭髮變得柔軟。 *rúguǒ yòng chá lái xǐ tóu de huà hái kěyǐ shǐ gānyìng tóufǎ biàn de róuruǎn* jeśli używać herbata myć głowa dodatkowo móc sprawiać suchy twardy włos stać się POT/DEG miękki Mycie włosów **herbatą** może dodatkowo sprawić, że twarde i suche włosy staną się miękkie.
103.	晚上不管有多累，我都一定把皮膚洗乾淨。(…)我用洗顏蜜來洗淨臉部。 *wǎnshàng bùguǎn yǒu duō lèi wǒ dōu yīdìng bǎ pífū xǐgānjìng wǒ yòng xǐyánmì lái xǐjìng liǎnbù* wieczór bez względu na jak męczony ja wszystko na pewno OM skóra myć czysty ja używać myjący mleko myć czysty twarz Bez względu na zmęczenie wieczorem zawsze myję skórę do czysta. (…) twarz myję **mleczkiem kosmetycznym**.
104.	待片刻後用溫水不斷沖洗頭髮，直至完全洗淨為止。 *dài piànkè hòu yòng wēnshuǐ bùduàn chōngxǐ tóufǎ zhí zhì wánquán xǐjìng wéizhǐ* czekać chwila po używać ciepły woda bez przerwy myć włos aż całkowity myć czysty skończyć Po chwili przemyć włosy **ciepłą wodą** aż do całkowitego umycia.
105.	朋友取出一副烏魚子，細細地剝去薄膜，接著用米酒清洗魚子去掉腥味。 *péngyǒu qǔchū yīfù wūyúzǐ xìxìde bōqù bómó jiēzhe yòng mǐjiǔ qīngxǐ yúzǐ qùdiào xīngwèi* przyjaciel wziąć na zewnątrz cefal ikra staranny ADV usuwać wyjść cienki membrana następnie używać ryż alkohol myć ikra usuwać zapach Przyjaciele wzięli ikrę cefala, starannie usunęli membranę, po czym obmyli ikrę **winem ryżowym**, aby pozbyć się zapachu.
106.	我們是一群悲哀的鳥類，我們的名字叫喜鵲，清晨裡用眼淚洗臉，夜晚以輓歌催眠。 *wǒmen shì yīqún bēiāi de niǎolèi wǒmen de míngzi jiào xǐquè qīngchén lǐ yòng yǎnlèi xǐ liǎn yèwǎn yǐ wǎngē cuīmián*

	my być jeden grupa smutny POSS/NOM ptak nasz imię nazywać się sroka poranek LOC używać łza myć twarz noc PREP tren hipnotyzować Jesteśmy nieszczęśliwymi ptakami; nazywają nas srokami, o poranku myjemy twarz **łzami**, nocą śpiewamy innym treny do snu.
107.	猴子跑到水缸旁邊，想用冰水好好的冰一下被燙傷的紅屁股。 *hóuzi pǎo dào shuǐgāng pángbiān xiǎng yòng bīngshuǐ hǎohǎode bīng yīxià bèi tàngshāng de hóng pìgǔ* małpa biegnąć PREP woda zbiornik obok chcieć używać lód woda dobry ADV schłodzić chwila PASS oparzyć zraniony POSS/NOM czerwony tyłek Małpy podbiegły do zbiornika z wodą, chcąc **zimną wodą** schłodzić sobie oparzone, czerwone zadki.
108.	皮膚出現過敏後，必須立即停用任何化妝品(…)，並且忌用熱水沖洗癢處。 *pífū chūxiàn guòmǐn hòu bìxū lìjí tíngyòng rènhé huàzhuāngpǐn bìngqiě jì yòng rèshuǐ chōnggxǐ yǎngchù* skóra pojawiać się uczulenie po należy natychmiast przestać stosować wszelki kosmetyk CONJ w żadnym przypadku używać gorący woda opłukiwać myć swędzący miejsce Jeśli na skórze pojawią się objawy uczulenia, należy natychmiast zaprzestać stosowania wszelkich kosmetyków (…), i w żadnym wypadku nie przemywać swędzących miejsc **gorącą wodą**.
109.	他有一個弟弟，來不及接生，便出生在草地，沒有熱水可洗，就用水溝的水洗滌嬰兒。 *tā yǒu yīge dìdi láibùjí jiēshēng biàn chūshēng zài cǎodì méiyǒu rèshuǐ kě xǐ jiù yòng shuǐgōu de shuǐ xǐdí yīngér* on mieć jeden CL młodszy brat NEG zdążyć odebrać poród urodzić się LOC trawa NEG jest gorący woda móc myć właśnie używać rynsztok POSS/NOM woda myć niemowlę Ma młodszego brata. Nie zdążył odebrać porodu, urodził się na trawie. Nie miał gorącej wody, więc umył noworodka **wodą z rynsztoka**.
110.	西西區斯人早在很久以前就開始真空洗澡，他們認為用水洗澡是一件愚蠢的事情。 *xīxīqūsī rén zǎo zài hěn jiǔ yǐqián jiù kāishǐ zhēnkōng xǐzǎo tāmen rènwéi yòng shuǐ xǐzǎo shì yījiàn yúchǔn de shìqíng* Xixiqusi ludzie LOC bardzo długo przed już zacząć próżnia myć się oni uważać używać woda myć się być jeden CL głupi POSS/NOM sprawa Ludzie z Xixiqusi już dawno temu zaczęli myć się próżnią; uważają, że mycie się **wodą** jest głupie.

111.	若是系統性農藥，意即農藥已滲入土壤或葉片，則是**用什麼洗潔劑**都洗不掉的。 *ruò shì xìtǒngxìng nóngyào yìjí nóngyào yǐ shènrù tǔrǎng huò yèpiàn zéshì yòng shénme xǐjiéjì dōu xǐbùdiào de* jeśli być systemowy pestycyd czyli pestycyd już przenikać wejść lub liść CONJ być używać co oczyszczający preparat wszystko myć NEG padać Jeśli mowa o pestycydach systemowych, czyli takich, które przeniknęły już do gleby lub liści, to nie da się ich zmyć **żadnym preparatem**.
112.	面對市售標榜天然、無毒的蔬果清潔配方能清除農藥(…)，專家建議最好僅**用其**來清洗水果。 *miànduì shìshòu biāobǎng tiānrán wúdú de shūguǒ qīngjié pèifāng néng qīngchú nóngyào zhuānjiā jiànyì zuìhǎo jǐn yòng qí lái qīngxǐ shuǐguǒ* wobec rynek sprzedawać reklamować naturalny brak toksyna POSS/NOM warzywo owoce oczyszczający preparat móc usuwać pestycyd eksperta radzić najlepszy tylko używać ono żeby myć owoc Jeśli chodzi o dostępne na rynku, reklamowane jako naturalne i wolne od toksyn preparaty do mycia jabłek z pestycydów (…), eksperci radzą, by myć **nimi** tylko owoce.
113.	拉菲亞草帽具有耐用、耐磨、可水洗等特性，可凹折收藏，**用水**擦拭後又恢復原狀(…)。 *lāfēiyà cǎomào jùyǒu nàiyòng nàimó kěshuǐxǐ děng tèxìng kě āozhé shōucáng yòng shuǐ cāshì hòu yòu huīfù yuánzhuàng* włókno rafia kapelusz posiadać mocny wytrzymały móc woda myć specyficzny cechy móc złożyć schować używać woda przecierać po znów przywracać początkowy kształt Kapelusze z włókien rafii są mocne i wytrzymałe, można je również prać w wodzie, trzymać złożone w szafie, przecierać **wodą** i nadawać im z powrotem początkowy kształt (…).
114.	愛明留一頭及肩長髮，**用橡皮筋**紮起來。 *àimíng liú yītóu jí jiān cháng fǎ yòng xiàngpíjīn zāqǐlái* Aiming zostawiać jeden CL sięgać ramię długi włos używać recepturka wiązać Aiming ma długie, sięgające ramion włosy, wiąże je **gumką recepturką**.
115.	他們**用圍巾**包住這顆頭(…)。 *tāmen yòng wéijīn bāozhù zhèkē tóu* oni używać szalik zwinąć zatrzymać ten CL głowa Oni owinęli głowę **szalikiem** (…).
116.	賣吃食的小攤上，小販**用白布**細心蓋住盛著食物的器皿，因為這裡的

	風沙太大(…)。 *mài chīshí de xiǎotān shàng xiǎofàn yòng bái bù xìxīn gàizhù chéngzhe shíwù de qìmǐn yīnwèi zhèlǐ de fēngshā tài dà* sprzedawać jedzenie POSS/NOM mały stoisko LOC sprzedawca używać biały tkanina uważny zakrywać nakładać PART jedzenie POSS/NOM pojemnik ponieważ tutejszy wiatr piasek zbyt duży Na stoisku z jedzeniem sprzedawca skrupulatnie zakrywa pojemniki z potrawami **białą tkaniną**, ponieważ silny wiatr niesie tu dużo piasku (…).
117.	瞎眼的父親怕她走失，便用一條繩子或鐵鍊，將母親綁在樹下(…)。 *xiāyǎn de fùqīn pà tā zǒushī biàn yòng yītiáo shéngzi huò tiěliàn jiāng mǔqīn bǎng zài shù xià* niewidomy POSS/NOM ojciec bać się ona iść zgubić się używać lina lub łańcuch OM matka przywiązać LOC drzewo w dół Niewidomy ojciec obawiał się, że matka odejdzie i się zgubi, więc przywiązywał ją do drzewa **liną** lub **łańcuchem** (…).
118.	大約三小時後，我給抬了起來，並用布團塞口(…)。 *dàyuē sān xiǎoshí hòu wǒ gěi tái le qǐlái bìng yòng bùtuán sāi kǒu* około trzy godzina po ja PASS nieść PART wstawać używać gałgan zapchać usta Po około trzech godzinach podniesiono mnie i zapchano mi usta **gałganem** (…).
119.	泰國的一項調查發現，當人們用藥劑噴灑斑蚊成蟲時，成蚊的產卵密度減少(…)。 *tàiguó de yīxiàng diàochá fāxiàn dāng rénmen yòng yàojì pēnsǎ bānwén chéngchóng shí chéng wén de chǎnluǎn mìdù jiǎnshǎo* Tajlandia POSS/NOM jeden CL badanie wykazać gdy ludzie używać preparat spryskać dorosły owad czas dorosły komar POSS/NOM składać jajo gęstość zmniejszać się Przeprowadzone w Tajlandii badanie wykazało, że spryskiwanie **tym środkiem** komara w fazie dorosłej prowadzi do zmniejszenia zagęszczenia jaj, z których wykluwają się komary (…).
120.	我走到用木板封閉了的窗前，關掉了電筒(…)。 *wǒ zǒu dào yòng mùbǎn fēngbì le de chuāng qián guāndiào le diàntǒng* ja iść PREP używać drewno deska uszczelnić PART POSS/NOM okno przed wyłączyć PART latarka Podszedłem pod zabite **drewnianą deską** okno, wyłączyłem latarkę (…).
121.	怎麼樣可以不讓公主看見真月亮呢？(…)有人說把皇宮花園用黑絨布罩起來(…)。

	zěnmeyàng kěyǐ bù ràng gōngzhǔ kànjiàn zhēn yuèliàng ne yǒurén shuō bǎ huánggōng huāyuán yòng hēi róngbù zhàoqǐlái jak móc NEG sprawiać księżniczka widzieć prawdziwy księżyc EP niektórzy mówić OM pałac ogród używać czarny flanela przykryć wstawać Jak tu sprawić, by księżniczka nie ujrzała prawdziwego księżyca? (…) niektórzy mówili, że należy przykryć pałacowy ogród **czarną flanelą** (…).
122.	突然闖進了一個滿臉橫肉的人，披一件玄色布衫，散著鈕扣，**用很寬的玄色腰帶**，胡亂捆在腰間。 *tūrán chuǎng jìn le yīge mǎnliǎn héngròu de rén pī yījiàn xuánsè bùshān sànzhe niǔkòu yòng hěn kuān de xuánsè yāodài húluàn kǔn zài yāojiān* nagle wpaść PART jeden CL pełny twarz poziomowy mięso człowiek nosić jeden CL ciemny szata rozpiąć PART guzik używać bardzo szeroki POSS/NOM ciemny pas nieporządny związać LOC talia środek Nagle do środka wpadł groźnie wyglądający człowiek. Miał na sobie ciemną, płócienną szatę z rozpiętymi guzikami, byle jak przewiązaną w talii **szerokim, ciemnym pasem**.
123.	尊尼約曼雙手被我**用革製的手銬**鎖起，高吊在一棵樹的橫丫(…)。 *zūnní yuēmàn shuāngshǒu bèi wǒ yòng gézhì de shǒukào suǒqǐ gāo diào zài yīkē shù de héngyā* Zunni Yueman para ręka PASS ja używać skóra produkować POSS/NOM kajdanki skuć wysoki zawiesić LOC jeden CL drzewo POSS/NOM rozgałęzienie Zunni Yueman został przeze mnie skuty **skórzanymi kajdankami**, po czym za skute ręce zawieszony na rozgałęzieniu drzewa.
124.	此時聽到了這喊叫聲的壞公公，便**用頭巾**包住了頭，兩手笨扭地揮著(…)。 *cǐshí tīngdào le zhè hǎnjiàoshēng de huài gōnggong biàn yòng tóujīn bāozhù le tóu liǎng shǒu bènniǔde huīzhe* wtedy słyszeć osiągnąć PART ten okrzyk POSS/NOM zły dziadek używać chusta obwiązać zatrzymać PART głowa dwa ręka głupi ADV machać PART Skrzat o wielkiej głowie głośno zakrzyknął. Zły dziadek, usłyszawszy ów okrzyk, obwiązał głowę **chustą**, i wymachując niezdarnie rękoma (…).
125.	另一道烤花攬鱖魚則將大陸特產的鱖魚，**用發麵皮**包裹起來再烤熟(…)。 *lìng yīdào kǎo huālǎnguìyú zé jiāng dàlù tèchǎn de guìyú yòng fāmiànpí bāoguǒ qǐlái zài kǎoshú* inny jeden CL piec jazgarz OM kontynent specjalny produkować POSS/NOM jazgarz używać ciasto owijać następnie piec ugotowany

	Kolejna potrawa to pieczony jazgarz; specyficznego dla Chin kontynentalnych jazgarza chińskiego owija się **ciastem** i znowu smaży (…).
126.	他一手牽著黃毛女孩的手，另一隻手用塊手帕捂住自己鼻子和嘴(…)。 *tā yīshǒu qiānzhe huángmáo nǚhái de shǒu lìng yīzhī shǒu yòng kuài shǒupà wǔzhù zìjǐ bízi hé zuǐ* on jeden ręka trzymać PART żółty włos dziewczyna POSS/NOM ręka drugi CL ręka używać CL chusteczka zakrywać zatrzymać sam nos CONJ usta W jednej dłoni trzymał za rękę jasnowłosą dziewczynę, zakrywając sobie nos i usta **chusteczką** trzymaną w drugiej dłoni.
127.	季芹說一定要貼胸貼、穿胸罩、穿小可愛，最後還要用雙面膠把小可愛和外衣黏起來。 *jì qín shuō yīdìng yào tiē xiōngtiē chuān xiōngzhào chuān xiǎokěài zuìhòu hái yào yòng shuāngmiànjiāo bǎ xiǎokěài hé wàiyī niánqǐlái* Ji Qin mówić koniecznie trzeba zlepić pierś naklejki nosić stanik nosić koszulka na ramiączka koniec jeszcze trzeba używać dwustronny taśma OM koszulka na ramiączka CONJ zewnętrzny ubranie zlepić wstawać Ji Qin mówi, że trzeba koniecznie założyć wkładki, stanik i koszulkę na ramiączkach, a na końcu **dwustronną taśmą klejącą** zlepić koszulkę z zewnętrznym ubraniem.
128.	一家近來熱賣到缺貨的速食麵日前遭消費者郭小姐投訴，油包破裂，卻用透明膠布沾黏(…)。 *yījiā jìnlái rè mài dào quē huò de sùshímiàn rìqián zāo xiāofèizhě guō xiǎojiě tóusù yóubāo pòliè què yòng tòumíng jiāobù zhānnián* Jeden CL ostatnio gorący sprzedawać brak towar POSS/NOM szybki jeść makaron dzień przed POSS konsument skarżyć się olej opakowanie rozerwać ale PREP przezroczysty taśma zakleić Na sprzedający się niedawno do ostatniego opakowania makaron instant przed kilkoma dniami poskarżyła się konsumentka, pani Guo. Opakowanie z sosem zostało rozerwane i zaklejone **przezroczystą taśmą klejącą** (…).
129.	在文廟的前面有一池水，已用尖銳的柵欄圍起來。 *zài wénmiào de qiánmiàn yǒu yīchí shuǐ yǐ yòng jiānruì de zhàlán wéi qǐlái* LOC świątynia POSS/NOM przed jest jeden basen woda już używać ostry POSS/NOM ogrodzenie otoczyć wstawać Znajdujący się przed świątynią Wenchanga zbiornik wody został otoczony **ostrym ogrodzeniem**.
130.	這個樓層由於發生命案之故，所以已被警方用黃色的膠帶圍了起來(…)。 *zhège lóucéng yóuyú fāshēng mìngàn zhī gù suǒyǐ yǐ bèi jǐngfāng yòng*

	huángsè de jiāodài wéi le qǐlái ten CL piętro ponieważ wydarzyć się morderstwo dlatego już POSS policja używać żółty POSS/NOM taśma otoczyć wstawać Ponieważ wydarzyło się tu morderstwo, policja otoczyła całe piętro **żółtą taśmą** (…).
131.	比賽場地(…)四周應用七五厘米高的欄板圍起。 *bǐsài chǎngdì sìzhōu yīng yòng qīwǔ límǐ gāo de lánbǎn wéiqǐ* gra pola cztery strona należy używać siedemdziesiąt pięć centymetr wysoki POSS/NOM ogrodzenie otoczyć wstawać Pole gry (…) z czterech stron powinno być otoczone **wzniesionym na siedemdziesiąt pięć centymetrów ogrodzeniem**.
132.	師父將一支支的沖天炮插入鐵絲網中，再用一條引線將一支支沖天炮的炮心連接起來(…)。 *shīfù jiāng yīzhīzhī de chōngtiānpào chārù tiěsīwǎng zhōng zài yòng yītiáo yǐnxiàn jiāng yīzhīzhī chōngtiānpào de pàoxīn liánjiē qǐlái* mistrz OM jeden CL CL POSS/NOM petardy poustawiać wejść siatka stalowa LOC następnie używać jeden CL lont OM jeden CL CL petardy połączyć wstawać Mistrz poustawiał na stalowej siatce petardy i połączył je **jednym lontem** (…).
133.	她說：「如果工作輪到上大夜班，我要去上班之前，會先用繩子把你們和被子綁起來，免得你們踢被子。」 *tā shuō rúguǒ gōngzuò lúndào shàng dàyèbān wǒ yào qù shàngbān zhīqián huì xiān yòng shéngzi bǎ nǐmen hé bèizi bǎngqǐlái miǎnde nǐmen tī bèizi* ona mówić jeśli praca przyjść kolej na nocną zmianę ja chcieć iść pracować przed móc używać sznurek OM wy CONJ kołdra związać wstawać żeby nie wy wykopać kołdra Powiedziała: jeśli przyjdzie moja kolej na nocną zmianę, zanim pójdę do pracy, zwiążę was **sznurkiem** z kołdrą, żebyście nie wykopali jej spod siebie.
134.	樂師用一根繩子在野兔的脖子上繫好，將繩子的另一頭拴在一棵樹上。 *yuèshī yòng yīgēn shéngzi zài yětù de bózi shàng jì hǎo jiāng shéngzi de lìng yītóu shuān zài yīkē shù shàng* muzyk używać jeden CL sznurek LOC dziki królik POSS/NOM szyja LOC obwiązać dobry OM sznurek POSS/NOM inny jeden strona przymocować LOC jeden CL drzewo LOC Muzyk obwiązał **sznurkiem** szyję dzikiego królika, a drugi koniec sznurka

	przymocował do drzewa.
135.	我堅信，在她和其他蠻族囚犯一起被士兵**用繩索**串著脖子帶進來的那一天，我必定看過她。 *wǒ jiān xìn zài tā hé qítā mánzú qiúfàn yīqǐ bèi shìbīng yòng shéngsuǒ chuànzhe bózi dài jìnlái de nà yītiān wǒ bìdìng kàn guò tā* ja głęboki twierdzić LOC ona CONJ inny barbarzyńca więzień razem OM żołnierz używać powroza wiązać PART szyja nosić wejść POSS/NOM tamten jeden dzień ja na pewno widzieć PART ona Głęboko wierzę, że na pewno widziałem ją tamtego dnia, gdy została sprowadzona przez żołnierzy wraz z innymi barbarzyńcami, których szyje wiązano **powrozami**.
136.	其中有兩個遠從康居來的商人，他們**用布巾**圍住臉(…)。 *qízhōng yǒu liǎngge yuǎn cóng kāngjū lái de shāngrén tāmen yòng bùjīn wéizhù liǎn* wśród jest dwa CL odległy PREP Kangju przybyć POSS/NOM kupca oni używać chusta owinąć zatrzymać twarz Wśród nich było dwóch kupców przybyłych z odległego Kangju. Twarze mieli owinięte **chustami** (…).
137.	她**用深色衣帽**將渾身裹得密實，歷盡風霜的臉孔上盡是謙卑的笑容。 *tā yòng shēnsè yīmào jiāng húnshēn guǒ de mìshí lìjìnfēngshuāng de liǎnkǒng shàng jìn shì qiānbēi de xiàoróng* ona używać ciemny kolor nakrycie głowy OM cały ciało owinąć POT/DEG szczelny doświadczony wiatr szron POSS/NOM twarz LOC wszystko jest skromny śmiech Szczelnie owinęła całe ciało **ciemnym ubraniem i nakryciem głowy**; na doświadczonej kolejami losu twarzy miała skromny uśmiech.
138.	因為門窗關得死緊，我還懷疑那是事先**用鐵釘**釘死的(…)。 *yīnwèi mén chuāng guān de sǐjǐn wǒ hái huáiyí nà shì shìxiān yòng tiědīng dìngsǐ de* ponieważ drzwi okno zamknąć POT/DEG nieżywy szczelny ja nawet podejrzewać to jest przedtem używać gwóźdź zabić nieżywy POSS/NOM Ponieważ drzwi i okna były szczelnie zamknięte, podejrzewałem, że zostały przedtem zabite **gwoździami** (…).
139.	裡面是各式的茶具: (….)有的還**用藍布**包裹著。 *lǐmiàn shì gèshì de chájù yǒude hái yòng lán bù bāoguǒzhe* środek jest różnorodny POSS/NOM przyrządy herbaciane niektóry nawet używać niebieski wstążka obwiązać PART W środku znajdowały się wszelkie przyrządy do parzenia herbaty: (…) część

	z nich była nawet obwiązana **niebieską wstążką**.
140.	後來我想到一個經濟又方便的方法，就是將陪伴床拉到病床邊，用報紙墊著，然後將便盆放在上面，如此病人下床只要一轉身即可坐到便盆上(…)。 *hòulái wǒ xiǎngdào yīge jīngjì yòu fāngbiàn de fāngfǎ jiù shì jiāng péibàn chuáng lā dào bìngchuáng biān yòng bàozhǐ diànzhe ránhòu jiāng biànpén fàng zài shàngmiàn rúcǐ bìngrén xià chuáng zhǐyào yī zhuǎn shēn jí kě zuò dào biànpén shàng* potem ja pomyśleć osiągnąć jeden CL ekonomiczny CONJ wygodny POSS/NOM metoda właśnie jest OM łóżko boczne ciągnąć PREP łóżko pacjenta obok używać gazeta wykładać PART potem OM nocnik postawić LOC góra tak pacjent zejść łóżko tylko chcieć odwracać się właśnie móc siedzieć PREP nocnik LOC Potem przyszedł mi do głowy ekonomiczny i wygodny sposób: przysuwałem boczne łóżko do łóżka pacjenta, wykładałem **gazetami** i stawiałem na nich nocnik. W ten sposób wystarczało, że pacjent po zejściu z łóżka odwracał się, by móc usiąść na nocniku (…).
141.	那天晚上他吃了茶葉蛋和紅棗之後，很小心的用一張紙把蛋殼和棗核包了起來。 *nà tiān wǎnshàng tā chī le cháyèdàn hé hóngzǎo zhīhòu hěn xiǎoxīnde yòng yīzhāng zhǐ bǎ dànké hé zǎohé bāo le qǐlái* tamten dzień wieczór on jeść PART jajko herbaciane CONJ czerwony daktyle po bardzo ostrożny ADV używać jeden CL papier OM skorupka CONJ pestka owinąć PART wstawać Tamtego wieczoru po zjedzeniu marynowanego jajka i owoców głożyny ostrożnie owinął skorupki i pestki **papierem**.
142.	雞蛋整個打入滾水中煮一下後，再加入辛夷花三錢（先用布包）同煮２-３分鐘即可。 *jīdàn zhěngge dǎ rù gǔnshuǐ zhōng zhǔ yīxià hòu zài jiā rù xīnyíhuā sān qián xiān yòng bù bāo tóng zhǔ liǎng sān fènzhōng jí kě* jajko cały CL wrzucić wrzątek LOC gotować chwila po następnie dodać magnolia trzy qian (jednostka miary) najpierw używać tkanina owinąć razem gotować dwa trzy minuta już móc Gotuj przez chwilę całe jajko we wrzącej wodzie, następnie dodaj 10,5 g magnolii (najpierw owiń **tkaniną**) i gotuj przez 2 - 3 minuty.
143.	簡易壓花有三種，一種是以報紙壓乾，一種是用棉紙包起來再用電話簿壓(…)。 *jiǎnyì yāhuā yǒu sānzhǒng yīzhǒng shì yǐ bàozhǐ yāgān yīzhǒng shì yòng*

	miánzhǐ bāoqǐlái zài yòng diànhuàbù yā prosty prasować kwiat jest trzy typ jeden typ być PREP gazeta przyciskać suchy jeden tup być używać bawełna zawijać wstawać następnie używać telefon książka przyciskać Są trzy sposoby prostego prasowania suszonych kwiatów. Pierwszy sposób to przyciskanie gazetą na sucho, drugi sposób polega na owijaniu **bawełną** i przyciskaniu książką telefoniczną (…).
144.	不久，在女人過生日時，男人送給女人一個用那種透水油紙包著的「紙戒指」。 *bùjiǔ zài nǚrén guò shēngrì shí nánrén sòng gěi nǚrén yīge yòng nàzhǒng tòushuǐ yóuzhǐ bāozhe de zhǐ jièzhǐ* niedługo LOC kobieta spędzać urodziny czas mężczyzna podarować PREP kobieta jeden CL używać tamten rodzaj przepuszczający woda olej papier zawinąć PART POSS/NOM papier pierścionek Niedługo później, gdy kobieta miała urodziny, mężczyzna dał jej w prezencie „papierowy pierścionek", owinięty **przepuszczającym wodę papierem olejowym**.
145.	其中一個人遞給我一包用厚厚的白報紙包著的東西，軟軟的、溫溫熱熱的還冒著氣。 *qízhōng yīge rén dì gěi wǒ yībāo yòng hòuhòu de bái bàozhǐ bāozhe de dōngxī ruǎnruǎn de wēnwēn rèrè de hái màozhe qì* wśród jeden CL osoba dać PREP ja jeden CL używać gruby POSS/NOM biały gazeta zawinąć PART POSS/NOM rzecz miękki POSS/NOM ciepły POSS/NOM jeszcze parować PART Jeden z nich dał mi coś owiniętego **białą, grubą gazetą**. Było to coś miękkiego, ciepłego i parującego.
146.	小芬會裹著中午剩下的雞骨頭，用她考差的數學考卷，贈送給流浪到教室旁的小野狗。 *xiǎofēn huì guǒzhe zhōngwǔ shèngxià de jī gǔtóu yòng tā kǎochā de shùxué kǎojuàn zèngsòng gěi liúlàng dào jiāoshì páng de xiǎo yěgǒu* Xiaofen móc zawijać PART lunch zostać POSS/NOM kura kość używać ona pisać zły POSS/NOM matematyka egzamin podarować PREP wędrować PREP uczący sala obok POSS/NOM mały dziki pies Xiaofen owija kurczęce kości z lunchu **swoim słabo napisanym arkuszem egzaminacyjnym z matematyki**, by podarować je bezpańskiemu pieskowi, który przypałętał się pod klasę.
147.	老栓也打開燈籠罩，用荷葉重新包了那紅的饅頭。 *lǎoshuān yě dǎkāi dēnglóngzhào yòng héyè chóngxīn bāo le nà hóng de*

	mántóu Laoshuan też otworzyć lampion klosz używać lotos liść od nowa zawijać PART tamten czerwony POSS/NOM bułeczka na parze Laoshuan też podniósł klosz na lampion i od nowa owija tamtą czerwoną bułeczkę na parze **liściem lotosu**.
148.	這是用大量番茄打成果泥，再用紗布包住，經過一整天加壓，過濾出來的番茄原汁。 *zhè shì yòng dàliàng fānqié dǎ chéng guǒní zài yòng shābù bāozhù jīngguò yī zhěngtiān jiāyā guòlǜ chūlái de fānqié yuánzhī* to być używać duży ilość pomidor zbić stać się przecier następnie używać gaza owinąć mijać jeden cały dzień tłoczyć filtrować na zewnątrz POSS/NOM pomidor sok Jest to sok, który tłoczy się i filtruje przez cały dzień z dużej ilości zbitych na papkę i owiniętych **gazą** pomidorów.
149.	每個包裹的外層都用牛皮紙包得好好的，寫上寄送的地址(…)。 *měige bāoguǒ de wàicéng dōu yòng niúpízhǐ bāo de hǎohǎo de xiěshàng jìsòng de dìzhǐ* każdy CL paczka POSS/NOM zewnątrz warstwa wszystko używać byk skóra papier zapakować POSS/DEG dobry POSS/NOM napisać w górę wysłać POSS/NOM adres Każda paczka została ładnie owinięta **papierem pakowym** i opatrzona adresem dostawy (…).
150.	夏天流汗多，鞋內容易產生異味，用衛生紙將茶葉包好，置入鞋內，將可發揮吸收異味的效果。 *xiàtiān liúhàn duō xié nèi róngyì chǎnshēng yìwèi yòng wèishēngzhǐ jiāng cháyè bāohǎo zhìrù xié nèi jiāng kě fāhuī xīshōu yìwèi de xiàoguǒ* lato pocić się dużo buty wewnątrz łatwy powstawać przykry zapach używać higiena papier OM herbata liść zawinąć dobry włożyć buty wewnątrz PART móc spowodować wchłonąć przykry zapach POSS/NOM skutek W lecie dużo się pocimy, w butach łatwo powstaje przykry zapach. By go usunąć, można owinąć liście herbaciane **papierem toaletowym** i włożyć do butów.
151.	她躺在床上，我用杏仁油塗擦她的身體。 *tā tǎng zài chuáng shàng wǒ yòng xìngrényóu túcā tāde shēntǐ* ona leżeć LOC łóżko LOC ja używać migdałowy olej nacierać jej ciało Leżała na łóżku, nacierałem jej ciało **olejkiem migdałowym**.
152.	她們頭髮中分，並向後拉緊成一個髮髻，再用一頂黑帽遮住。 *tāmen tóufǎ zhōngfēn bìng xiànghòu lājǐn chéng yīge fǎjì zài yòng yīdǐng*

	hēimào zhēzhù one włos środek dzielić CONJ PREP tył związać mocny stać się jeden CL kok następnie używać jeden CL czarny nakrycie głowy przykryć zatrzymać Miały włosy ułożone w przedziałek, związane z tyłu w kok i przykryte **czarnym nakryciem głowy**.
153.	有些廠商為掩飾其非純蠶絲被缺點，將外層紗套用其他花布遮蓋，無法看出內部情形。 *yǒuxiē chǎngshāng wèi yǎnshì qí fēi chún cánsībèi quēdiǎn jiāng wàicéng shātào yòng qítā huābù zhēgài wúfǎ kànchū nèibù qíngxíng* niektóry producent PREP zatuszować nienaturalny jedwab pościel wada OM zewnętrzny strona poszewka używać inny materiał zakrywać NEG móc widzieć na zewnątrz wnętrze Aby zatuszować wady pościeli z nienaturalnego jedwabiu, niektórzy producenci zakrywają zewnętrzną stronę poszewki **innym materiałem** tak, że nie można zobaczyć jej wnętrza.
154.	吳清友用刀叉吃明蝦的俐落優雅，恐怕連女士都要自嘆不如。 *wú qīngyǒu yòng dāo chā chī míngxiā de lìluò yōuyǎ kǒngpà lián nǚshì dōu yào zìtànbùrú* Wu Qingyou używać nóż widelec jeść krewetki POSS/NOM elegancki chyba nawet pani wszystko chcieć sam westchnąć NEG Wu Qingyou je krewetki **nożem i widelcem** tak elegancko, że chyba nawet panie mogą westchnąć z podziwu.
155.	他雖然是用腳畫畫兒，但是畫得很好(…)。 *tā suīrán shì yòng jiǎo huàhuàr dànshì huà dé hěn hǎo* on chociaż być używać stopa malować ale malować POT/DEG bardzo dobry On świetnie maluje, chociaż maluje **stopą** (…).
156.	用腳畫畫兒的法國名畫家有一天參加一個宴會(…)。 *yòng jiǎo huàhuàr de fǎguó míng huàjiā yǒuyītiān cānjiā yīge yànhuì* używać stopa malować POSS/NOM Francja słynny malarz jest jeden dzień uczestniczyć jeden CL bankiet Malujący **stopami** słynny francuski malarz pewnego dnia wziął udział w bankiecie (…).
157.	楊文煒習慣用原子筆和簽字筆作畫。 *yáng wénwěi xíguàn yòng yuánzǐbǐ hé qiānzìbǐ zuò huà* Yang Wenwei przyzwyczaić się używać długopis CONJ pisak żelowy wykonać obraz Yang Wenwei zwykle maluje obrazy **długopisem i pisakiem żelowym**.
158.	至於書法方面，他更是無師自通，仿效歐陽修用樹枝在沙地上練字

	(…)。 *zhìyú shūfǎ fāngmiàn tā gèng shì wúshīzìtōng fǎngxiào ōuyáng xiū yòng shùzhī zài shādì shàng liàn zì* Jeśli chodzi o kaligrafia on być samouk naśladować Ouyang Xiu używać drzewo patyk LOC piasek ziemia LOC ćwiczyć pismo Jeśli chodzi o kaligrafię, jest samoukiem, naśladował kaligrafię Ouyang Xiu pisząc znaki **patykiem** na piasku (…).
159.	去年夏天發現罹患癌症後，住院期間，嶺月**用鉛筆**一一寫信給最好的朋友們(…)。 *qùnián xiàtiān fāxiàn líhuàn áizhèng hòu zhùyuàn qījiān lǐngyuè yòng qiānbǐ yīyī xiě xìn gěi zuì hǎo de péngyǒumen* zeszły rok lato wykryć zachorować rak po przebywać szpital okres Lingyue używać ołówek pisać list PREP najlepszy POSS/NOM przyjaciele Zeszłego lata po wykryciu raka, podczas pobytu w szpitalu, Lingyue pisała **ołówkiem** listy do każdego z najlepszych przyjaciół (…).
160.	複雜的數學題，竟不再令人討厭，連我都能**用筆**刻出一排排像密碼的花紋算式。 *fùzá de shùxué tí jìng bùzài lìng rén tǎoyàn lián wǒ dōu néng yòng chídùn de bǐ kèchū yī páipái xiàng mìmǎ de huāwén suànshì* skomplikowany POSS/NOM matematyka zadania NEG już sprawiać osoba nienawidzić nawet ja wszystko móc używać długopis naszkicować na zewnątrz rząd podobny kod POSS/NOM obliczenie wzór Trudne matematyczne zadania już nie budzą niechęci. Nawet ja mogę **długopisem** naszkicować przypominający kod wzór obliczeniowy.
161.	父親的世界對我是陌生的。從小，他讓我印象最深刻的是他的字，有時候**用鋼筆**寫我的名字在課本封底或練習簿封面。 *fùqīn de shìjiè duì wǒ shì mòshēng de cóngxiǎo tā ràng wǒ yìnxiàng zuì shēnkè de shì tāde zì yǒushíhòu yòng gāngbǐ xiě wǒde míngzi zài kèběn fēngdǐ huò liànxíbù fēngmiàn* ojciec POSS/NOM świat PREP ja być obcy POSS/NOM PREP dzieciństwo on sprawiać ja wrażenie najmocniejszy POSS/NOM być jego pismo czasami używać wieczny pióra pisać mój imię LOC podręcznik okładka tył lub zeszyt okładka Świat ojca był dla mnie obcy. Z dzieciństwa najmocniej zapamiętałem jego pismo - czasami pisał **wiecznym piórem** moje imię na tylnej okładce podręcznika lub na okładce zeszytu ćwiczeń.
162.	每當他**用粉筆**在黑板上寫方程式時，我們便看到他那燒傷的疤痕。 *měi dāng tā yòng fěnbǐ zài hēibǎn shàng xiě fāngchéngshì shí wǒmen biàn*

	kàndào tā nà shāoshāng de bāhén każdy raz on używać kreda LOC czarny tablica LOC pisać wzory czas my widzieć on tamten oparzenie POSS/NOM blizna Zawsze, kiedy **kredą** pisze na tablicy wzory, widzimy jego bliznę po oparzeniu.
163.	他在粉色藥包紙上描寫出「百草丸」三個字，然後再**用細字筆**寫上「純天然原料。自動化產製」(…)。 *tā zài fěnsè yàobāozhǐ shàng miáoxiě chū bǎicǎowán sānge zì ránhòu zài yòng xìzìbǐ xiěshàng chúntiānrán yuánliào zìdònghuà chǎnzhì* on LOC różowy lekarstwo opakowanie LOC pisać wyjść Baicao pastylki trzy CL znak potem używać cienki długopis pisać czysty naturalny składnik automatyczny produkcja Na cienkim, różowym opakowaniu lekarstwa on napisał słowa "Pastylki Baicao", następnie **cienkopisem** dopisał "składniki wyłącznie naturalne. Produkcja automatyczna" (…).
164.	她是個很聒噪的女生，梳著那種老時代的龐克頭，眼睛刻意**用黑色的眼線筆**濃濃描上(…)。 *tā shì ge hěn guāzào de nǚshēng shūzhe nàzhǒng lǎo shídài de pángkètóu yǎnjīng kèyì yòng hēisè de yǎnxiànbǐ nóngnóng miáoshàng* ona być CL bardzo głośny POSS/NOM dziewczyna czesać PART tamten rodzaj stary czas POSS/NOM punkowy fryzura oko celowy używać czarny POSS/NOM kredka gruby podkreślać LOC To głośna dziewczyna. Czesząc sobie tą staroświecką punkową fryzurę, z oczami grubo podkreślonymi **czarną kredką** (…).
165.	這則分類小廣告側身在密密麻麻的分類小廣告之中，如果不是作者特別**用筆**圈出來，必定會像一個人消失在茫茫的人海中(…)。 *zhèzé fènlèi xiǎo guǎnggào cèshēn zài mìmìmámá de fènlèi xiǎo guǎnggào zhīzhōng rúguǒ bùshì zuòzhě tèbié yòng bǐ quānchūlái bìdìng huì xiàng yīge rén xiāoshī zài mángmáng de rénhǎi zhōng* ten CL mały ogłoszenie skrywać się LOC gęsty POSS/NOM ogłoszenie LOC jeśli NEG być autor specjalny używać długopis zakreślić na zewnątrz na pewno móc podobny jeden CL osoba znikać LOC nieprzebrany POSS/NOM tłum LOC To drobne ogłoszenie skrywało się w gąszczu podobnych drobnych ogłoszeń. Gdyby autor nie zakreślił go **długopisem**, to na pewno zniknęłoby ono niczym człowiek w nieprzebranym tłumie.
166.	所以他認為彩繪是一種成本很低、技術不高，人人都可隨性來玩的玻璃藝術。首先，**用描邊塗劑**擠出花樣(…)。

	suǒyǐ tā rènwéi cǎihuì shì yīzhǒng chéngběn hěn dī jìshù bùgāo rénrén dōu kě suíxìng lái wán de bōlí yìshù shǒuxiān yòng miáobiān tújì jǐchū huāyàng dlatego on sądzić kolorowanie być jeden rodzaj koszt bardzo niski kunszt NEG wysoki każdy wszystko móc swobodny bawić się POSS/NOM szkło sztuka najpierw używać specjalny marker narysować na zewnątrz wzór Dlatego sądzi, że kolorowanie jest stosunkowo tanim, niewymagającym dużego kunsztu rodzajem zdobienia szkła. Najpierw należy narysować wzór **specjalnym markerem** (…).
167.	妖怪們有的吹奏著笛子，有的敲打著大鼓，有的用手打著拍子，發出有節奏的聲音。 *yāoguàimen yǒude chuīzòuzhe dízi yǒude qiāodǎzhe dàgǔ yǒude yòng shǒu dǎzhe pāizi fāchū yǒu jiēzòu de shēngyīn* skrzaty niektóre grać PART fujarka niektóre uderzać PART duży bęben niektóre używać ręka klaskać PART takt wydawać rytmiczny POSS/NOM dźwięk Skrzaty grały na fujarkach, uderzały w bębny lub klaskały w takt **rękami**, wydając rytmiczny dźwięk.
168.	我用手圈起喇叭的形狀，大聲的喊著他的名字。 *wǒ yòng shǒu quānqǐ lǎbā de xíngzhuàng dàshēngde hǎnzhe tāde míngzi* ja używać ręka zakreślić wstawać trąba POSS/NOM kształt głośny ADV krzyczeć PART jego imię Zakreśliłem **dłonią** kształt trąbki i głośno wykrzyczałem jego imię.
169.	就在我眼淚快掉下來時，他突然側著臉，伸了手過來在我的臉頰上，用姆指和食指比了一下。 *jiù zài wǒ yǎnlèi kuài diàoxiàlái shí tā tūrán cèzhe liǎn shēn le shǒu guòlái zài wǒde liǎnjiá shàng yòng mǔzhǐ hé shízhǐ bǐ le yīxià* właśnie LOC ja łza prawie padać w dół czas on nagle przekrzywić PART twarz wyciągać PART ręka podejść LOC mój policzek LOC używać kciuk CONJ palec wskazujący gestykulować PART chwila Kiedy właśnie zbierało mi się na łzy, on nagle przekrzywił głowę, wyciągnął dłoń do mojego policzka i wykonał gest **kciukiem** i **palcem wskazującym**.
170.	五香黑豆干１５０g用手盡量捏成碎屑。 *wǔxiāng hēi dòugān yìbǎiwǔshí kè yòng shǒu jìnliàng niēchéng suìxiè* pięć smak czarny suchy tofu sto pięćdziesiąt gramów używać ręka jak możliwe rozgnieść stać się drobny kawałek 150 g suchego tofu z czarnej soi "pięć smaków" **rękami** rozgnieć na małe kawałki.
171.	他看到那名女子用手打開門，左右手都各只有三隻手指頭，沒有指甲

	(…)。 *tā kàndào nàmíng nǚzǐ yòng shǒu dǎkāi mén zuǒyòu shǒu dōu gè zhǐ yǒu sānzhī shǒuzhǐtóu méiyǒu zhǐjiǎ* on widzieć osiągnać tamten CL dziewczyna używać ręka otworzyć drzwi lewy prawy ręka wszystko tylko jest trzy CL palec NEG mieć paznokieć Gdy dziewczyna **ręką** otworzyła drzwi, zobaczył, że u prawej i lewej dłoni ma jedynie po trzy palce, nie ma paznokci (…).
172.	阿婆死命地用雙手捏住胸前的衣服，怎麼也不讓邢千山把聽筒按上去。 *āpó sǐmìngde yòng shuāngshǒu niēzhù xiōng qián de yīfú zěnme yě bù ràng xíng qiānshān bǎ tīngtǒng ànshàngqù* babcia kurczowy ADV używać para ręka łapać zatrzymać pierś LOC POSS/NOM ubranie jak też NEG pozwalać Xing Qianshan OM stetoskop przyłożyć w górę Babcia kurczowo złapała się **obiema rękami** za ubranie na piersiach, nie pozwalając Xing Qianshanowi na przyłożenie stetoskopu.
173.	那男子則一直守在手術室外，一邊發呆一邊用手扯著頭髮(…)。 *nà nánzǐ zé yīzhí shǒu zài shǒushùshì wài yībiān fādāi yībiān yòng shǒu chězhe tóufǎ* tamten CL mężczyzna cały czas czekać LOC sala zabiegowa zewnątrz raz oszołomiony raz używać ręka ciągać włos Mężczyzna cały czas czeka przy sali zabiegowej, oszołomiony ciągnie **ręką** za włosy (…).
174.	在碎石場裏有一個大漢，正用拳頭將石頭打碎。 *zài suìshí chǎng lǐ yǒu yīge dàhàn zhèng yòng quántóu jiāng shítóu dǎsuì* LOC rozbity kamień pole LOC jest jeden CL duży mężczyzna właśnie używać pięść OM kamień uderzać rozbity Na polu rozbitych kamieni stał wielki mężczyznai rozbijał właśnie kamień **pięścią**.
175.	她再次用手遮擋我的目光，笑道(…)。 *tā zàicì yòng shǒu zhēdǎng wǒde mùguāng xiào dào* ona znów używać ręka zasłonić mój oko śmiać się mówić Znów zasłoniła mi oczy **rękoma**, i śmiejąc się, powiedziała (…).
176.	吉兒抬頭一看到我的臉，眼睛瞪得老大，馬上就用雙手捂住嘴。 *jí ér táitóu yī kàndào wǒde liǎn yǎnjīng dèng de lǎodà mǎshàng jiù yòng shuāngshǒu wǔzhù zuǐ* Ji Er podnosić głowa widzieć mój twarz oko otworzyć POT/DEG duży natychmiast właśnie używać para ręka zasłonić usta

	Gdy Ji Er podniósł wzrok i spojrzał na moją twarz, wybałuszył oczy i natychmiast zasłonił usta **rękami**.
177.	少女見段子蕭呆呆的望著己身，害羞得很，幾乎想用**雙手**掩臉(…)。 *shǎonǚ jiàn duàn zǐxiāo dāidāide wàngzhe jǐ shēn hàixiū de hěn jǐhū xiǎng yòng shuāngshǒu yǎn liǎn* dziewczyna widzieć Duan Zixiao tępy ADV wpatrywać się PART swój ciało zawstydzić się POT/DEG bardzo niemal chcieć używać para ręka zakryć twarz Zobaczywszy, że Duan Zixiao tępo się w nią wpatruje, dziewczyna bardzo się zawstydziła, niemal zakryła sobie twarz **rękami** (…).
178.	手機很方便，但是遇到沒電時會急死人，賸沅科技公司發展出用手輕搖或隨個人走動即能產生電能的裝置。 *shǒujī hěn fāngbiàn dànshì yùdào méi diàn shí huì jísǐ rén shèngyuán kējì gōngsī fāzhǎnchū yòng shǒu qīng yáo huò suí gèrén zǒudòng jí néng chǎnshēng diànnéng de zhuāngzhì* ręczny telefon bardzo wygodny ale napotkać NEG prąd czas móc zmartwić się nieżywy człowiek Sheng Yuan technologia firma opracować na zewnątrz używać ręka lekki trząść lub PREP indywidualny osoba iść ruszać się właśnie móc generować prąd POSS/NOM urządzenie Telefony komórkowe są bardzo wygodne, ale kiedy bateria się wyczerpie, potrafimy się bardzo zestresować. Firma Sheng Yuan opracowała urządzenie, które generuje prąd, gdy potrąci się je **ręką**, lub gdy kołysze się ono w rytm ludzkich kroków.
179.	她倚坐在幾株大胡桃樹中的一棵樹幹上，很難看出她是否醒著。 「來。」我說，一邊用手碰觸她的肩膀。 *tā yǐzuò zài jǐzhū dà hútáoshù zhōng de yīkē shùgàn shàng hěn nán kànchū tā shìfǒu xǐngzhe lái wǒ shuō yībiān yòng shǒu pèngchù tāde jiānbǎng* ona opierać się siedzieć LOC kilka CL duży orzech LOC POSS/NOM jeden CL pień LOC bardzo trudny zobaczyć ona czy budzić się PART chodzić ja mówić używać ręka dotykać jej ramię Opierała się o pień jednego z kilku orzechów, i trudno było zobaczyć, czy nie śpi. – Chodź. – powiedziałem, dotykając **dłonią** jej ramienia.
180.	入選明星賽很容易嗎？用左手打都會入選的喬丹、歐尼爾一定答「是」。 *rùxuǎn míngxīng sài hěn róngyì ma yòng zuǒshǒu dǎ dōu huì rùxuǎn de qiáodān ōu níěr yīdìng dá shì* dostać się gwiazda mecz bardzo łatwy Q używać lewy ręka grać wszystko móc dostać się POSS/NOM Jordan O-Neal na pewno odpowiadać tak

	Czy łatwo dostać się do NBA All-Star Game? Grający **lewą ręką** Michael Jordan i Shaquille O-Neal, którym się to udało, na pewno odpowiedzą: „tak”.
181.	駛過柏油路的汽車輪胎聲傳入我耳膜，彷彿用手指摩擦質地細緻有光澤的布料似的絲絲聲。 *shǐ guò bǎiyóulù de qìchē lúntāi shēng chuánrù wǒ ěrmó fǎngfú yòng shǒuzhǐ mócā zhídì xìzhì yǒu guāngzé de bùliào sì de sīsī shēng* jechać PREP asfaltowy droga POSS/NOM samochód opon dźwięk docierać wejść ja ucho jakby używać palec trzeć delikatny gładki POSS/NOM tkanina POSS/NOM jedwabisty dźwięk Dźwięk opon samochodu jadącego po asfaltowej drodze dotarł do moich uszu; jakby jedwabisty dźwięk tarcia **palcami** o delikatną i gładką tkaninę.
182.	他用沾滿粉末的大手，將那碗顏色跟濃稠度都有點詭異的東西放在爐上煮了一會兒(…)。 *tā yòng zhānmǎn fěnmò de dà shǒu jiāng nàwǎn yánsè gēn nóngchóudù dōu yǒudiǎn guǐyì de dōngxī fàng zài lú shàng zhǔ le yīhuǐr* on używać oblepić puder POSS/NOM duży ręka OM tamten miska kolor CONJ konsystencja wszystko trochę dziwny POSS/NOM rzecz postawić LOC piec LOC gotować PART chwila **Wielkimi, oblepionymi pudrem dłońmi** postawił tę miskę z zawartością o dziwnym kolorze i konsystencji na piecu, i gotował przez chwilę (…).
183.	我用手拭掉哀傷的淚，跟著他用手拭掉哀傷的淚(…)。 *wǒ yòng shǒu shìdiào āishāng de lèi gēnzhe tā yòng shǒu shìdiào āishāng de lèi* ja używać ręka wytrzeć gorzki POSS/NOM łza potem on używać ręka wytrzeć gorzki POSS/NOM łza Wytarłem **ręką** gorzkie łzy, potem on wytarł ręką gorzkie łzy (…).
184.	我用手拭掉哀傷的淚，跟著他用手拭掉哀傷的淚(…)。 *wǒ yòng shǒu shìdiào āishāng de lèi gēnzhe tā yòng shǒu shìdiào āishāng de lèi* ja używać ręka wytrzeć gorzki POSS/NOM łza potem on używać ręka wytrzeć gorzki POSS/NOM łza Wytarłem ręką gorzkie łzy, potem on wytarł **ręką** gorzkie łzy (…).
185.	小心的提醒同在黑暗中的人們，不妨嘗試用自己的手，打開一扇窗來，相信必然可以看見外界的光明。 *xiǎoxīnde tíxǐng tóng zài hēiàn zhōng de rénmen bùfáng chángshì yòng zìjǐ de shǒu dǎkāi yīshàn chuāng lái xiāngxìn bìrán kěyǐ kànjiàn wàijiè de guāngmíng* ostrożny ADV przypominać LOC ciemność LOC POSS/NOM ludzie

	spróbować używać własny POSS/NOM ręka otworzyć jeden CL okno wierzyć na pewno móc widzieć zewnętrzny świat POSS/NOM światło Ostrożnie przypomnijmy naszym towarzyszom w ciemności, że nie zaszkodzi spróbować **rękami** otworzyć okno, na pewno ujrzy się wtedy światło zewnętrznego świata.
186.	兩個小孩這下坐不住了(…)，本來是漢勳要說，昆倫用手推一推她哥哥：「我先說，我先說(…)。」 *liǎngge xiǎohái zhèxià zuòbùzhù le běnlái shì hànxūn yào shuō kūnlún yòng shǒu tuī yī tuī tā gēge wǒ xiān shuō wǒ xiān shuō* dwa dziecko siedzieć NEG zatrzymać PART pierwotnie być Hanxun chcieć odezwać się Kunlun używać ręka pchać jej starszy brat ja pierwszy mówić ja pierwszy mówić Dwoje dzieci nie mogło wysiedzieć w miejscu (…), Hanxun chciał się odezwać, ale Kunlun pchnęła **ręką** starszego brata: ja powiem pierwsza, ja powiem pierwsza (…).
187.	小公主喜歡把小金球高高的丟起，然後用手去接住她。 *xiǎogōngzhǔ xǐhuān bǎ xiǎo jīnqiú gāogāo de diūqǐ ránhòu yòng shǒu qù jiēzhù tā* księżniczka lubić OM mały złoty kuleczka wysoki ADV podrzucać potem używać ręka odebrać zatrzymać ona Księżniczka lubiła podrzucać złotą kuleczkę i łapać ją **dłonią**.
188.	她摸索著她的棍子(…)。她伸起食指，用另一隻手握住它，然後搓捻它。 *tā mōsuǒzhe tāde gùnzi tā shēnqǐ shízhǐ yòng lìng yīzhī shǒu wòzhù tā ránhòu cuōniǎn tā* ona sięgnąć PART jej kij ona wyciągnąć palec wskazujący używać inny jeden ręka złapać zatrzymać ono potem pocierać ono Macając, sięgnęła po swój kij (…). Wyciągnęła palec wskazujący, złapała go **drugą dłonią** i zaczęła go pocierać.
189.	我用拇指和食指撥開她的眼瞼(…)。 *wǒ yòng mǔzhǐ hé shízhǐ bōkāi tāde yǎnjiǎn* ja używać kciuk CONJ palec wskazujący rozchylić otworzyć jej powieki Rozchyliłem jej powieki **kciukiem i palcem wskazującym** (…).
190.	用手拉拉，看究竟有無塊狀纖維感覺，如果感覺到一塊一塊，絕對是劣質蠶絲製成(…)。 *yòng shǒu lālā kàn jiūjìng yǒu wú kuàizhuàng xiānwéi gǎnjué rúguǒ gǎnjué dào yīkuài yīkuài juéduì shì lièzhí cánsī zhìchéng* używać ręka ciągać sprawdzać jest NEG grudka włókno poczucie jeśli czuć

	osiągnąć grudka pewnie być zły jakość jedwab wyprodukowany Naciągnij je **ręką** i sprawdź, czy na włóknach są grudki. Jeśli czujesz, że są na nich grudki, to z pewnością jest to jedwab niskiej jakości (…).
191.	她的右手仍然拿著手提公文包，於是用左手取起綠色的塑膠傘(…)。 *tāde yòushǒu réngrán názhe shǒutí gōngwénbāo yúshì yòng zuǒshǒu qǔqǐ lǜsè de sùjiāosǎn* jej prawy ręka wciąż trzymać PART podręczny aktówka więc używać lewy ręka podnosić zielony POSS/NOM plastykowy parasol W prawej ręce wciąż trzymała podręczną aktówkę, więc podniosła zielony, plastikowy parasol **lewą ręką** (…).
192.	李總拉了一下西裝的領子，對著電梯裡面的鏡子用手撥了撥頭髮。 *lǐ zǒng lā le yīxià xīzhuāng de lǐngzi duìzhe diàntī lǐmiàn de jìngzi yòng shǒu bō le bō tóufǎ* Li dyrektor ciągnąć PART raz garnitur POSS/NOM kołnierz PREP winda wewnątrz POSS/NOM lustro używać ręka przesunąć włos Dyrektor Li pociągnął za kołnierz garnituru, i patrząc w umieszczone wewnątrz windy lustro, kilka razy przesunął **dłonią** po włosach.
193.	她用手掩著嘴巴，輕輕地笑著(…)。 *tā yòng shǒu yǎnzhe zuǐbā qīngqīngde xiàozhe* ona używać ręka zakryć PART usta lekki ADV uśmiechać się Zakryła **dłonią** usta i zaśmiała się lekko (…).
194.	他挨近身子，用一隻手掩起嘴巴，湊在陳伸隆耳邊(…)。 *tā āijìn shēnzi yòng yīzhī shǒu yǎnqǐ zuǐbā còu zài chén shēnlóng ěr biān tā yě bùwàng yòng lìngwài yīzhī shǒuzhǒu zhuāngzuò bùxiǎoxīn pèngchùdào ājiāo yòurén de xiōngpú* on zbliżyć się ciało używać jeden CL ręka przykryć usta przyłożyć LOC Chen Shenlong ucho LOC Zbliżył się, przykrył **dłonią** usta i przyłożył do ucha Chen Shenlonga (…).
195.	他也不忘用另外一隻手肘，裝作不小心碰觸到阿嬌誘人的胸脯。 *tā yě bùwàng yòng lìngwài yīzhī shǒuzhǒu zhuāngzuò bùxiǎoxīn pèngchùdào ājiāo yòurén de xiōngpú* on też NEG zapomnieć używać drugi CL ręka udawać się nieuważny dotykać osiągnąć Ajiao kuszący POSS/NOM biust Nie zapomniał też, by **łokciem drugiej ręki** pozornie przez nieuwagę dotknąć kuszącego biustu Ajiao.
196.	那個蒙古來的眼科醫生不看我那飄飄眼睛，卻用手指掰開我的眼皮。 *nàge ménggǔ lái de yǎnkē yīshēng bùkàn wǒ nà piāopiāo yǎnjīng què yòng shǒuzhǐ bāikāi wǒde yǎnpí*

	tamten CL Mongolia pochodzić POSS/NOM okulista NEG spojrzeć ja tamten rozlatany oko ale używać palec rozchylić otworzyć mój powieki Ten pochodzący z Mongolii okulista nie spojrzał na moje rozlatane oczy, lecz **palcem** rozchylił mi powieki.
197.	我站起身，用手擋住風切的利刃，頭髮終於可以不被拉住而輕鬆一陣子(…)。 *wǒ zhànqǐ shēn yòng shǒu dǎngzhù fēngqiē de lìrèn tóufǎ zhōngyú kěyǐ bùbèi lāzhù ér qīngsòng yīzhènzǐ* ja wstać ciało używać ręka zasłonić zatrzymać wiatr POSS/NOM ostry krawędź włos wreszcie móc NEG PASS ciągnąć zatrzymać CONJ swobodny chwila Podniosłem się, **dłonią** zasłoniłem się przed ostrymi porywami wichru, mogłem wreszcie na chwilę swobodnie puścić włosy (…).
198.	用手夾住腿部５至１０公分肉，如果出現粉紅色、白色或咖啡色紋路，糟糕了，就表示橘皮組織已形成。 *yòng shǒu jiázhù tuǐbù wǔ zhì shí gōngfèn ròu rúguǒ chūxiàn fěnhóngsè báisè huò kāfēisè wénlù zāogāole jiù biǎoshì júpí zǔzhī yǐ xíngchéng* używać ręka ścisnąć zatrzymać noga pięć PREP dziesięć centymetr mięśni jeśli pojawić się różowy biały lub kawowy wybroczyna zły PART właśnie oznaczać celluit już wytworzyć **Dłonią** ścisnąć 5 - 10 cm mięśnia na nodze, jeśli pojawią się różowe, białe lub kawowe wybroczyny, to jest źle. Oznacza to, że wytworzył się już cellulit.
199.	而乳頭凹陷的臨床類型有三種，輕度的凹陷可以用手將乳頭揪起。中度的凹陷則是用手揪起，一下下就凹回去(…)。 *ér rǔtóu āoxiàn de línchuáng lèixíng yǒu sānzhǒng qīngdù de āoxiàn kěyǐ yòng shǒu jiāng rǔtóu jiūqǐ zhōngdù de āoxiàn zé shì yòng shǒu jiūqǐ yīxiàxià jiù āo huíqù* brodawka wklęsły POSS/NOM kliniczny jest trzy typ lekki POSS/NOM wklęsły móc używać ręka OM brodawka chwycić wstawać średni POSS/NOM wklęsły być używać ręka chwycić chwila już puścić z powrotem Są trzy kliniczne typy wklęsłych brodawek sutkowych. Lekko wklęsłe brodawki można chwycić **dłonią** i wyciągnąć do góry. Średnio wklęsłe brodawki sutkowe można chwycić dłonią i wyciągnąć, ale po chwili z powrotem same opadają.
200.	而乳頭凹陷的臨床類型有三種，輕度的凹陷可以用手將乳頭揪起。中度的凹陷則是用手揪起，一下下就凹回去(…)。

	ér rǔtóu āoxiàn de línchuáng lèixíng yǒu sānzhǒng qīngdù de āoxiàn kěyǐ yòng shǒu jiāng rǔtóu jiūqǐ zhōngdù de āoxiàn zé shì yòng shǒu jiūqǐ yīxiàxià jiù āo huíqù brodawka wklęsły POSS/NOM kliniczny jest trzy typ lekki POSS/NOM wklęsły móc używać ręka OM brodawka chwycić wstawać średni POSS/NOM wklęsły być używać ręka chwycić chwila już puścić z powrotem Są trzy kliniczne typy wklęsłych brodawek sutkowych. Lekko wklęsłe brodawki można chwycić dłonią i wyciągnąć do góry. Średnio wklęsłe brodawki sutkowe można chwycić **dłonią** i wyciągnąć, ale po chwili z powrotem same opadają.
201.	他會坐在爐火旁，用手指擠壓小橘子皮，讓汁液滋進火苗外緣。 *tā huì zuò zài lúhuǒ páng yòng shǒuzhǐ jǐyā xiǎo júzǐpí ràng zhīyè zījìn huǒmiáo wàiyuán* on PART siedzieć LOC kominek LOC używać palec ściskać skórka mandarynki sprawić sok przesiąknąć wejść krawędzi płomieni zewnątrz Siadał obok kominka i **palcami** ściskał skórkę mandarynki tak, by sok przesiąknął do krawędzi płomieni.
202.	小女孩卻用雙手卡住他的脖子，用力想把他壓到水裡(…)。 *xiǎonǚhái què yòng shuāngshǒu kǎzhù tāde bózi yònglì xiǎng bǎ tā yā dào shuǐ lǐ* dziewczynka lecz używać para ręka ściskać zatrzymać jego szyja na siłę chcieć OM on wepchnąć PREP woda LOC Lecz dziewczynka **obiema rękami** ścisnęła go za szyjęi na siłę chciała wepchnąć go pod wodę (…).
203.	我媽媽用手轟開我。 *wǒ māma yòng shǒu hōngkāi wǒ* mój mama używać ręka odegnać ja Mama odegnała mnie **rękami**.
204.	我用手指按著她的櫻唇，認真地道(…)。 *wǒ yòng shǒuzhǐ ànzhe tāde yīngchún rènzhēnde dào* ja używać palec przyciskać PART jej wiśnia wargi poważny ADV mówić Dotknąłem **palcami** jej wiśniowych ust i powiedziałem poważnie (…).
205.	她進入我家門廊，便把原用右手拿的雨傘收起來立於牆邊，用左手按門鈴。 *tā jìnrù wǒjiā ménláng biàn bǎ yuán yòng yòushǒu ná de yǔsǎn shōuqǐlái lì yú qiáng biān yòng zuǒshǒu àn ménlíng* ona wejść mój dom drzwi OM pierwotnie używać prawy ręka trzymać

	POSS/NOM parasol składać wstawać postawić LOC ściana używać lewy ręka naciskać drzwi dzwonek Podeszła pod moje drzwi, złożyła trzymany **prawą dłonią** parasol, postawiła go przy ścianie i lewą ręką nacisnęła dzwonek.
206.	她進入我家門廊，便把原用右手拿的雨傘收起來立於牆邊，用左手按門鈴。 *tā jìnrù wǒjiā ménláng biàn bǎ yuán yòng yòushǒu ná de yǔsǎn shōuqǐlái lì yú qiáng biān yòng zuǒshǒu àn ménlíng* ona wejść mój dom drzwi OM pierwotnie używać prawy ręka trzymać POSS/NOM parasol składać wstawać postawić LOC ściana używać lewy ręka naciskać drzwi dzwonek Podeszła pod moje drzwi, złożyła trzymany prawą dłonią parasol, postawiła go przy ścianie i **lewą ręką** nacisnęła dzwonek.
207.	她不經意地用手梳著飄亂的髮，輕輕地說著(…)。 *tā bùjīngyìde yòng shǒu shūzhe piāoluàn de fǎ qīngqīngde shuōzhe* ona mimowolny ADV używać ręka czesać PART zwichrzony POSS/NOM włos lekki ADV mówić Mimowolnie czesała **ręką** zwichrzone włosy, mówiąc cicho (…).
208.	艾玲娜用手指封著他的唇禁止他說話，柔情萬種地道 (…)。 *ài língnà yòng shǒuzhǐ fēngzhe tāde chún jìnzhǐ tā shuōhuà róuqíngwànzhǒngde dào* Ai Linna używać palec zamykać PART jego wargi zakazać on mówić dużo czułość ADV mówić Ai Linna **palcem** zamknęła mu usta, by nic nie mówił, i z ogromną czułością powiedziała (…).
209.	我索性用手撐起身子，但那手似使不出力來(…)。 *wǒ suǒxìng yòng shǒu chēngqǐ shēnzi dàn nà shǒu sì shǐbùchū lì lái* ja po prostu używać ręka podeprzeć ciało ale tamten ręka jakby używać NEG wyjść siła Po prostu podparłem się **ręką**, ale ręka jakby nie miała siły (…).
210.	金指三忽地做了一個奇怪的動作，舉起左手，再用右手將套在食指那半人半獸的怪指環脫了出來。 *jīn zhǐsān hūde zuò le yīge qíguài de dòngzuò jǔqǐ zuǒshǒu zài yòng yòushǒu jiāng tào zài shízhǐ nà bàn rén bàn shòu de guài zhǐhuán tuō le chūlái* Jin Zhisan nagle wykonać PART jeden CL dziwny POSS/NOM ruch podnosić lewy ręka jeszcze używać prawy ręka OM nosić LOC palec wskazujący ów pół człowiek pół zwierzę POSS/NOM dziwny pierścień usunąć PART wyjść

	Jin Zhisan wykonał nagle dziwny ruch, podniósł lewą rękę, po czym **prawą ręką** zsunął sobie z palca wskazującego ów niezwykły pierścień w kształcie pół-człowieka, pół-zwierzęcia.
211.	所以日常生活中，改變工作方式、使用較好的工具相當重要：如(…)用手洗衣服(…)。 *suǒyǐ rìcháng shēnghuó zhōng gǎibiàn gōngzuò fāngshì shǐyòng jiào hǎo de gōngjù xiàngdāng zhòngyào rú yòng shǒu xǐ yīfú* dlatego codzienne życie LOC zmienić sposób pracy stosować dobry narzędzie dość ważny na przykład używać ręka prać ubranie Dlatego w codziennym życiu stosunkowo istotne są zmiany sposobu pracy i stosowanie dobrych narzędzi, np. (…) pranie ubrań **rękami** (…).
212.	那麼我真正的幸福是什麼？開始想像起許多情境：(…)輕輕地用手指按摩情人的小腿，是幸福的(…)。 *nàme wǒ zhēnzhèng de xìngfú shì shénme kāishǐ xiǎngxiàng qǐ xǔduō qíngjìng qīngqīngde yòng shǒuzhǐ ànmó qíngrén de xiǎotuǐ shì xìngfú de* więc ja prawdziwy POSS/NOM szczęście być co zacząć wyobrazić wiele scena lekki ADV używać palec masować ukochany osoba POSS/NOM łydka być szczęśliwy POSS/NOM Więc co jest prawdziwym szczęściem? Do głowy przychodzi wiele scen: (…) delikatne masowanie **palcem** łydki ukochanej osoby to szczęście (…).
213.	他不由地用手指把玩著娃娃小小的、紅色的塑膠心臟 (…)。 *tā bùyóude yòng shǒuzhǐ bǎwánzhe wáwa xiǎoxiǎo de hóngsè de sùjiāo xīnzàng* on mimowolny ADV używać palec bawić się PART lalka mały POSS/NOM czerwony POSS/NOM plastykowy serce Mimowolnie bawił się malutkim, czerwonym, plastikowym sercem lalki, dotykając go **palcami** (…).
214.	我用手指算了算口袋中的零錢然後說道：「試試看吧。」 *wǒ yòng shǒuzhǐ suàn le suàn kǒudài zhōng de língqián ránhòu shuōdào shìshìkàn ba* ja używać palec przeliczyć kieszeń LOC POSS/NOM drobne potem mówić spróbować EP Przeliczyłem **palcami** drobne, które miałem w kieszeni, po czym powiedziałem: spróbujmy.
215.	首先，將左手手掌穿過右腋下，用食指探索「手部」與「背部」的骨骼交會處(…)。 *shǒuxiān jiāng zuǒshǒu shǒuzhǎng chuānguò yòu yèxià yòng shízhǐ tànsuǒ shǒubù yǔ bèibù de gǔgé jiāohuì chù*

	najpierw OM lewy dłoń przełożyć prawy pacha LOC używać palec wskazujący zbadać ramię CONJ plecy POSS/NOM kość złączenie Najpierw przełóż lewą dłoń pod prawą pachą i **palcem wskazującym** zbadaj miejsce złączenia kości ramienia i pleców (…).
216.	沐浴過後按摩的效果更好。如果你是左撇子，那就反過來用右手的食指找左邊的穴道。 *mùyù guò hòu ànmó de xiàoguǒ gèng hǎo rúguǒ nǐ shì zuǒpiězi nà jiù fǎnguòlái yòng yòushǒu de shízhǐ zhǎo zuǒbiān de xuèdào* kąpać się PART po masaż POSS/NOM skutek jeszcze dobry jeśli ty być leworęczny właśnie na odwrót sięgnąć lewy strona POSS/NOM punkt witalny Masaż jest bardziej skuteczny po kąpieli. Jeśli jesteś leworęczny, to na odwrót sięgnij **prawą dłonią** do punktu witalnego po lewej stronie.
217.	張博榮說上屆的畢業證書不但沒有照片欄，字體用手摳就脫落，(…)引起很多同學的不滿(…)。 *zhāng bóróng shuō shàng jiè de bìyè zhèngshū bùdàn méiyǒu zhàopiànlán zìtǐ yòng shǒu kōu jiù tuōluò yǐnqǐ hěnduō tóngxué de bùmǎn* Zhang Borong mówić poprzedni POSS/NOM dyplom nie tylko NEG jest zdjęcia miejsce druk używać ręka zdrapać właśnie spadać spowodować wiele uczeń POSS/NOM niezadowolenie Zhang Borong mówi, że poprzedni format dyplomu nie tylko nie miał miejsca na zdjęcie, druk można było zdrapać **ręką**, (…) wielu uczniów było z tego powodu niezadowolonych (…).
218.	老公公又有新的點子了，他說：「雖然沒有糯米，我們也可以假裝現在正在做年糕一般。」於是他便用手掌拍著自己的膝蓋，老婆婆也假裝和揉著年糕，開始學做年糕的動作來。 *lǎogōnggōng yòu yǒu xīn de diǎnzi le tā shuō suīrán méiyǒu nuòmǐ wǒmen yě kěyǐ jiǎzhuāng xiànzài zhèngzài zuò niángāo yībān yúshì tā biàn yòng shǒuzhǎng pāzhe zìjǐ de xīgài lǎopópo yě jiǎzhuāng huòróuzhe niángāo kāishǐ xué zuò niángāo de dòngzuò lái* dziadek znowu mieć nowy POSS/NOM pomysł PART on mówić chociaż NEG jest ryż kleisty my też móc udawać się teraz PART robić ciasto noworoczne następnie on używać dłoń uderzać PART własny POSS/NOM kolano babcia też udawać się robić PART ciasto noworoczne zacząć uczyć się robić ciasto noworoczne POSS/NOM ruch Dziadek znów znalazł nowy sposób. Powiedział: choć nie mamy kleistego ryżu, to możemy udawać, że robimy noworoczne ciastka. Potem zaczął uderzać **dłońmi** w kolana i babcia też zaczęła udawać, że ugniata ciasto, i

	naśladować ruchy wykonywane przy robieniu noworocznych ciastek.
219.	小狐狸**用手**拍著自己的肚皮「咚！咚！」(…)。 *xiǎo húlí yòng shǒu pāizhe zìjǐ de dùpí dōng dōng* mały lis używać ręka klepać PART własny POSS/NOM brzuch bam bam Lisek poklepał się **łapą** po brzuchu: "bam! bam!" (…).
220.	西海岸的孩子，走到鹹淡交接的河口，看著平整的沙灘上那裡有兩個小嘴管冒出，**用手**一戳，就是一個文蛤。 *xīhǎiàn de háizi zǒu dào xiándàn jiāojiē de hékǒu kànzhe píngzhěng de shātān shàng nàlǐ yǒu liǎngge xiǎo zuǐguǎn màochū yòng shǒu yī chuō jiùshì yīge wénhá* zachodni brzeg POSS/NOM dzieci iść PREP słony słodki zlewać się POSS/NOM ujście rzeki widzieć PART płaski POSS/NOM plaża LOC tam jest dwa CL mały rurka wystawać używać ręka dotknąć właśnie być jeden CL małż Gdy dzieci z zachodniego wybrzeża doszły do ujścia rzeki, gdzie zlewały się słone i słodkie wody, na płaskiej plaży ujrzały dwie wystające z piasku rurki. Dotknęły ich **palcami** - to był małż.
221.	她坐在地毯上等，光著兩隻腳(…)。她**用一根手指**觸滑過腳踝。 *tā zuò zài dìtǎn shàng děng guāngzhe liǎngzhī jiǎo tā yòng yīgēn shǒuzhǐ chùhuá guò jiǎohuá* ona siedzieć LOC dywan LOC czekać bosy PART dwa CL noga ona używać jeden CL palec dotykać przejechać kostka Czekała, siedząc boso na dywanie (…). **Palcem** przejechała po kostce.
222.	她眼角有一處灰白的皺褶，宛如臥著一隻毛蟲(…)「這是什麼？」我問，一邊**用指甲**沿著毛蟲身軀輕觸。「那就是他們傷害我的地方。」她說。 *tā yǎnjiǎo yǒu yīchù huībái de zhòuzhé wǎnrú wòzhe yīzhī máochóng zhè shì shénme wǒ wèn yībiān yòng zhǐjiǎ yánzhe máochóng shēnqū qīng chù nà jiùshì tāmen shānghài wǒde dìfāng tā shuō* ona kąt oczy jest jeden miejsce szary biały POSS/NOM zmarszczenie podobnie leżeć PART jeden CL gąsienica to być co ja pytać jeden strona używać paznokieć PREP gąsienica ciało lekki dotykać tamten właśnie być oni krzywdzić mój miejsce ona mówić W kąciku oka miała przypominające gąsienicę, szarawe zmarszczenie (…) - Co to jest? - zapytałem, lekko dotykając ciała gąsienicy **paznokciem**. - To właśnie jest miejsce, gdzie zrobili mi krzywdę. – Powiedziała.
223.	表哥看我一點都沒有要動筷子的意思，**用手肘**碰了我一下。 *biǎogē kàn wǒ yīdiǎn dōu méiyǒu yào dòng kuàizi de yìsi yòng shǒuzhǒu*

	pèng le wǒ yīxià kuzyn widzieć ja trochę wszystko NEG chcieć ruszać pałeczki POSS/NOM znaczenie używać łokieć dotykać PART ja raz Widząc, że nie zabieram się do jedzenia, kuzyn szturchnął mnie **łokciem**.
224.	母親的腳也越來越腫、越來越硬，用手指壓下去，皮膚已經失去了彈性(…). *mǔqīn de jiǎo yě yuèláiyuè zhǒng yuèláiyuè yìng yòng shǒuzhǐ yāxiàqù pífū yǐjīng shīqù le tánxìng* matka POSS/NOM noga też coraz spuchnięty coraz twardy używać palec naciskać w dół skóra już stracić PART elastyczność Stopa matki coraz mocniej puchła, stawała się coraz twardsza, gdy naciskało się na nią **palcami**, skóra nie była już elastyczna (…).
225.	這款水龍頭榨汁器(…)它使用方法很簡單(…)。用手輕輕一壓，或是旋轉擠壓，輕輕鬆鬆就可以榨出汁來。 *zhèkuǎn shuǐlóngtóu zhàzhīqì tā shǐyòng fāngfǎ hěn jiǎndān yòng shǒu qīngqīng yī yā huòshì xuánzhuǎn jǐyā qīngqīngsōngsōng jiù kěyǐ zhàchū zhī lái* ten rodzaj kranowa wyciskarka ono sposób użycia bardzo prosty używać ręka lekko naciskać lub obracać przyciskać łatwy właśnie móc wyciskać wyjść sok Jeśli chodzi o ten model kranowej wyciskarki do soków (…), jest on niezwykle prosty w użyciu (…). Należy lekko nacisnąć **ręką** lub obracać, przyciskając, w ten sposób z łatwością można wycisnąć sok.
226.	曲曲從他身背後走過，用鮮紅的指甲尖在他耳朵根子上輕輕刮了一刮。 *qǔqǔ cóng tā shēn bèi hòu zǒu guò yòng xiān hóng de zhǐjiǎjiān zài tā ěrduǒ gēnzi shàng qīngqīng guā le yī guā* Ququ PREP on ciało tył przejść używać czerwony paznokci LOC on ucho LOC lekki zadrapać PART raz zadrapać Ququ zaszła go od tyłu i **czerwonymi paznokciami** zadrapała go lekko u nasady ucha.
227.	用適量洗髮精，先在手心內搓揉出泡沫(…)再抹上頭髮，用指腹輕輕按摩頭皮(…)。 *yòng shìliàng xǐfǎjīng xiān zài shǒuxīn nèi cuōróu chū pàomò zài mòshàng tóufǎ yòng zhǐfù qīngqīng ànmó tóupí* używać odpowiedni ilość szampon najpierw LOC dłoń wewnątrz rozetrzeć piana następnie nałożyć włos używać palec opuszka delikatny masować głowa skóra

	Odpowiednią ilość szamponu najpierw rozetrzeć w dłoniach do uzyskania piany (…) następnie nałożyć na włosy, **opuszkami palców** delikatnie masować skórę głowy.
228.	(…)千萬不能**用指甲**直接抓洗頭皮，否則容易造成頭皮受傷、感染細菌。 *qiānwàn bùnéng yòng zhǐjiǎ zhíjiē zhuā xǐ tóupí fǒuzé róngyì zàochéng tóupí shòushāng gǎnrǎn xìjūn* w żadnym razie NEG móc używać paznokci bezpośredni drapać głowa skóra w przeciwnym razie łatwy powodować głowa skóra cierpieć rana zarazić się bakteria (…) w żadnym wypadku nie należy drapać skóry głowy **paznokciami**, można w ten sposób ją uszkodzić i zarazić się grzybicą.
229.	倆人買完貨，總愛**用長滿厚繭的手**往好奇的小孩蘋果臉上一刮(…)。 *liǎngrén mǎi wán huò zǒng ài yòng zhǎng mǎn hòujiǎn de shǒu wǎng hàoqí de xiǎohái píngguǒ liǎn shàng yī guā* oba osoba kupić skończyć towar zawsze lubić używać rosnąć pełny gruby zrogowaciała skóra POSS/NOM ręka PREP ciekawski POSS/NOM dziecko twarz LOC przesuwać Po zakończeniu sprzedaży obaj uwielbiali przesuwać po twarzyczkach ciekawskich dzieci **rękami pełnymi zrogowaciałej skóry** (…).
230.	那男人一面問，一面**用食指**節奏性地敲著空了的威士忌玻璃杯。 *nà nánrén yīmiàn wèn yīmiàn yòng shízhǐ jiēzòuxìngde qiāozhe kōng le de wēishìjì bōlíbēi* tamten mężczyzna raz pytać raz używać palec wskazujący rytmiczny ADV stukać PART pusty PART POSS/NOM whiskey szklanka Mężczyzna pytał, jednocześnie **palcem wskazującym** rytmicznie stukając w pustą szklankę po whiskey.
231.	聽著惡意的訕笑，阿進握緊了拳頭，咬緊了牙根。(…)他走到沒人的地方，**用拳頭**拚命打牆壁。 *tīngzhe èyì de shànxiào ājìn wò jǐn le quántóu yǎo jǐn le yágēn tā zǒu dào méi rén de dì fāng yòng quántóu pīnmìng dǎ qiángbì* słyszeć PART złośliwy POSS/NOM żart Ajin zacisnąć mocny PART pięść gryźć mocno ząb on iść PREP NEG osoba POSS/NOM miejsce używać pięść silnie uderzać ściana Słysząc złośliwe żarty, Ajin zacisnął pięści i zęby. (…) udał się w odosobnione miejsce, i tam **pięściami** z całej siły uderzał w ścianę.
232.	男孩最後終於發現他的寶藏在哪裡，於是他**用雙手**挖掘金塊(…)。 *nánhái zuìhòu zhōngyú fāxiàn tāde bǎozàng zài nǎlǐ yúshì tā yòng*

	shuāngshǒu wājué jīn kuài chłopiec w końcu wreszcie odkryć jego skarb LOC gdzie więc on używać para ręka kopać sztabka złota Chłopiec w końcu odkrył, gdzie ukryty jest jego skarb, więc **obiema rękami** odkopał sztabki złota (…).
233.	大個子的小英用嘴惡狠狠地罵過來，小個子的小文用手兇巴巴地打過去！ *dà gèzi de xiǎoyīng yòng zuǐ èhěnhěnde mà guòlái xiǎo gèzi de xiǎowén yòng shǒu xiōngbābāde dǎguòqù* duży POSS/NOM xiaoying używać usta wściekły ADV wyklinać podejść (w kierunku mówcy) mały POSS/NOM xiaowen używać ręka brutalny ADV uderzać podejść (w kierunku od mówcy) Wysoki Xiaoying zaczął ustami wściekle wyklinać, niski Xiaowen odpowiedział brutalnymi uderzeniami **rękoma**.
234.	男人不時用手摸著下巴粗短的白鬚。 *nánrén bùshí yòngshǒu mōzhe xiàbā cū duǎn de bái xū* mężczyzna co chwila używać ręka dotykać PART szczęka gruby krótki POSS/NOM biały zarost Mężczyzna co chwila dotykał **dłonią** krótkiego, siwego zarostu na szczęce.
235.	在洗臉後乾淨的肌膚上，薄薄塗上透明的凍膠，靜靜等待３０秒後，用手指腹輕輕開始搓揉前後共約３５分鐘(…)。 *zài xǐ liǎn hòu gānjìng de jīfū shàng báobáo tú shàng tòumíng de dòngjiāo jìngjìng děngdài sānshí miǎo hòu yòng shǒuzhǐfù qīngqīng kāishǐ cuōróu qiánhòu gòng yuē sānshíwǔ fēnzhōng* LOC myć twarz po czysty POSS/NOM skóra LOC cienki nałożyć przejrzysty POSS/NOM żel spokojny czekać trzydzieści sekunda po używać palec opuszka delikatny zacząć masować razem około trzydzieści pięć minuta Po umyciu twarzy na czystą skórę nałożyć cienką warstwę żelu, odczekać spokojnie 30 sekund, po czym **opuszkami palców** delikatnie masować przez ok. 35 minut (…).
236.	他就像往常一般地快活爽朗，用手輕撫她的面頰說(…)。 tā jiù xiàng wǎngcháng yībānde kuàihuó shuǎnglǎng yòng shǒu qīngfǔ tāde miànjiá shuō on właśnie jak zwykle ADV radosny używać ręka delikatny głaskać jej policzek mówić On, jak zwykle radosny i pogodny, głaszcząc **dłonią** jej policzek, powiedział (…).

237.	她嚇得連忙**用手臂**環抱住他的雙腿。 *tā xià de lián máng yòng shǒubì huánbàozhù tāde shuāngtuǐ* ona przestraszyć się POT/DEG natychmiast używać ramię objąć zatrzymać jego para noga Przestraszyła się tak, że natychmiast objęła **ramionami** jego nogi.
238.	他將她抱起來，**用手**撫摸她的頭。 *tā jiāng tā bàoqǐlái yòng shǒu fǔmō tāde tóu* on OM ona objąć wstawać używać ręka głaskać jej głowa Objął ją i zaczął **dłonią** głaskać po głowie.
239.	工作中不可吸煙還有不可直接**用手**抓熟食(…)。 *gōngzuò zhōng bùkě xī yān háiyǒu bùkě zhíjiē yòng shǒu zhuā shoúshí* praca LOC NEG móc palić jeszcze NEG móc bezpośredni używać gorący jedzenie W pracy nie wolno palić, nie wolno też **rękami** brać ugotowanego jedzenia (…).
240.	她**用食指**抓抓耳朵後面。 *tā yòng shízhǐ zhuāzhuā ěrduo hòumiàn* ona używać palec wskazujący drapać drapać ucho tył **Palcem wskazującym** podrapała się za uchem.
241.	不安的情緒讓我覺得那些紅色的斑點彷彿又偷偷地增加了幾個，也突然有點癢。「千萬別**用手**抓喔！」醫生像是識破了我的思想。 *bùān de qíngxù ràng wǒ juéde nàxiē hóngsè de bāndiǎn fǎngfú yòu tōutōude zēngjiā le jǐge yě tūrán yǒudiǎn yǎng qiānwàn bié yòng shǒu zhuā ō yīshēng xiàngshì shípò le wǒde sīxiǎng* niepokojowy POSS/NOM nastrój PASS ja myśleć tamten kilka czerwony POSS/NOM kropka podobnie znów tajemniczy ADV przybyć PART kilka CL też nagle trochę swędzić w żadnym razie NEG używać ręka drapać EP lekarz podobnie odgadnąć PART mój myśl Niepokój sprawił, że wydawało mi się, że czerwonych kropek jakby po kryjomu przybyło, nagle zaczęły też swędzieć. - W żadnym razie nie drapać ich **ręką**! - lekarz jak gdyby odgadł moje myśli.
242.	他的帽子很重，必須**用雙手**把腦袋捧在懷裡才能走動(…)。 *tāde màozi hěn zhòng bìxū yòng shuāngshǒu bǎ nǎodài pěng zài huái lǐ cái néng zǒudòng* jego nakrycie głowy bardzo ciężki musieć używać para ręka OM głowa trzymać LOC pierś LOC dopiero móc iść ruszać Ponieważ nakrycie głowy jest bardzo ciężkie, może chodzić jedynie trzymając głowę **obiema rękami** przy piersi (…).

243.	接著爸爸就用長著粗繭的大手掌摸著我頭髮，摸著我的臉(…)。 *jiēzhe bàba jiù yòng zhǎngzhe cūjiǎn de dà shǒuzhǎng mōzhe wǒ tóufǎ mōzhe wǒde liǎn* następnie tata właśnie używać rosnąć PART gruby zrogowaciały skóra POSS/NOM duży dłoń głaskać PART ja włos głaskać PART mój twarz Następnie tata **dużymi, pokrytymi zrogowaciałą skórą dłońmi** zaczął głaskać mnie po włosach i twarzy (…).
244.	Carol 現在髮質看似不錯(…)，用手輕觸摸就像是一根根的「線」。 *carol xiànzài fǎzhí kànsì bùcuò yòng shǒu qīng chùmō jiù xiàng shì yīgēngēn de xiàn* carol teraz włosy jakość wyglądać niezły używać ręka lekki dotykać właśnie jak być jeden CL CL POSS/NOM nitka Włosy Carol wyglądają teraz całkiem dobrze (…), gdy dotknie się ich **dłonią**, są jak oddzielne "nitki".
245.	例如拿茶壺，他建議大家用右手拿煮水器的水壺，左手拿裝茶葉的小壺，不建議大家用同一隻手拿(…)。 *lìrú ná cháhú tā jiànyì dàjiā yòng yòushǒu ná zhǔshuǐqì de shuǐhú zuǒshǒu ná zhuāng cháyè de xiǎohú bùjiànyì dàjiā yòng tóng yīzhī shǒu ná* na przykład trzymać dzbanek herbaty on radzić wszyscy używać prawy ręka trzymać czajnik do gotowania wody lewy ręka trzymać napełniać liście herbaty POSS/NOM mały dzbanek NEG radzić wszyscy używać ten sam CL ręka trzymać Na przykład jeśli chodzi o trzymanie dzbanka herbaty, radzi, by **prawą dłonią** trzymać czajnik do gotowania wody, a lewą trzymać mały dzbanek z liśćmi herbaty. Odradza trzymanie ich jedną dłonią (…).
246.	例如拿茶壺，他建議大家用右手拿煮水器的水壺，左手拿裝茶葉的小壺，不建議大家用同一隻手拿(…)。 *lìrú ná cháhú tā jiànyì dàjiā yòng yòushǒu ná zhǔshuǐqì de shuǐhú zuǒshǒu ná zhuāng cháyè de xiǎohú bùjiànyì dàjiā yòng tóng yīzhī shǒu ná* na przykład trzymać dzbanek herbaty on radzić wszyscy używać prawy ręka trzymać czajnik do gotowania wody lewy ręka trzymać napełniać liście herbaty POSS/NOM mały dzbanek NEG radzić wszyscy używać ten sam CL ręka trzymać Na przykład jeśli chodzi o trzymanie dzbanka herbaty, radzi, by prawą dłonią trzymać czajnik do gotowania wody, a **lewą** trzymać mały dzbanek z liśćmi herbaty. Odradza trzymanie ich jedną dłonią (…).
247.	例如拿茶壺，他建議大家用右手拿煮水器的水壺，左手拿裝茶葉的小壺，不建議大家用同一隻手拿(…)。

	lìrú ná cháhú tā jiànyì dàjiā yòng yòushǒu ná zhǔshuǐqì de shuǐhú zuǒshǒu ná zhuāng cháyè de xiǎohú bùjiànyì dàjiā yòng tóng yīzhī shǒu ná na przykład trzymać dzbanek herbaty on radzić wszyscy używać prawy ręka trzymać czajnik do gotowania wody lewy ręka trzymać napełniać liście herbaty POSS/NOM mały dzbanek NEG radzić wszyscy używać ten sam CL ręka trzymać Na przykład jeśli chodzi o trzymanie dzbanka herbaty, radzi, by prawą dłonią trzymać czajnik do gotowania wody, a lewą trzymać mały dzbanek z liśćmi herbaty. Odradza trzymanie ich **jedną dłonią** (…).
248.	李擇實的胸口猝然一陣刺痛，本能地用雙手緊揪住心臟的位置。 *lǐ zéshí de xiōngkǒu cùrán yīzhèn cìtòng běnnéngde yòng shuāngshǒu jǐn jiūzhù xīnzàng de wèizhì* Li Zeshi POSS/NOM klatka piersiowa nagle raz ostry boleć instynktowny ADV używać para ręka chwycić zatrzymać serce POSS/NOM miejsce Li Zeshi poczuł nagle ostry ból w klatce piersiowej i instynktownie silnie chwycił się **obiema rękami** za miejsce, gdzie znajduje się serce.
249.	儘管滿頭長髮會散亂飄飛、儘管我需要時不時用手撫貼梳順，都攔不住我想隨風遠揚的心。 *jǐnguǎn mǎntóu chángfǎhuì sànluàn piāofēi jǐnguǎn wǒ xūyào shíbùshí yòng shǒu fǔtiē shūshùn dōu lánbùzhù wǒ xiǎng suífēng yuǎnyáng de xīn* mimo że pełny głowa długi włos móc targany unosić się latać mimo że ja potrzebować niekiedy używać ręka przytrzymywać czesać prosty wszystko powstrzymać NEG zatrzymać ja chcieć podążać wiatr daleko latać POSS/NOM serce Nawet jeśli będę musiał co chwila przytrzymywać **ręką** i rozczesywać targane przez wiatr włosy, to nie powstrzyma to mojego serca, pragnącego lecieć z wiatrem w odległe miejsca.
250.	漫畫美型男用那雙美麗的眼睛往我深深凝望著。 *mànhuà měixíng nán yòng nàshuāng měilìde yǎnjīng wǎng wǒ shēnshēn níngwàngzhe* kreskówka piękny chłopak używać tamten para uroczy POSS/NOM oko PREP ja głęboki wpatrywać się PART Piękny jak z kreskówki chłopak głęboko wpatrywał się we mnie **uroczymi oczyma**.
251.	周婆婆也用她那黑濁瞳孔瞅著他(…)。 *zhōu pópo yě yòng tā nà hēi zhuó tóngkǒng chǒuzhe tā* Chou babcia też używać ona tamten czarny mętny źrenica wpatrywać się PART on

	Babcia Zhou wpatrywała się w niego **mętnymi i czarnymi oczyma** (…).
252.	周圍都坐著看笑話的敵人，揪住打嗝的那一刻，**用眼角**覷你。 *zhōuwéi dōu zuòzhe kàn xiàohuà de dírén jiūzhù dǎgé de nà yīkè yòng yǎnjiǎo qù nǐ* wokół wszystko siedzieć PART oglądać żart POSS/NOM wróg uchwycić odbić się POSS/NOM tamten jeden moment używać kąt oczu wpatrywać się ty Wokół siedzą czekający na okazję do śmiechu wrogowie. Uchwycą moment, kiedy ci się odbije, wpatrują się w ciebie **kątem oczu**.
253.	人唯有用心靈才看得真，要緊的東西**用眼睛**是看不見的(…)。 *rén wéiyǒu yòng xīnlíng cái kàn de zhēn yàojǐn de dōngxī yòng yǎnjīng shì kànbùjiàn de* człowiek tylko używać dusza dopiero widzieć POT/DEG prawdziwy ważny POSS/NOM rzecz używać oko być widzieć NEG POSS/NOM Człowiek może prawdziwie coś widzieć tylko duszą. Najważniejszych rzeczy nie zobaczy się **oczami** (…).
254.	老爹，(…)當你老人癡呆症狀出現後，沒有人等待或期待什麼，連我好像也只能在探望你時靜靜的**用眼角**偷看床上的你(…)。 *lǎodiē dāng nǐ lǎorén chīdāi zhèngzhuàng chūxiàn hòu méiyǒu rén děngdài huò qídài shénme lián wǒ hǎoxiàng yě zhǐ néng zài tànwàng nǐ shí jìngjìngde yòng yǎnjiǎo tōukàn chuáng shàng de nǐ* tata gdy ty starsza osoba demencja pojawiać się po NEG jest osoba czekać lub oczekiwać co nawet ja podobnie też tylko móc LOC odwiedzać ty spokojny ADV używać kąt oka tajemniczy patrzeć łóżko LOC POSS/NOM ty Tato, (…) gdy pojawiły się u ciebie objawy starczej demencji, nikt niczego nie oczekiwał, ja też, kiedy przychodziłem cię odwiedzać, mogłem tylko cicho, **ukradkiem** patrzeć, jak leżałeś na łóżku (…).
255.	小公主定下心來**用眼睛**一瞧，原來是一隻小小的青蛙。 *xiǎogōngzhǔ dìngxià xīn lái yòng yǎnjīng yī qiáo yuánlái shì yīzhī xiǎoxiǎo de qīngwā* księżniczka uspokoić się używać oko wypatrywać się okazać się być jeden CL mały żaba Księżniczka uspokoiła się i rzuciła **okiem**, okazało się, że jest to maleńka żabka.
256.	李建軍(…)**用肉眼**測視秦始皇墓，揭開秦始皇墓的謎團。 *lǐ jiànjūn yòng ròu yǎn cèshì qínshǐhuáng mù jiēkāi qínshǐhuáng mù de mítuán*

	li juanjun używać goły oko sprawdzać qinshuhuang grobiec rozwiązać qinshihuang grobiec POSS/NOM zagadka Li Jianjun (…) **gołym okiem** spojrzy na grobowiec cesarza Qinshihuanga, by rozwiązać jego zagadkę.
257.	喜歡風的他，只能用感覺來感覺風，他無法**用他的眼睛**、**鼻子**來感覺(…)。 *xǐhuān fēng de tā zhǐ néng yòng gǎnjué lái gǎnjué fēng tā wúfǎ yòng tāde yǎnjīng bízi lái gǎnjué* lubić wiatr POSS/NOM on tylko móc używać czucie żeby doświadczyć wiatr on NEG sposób używać jego oko nos żeby doświadczyć Lubił wiatr – mógł go jedynie poczuć dotykiem, nie mógł doświadczyć go ani **wzrokiem**, ani **węchem** (…).
258.	每次媽媽罵我的時候，我就**用腳**踢她！ *měi cì māma mà wǒ de shíhòu wǒ jiù yòng jiǎo tī tā* każdy raz mama krzyczeć ja POSS/NOM czas ja właśnie używać noga kopnąć ona Za każdym razem, gdy mama na mnie krzyczy, kopię ją **nogami**!
259.	他**用腳**狂踢我的身體，可是像蜻蜓撼石柱，一點作用也沒有。 *tā yòng jiǎo kuáng tī wǒde shēntǐ kěshì xiàng qīngtíng hàn shízhù yīdiǎn zuòyòng yě méiyǒu* on używać noga zwariowany kopnąć mój ciało ale podobny ważka uderzać kolumna trochę działać też NEG **Nogami** jak opętany kopał w moje ciało, ale niczym ważka uderzająca w kolumnę, nie był w stanie nic zdziałać.
260.	神廟武士非常生氣地撲過來，力太郎**用腳**輕輕一踢，便把他踢向空中(…)。 *shénmiào wǔshì fēicháng shēngqìde pūguòlái lìtàiláng yòng jiǎo qīngqīng yī tī biàn bǎ tā tī xiàng kōng zhōng* Wojownik świątyni bardzo zdenerwowany ADV rzucić się przyjść Rikitaro używać noga lekki jeden kopnięcie OM on kopnąć PREP powietrze LOC Wojownik świątyni z wściekłością rzucił się do przodu. Rikitaro lekkim **kopnięciem** wysłał go w powietrze (…).
261.	我**用腳**踢開仍是虛掩的閣樓門，踏水斜往上伸的樓梯。 *wǒ yòng jiǎo tīkāi réngshì xūyǎn de gélóumén tà shuǐ xié wǎng shàng shēn de lóu tī* ja używać noga kopnąć otworzyć jeszcze być przymknięty POSS/NOM drzwi na strych wejść PREP w górę POSS/NOM schody **Kopniakiem** otworzyłem wciąż tylko przymknięte drzwi na strych,

	wszedłem na prowadzące stromo w górę schody.
262.	佛古森生氣之餘**用腳**踢了一隻擺在地上的足球鞋(…)。 *fógǔsēn shēngqì zhīyú yòng jiǎo tī le yīzhī bǎi zài dìshàng de zúqiúxié* Ferguson denerwować się po używać noga kopać PART jeden CL leżeć LOC ziemia POSS/NOM piłkarski but Ferguson zbytnio się zdenerwował, w złości uderzył **nogą** w leżący na ziemi piłkarski but (…).
263.	在卅年前，古道只是一條原住民**用雙腳**走出來的羊腸小徑(…)。 *zài sà nián qián gǔdào zhǐ shì yītiáo yuánzhùmín yòng shuāngjiǎo zǒu chū lái de yángcháng xiǎojīng* LOC trzydzieści rok przed stary droga tylko być jeden CL aborygen używać para noga iść wyjść POSS/NOM meandrujący szlak Trzydzieści lat temu stara droga była jedynie meandrującym szlakiem wydeptanym **stopami** aborygenów (…).
264.	那個人請主人拿來紙和筆，坐在地上，就**用腳趾頭**夾著筆畫了起來。 *nàge rén qǐng zhǔrén nálái zhǐ hé bǐ zuò zài dìshàng jiù yòng jiǎozhǐtóu jiázhe bǐ huà le qǐlái* tamten CL człowiek prosić gospodarz brać przyjść papier CONJ pędzel siedzieć LOC ziemia LOC właśnie używać palec stóp ściskać PART pędzel malować PART wstawać Człowiek ów poprosił gospodarza o papier i pędzel, po czym usiadł na ziemi, i ściskając **palcami stóp** pędzel zaczął malować.
265.	樂師(…)將小路一邊的一棵矮壯的榛樹幹彎下靠近路面，**用腳**踩住樹尖(…)。 *yuèshī jiāng xiǎolù yībiān de yīkē ǎizhuàng de zhēnshùgàn wānxià kàojìn lùmiàn yòng jiǎo cǎizhù shùjiān* muzyk OM mały droga LOC POSS/NOM jeden CL niski POSS/NOM leszczyna nagiąć w dół blisko powierzchnia drogi używać noga przytrzymać drzewo Muzyk (…) złapał rosnącą przy drodze niską leszczynę, nagiął jej pień do powierzchni drogi i przytrzymał go **nogą** (…).
266.	現在，即使我以臉鼻愛撫她的小腹，或**用大腿**夾緊她的雙腳時，她已不再緊張(…)。 *xiànzài jíshǐ wǒ yǐ liǎn bí àifǔ tāde xiǎofù huò yòng dàtuǐ jiájǐn tāde shuāngjiǎo shí tā yǐ bùzài jǐnzhāng* teraz nawet ja PREP twarz nos dotykać jej brzuch lub udo trzymać mocny jej para noga ona już NEG ponownie denerwować się Teraz ona już się nie denerwuje, nawet jeśli dotykam jej brzucha twarzą i

	nosem, albo mocno trzymam jej nogi **udami**.
267.	我還幫同胞湮滅證據，用腳輕輕將果皮往邊上勾，勾了一段路，面紙包起，扔進垃圾筒。 *wǒ hái bāng tóngbāo yānmiè zhèngjù yòng jiǎo qīngqīng jiāng guǒpí wǎng biānshàng gōu gōu le yīduàn lù miànzhǐ bāoqǐ rēng jìn lèsètǒng* ja nawet pomagać rodak zniszczyć dowód używać noga lekki OM skórka owoców PREP pobocza LOC zgarnąć zgarnąć PART jeden odcinek droga chusteczka zawinąć wstawać rzucić wejść kosz na śmieci Dla rodaka zniszczyłem dowody, **nogą** lekko zgarnąłem skórki owoców na pobocze, pozgarniałem je tak na całym odcinku drogi, potem zawinąłem w chusteczkę i wyrzuciłem do kosza na śmieci.
268.	狼被卡住後，又是拉自己的腳，又是咬樹幹，還跳起來用後腳抓石頭。 *láng bèi kǎzhù hòu yòushì lā zìjǐ de jiǎo yòushì yǎo shùgàn hái tiàoqǐlái yòng hòujiǎo zhuā shítóu* wilk PASS utknąć po znów być ciągnąć własny POSS/NOM noga znów być gryźć pień drzewa jeszcze skakać wstawać używać tylny noga łapać kamień Utknąwszy w miejscu, wilk to wyciągał nogę, to gryzł pień drzewa, nawet podskakiwał i łapał kamień **tylną łapą**.
269.	小女孩就跟著把腳也擱進盆裡。他用腳心搓小女孩的腳(…)。 *xiǎonǚhái jiù gēnzhe bǎ jiǎo yě gējìn pén lǐ tā yòng jiǎoxīn cuō xiǎonǚhái de jiǎo* dziewczynka właśnie podążać PART OM noga też włożyć wejść miska LOC on używać podbicie pocierać dziewczynka POSS/NOM stóp Dziewczynka też włożyła nogi do miski. On **podbiciem** pocierał o stopy dziewczynki (…).
270.	她的脖子突然變長，伸展到樹枝間。「可惡的蛇，竟想來偷我的蛋。」鴿子用嘴啄愛麗絲(…)。 *tāde bózi tūrán biàncháng shēnzhǎn dào shùzhī jiān kěwù de shé jìng xiǎng lái tōu wǒde dàn gēzi yòng zuǐ zhuó àilìsī* jej szyja nagle stać się długi sięgać PREP gałąź LOC okropny POSS/NOM wąż chcieć przyjść ukraść mój jajo gołąb używać usta dziobać Alicja Jej szyja nagle się wydłużyła, dosięgła gałęzi drzew. - Okropny wąż, przyszedł ukraść moje jajka - gołąb zaczął uderzać Alicję **dziobem** (…).
271.	他們閒來無事就聚在一起煮煮咖啡，用鼻子聞聞，用嘴巴嚐嚐(…)。 *tāmen xiánláiwúshì jiù jù zài yīqǐ zhǔzhǔ kāfēi yòng bízi wénwén yòng zuǐba chángcháng* oni wolny czas NEG sprawa właśnie spotykać się LOC razem parzyć kawa

	używać nos wąchać używać usta smakować W czasie wolnym spotykają się, parzą kawę, nosami wciągają jej zapach i **ustami** próbują jej smaku (…).
272.	她**用小嘴**封著我的說話，熱烈的吻在進行著(…)。 *tā yòng xiǎozuǐ fēngzhe wǒde shuōhuà rèliè de wěn zài jìnxíng zhe* ona używać mały usta stłumić PART mój słowa gorący POSS/NOM pocałunek PART odbywać się **Małymi ustami** stłumiła moje słowa, gorący pocałunek trwał (…).
273.	如果幸運的話，你可以觀察到母蟲**用小小尖尖的大顎**，在產卵木上咬出一個小洞，然後轉身將產卵管伸入小洞中產下(…)。 *rúguǒ xìngyùn de huà nǐ kěyǐ guānchádào mǔchóng yòng xiǎoxiǎo jiānjiān de dàè zài chǎnluǎnmù shàng yǎo chū yīge xiǎo dòng ránhòu zhuǎnshēn jiāng chǎnluǎnguǎn shēnrù xiǎo dòng zhōng chǎnxià* jeśli szczęśliwy POSS/NOM ty móc obserwować osiągnąć samica używać mały szpiczasty POSS/NOM żuwaczka LOC drzewo LOC gryźć wyjść jeden CL mały dziura potem obracać się OM pokładełko do jamy wkładać mały dziura LOC składać w dół Jeśli ci się poszczęści, zobaczysz jak samica **małymi, szpiczastymi żuwaczkami** wygryza małą jamę w drzewie, a potem odwraca się, wkłada pokładełko do jamy i składa jaja (…).
274.	蟹殼並不太硬，與明蝦殼的硬度差不多，**用牙齒**即可咬開(…)。 *xièké bìng bùtài yìng yǔ míngxiāké de yìngdù chàbùduō yòng yáchǐ jí kě yǎokāi* skorupa kraba NEG zbyt twardy PREP skorupa krewetek POSS/NOM twardość mniej więcej używać ząb właśnie móc gryźć otworzyć Skorupa kraba nie jest zbyt twarda - mniej więcej jak u krewetki, można otworzyć ją **zębami** (…).
275.	我爬了起來，(…)打開櫃子，睡袍一如往昔掛著，**用鼻子**嗅一嗅，一點她身體的餘香也沒有。 *wǒ pá le qǐlái dǎkāi guìzi shuìpáo yīrúwǎngxī guàzhe yòng bízi xiù yī xiù yīdiǎn tā shēntǐ de yú xiāng yě méiyǒu* ja czołgać się PART wstawać otworzyć szafa szata nocna jak dawnej wisieć PART używać nos wąchać wąchać trochę ona ciało POSS/NOM zapach też NEG jest Wstałem, (…) otworzyłem szafę. Szata nocna wisiała tam jak dawniej. Powąchałem ją **nosem**. Nie było najmniejszego śladu po zapachu jej ciała.
276.	他們閒來無事就聚在一起煮煮咖啡，**用鼻子**聞聞，用嘴巴嚐嚐(…)。 *tāmen xiánláiwúshì jiù jù zài yīqǐ zhǔzhǔ kāfēi yòng bízi wénwén yòng zuǐba*

	chángcháng oni wolny czas NEG sprawa właśnie spotykać się LOC razem parzyć kawa używać nos wąchać używać usta smakować W czasie wolnym spotykają się, parzą kawę, **nosami** wciągają jej zapach i ustami próbują jej smaku (…).
277.	只見一隻全身黑壓壓的大狗(…)用舌頭舔著他的雙頰、眼睛、鼻子及嘴(…)。 *zhǐ jiàn yīzhī quánshēn hēiyāyā de dà gǒu yòng shétóu tiǎnzhe tāde shuāngjiá yǎnjīng bízi jí zuǐbā* tylko widzieć jeden CL całe ciało czarny POSS/NOM duży pies używać język lizać PART jego para policzek oko nos CONJ usta Całkowicie czarny, wielki pies (…) zaczął **językiem** oblizywać mu policzki, oczy, nos i usta (…).
278.	我湊過臉去，用舌頭舐了一粒淚珠，用心地嘗著。 *wǒ còuguò liǎn qù yòng shétóu shì le yīlì lèizhū yòngxīnde chángzhe* ja zbliżyć PREP twarz odejść używać język zlizać PART jeden CL łza uważny ADV smakować PART Zbliżyłem twarz, **językiem** zlizałem jedną łzę i zacząłem ją uważnie smakować.
279.	周渝民不好意思的說：「劇中，朱孝天演一個有同性傾向的角色，有一場戲安排我用舌頭去舔朱孝天臉上的一粒米，蠻怪的。」 *zhōu yúmín bùhǎoyìsi de shuō jù zhōng zhū xiàotiān yǎn yīge yǒu tóngxìng qīngxiàng de jiǎosè yǒu yīchǎng xì ānpái wǒ yòng shétóu qù tiǎn zhū xiàotiān liǎn shàng de yīlì mǐ mán guài de* Zhou Yumin zakłopotany ADV mówić sztuka LOC Zhu Xiaotian grać jeden CL mieć homoseksualny skłonność POSS/NOM rola jest jeden CL scena sprawić ja używać język żeby lizać Zhu Xiaotian twarz LOC POSS/NOM jeden CL ryż dosyć dziwny POSS/NOM Zhou Yumin powiedział z zakłopotaniem: w sztuce Zhu Xiaotian gra postać o skłonnościach homoseksualnych. W jednej scenie mam **językiem** zlizać mu z twarzy jedno ziarnko ryżu, to strasznie dziwne.
280.	你可以從這杯(…)長島冰茶裡頭，用你的舌頭逐一感應這杯因酒精度而辛辣，卻偶有不同的味道刺激你的舌尖(…)。 *nǐ kěyǐ cóng zhèbēi chángdǎo bīngchá lǐtóu yòng nǐde shétóu zhúyī gǎnyīng zhèbēi yīn jiǔjīngdù ér xīnlà què ǒuyǒu bùtóng de wèidào cìjī nǐde shéjiān* ty móc PREP ten kubek Long Island mrożony herbata LOC używać twój język kolejno poczuć ten kubek wskutek alkohol stopień ostry ale czasem jest inny POSS/NOM smak stymulować twój podniebienie

	W tym (…) drinku Long Island Iced Tea możesz **językiem** kolejno poczuć ostrość alkoholu i innestymulujące podniebienie smaki (…).
281.	水牛用牛角把老虎頂倒，這才救了小馬一命。 *shuǐniú yòng niújiǎo bǎ lǎohǔ dǐngdǎo zhè cái jiù le xiǎomǎ yīmìng* wół domowy używać róg OM tygrys przewrócić ten dopiero uratować PART mały koń jeden życie Wół domowy ubódł **rogami** i przewrócił tygrysa, ratując w ten sposób życie konikowi.
282.	她淺淺地笑著，輕輕地襲向了他，用唇略過他發熱的臉頰。 *tā qiǎnqiǎnde xiàozhe qīngqīngde xí xiàng le tā yòng chún luèguò tā fārè de liǎnjiá* ona lekki ADV uśmiechać się PART delikatny ADV przysunąć się PREP PART on używać wargi musnąć PART on rozpalony POSS/NOM policzek Uśmiechając się lekko, delikatnie przysunęła się do niego i musnęła **wargami** jego rozpalony policzek.
283.	他回來之後，就像隻大狗用頭和鼻尖碰觸主人般地，屈著腿和身體坐在我的旁邊。 *tā huílái zhīhòu jiù xiàng zhī dà gǒu yòng tóu hé bíjiān pèngchù zhǔrén bān de qūzhe tuǐ hé shēntǐ zuò zài wǒde pángbiān* on wracać przyjść po właśnie jak CL pies używać głowa CONJ nos czubek dotykać właściciel podobny ADV kulić PART noga CONJ ciało siedzieć LOC mój obok Gdy wrócił, usiadł obok mnie, kuląc nogi i ciało, niczym duży pies trącający **głową** i **czubkiem nosa** swojego właściciela.
284.	小小的小彤哭著、喊著，用頭叩著地板哀求，就是一定不要回去那已破碎的家。 *xiǎoxiǎo de xiǎotóng kūzhe hǎnzhe yòng tóu kòuzhe dìbǎn āiqiú jiùshì yīdìng bùyào huíqù nà yǐ pòsuì de jiā* mały POSS/NOM Xiaotong płakać PART krzyczeć PART używać głowa uderzać PART podłoga błagać właśnie być na pewno nie chcieć wracać odejść tamten już rozbity POSS/NOM rodzina Malutki Xiaotong płakał, krzyczał, błagał, uderzając **głową** w podłogę, aby tylko nie musieć wracać do tamtej rozbitej rodziny.
285.	老鷹由上而下攻擊鵪鶉，隨後，用爪攫起牠的獵物。 *lǎo yīng yóu shàng ér xià gōngjī ānchún suíhòu yòng zhǎo juéqǐ tāde lièwù* orzeł PREP góra PREP dół atakować przepiórka potem używać szpon schwytać wstawać jego ofiara Orzeł z wysokości rzucił się na przepiórkę, po czym **szponami** schwytał

	swoją ofiarę.
286.	諾斯用手在我眼前拿著兩個金黃的小銅球。 *nuòsī yòng shǒu zài wǒ yǎnqián názhe liǎngge jīnhuáng de xiǎo tóngqiú* Nuosi używać ręka LOC ja oko przód brać PART dwa CL złocisty POSS/NOM mały miedziany kulka Nuosi przed moimi oczami trzymał **w dłoni** dwie złociste miedziane kulki.
287.	挽面師傅靠著一條細棉線和少許白香粉，一手纏繞棉線，另一端用牙齒咬著，藉由棉線的交纏分合，既可刮去汗毛，又可去除老化角質。 *wǎnmiàn shīfù kàozhe yītiáo xìmiánxiàn hé shǎoxǔ báixiāngfěn yīshǒu chánrào miánxiàn lìng yīduān yòng yáchǐ yǎozhe jièyóu miánxiàn de jiǎochán fēnhé jì kě guāqù hànmáo yòu kě qùchú lǎohuà jiǎozhí* depilacja mistrz PREP jeden CL cienki bawełna nitka CONJ niewielki ilość biały pachnący puder jeden ręka nawijać bawełna nitka drugi strona używać ząb przygryźć PART PREP bawełna nitka POSS/NOM krzyżowanie CONJ móc usuwać delikatny włos CONJ móc usuwać starzejący się zrogowaciały skóra Mistrzowie dawnej sztuki depilacji używali bawełnianej nitki i niewielkiej ilości pudru. Na jedną dłoń nawijają nitkę, drugi koniec trzymają **w zębach**; wykorzystując krzyżujące się nitki, można wydepilować delikatne włosy na twarzy oraz usunąć zrogowaciałą skórę.
288.	乾媽帶我去看一個陳老師，他說我前世是一個火神，也是個傳令神，可以用火將事物燒出應有的形狀(…)。 *gānmā dài wǒ qù kàn yīge chén lǎoshī tā shuō wǒ qiánshì shì yīge huǒshén yě shì ge chuánlìng shén kěyǐ yòng huǒ jiāng shìwù shāochū yīngyǒude xíngzhuàng* ciocia zaprowadzić ja iść patrzeć jeden CL Chen nauczyciel on mówić ja poprzedni wcielenie być jeden CL ogień bóg też być CL posłaniec bóg móc używać ogień OM rzecz spalić na zewnątrz potrzebny kształt Ciocia zaprowadziła mnie do mistrza Chena, który powiedział, że w poprzednim wcieleniu byłem bogiem ognia i bogiem posłańcem; **za pomocą ognia** nadawałem rzeczom pożądany kształt (…).
289.	警察趕緊用手帕按住傷口(…)。 *jǐngchá gǎnjǐn yòng shǒupà ànzhù shāngkǒu* policjant natychmiast używać chustka przyłożyć zatrzymać rana Policjant natychmiast przyłożył do rany **chustkę** (…).
290.	我又太過愛她而順手摀住她的嘴巴，用刀抵住背部要她噤聲(…)。 *wǒ yòu tài guò ài tā ér shùnshǒu wǔzhù tāde zuǐbā yòng dāo dǐzhù bèibù yào tā jìnshēng*

	ja znów zbyt PART kochać ona CONJ zakrywać jej usta używać nóż opierać plecy chcieć ona zatrzymywać głos Zbyt ją kochałem, i dłonią zakryłem jej usta, a do pleców przystawiłem **nóż**, aby nie wydała z siebie głosu (…).
291.	遠方的敵人可以用弓射，近的敵人則用刀刺。 *yuǎnfāng de dírén kěyǐ yòng gōng shè jìn de dírén zé yòng dāo cì* daleki POSS/NOM wróg móc używać łuk strzelać bliski POSS/NOM wróg właśnie używać nóż pchać Do wrogów znajdujących się daleko można strzelać **z łuku**, a tych stojących bliżej można pchnąć nożem.
292.	日兵(…)把幾十名老百姓排列起來，用機槍掃射。 *rì bīng bǎ jǐshímíng lǎobǎixìng páilièqǐlái yòng jīqiāng sǎoshè* japoński żołnierz OM kilkadziesiąt CL osoba ustawiać w szeregu używać karabin strzelać Japońscy żołnierze (…) ustawili kilkadziesiąt osób w szeregu i otworzyli do nich ogień seriami **z karabinu maszynowego**.
293.	所以他選擇性用槍打下幾隻鳥來做成標本，這樣可以把鳥兒研究清楚(…)。 *suǒyǐ tā xuǎnzéxìng yòng qiāng dǎxià jǐzhī niǎo lái zuòchéng biāoběn zhèyàng kěyǐ bǎ niǎor yánjiù qīngchǔ* zatem on wybiórczy używać broń palna uderzać w dół kilka CL ptak żeby robić stać się model anatomiczny tak móc OM ptak badać dokładny Zatem wypatrzył kilka ptaków i ustrzelił je **z broni palnej**, aby zrobić z nich model anatomiczny. W ten sposób można dokładnie badać ptaki (…).
294.	他(…)終而幻想：自己用自動手槍，向摩理斯開了六槍，當場斃了這個老傢伙！ *tā zhōngér huànxiǎng zìjǐ yòng zìdòng shǒuqiāng xiàng mólǐsī kāi le liùqiāng dāngchǎng bì le zhège lǎo jiāhuo* on koniec fantazjować sam używać automatyczny pistolet PREP Moris otworzyć PART sześć raz na miejscu zabić PART ten CL stary dziad Koniec końców (…) zaczął fantazjować, że sześciokrotnie wystrzeli do Morisa **z automatycznego pistoletu** i zastrzeli tego gagatka na miejscu.
295.	水牛城市政府乾脆僱用七個人，要他們在上班時間用來福槍射殺野鴿(…)。 *shuǐniúchéng shìzhèngfǔ gāncuì gùyòng qīge rén yào tāmen zài shàngbān shíjiān yòng láifúqiāng shèshā yěgē* Buffalo miasto rząd właśnie zatrudniać siedem CL osoba potrzebować oni LOC praca czas używać strzelba strzelać zabić dziki gołąb

	Władze miasta Buffalo zatrudniły siedmiu ludzi, aby w godzinach pracy zwyczajnie zabijali dzikie gołębie **ze strzelb** (…).
296.	可以坐在小舟上，**用望遠鏡**清楚欣賞到這種(…)稀有動物。 *kěyǐ zuò zài xiǎozhōu shàng yòng wàngyuǎnjìng qīngchǔ xīnshǎngdào zhèzhǒng xīyǒu dòngwù* móc siedzieć LOC mały łódź LOC używać teleskop dokładny podziwiać osiągnąć ten rodzaj rzadki zwierzę Siedząc w łódce, można **przez teleskop** podziwiać te (…) rzadkie zwierzęta.
297.	野獸把魔鏡拿給貝兒看，並告訴她，**用這個魔鏡**可以看世界的任何一個角落。 *yěshòu bǎ mójìng nágěi bèir kàn bìng gàosù tā yòng zhège mójìng kěyǐ kàn shìjiè de rènhé yīge jiǎoluò* bestia OM magiczny lustro brać PREP Bella patrzeć CONJ powiedzieć ona używać ten CL magiczny lustro móc patrzeć świat POSS/NOM wszelki jeden CL zakątek Bestia pokazała Belli lustro i powiedziała, że można **przez nie** spojrzeć w każdy zakątek świata.
298.	他一定要**用放大鏡**看一遍《陳獨秀傳》，不看完死了也不閉眼睛。 *tā yīdìng yào yòng fàngdàjìng kàn yībiàn chéndúxiù zhuàn bùkànwán sǐ le yě bùbì yǎnjīng* on na pewno chcieć używać lupa patrzeć jeden raz Chen Duxiu biografia NEG patrzeć skończyć umrzeć PART też NEG zamykać oko Na pewno przeczyta biografię Chen Duxiu **przez lupę**, nie zmruży oka, dopóki nie skończy książki.
299.	他請參加者換上草鞋，**用扁擔**挑著自己的隨身物品，走一圈魚路古道(…)。 *tā qǐng cānjiāzhě huànshàng cǎoxié yòng biǎndàn tiāozhe zìjǐ de suíshēn wùpǐn zǒu yīquān yúlù gǔdào* on prosić uczestnik ubrać w górę trawa buty używać nosidła nosić PART własny przenośny rzecz iść jeden okrążenie Yulu stary droga Osoba objaśniająca poprosiła wszystkich uczestników o założenie słomianych sandałów, noszenie wszystkich swoich rzeczy **na nosidłach**, i przejście jednego okrążenia starą drogą Yulu (…).
300.	曾祖父的茶館同那些**用竹擔子**肩挑火爐賣熱飲的小販、路邊的茶攤、以及陳設簡單的點心店之間進行著激烈的競爭。 *zēngzǔfù de cháguǎn tóng nàxiē yòng zhúdànzi jiāntiāo huǒlú mài rèyǐn de xiǎofàn lùbiān de chátān yǐjí chénshè jiǎndān de diǎnxīn diàn zhījiān jìnxíngzhe jīliè de jìngzhēng*

	pradziadek POSS/NOM herbaciarnia CONJ tamten kilka używać bambusowy kij ramię nosić piecyk sprzedawać gorący napój POSS/NOM mały sprzedawca przydrożny POSS/NOM herbata stragan CONJ dekorować prosty POSS/NOM słodycz stoisko LOC toczyć PART zaciekły rywalizacja Herbaciarnia pradziadka toczyła zaciekłą rywalizację ze sprzedawcami gorących napojów, noszącymi piecyki **na bambusowych kijach**, z przydrożnymi straganami z herbatą i stoiskami ze słodyczami.
301.	這些鐲子的確都是染色處理的，(…)**用濾色鏡**(…)鑑定結果也顯示出染色的證據。 *zhèxiē zhuózi díquè dōu shì rǎnsè chùlǐ de yòng lǜsèjìng jiàndìng jiéguǒ yě xiǎnshìchū rǎnsè de zhèngjù* ten kilka bransoletka rzeczywiście wszystko być farbować wykonać POSS/NOM używać filtr Chelsea sprzęt badać wynik też wykazać farbowanie POSS/NOM dowód Te bransoletki rzeczywiście wszystkie są farbowane, (…) badanie **przy użyciu filtra Chelsea** (…) udowodniło, że są farbowane.
302.	決賽中第二局濱西進攻時(…)，她**用架桿器**薄球，結果被裁判判犯規。 *juésài zhōng dièr jú bīnxī jìngōng shí tā yòng jiàgǎnqì báo qiú jiéguǒ bèi cáipàn pàn fànguī* finał LOC drugi runda Binxi atakować czas ona używać podpórka bilardowa ścinać bila rezultat PASS sędzia uznać faul W drugiej rundzie finału podczas ataku (…) Binxi **użyła podpórki bilardowej** do ścięcia i w rezultacie sędzia uznał to za faul.
303.	紐約市的作法是**用網子**捉住鴿子，再帶到很遠的地方去放生(…)。 *niǔyuēshì de zuòfǎ shì yòng wǎngzi zhuōzhù gēzi zài dài dào hěn yuǎn de dìfāng qù fàngshēng* Nowy Jork miasto POSS/NOM metoda być używać siatka łapać zatrzymać gołąb następnie nieść PREP bardzo daleki POSS/NOM miejsce jechać puszczać żywy W Nowym Jorku łapie się gołębie **w siatkę**, wywozi się je w odległe miejsce i się wypuszcza (…).
304.	根據估算，一個獵人**用網子**一天就可以網住５０００隻旅鴿。 *gēnjù gūsuàn yīge lièrén yòng wǎngzi yītiān jiù kěyǐ wǎngzhù wǔqiānzhī lǚgē* według wyliczenie jeden CL myśliwy używać siatka jeden dzień już móc schwytać pięć tysiąc CL podróż gołąb Według wyliczeńjeden myśliwy w ciągu dnia mógł schwytać **w siatkę** 5000 gołębi wędrownych.
305.	沈從文**用雞籠**在水田裡捕到肥鯉魚(…)。

	shěn cóngwén yòng jīlóng zài shuǐtián lǐ bǔdào féi lǐyú Shen Congwen używać kura klatka LOC woda pola LOC łapać osiągnąć tłusty karp Shen Congwen w polu ryżowym złapał **w klatkę na kury** tłustego karpia (…).
306.	用微波爐炒青菜，可保顏色青綠(…)。 *yòng wēibōlú chǎo qīngcài kě bǎo yánsè qīnglǜ* używać mikrofalówka smażyć warzywa móc zachowywać kolor zielony Smażąc warzywa **w mikrofalówce**, zachowujemy ich zielony kolor (…).
307.	每樣東西都有其特定功能及使用方法，正確的使用方法可以用微波爐作出不少美食(…)。 *měiyàng dōngxī dōu yǒu qí tèdìng gōngnéng jí shǐyòng fāngfǎ zhèngquède shǐyòng fāngfǎ kěyǐ yòng wēibōlú zuòchū bùshǎo měishí* każdy CL rzecz wszystko mieć własny określony funkcja CONJ użycie sposób prawidłowy POSS/NOM użycie sposób móc używać mikrofalówka przygotować wyjść Każda z rzeczy ma określoną funkcję i sposób użycia. Przy prawidłowym sposobie użycia można przygotować wiele wyśmienitych potraw **w mikrofalówce** (…).
308.	她生動的描述了她未到天明即起身，用她的泥磚製烤箱來烘烤麵包的情景。 *tā shēngdòngde miáoshù le tā wèi dào tiān míng jí qǐshēn yòng tāde nízhuān zhì kǎoxiāng lái hōngkǎo miànbāo de qíngjǐng* ona barwny ADV opisywać PART ona NEG PREP świt już wstawać używać jej gliniana cegła produkować piec żeby wypiekać chleb POSS/NOM scena Barwnie opisywała, jak wstawała przed świtem i wypiekała chleb **w swoim piecu z glinianych cegieł**.
309.	取電鍋內鍋，(…)注入清水剛好淹過土雞，再用電鍋連續蒸 2 小時即可。 *qǔ diànguō nèiguō zhùrù qīngshuǐ gānghǎo yānguò tǔjī zài yòng diànguō liánxù zhēng liǎng xiǎoshí jí kě* wyjąć elektryczny garnek wewnętrzny garnek wkładać czysty woda właśnie przykryć PART kura następnie używać elektryczny garnek z rzędu parzyć dwa godzina już móc Wyjąć garnek wewnętrzny, (…) dodać wody, aby przykryła całego kurczaka, następnie gotować na parze **w garnku elektrycznym** przez dwie godziny.
310.	先將不易煮熟的糙米、小麥、薏仁、黃豆、毛豆洗淨，用電鍋蒸 20-30

	分鐘。 *xiān jiāng bùyì zhǔshú de cāomǐ xiǎomài yìrén huángdòu máodòu xǐjìng yòng diànguō zhēng èrshí sānshí fēnzhōng* najpierw OM NEG łatwy ugotować POSS/NOM brązowy ryż pszenica łzawnica soja zielona soja myć czysty używać elektryczny garnek parzyć dwadzieścia trzydzieści minuta Najpierw umyć składniki wymagające dłuższego gotowania, czyli brązowy ryż, pszenicę, łzawnicę, soję zwyczajną i soję zieloną, następnie gotować na parze **w garnku elektrycznym** przez 20 - 30 minut.
311.	鮮山藥去皮用果汁機打成泥。 *xiān shānyào qù pí yòng guǒzhījī dǎchéng ní* świeży pochrzyn obierać skórka używać sokowirówka miksować stać się przecier Świeży pochrzyn po obraniu zmiksować **w sokowirówce**.
312.	父親常起一大早，把前一天泡好的黃豆用果汁機榨碎。 *fùqīn cháng qǐ yīdàzǎo bǎ qián yītiān pàohǎo de huángdòu yòng guǒzhījī zhàsuì* ojciec często wstawać wcześniej rano OM poprzedni jeden dzień moczyć dobry POSS/NOM soja używać sokowirówka miksować rozbić Ojciec często wstawał wcześnie rano i miksował **w sokowirówce** namoczone dzień wcześniej nasiona soi.
313.	鮮奶油用另一個鍋子煮開後放入蛤蜊煮一分鐘(…)。 *xiānnǎiyóu yòng lìng yīge guōzi zhǔkāi hòu fàngrù gélí zhǔ yī fènzhōng* śmietanka używać inny jeden CL garnek zagotować po wkładać małże gotować jeden minuta **W drugim garnku** zagotować śmietankę, wrzucić małże i gotować przez minutę (…).
314.	麵條先用另一鍋子煮熟備用(…).。 *miàntiáo xiān yòng lìng yī guōzi zhǔgshóu bèiyòng* makaron najpierw używać inny jeden garnek ugotować odstawić Makaron najpierw ugotować **w oddzielnym garnku** i odstawić (…).
315.	江南盛產發酵較輕的龍井類茶，用玻璃杯泡最合宜。 *jiāngnán shèngchǎn fāxiào jiàoqīng de lóngjǐnglèi chá yòng bōlíbēi pào zuìhéyí* Jiannan obfity produkować sfermentować lekki POSS/NOM Longjin herbata używać szklanka parzyć najlepszy W regionie Jiangnan w dużych ilościach produkuje się słabo sfermentowaną herbatę rodzaju Longjing; najlepiej parzyć ją **w szklanych czarkach**.

316.	用小茶壺泡茶，茶味特別甘醇芳香。 *yòng xiǎo cháhú pào chá cháwèi tèbié gānchún fāngxiāng* używać mały dzbanek parzyć herbata smak szczególnie smaczny aromatyczny Herbata parzona **w małym dzbanku** jest szczególnie smaczna i aromatyczna.
317.	從小到大，媽媽用這部裁縫車替我們縫衣服(…)。 *cóng xiǎo dào dà māma yòng zhèbù cáiféngchē tì wǒmen féng yīfú* PREP mały PREP duży mama używać ten CL maszyna do szycia PREP my szyć ubranie Przez całe dzieciństwo mama szyła nam ubrania **na maszynie do szycia**.
318.	拇指仙童(…)用花瓣收集露水，來給燕子喝。 *mǔzhǐ xiāntóng yòng huābàn shōují lùshuǐ lái gěi yànzi hē* Calineczka używać kwiat płatek zebrać rosa żeby PREP jaskółka pić Calineczka (…) zebrała **na płatku kwiatu** rosę, by jaskółka się napiła.
319.	大白菜３０g用大火煮滾，加鹽１/２茶匙調味。 *dàbáicài sānshí kè yòng dàhuǒ zhǔgǔn jiā yán èrfēnzhīyī cháshí tiáowèi* duży kapusta trzydzieści gram używać duży ogień zagotować dodać sól połowa łyżeczka przyprawiać 30 g kapusty pekińskiej zagotować **na dużym ogniu**, dodać pół łyżki soli dla smaku.
320.	培根切丁，與洋蔥一同用中火炒至變色後盛起備用(…)。 *péigēn qiē dīng yǔ yángcōng yītóng yòng zhōnghuǒ chǎo zhì biànsè hòu chéngqǐ bèiyòng* bekon kroić kostka CONJ cebula razem używać średni ogień smażyć PREP zmienić kolor nakładać odstawić Pokroić bekon w kostkę, razem z cebulą smażyć **na średnim ogniu** aż do zmiany koloru, po czym odstawić (…).
321.	取已經製好的一半高湯加入辣鍋湯底材料一同用小火燉煮約４０分鐘。 *qǔ yǐjīng zhìhǎo de yībàn gāotāng jiārù làguō tāngdǐ cáiliào yītóng yòng xiǎohuǒ dùnzhǔ yuē sìshí fēnzhōng* wziąć już gotowy POSS/NOM połowa wywar dodać wejść ostry bulion razem używać mały ogień dusić około czterdzieści minuta Dodać połowę gotowego wywaru do składników bulionu na ostro i dusić **na małym ogniu** przez 40 minut.
322.	先煮豬軟骨高湯，豬軟骨５０g洗淨，用開水燙過，放入５００cc冷水中，與薑汁１茶匙用大火煮開(…)。

	xiān zhǔ zhūruǎngǔ gāotāng zhūruǎngǔ wǔshí kè xǐjìng yòng kāishuǐ tàng guò fàngrù wǔbǎi xīxī lěngshuǐ zhōng yǔ jiāngzhī yì cháchí yòng dàhuǒ zhǔkāi najpierw gotować wieprzowina miękki kość rosół wieprzowina miękki kość 50 gram myć czysty używać wrzątek przegotować PART wkładać 500 ml zimna woda LOC PREP imbir sok jeden łyżeczka używać duży ogień zagotować Najpierw należy ugotować rosół z chrząstki wieprzowej: 50 g. chrząstki wieprzowej umyć i przegotować we wrzątku, następnie włożyć do 500 ml. zimnej wody, dodać jedną łyżeczkę soku imbirowego i zagotować **na dużym ogniu** (…).
323.	滷牛肉筋、牛舌、牛肚(…)，都要先浸獨家配方的滷汁，而且浸泡個一天一夜，再用文火慢燉滷四、五個小時。 *lǔ niúròujīn niúshé niúdù dōu yào xiān jìn dújiā pèifāng de lǔzhī érqiě jìnpào ge yītiān yīyè zài yòng wénhuǒ màn dùn lǔ sì wǔ ge xiǎoshí* marynowany wołowy ścięgna język żołądek wszystko potrzebować najpierw moczyć własny domowy recepta POSS/NOM sos CONJ moczyć CL jeden dzień jeden noc następnie używać mały ogień wolny dusić cztery pięć CL godzina Wołowe ścięgna, język i żołądek (…) należy najpierw przez dobę marynować w specjalnym, firmowym sosie, następnie dusić **na małym ogniu** przez cztery, pięć godzin.
324.	昆布入鍋以中大火煮滾，關小火加少許醋，加蓋再用小火煮３０分鐘。 *kūnbù rù guō yǐ zhōng dà huǒ zhǔgǔn guān xiǎohuǒ jiā shǎoxǔ cù jiāgài zài yòng xiǎohuǒ zhǔ sānshí fēnzhōng* wodorost włożyć garnek PREP średni mały ogień zagotować wyłączyć mały ogień dodać trochę ocet dodać przykrycie następnie używać mały ogień gotować trzydzieści minuta Wodorosty po włożeniu do garnka zagotować na dużym lub średnim ogniu; zmniejszyć ogień i dodać odrobinę octu; przykryć garnek pokrywką i gotować **na małym ogniu** przez 30 minut.
325.	加適量水先將綠豆及銀花用小火同煮(…)。 *jiā shìliàng shuǐ xiān jiāng lǜdòu jí yínhuā yòng xiǎohuǒ tóng zhǔ* dodać odpowiedni ilość woda najpierw OM zielony groszek CONJ wiciokrzew używać mały ogień razem gotować Dodać odpowiednią ilość wody, ugotować razem groszek i wiciokrzew **na małym ogniu**.

326.	他拿了一些白飯加兩碗左右的水和一些雞湯，再放到爐子上用小火慢熬(…)。 *tā ná le yīxiē báifàn jiā liǎngwǎn zuǒyòu de shuǐ hé yīxiē jītāng zài fàngdào lúzi shàng yòng xiǎohuǒ màn áo* on brać PART trochę ryż dodać dwa miska około POSS/NOM woda CONJ trochę rosół następnie położyć PREP kuchenka LOC używać mały ogień wolny gotować Wziął trochę ryżu, dodał około dwóch misek rosołu, położył na kuchenkę i gotował **na małym ogniu** (…).
327.	起油鍋，將雞片沾炸粉後用中火入鍋炸約１５秒直至顏色呈金黃色後取出。 *qǐ yóuguō jiāng jīpiàn zhān zhàfěn hòu yòng zhōnghuǒ rù guō zhà yuē shíwǔ miǎo zhízhì yánsè chéng jīnhuángsè hòu qǔchū* wziąć olej patelnia OM kurczak kawałek obtoczyć panierka po używać średni ogień włożyć garnek smażyć około piętnaście sekunda prosto PREP kolor osiągnąć złocisty po wyjąć Rozgrzać olej na patelni, obtoczyć kawałki kurczaka w panierce, smażyć na patelni **na średnim ogniu** przez ok. 15 sekund, aż do osiągnięcia złotego koloru.
328.	洋蔥先用奶油炒香，倒入麵粉攪拌至完全均勻後倒入雞湯，用小火煮４５分鐘。 *yángcōng xiān yòng nǎiyóu chǎoxiāng dǎorù miànfěn jiǎobàn zhì wánquán jūnyún hòu dǎorù jītāng yòng xiǎohuǒ zhǔ sìshíwǔ fēnzhōng* cebula najpierw używać masło smażyć pachnący włożyć mąka mieszać PREP w całości równy po włożyć rosół używać mały ogień gotować czterdzieści pięć minuta Cebulę najpierw obsmażyć na maśle, wsypać mąkę, dobrze wymieszać, wlać rosół, gotować **na małym ogniu** przez 45 minut.
329.	所有的牛雜包括牛肚、牛肺、牛舌、牛筋、牛腸及牛膀等，清洗乾淨後，用小火慢炆(…)。 *suǒyǒude niúzá bāokuò niúdù niúfèi niúshé niújīn niúcháng jí niúpáng děng qīngxǐ gānjìng hòu yòng xiǎohuǒ màn wén* wszystkie POSS/NOM wołowe wnętrzności w tym żołądek płuco ozór ścięgno flaki trzustka CONJ trzustka itd. umyć czysty po używać mały ogień wolny gotować Wołowe wnętrzności, w tym żołądek, płuca, ozór, ścięgna, flaki i trzustkę po umyciu ugotować **na małym ogniu** (…).
330.	將薏仁 20-30g 用火略炒一下(…)。

	jiāng yìrén èrshí sānshí kè yòng huǒ luèchǎo yīxià OM łzawica dwadzieścia trzydzieści gram używać ogień trochę smażyć chwila Podsmażyć **na ogniu** 20-30 g łzawicy (…).
331.	巴克沉默良久，才道：「繼續你的任務吧！少將，你可以用最少的人把受傷的運回出發點。」 *bākè chénmò liángjiǔ cái dào jìxù nǐde rènwù ba shàojiàng nǐ kěyǐ yòng zuì shǎo de rén bǎ shòushāng de yùnhuí chūfādiǎn* Bake milczeć bardzo długo dopiero mówić kontynuować twój misja EP młody generał ty móc używać najmniejszy POSS/NOM człowiek OM zraniony POSS/NOM wozić z powrotem początek punkt Bake milczał przez długi czas, w końcu powiedział: kontynuować misję! Generale, proszę **z pomocą jak najmniejszej liczby ludzi** przetransportować rannych do punktu początkowego.
332.	格利佛坐著船往南方國家航行著。不幸，遇到了強烈的暴風雨(…)。 *gélìfó zuòzhe chuán wǎng nánfāng guójiā hángxíngzhe bùxìng yùdào le qiángliède bàofēngyǔ* Guliwer siedzieć PART łódź PREP południe kraj żeglować PART niestety napotkać PART silny POSS/NOM gwałtowny wiatr deszcz Guliwer żeglował **łodzią** ku południowym krajom. Niestety, napotkał silny sztorm (…).
333.	也虧了你，我才能如此順利地坐漁船偷渡往菲律賓(…)。 *yě kuī le nǐ wǒ cái néng rúcǐ shùnlìde zuò yúchuán tōudù wǎng fēilǜbīn* też dzięki ty ja dopiero móc tak sprawny ADV siedzieć rybacki statek po cichu popłynąć PREP Filipiny To dzięki tobie byłem w stanie tak sprawnie popłynąć nielegalnie **statkiem rybackim** na Filipiny (…).
334.	許多教練也指出，選手在比賽期間跑去拍廣告，還是坐夜車熬夜奔波(…)。 *xǔduō jiāoliàn yě zhǐchū xuǎnshǒu zài bǐsài qījiān pǎo qù pāi guǎnggào háishì zuò yèchē áoyè bēnbō* wiele trener też zaznaczać zawodnik LOC zawód okres biegać iść kręcić reklama lub siedzieć nocny pojazd spędzać noc przemieszczać się Wielu trenerów mówi, że jeśli zawodnik podczas zawodów biega kręcić reklamy lub do białego rana jeździ gdzieś **nocnymi autobusami** (…).
335.	他終於開口:「我坐丁皓的車來的。」 *tā zhōngyú kāikǒu wǒ zuò dīnghào de chē lái de* on w końcu otworzyć usta ja siedzieć Dinghao POSS/NOM samochód

	przyjechać POSS/NOM W końcu odezwał się: przyjechałem **samochodem Dinghao**.
336.	國家最高的行政首長從南部坐飛機趕來視察，地震忽然停止。 *guójiā zuì gāo de xíngzhèng shǒuzhǎng cóng nánbù zuò fēijī gǎn lái shìchá dìzhèn hūrán tíngzhǐ* państwo najwyższy POSS/NOM administracyjny urzędnik PREP południe siedzieć samolot pośpieszyć przyjechać kontrolować ziemia trzęsienie nagle ustać Gdy najwyższy państwowy urzędnik administracyjny przyleciał **samolotem** na inspekcję, trzęsienie ziemi nagle ustało.
337.	第二天一大早，劉偉坐火車到延安(…)。 *dièr tiān yīdàzǎo liúwěi zuò huǒchē dào yánān* drugi dzień jeden duży rano Liu Wei siedzieć pociąg docierać Yan'an Nazajutrz z samego rana Liu Wei pojechał **pociągiem** do Yan'an.
338.	奧杜邦(…)告別了家人，隻身坐船橫渡大西洋，來到了美國(…)。 *àodùbāng gàobié le jiārén zhīshēn zuò chuán héngdù dàxīyáng lái dào le měiguó* Audubon żegnać się PART rodzina sam siedzieć statek płynąć Atlantyk przyjechać PREP PART Ameryka Audubon (…) pożegnał się z rodziną, po czym popłynął **statkiem** przez Atlantyk do Ameryki (…).
339.	她隨母親坐公車去廟裡(…)。 *tā suí mǔqīn zuò gōngchē qù miàolǐ* ona PREP matka siedzieć autobus jechać świątynia LOC Wraz z matką pojechała **autobusem** do świątyni (…).
340.	再過半小時，他就要離開奶奶，跟著爸爸、媽媽和妹妹思安一同坐飛機去美國了。 *zài guò bàn xiǎoshí tā jiù yào líkāi nǎinai gēnzhe bàba māma hé mèimei sīān yītóng zuò fēijī qù měiguó le* jeszcze minąć pół godzina on już opuścić babcia iść za tata mama CONJ młodsza siostra Si'an razem siedzieć samolot jechać Ameryka PART Już za pół godziny zostawi babcię i z tatą, mamą i młodszą siostrą Si'an razem polecą **samolotem** do Ameryki.
341.	一個坐夜船到上海去謀生的人，突然成了暴發戶(…)。 *yīge zuò yèchuán dào shànghǎi qù móushēng de rén tūrán chéng le bàofāhù* jeden CL siedzieć nocny prom PREP Szanghaj jechać zarabiać na życie POSS/NOM osoba nagle stać się parweniusz Pewien człowiek, który popłynął **nocnym promem** do Szanghaju zarabiać

	na życie, nagle zrobił fortunę (…).
342.	青思冷然自若地道：「要不要坐我的車子繞上一個圈？」 *qīngsī lěngránzìruòde dào yào bùyào zuò wǒde chēzi ràoshàng yīge quān* Qingsi chłodny spokojny ADV mówić chcieć NEG chcieć siedzieć mój pojazd obracać się w górę jeden CL koło Qingsi powiedziała chłodno i spokojnie: chcesz pojechać **moim samochodem** na jedno okrążenie?
343.	趙世光(…)被記者揭發與女朋友坐飛機出外旅行。 *zhào shìguāng bèi jìzhě jiēfā yǔ nǚpéngyǒu zuò fēijī chūwài lǚháng* Zhao Shiguang PASS dziennikarz ujawnić się PREP dziewczyna siedzieć samolot wyjechać na zewnątrz podróżować dziennikarz ujawnił, że Zhao Shiguang (…) poleciał w podróż z dziewczyną **samolotem**.
344.	男朋友出門時對(…)我說：「老婆，妳今天坐公車上學好不好呀？」 *nán péngyǒu chūmén shí duì wǒ shuō lǎopó nǐ jīntiān zuò gōngchē shàngxué hǎo bùhǎo ya* chłopak wychodzić czas PREP ja mówić żona ty dziś siedzieć autobus iść szkoła dobrze NEG dobrze EP Chłopak, wychodząc, powiedział do mnie (…): żono, pojedziesz dziś na zajęcia **autobusem**, dobrze?
345.	她不喜歡坐飛機奔波(…)。 *tā bùxǐhuān zuò fēijī bēnbō* ona NEG lubić siedzieć samolot przemieszczać się Nie lubi latać **samolotem** załatwiać spraw (…).
346.	我有一、二次心情低落，想離開那城市，於是包包一揹，坐著夜車回到台南(…)。 *wǒ yǒu yī èr cì xīnqíng dīluò xiǎng líkāi nà chéngshì yúshì bāobāo yībēi zuòzhe yèchē huídào táinán* ja mieć jeden dwa raz nastrój niski chcieć opuścić tamten miasto więc plecak pakować siedzieć PART nocny pociąg wrócić PREP Tajnan Raz czy dwa popadałem w zły nastrój, chciałem opuścić to miasto, więc pakowałem plecak i **nocnym pociągiem** wracałem do Tajnanu.
347.	他們在嶧縣坐火車到徐州，在南宿州下車。 *tāmen zài yìxiàn zuò huǒchē dào xúzhōu zài nánsùzhōu xiàchē* oni LOC Yixian siedzieć pociąg docierać Xuzhou LOC Nansuzhou wysiąść Z Yixian pojechali **pociągiem** do Xuzhou, wysiedli w Nansuzhou.
348.	翌日，她告別娼寮，坐公路局巴士返回故鄉(…)。 *yìrì tā gàobié chāngliáo zuò gōnglùjú bāshì fǎnhuí gùxiāng*

	nazajutrz ona pożegnać burdel siedzieć transport biuro autobus z powrotem wrócić rodzinne miasto Nazajutrz pożegnała się z burdelem i **autobusem biura transportu** wróciła do rodzinnego miasta (…).
349.	我們會**坐火車**(…)回母親的娘家玉里(…)。 *wǒmen huì zuò huǒchē huí mǔqīn de niángjiā yùlǐ* my móc siedzieć pociąg wrócić matka POSS/NOM rodzinny dom Yuli Pojedziemy **pociągiem** (…) do rodzinnej miejscowości matki, Yuli (…).
350.	北迴鐵路通車後，**坐火車**上台北，蘇澳新站之前是南澳，之後有羅東、宜蘭(…)。 *běihuí tiělù tōngchē hòu zuò huǒchē shàng táiběi sūào xīnzhàn zhīqián shì nánào zhīhòu yǒu luódōng yílán* północna linia kolejowa otworzyć pojazd po siedzieć pociąg jechać w górę Tajpej Su'ao nowy stacja przed być Nan'ao potem jest Luodong Yilan Od czasu otwarcia północnej linii kolejowej, gdy jedzie się **pociągiem** w kierunku Tajpej, to przed Su'ao jest stacja Nan'ao, a po Su'ao jest Luodong, Yilan (…).
351.	她哪能忘掉初次**坐長途客運**去臺中，因為暈車嘔吐，弄髒了父親的西裝褲(…)。 *tānǎ néng wàngdiào chūcì zuò chángtú kèyùn qù táizhōng yīnwéi yūnchē ǒutǔ nòngzāng le fùqīn de xīzhuāngkù* ona jak móc zapomnieć pierwszy raz siedzieć długodystansowy autokar jechać Taichung ponieważ wymiotować sprawić brudny PART ojciec POSS/NOM garnitur spodnie Nie mogła zapomnieć, gdy po raz pierwszy jechała **długodystansowym autokarem** do Taichungu - wymiotowała wtedy i zabrudziła ojcu spodnie od garnituru (…).
352.	他從南洋**坐船**渡海回來後，他的女人卻跟人家跑了。 *tā cóng nányáng zuò chuán dù hǎi huílái hòu tāde nǚrén què gēn rénjiā pǎo le* on PREP Nanyang siedzieć statek płynąć morze wrócić przyjechać po jego kobieta jednak PREP inny biegnąć PART Gdy **statkiem** wrócił przez morze z Nanyang, jego kobieta uciekła z innym.
353.	如果對方是恐龍妹，我就對她說：「很抱歉，我今天**坐捷運**來的；她如果坐淡水線，我就說我是板南線(…)。」 *rúguǒ duìfāng shì kǒnglóng mèi wǒ jiù duì tā shuō hěn bàoqiàn wǒ jīntiān zuò jiéyùn lái de tā rúguǒ zuò dànshuǐ xiàn wǒ jiù shuō wǒ shì bǎnnán xiàn* jeśli dziewczyna być smok ja właśnie PREP ona mówić bardzo przepraszam

	ja dziś siedzieć metro przyjechać POSS/NOM ona jeśli siedzieć Tamsui linia ja właśnie mówić ja być Bannan linia Jeśli dziewczyna to maszkaron, mówię jej: przepraszam, przyjechałem dziś **metrem**. Jeśli ona jedzie linią Tamsui, to mówię jej, że ja jadę linią Bannan (…).
354.	她替他跑銀行辦事、做飯、洗襯衫，甚至半夜獨自坐**計程車**跑到俱樂部去把不省人事的他接回來(…)。 *tā tì tā pǎo yínháng bànshì zuòfàn xǐ chènshān shènzhì bànyè dúzì zuò jìchéngchē pǎo dào jùlèbù qù bǎ bùxǐngrénshì de tā jiē huílái* ona PERP on biegać bank załatwiać sprawa robić jedzenie prać koszula nawet środek nocy samodzielnie siedzieć taksówka biegać PREP klub żeby OM nieprzytomny POSS/NOM on odebrać z powrotem Załatwiała za niego sprawy w banku, robiła mu jedzenie, prała koszule, nawet w środku nocy pojechała **taksówką** do klubu, by zabrać go stamtąd nieprzytomnego (…).
355.	我彷彿記得曾**坐小船**經過山陰道(…)。 *wǒ pángfú jìdé céng zuò xiǎo chuán jīngguò shānyīndào* ja jakby pamiętać kiedyś siedzieć miały łódka minąć San'indao Jak gdybym pamiętał, że kiedyś płynąłem **małą łódką** przez San'indao.
356.	余老師對坐火車的描寫如：「黑暗迎面撞來，當頭罩下。」(…)，對時常**坐火車**返鄉的我來說，亦是多麼熟悉的畫面！ *yú lǎoshī duì zuò huǒchē de miáoxiě rú hēiàn yíngmiàn zhuàng lái dāngtóu zhàoxià duì shícháng zuò huǒchē fǎnxiāng de wǒ lái shuō yì shì duōme shóuxīde huàmiàn* Yu nauczyciel PREP siedzieć pociąg POSS/NOM opisać jak ciemność z naprzeciwka uderzyć przyjść LOC głowa pokryć w dół PREP często siedzieć pociąg wracać rodzinne miasto POSS/NOM ja PREP mówić też być tak znajomy POSS/NOM scena Nauczyciel Yu w ten sposób opisał podróż pociągiem: ciemność uderzyła z naprzeciwka i spadła nam na głowy. (…), często wracałem **pociągiem** do rodzinnego miasta - jakże znajoma była to dla mnie scena!
357.	學校的老師都是**坐著船**來的，學生讀完書也要坐著航船出去(…)。 *xuéxiào de lǎoshī dōu shì zuòzhe chuán lái de xuéshēng dúwán shū yě yào zuòzhe hángchuán chūqù* szkoła POSS/NOM nauczyciel wszystko być siedzieć PART łódź przyjechać POSS/NOM uczeń czytać skończyć się książka też musieć siedzieć PART łódź wyjechać Nauczyciele przypływali **łodzią**, uczniowie po lekcjach również wracali

	łodzią (…).
358.	學校的老師都是坐著船來的，學生讀完書也要**坐著航船**出去(…)。 *xuéxiào de lǎoshī dōu shì zuòzhe chuán lái de xuéshēng dúwán shū yě yào zuòzhe hángchuán chūqù* szkoła POSS/NOM nauczyciel wszystko być siedzieć PART łódź przyjechać POSS/NOM uczeń czytać skończyć się książka też musieć siedzieć PART łódź wyjechać Nauczyciele przypływali łodzią, uczniowie po lekcjach również wracali **łodzią** (…).
359.	想**乘船**逛逛嗎？在漁人碼頭有兩種選擇，一種是坐順風交通渡輪，就坐到淡水渡船頭(…)。 *xiǎng chéng chuán guàngguàng ma zài yúrén mǎtóu yǒu liǎngzhǒng xuǎnzé yīzhǒng shì zuò shùnfēng jiāotōng dùlún jiù zuò dào dànshuǐ dùchuántó* chcieć podróżować łódź zwiedzać Q LOC rybak przystań jest dwa rodzaj wybór jeden rodzaj być siedzieć Shunfeng Jiaotong prom właśnie siedzieć PREP Tamsui przystań Masz ochotę przepłynąć się **łodzią**? Na Fisherman's Wharf są dwie możliwości: można popłynąć promem Shunfeng Jiaotong do przystani w Tamsui (…).
360.	想乘船逛逛嗎？在漁人碼頭有兩種選擇，一種是**坐順風交通渡輪**，就坐到淡水渡船頭(…)。 *xiǎng chéng chuán guàngguàng ma zài yúrén mǎtóu yǒu liǎngzhǒng xuǎnzé yīzhǒng shì zuò shùnfēng jiāotōng dùlún jiù zuò dào dànshuǐ dùchuántó* chcieć podróżować łódź zwiedzać Q LOC rybak przystań jest dwa rodzaj wybór jeden rodzaj być siedzieć Shunfeng Jiaotong prom właśnie siedzieć PREP Tamsui przystań Masz ochotę przepłynąć się łodzią? Na Fisherman's Wharf są dwie możliwości: można popłynąć **promem Shunfeng Jiaotong** do przystani w Tamsui (…).
361.	他們為對岸十六位顱顏缺陷患者縫補缺口，有人[病患]**坐**了三十幾個小時的**火車**，靠著台灣醫師的巧手，終於告別破碎的臉。 *tāmen wéi duìàn shíliùwèi lúyán quēxiàn huànzhě fèngbǔ quēkǒu yǒurén bìnghuàn zuò le sānshíjǐge xiǎoshí de huǒchē kàozhe táiwān yīshī de qiǎoshǒu zhōngyú gàobié pòsuìde liǎn* oni PREP Chiny szesnaście CL głowa twarz wada pacjent łatać niedoskonałość niektórzy pacjent siedzieć PART trzydzieści kilka CL godzina POSS/NOM pociąg PREP tajwański lekarz POSS/NOM umiejętny ręka w końcu pożegnać zrujnowany oblicze

	Leczyli szesnastu pacjentów z wadami twarzy z Chin. Niektórzy [pacjenci] jechali **pociągiem** przez ponad trzydzieści godzin, aby pod sprawnymi dłońmi tajwańskich lekarzy w końcu pożegnać się ze zrujnowanym obliczem.
362.	在追逐期間，更有闊氣的報館容許記者**坐飛機頭等艙**，為的是可以靠近成龍。 *zài zhuīzhú qíjiān gèng yǒu kuòqìde bàoguǎn róngxǔ jìzhě zuò fēijī tóuděngcāng wéide shì kěyǐ kàojìn chénglóng* LOC pogonić okres nawet jest bogaty POSS/NOM gazeta pozwalać dziennikarz siedzieć samolot pierwszy pokład żeby być móc zbliżyć się Chen Long Podczas pogoni bogate gazety pozwalały dziennikarzom latać **pierwszą klasą**, aby mogli zbliżyć się do Jackiego Chana.
363.	台北這個**坐飛機**只需幾十分鐘就能到達的地方，對母親而言，還是太遠了。 *táiběi zhège zuò fēijī zhī xū jǐshí fènzhōng jiù néng dàodá de dìfāng duì mǔqīn ér yán háishì tài yuǎn le* Tajpej ten CL siedzieć samolot tylko potrzebować kilkadziesiąt minuta już móc dotrzeć POSS/NOM miejsce PREP matka PREP mówić wciąż być zbyt daleki PART Dla matki nawet to miejsce, do którego można w kilkadziesiąt minut dolecieć **samolotem** z Tajpej, jest za daleko.
364.	我(…)背著背包，穿著涼鞋，永遠同一件的風衣，**坐地鐵**、**火車**、**渡輪**、**飛機**(…)。 *wǒ bēizhe bēibāo chuānzhe liángxié yǒngyuǎn tóng yījiàn de fēngyī zuò dìtiě huǒchē dùlún fēijī* ja nosić PART plecak założyć PART sandały zawsze ten sam jeden CL kurtka wiatrówka siedzieć metro pociąg prom samolot Założyłem (…) plecak i sandały, nie rozstając się z kurtką wiatrówką, jeździłem **metrem**, **pociągiem**, pływałem **promem**, latałem **samolotem** (…).
365.	年幼的我，(…)覺得最浪漫的旅行方式，便是**坐火車**。 *niányòude wǒ juédé zuì làngmànde lǚxíngfāngshì biàn shì zuò huǒchē* młody POSS/NOM ja uważać najbardziej romantyczny POSS/NOM podróż sposób właśnie być siedzieć pociąg Kiedy byłem młody, (…) uważałem, że najbardziej romantyczny sposób podróżowania to właśnie jeżdżenie **pociągiem**.
366.	他們習於接受像「皇族」一樣的待遇，往來**坐飛機頭等艙**，住豪華旅

	館套房(…)。 *tāmen xíyú jiēshòu xiàng huángzú yīyàng de dàiyù wǎnglái zuò fēijī tóuděngcāng zhù háohuá lǚguǎn tàofáng* oni przyzwyczaić się przyjmować jak królewski taki sam POSS/NOM traktowanie tam i z powrotem siedzieć samolot pierwszy pokład mieszkać luksusowy hotel apartament Byli przyzwyczajeni do królewskiego traktowania – latali **pierwszą klasą**, mieszkali w luksusowych apartamentach hotelowych (…).
367.	雖然這是思漢第一次出國，但並不是他第一次坐飛機。 *suīrán zhè shì sīhàn dì yīcì chūguó dàn bìng bùshì tā dì yīcì zuò fēijī* chociaż to być Sihan pierwszy raz wyjeżdżać kraj ale NEG być on pierwszy raz siedzieć samolot Chociaż była to pierwsza zagraniczna podróż Sihana, to nie był to pierwszy raz, kiedy leciał **samolotem**.
368.	想遊覽「新」上海的遊客，應坐地鐵２號。 *xiǎng yóulǎn xīn shànghǎi de yóukè yīng zuò dìtiě èr hào* chcieć zwiedzać nowy Szanghaj POSS/NOM turysta powinien siedzieć metro drugi numer Turyści, którzy chcą zobaczyć "nowy" Szanghaj, powinni pojechać **metrem** nr 2.
369.	我坐了二十多個鐘頭的飛機，終於來到了費城。 *wǒ zuò le èrshí duō ge zhōngtóu de fēijī zhōngyú láidào le fèichéng* ja siedzieć PART dwadzieścia dużo CL godzina POSS/NOM samolot w końcu przyjechać PREP PART Filadelfia **Leciałem samolotem** ponad dwadzieścia godzini w końcu dotarłem do Filadelfii.
370.	有十多位美國高球好手拒絕坐８小時的飛機，前往西班牙參加人人有獎的世界高球錦標賽。 *yǒu shí duō wèi měiguó gāoqiú hǎoshǒu jùjué zuò bā xiǎoshí de fēijī qiánwǎng xībānyá cānjiā rénrén yǒu jiǎng de shìjiè gāoqiú jǐnbiāosài* jest dziesięć ponad CL amerykański golfista odmówić siedzieć osiem godzina POSS/NOM samolot udać się Hiszpania uczestniczyć każdy mieć nagroda POSS/NOM świat golf mistrzostwa Ponad dziesięciu amerykańskich golfistów nie zgodziło się lecieć **samolotem** do Hiszpanii osiem godzin. Mieli tam wziąć udział w mistrzostwach, w których każdy uczestnik dostaje nagrodę.
371.	有次她車壞了，又不想坐計程車，外子還是送她回家。 *yǒucì tā chē huài le yòu bùxiǎng zuò jìchéngchē wàizǐ háishì sòng tā huíjiā*

	pewny raz ona samochód zepsuć się CONJ NEG chcieć siedzieć taksówka mąż nadal odwieźć ona wrócić dom Gdy pewnego razu zepsuł się jej samochód i nie chciała jechać **taksówką**, mąż odwiózł ją do domu.
372.	從這兒走到火車站太遠，你還是**坐計程車**吧。 *cóng zhèr zǒu dào huǒchēzhàn tài yuǎn nǐ háishì zuò jìchéngchē ba* PREP tu iść PREP pociąg stacja zbyt daleki ty nadal siedzieć taksówka EP Stąd jest zbyt daleko, by iść pieszo na dworzec kolejowy. Lepiej pojechać **taksówką**.
373.	柯林頓仍然馬不停蹄地到各地演講，一早**搭專機**到肯塔基州路易斯維爾參加健保集會(…)。 *kēlíndùn réngrán mǎbùtíngtíde dào gè dì yǎnjiǎng yīzǎo dā zhuānjī dào kěntǎjīzhōu lùyìsīwéiěr cānjiā jiànbǎo jíhuì* Clinton wciąż bez wytchnienia ADV docierać wszędzie przemawiać rano korzystać specjalny samolot docierać Kentucky stan Louisville uczestniczyć zdrowotny ubezpieczenie konwent Clinton wciąż bez wytchnienia wszędzie przemawiał, rano **prywatnym samolotem** poleciał do Louisville w stanie Kentucky, by wziąć udział w konwencie poświęconym ubezpieczeniom zdrowotnym (…).
374.	從成都**搭大巴**去，要花一整天(…)。 *cóng chéngdōu dā dàbā qù yào huā yī zhěng tiān* PREP Chengdu korzystać duży autobus jechać musieć spędzić jeden cały dzień Na pojechanie **autobusem** z Chengdu potrzebny jest cały dzień (…).
375.	今年業者嘗試推出**搭頂級火車**從上海到北京(…)。 *jīn nián yèzhě chángshì tuīchū dā dǐngjí huǒchē cóng shànghǎi dào běijīng* ten rok przedsiębiorca próbować wprowadzać korzystać luksusowy pociąg PREP Szanghaj PREP Pekin W tym roku przedsiębiorcy spróbowali wprowadzić przejazdy **luksusowym pociągiem** z Szanghaju do Pekinu (…).
376.	北京之後飛往河南，再**搭火車**前往西安的４大古都行程，也是港龍航空今秋的力作. *běijīng zhīhòu fēi wǎng hénán zài dā huǒchē qiánwǎng xī'ān de sì dà gǔdōu xíngchéng yě shì gǎnglóng hángkōng jīn qiū de lìzuò* Pekin po lecieć PREP Henan następnie korzystać pociąg udać się Xi'an POSS/NOM cztery duży stary stolica plan też być Ganglong linia lotnicza ten jesień POSS/NOM arcydzieło Trasa czterech dawnych stolic, gdzie po Pekinie leci się do Henanu, a potem

	pociągiem jedzie się do Xi'anu, jest arcydziełem Cathay Pacific z tej jesieni.
377.	無論旅客是搭飛機或火車進入花蓮，機場外大師楊英風的作品「大鵬」(…)就立即映入眼簾。 *wúlùn lǚkè shì dā fēijī huò huǒchē jìnrù huālián jīchǎng wài dàshī yáng yīngfēng de zuòpǐn dàpéng jiù lìjí yìngrù yǎnlián* niezależnie turysta być korzystać samolot lub pociąg wjeżdżać Hualien lotnisko LOC mistrz Yang Yingfeng POSS/NOM dzieło wielki Peng już natychmiast rzucić się w oczy Niezależnie od tego, czy turysta przybywa do Hualien **samolotem czy pociągiem**, od razu rzuci mu się w oczy dzieło mistrza Yang Yingfenga *Wielki Peng* (…) znajdujące się obok lotniska.
378.	洪一中一天趕３場選舉候選人的造勢場子，先是台北、再搭飛機到高雄為王金平站台(…)。 *hóng yīzhōng yītiān gǎn sānchǎng xuǎnjǔ hòuxuǎnrén de zàoshì chǎngzǐ xiān shì táiběi zài dā fēijī dào gāoxióng wéi wáng jīnpíng zhàntái* Hong Yizhong jeden dzień pośpieszyć trzy CL wybory kandydat POSS/NOM poparcie miejsce najpierw być Tajpej następnie korzystać samolot docierać Kaohsiung PREP Wang Jingping przemawiać Hong Yizhong w jednym dniu obskoczył trzy wiece poparcia dla kandydata w wyborach; najpierw był w Tajpej, później poleciał **samolotem** do Kaohsiungu, by przemawiać na rzecz Wang Jinpinga (…).
379.	神山高聳險峻，不爬到山頂是難以體會的，不過從亞庇搭飛機前往山打根，天氣好的時侯，也可以從機上一窺神山。 *shénshān gāosǒng xiǎnjùn bùpá dào shāndǐng shì nányǐ tǐhuì de bùguò cóng yàbì dā fēijī qiánwǎng shāndǎgēn tiānqì hǎo de shíhóu yě kěyǐ cóng jī shàng yīkuī shénshān* Kinabalu góra wysoki stromy NEG wejść w górę PREP szczyt być trudno doświadczyć POSS/NOM jednak PREP Kota Kinabalu korzystać samolot udać się Sandakan pogoda dobry POSS/NOM czas też móc PREP samolot LOC spojrzeć Kinabalu góra Góra Kinabalu wznosi się wysoko i stromo - nie sposób tego doświadczyć, jeśli nie wejdzie się na szczyt. Można jednak polecieć **samolotem** z Kota Kinabalu do Sandakan, i przy dobrej pogodzie spojrzeć na Kinabalu z pokładu maszyny.
380.	如果時間充裕(…)，可以考慮搭阿里山森林火車上山。 *rúguǒ shíjiān chōng yù kěyǐ kǎolǜ dā ālǐshān sēnlín huǒchē shàng shān* jeśli czas wystarczać móc rozważyć korzystać Alishan leśny pociąg wjeżdżać w górę

	Jeśli ma się wystarczająco dużo czasu (…), można rozważyć wjechanie na Alishan **leśnym pociągiem**.
381.	無論是開車或是從台北或基隆**搭**發往金瓜石的**班車**，都可到達九份。 *wúlùn shì kāichē huòshì cóng táiběi huò jīlóng dā fā wǎng jīnguāshí de bānchē dōu kě dàodá jiǔfèn* niezależnie być prowadzić samochód lub PREP Tajpej lub Keelong korzystać jechać PREP Jinguashi POSS/NOM autobus wszystko móc dotrzeć Jiufen Do Jiufen można dojechać zarówno samochodem, jak i **autobusem** jadącym z Tajpej lub z Keelongu do Jinguashi.
382.	由華陰縣**搭小型巴士**出發，繞過幾道蜿蜒的山路，便到纜車站。 *yóu huáyīnxiàn dā xiǎoxíng bāshì chūfā ràoguò jǐdào wānyánde shānlù biàn dào lǎnchēzhàn* PREP Huayin korzystać mały bus wyruszać się obracać minąć kilka CL kręty POSS/NOM góra droga już dotrzeć kolejka stacja Wyrusza się **małym busem** z Huayini po pokonaniu kilku krętych górskich dróg dojeżdża się do stacji kolejki. (…)
383.	我(…)帶著未知的期待，**搭**[公]**車**前往這個陌生的都市空間。 *wǒ dàizhe wèizhīde qídài dā gōngchē qiánwǎng zhège mòshēngde dūshì kōngjiān* ja brać PART nieznany POSS/NOM oczekiwanie korzystać autobus udać się ten CL obcy POSS/NOM miejski przestrzeń Wobec czegoś nieznanego (…), udałem się **autobusem** w tę obcą miejską przestrzeń.
384.	馬英九是在澳洲布利斯班時間上午八點三十分，由布利斯班市**搭車**前往與台北市有姐妹市情誼的黃金海岸市。 *mǎyīngjiǔ shì zài àozhōu bùlìsībān shíjiān shàngwǔ bā diǎn sānshí fèn yóu bùlìsībānshì dā chē qiánwǎng yǔ táiběishì yǒu jiěmèishì qíngyí de huángjīnhǎiànshì* Ma Yingjiu być LOC Australia Brisbane czas przed południem osiem godzina trzydzieści minuta PREP Brisbane miasto korzystać samochód udać się PREP Tajpej miasto mieć siostra przyjaźń POSS/NOM złoty brzeg miasto O ósmej trzydzieści czasu Australia Brisbane, Ma Yingjiu udał się **samochodem** z Brisbane do utrzymującego z Tajpej siostrzane relacje Gold Coast.
385.	我還是大學生的時候，專程從台北**搭火車**到花蓮(…)。 *wǒ háishì dàxuéshēng de shíhòu zhuānchéng cóng táiběi dā huǒchē dào huālián*

	ja jeszcze student POSS/NOM czas specjalnie PREP Tajpej korzystać pociąg docierać Hualien Gdy jeszcze byłem studentem, jeździłem specjalnie **pociągiem** z Tajpej do Hualien (…)。
386.	如果他們連夜**搭飛機**過來，總要休息一下吧。 *rúguǒ tāmen liányè dā fēijī guòlái zǒng yào xiūxí yīxià ba* jeśli oni cały noc korzystać samolot przylecieć na pewno musieć odpocząć chwila EP Jeśli lecieli całą noc **samolotem**, to na pewno muszą trochę odpocząć (…).
387.	記者會結束後他們就將前往機場**搭**五點多的**飛機**離台。 *jìzhěhuì jiéshù hòu tāmen jiù jiāng qiánwǎng jīchǎng dā wǔ diǎn duō de fēijī lí tái* dziennikarz spotkanie kończyć się po oni już udać się lotnisko korzystać piąty godzina ponad POSS/NOM samolot opuścić Tajwan Po zakończeniu konferencji prasowej pojadą na lotnisko, by o 17 opuścić Tajwan **samolotem**.
388.	石垣島外還有好幾個島嶼可以順道一遊，其中較常被遊客選擇的是八重山大自然三島之旅，早上８時３０分由石垣島**搭遊艇**出發(…)。 *shíyuándǎo wài hái yǒu hǎo jǐge dǎoyǔ kěyǐ shùndào yīyóu qízhōng jiào cháng bèi yóukè xuǎnzé de shì bāchóngshān dàzìrán sān dǎo zhī lǚ zǎoshàng bā shí sānshí fèn yóu shíyuándǎo dā yóutǐng chūfā* Ishigaki wyspa PREP jeszcze jest ładny kilka CL wysepka móc zwiedzać w tym częściej PASS turysta wybierać POSS/NOM być Yaeyama natura trzy wyspa PREP podróż rano osiem godzina trzydzieści minuta PREP Ishigaki korzystać statek wyruszać się Wokół wyspy Ishigaki jest kilka wysepek, które można zwiedzić w trakcie jednej wycieczki; trasą najczęściej wybieraną przez turystów jest rejs po trzech wyspach archipelagu Yaeyama. O 8:30 rano wyrusza się **statkiem** z Ishigaki (…).
389.	宜蘭縣博物館家族協會(…)設計了「宜蘭鄉土尋遊記」(…)每人６５０元即**搭**主辦單位提供的**觀光巴士**深入宜蘭鄉村社區及農場民宿。 *yílánxiàn bówùguǎn jiāzú xiéhuì shèjì le yílán xiāngtǔ xún yóu jì měi rén liùbǎiwǔshí yuán jí dā zhǔbàn dānwèi tígòng de guānguāng bāshì shēnrù yílán xiāngcūn shèqū jí nóngchǎng mínsù* Yilan muzeum stowarzyszenie stworzyć PART Yilan ziemia wyprawa każdy osoba sześćset pięćdziesiąt CL korzystać organizator podstawić POSS/NOM turystyczny autobus głęboki wjechać Yilan wieś osiedle CONJ farm pensjonat

	I-Lan Museum Association (…) stworzyła program "wyprawa po ziemi Yilan". (…) każdy uczestnik za 650 dolarów tajwańskich może podstawionym przez organizatora **busem** zapuścić się pomiędzy wiejskie farmy i gospodarstwa Yilan.
390.	搭竹筏穿梭在四草的鹽水溪裡，岸邊的濕地生態在望遠鏡下一覽無遺(…)。 *dā zhúfá chuānsuō zài sìcǎo de yánshuǐxī lǐ ànbiān de shīdì shēngtài zài wàngyuǎnjìng xià yīlǎnwúyí* korzystać bambusowy tratwa przepłynąć LOC Sicao POSS/NOM słony kanał LOC brzeg PREP POSS/NOM mokradło LOC lornetka PREP jeden oglądać NEG pominąć Gdy kursuje się **bambusową tratwą** przez słone kanały Sicao, w szkłach lornetki po horyzont ciągnie się przyroda mokradeł (…)。
391.	第二天早餐後展開環島之旅(…)，下午四時再搭「台華輪」返航高雄港(…)。 *dièr tiān zǎocān hòu zhǎnkāi huándǎo zhī lǚ xiàwǔ sì shí zài dā táihuálún fǎnháng gāoxiónggǎng* drugi dzień śniadanie po rozpocząć wokół wyspa PREP podróż po południu cztery godzina następnie korzystać Taihua prom wrócić Kaohsiung port Drugiego dnia po śniadaniu rozpoczęliśmy podróż wokół wyspy (…), a o czwartej po południu **promem** firmy Taihua wróciliśmy do portu w Kaohsiungu (…).
392.	「澎湖二日遊」訂本月廿二日上午九時卅分，從高雄港搭「台華輪」啟航(…)。 *pénghú èr rì yóu dìng běn yuè niàn èr rì shàngwǔ jiǔ shí sà fèn cóng gāoxiónggǎng dā táihuálún qǐháng* Penghu dwa dzień wycieczka planować bieżący miesiąc dwadzieścia dwa dzień przed południem dziewięć godzina trzydzieści minuta PREP Kaohsiung port korzystać Taihua prom rozpocząć płynąć "Dwudniowa wycieczka po Penghu" zaczyna się dwudziestego drugiego dnia bieżącego miesiąca o dziewiątej trzydzieści. Z portu w Kaohsiungu wypływamy **promem** firmy Taihua (…).
393.	所以在感冒鼻塞流鼻涕或鼻過敏發作時，最好不要搭飛機旅遊。 *suǒyǐ zài gǎnmào bísāi liúbítì huò bíguòmǐn fāzuò shí zuì hǎo bùyào dā fēijī lǚyóu* dlatego LOC przeziębienie nos zatkany katar lub nos alergia pojawiać się czas najlepiej NEG korzystać samolot podróżować Dlatego jeśli ma się katar i zatkany nos od przeziębienia lub reakcję

	alergiczną dróg nosowych, najlepiej nie podróżować **samolotem**.
394.	那群年輕人(…)他們**搭其他電梯**，到了二十二樓來呼朋喚友(…)。 *nàqún niánqīngrén tāmen dā qítā diàntī dào le èrshíèr lóu lái hūpéng huànyǒu* tamten grupa młody osoba oni korzystać inny winda dotrzeć PART dwadzieścia dwa piętro żeby nawoływać przyjaciel Tamta grupa młodych ludzi (…) pojechała **inną windą** na dwudzieste drugie piętro, by nawoływać przyjaciół (…).
395.	你**搭**阿里山**小火車**盤旋而上，隨著高度遞增會看到疆界清楚的不同林相(…)。 *nǐ dā ālǐshān xiǎo huǒchē pánxuán ér shàng suízhe gāodù dìzēng huì kàndào jiāngjiè qīngchǔ de bùtóng línxiàng* ty korzystać Alishan mały pociąg piąć się w górę wraz wysokość narastać móc zobaczyć strefa wyraźny POSS/NOM różny las obraz Gdy będziesz wjeżdżał **kolejką** na górę Alishan, wraz z narastaniem wysokości zobaczysz wyraźnie rozgraniczone strefy lasu (…).
396.	明天早上五點鐘，店門前有一部卡車開去臺北，你就**搭那部卡車**回去上學。搭火車回去，上學一定會遲到。 *míngtiān zǎoshàng wǔ diǎnzhōng diàn mén qián yǒu yībù kǎchē kāi qù táiběi nǐ jiù dā nàbù kǎchē huíqù shàngxué dā huǒchē huíqù shàngxué yīdìng huì chídào* jutro rano pięć godzina sklep przed jest jeden CL ciężarówka jechać Tajpej ty właśnie korzystać tamten CL ciężarówka wrócić iść szkoła korzystać pociąg wrócić iść szkoła na pewno móc spóźnić się Jutro o piątej rano sprzed drzwi sklepu odjedzie ciężarówka do Tajpej, pojedź **tą ciężarówką** i wróć do szkoły. Gdybyś miał wracać pociągiem, to na pewno byś się spóźnił.
397.	明天早上五點鐘，店門前有一部卡車開去臺北，你就搭那部卡車回去上學。**搭火車**回去，上學一定會遲到。 *míngtiān zǎoshàng wǔ diǎnzhōng diàn mén qián yǒu yībù kǎchē kāi qù táiběi nǐ jiù dā nàbù kǎchē huíqù shàngxué dā huǒchē huíqù shàngxué yīdìng huì chídào* jutro rano pięć godzina sklep przed jest jeden CL ciężarówka jechać Tajpej ty właśnie korzystać tamten CL ciężarówka wrócić iść szkoła korzystać pociąg wrócić iść szkoła na pewno móc spóźnić się Jutro o piątej rano sprzed drzwi sklepu odjedzie ciężarówka do Tajpej, pojedź tą ciężarówką i wróć do szkoły. Gdybyś miał wracać **pociągiem**, to na pewno byś się spóźnił.

398.	媽媽說：「已經這麼晚了還要去？你算算看，從這裡**搭火車**到新竹，再轉車去龍潭，還要走一段路(…)。」 *māma shuō yǐjīng zhème wǎn le hái yào qù nǐ suànsuànkàn cóng zhèlǐ dā huǒchē dào xīnzhú zài zhuǎnchē qù lóngtán háiyào zǒu yīduàn lù* mama mówić już tak późno PART jeszcze chcieć jechać ty policzyć PREP tutaj korzystać pociąg docierać Hsinchu następnie przesiadać się jechać Longtan jeszcze potrzebować iść jeden kawałek droga Mama powiedziała: chcesz iść, mimo że jest już tak późno? Policz sobie, pojedziesz stąd **pociągiem** do Hsinchu, potem przesiądziesz się w autobus do Longtan, a potem jeszcze trzeba iść kawałek pieszo (…).
399.	外婆跌了一跤，就撒手人寰，他們**搭夜車**趕抵布袋(…)。 *wàipó diē le yījiāo jiù sāshǒurénhuán tāmen dā yèchē gǎn dǐ bùdài* babcia upaść PART jeden raz już odejść oni korzystać nocny autobus pośpieszyć dotrzeć Budai Babcia upadła i odeszła z tego świata; pośpieszyli **nocnym autobusem** do Budai (…).
400.	抵達故宮後兩人瀏覽著五千年來各朝代的文化遺產，直到下午一點，才**搭**[公]**車**回臺北。 *dǐdá gùgōng hòu liǎngrén liúlǎnzhe wǔqiān nián lái gè cháodài de wénhuà yíchǎn zhí dào xiàwǔ yī diǎn cái dā gōngchē huí táiběi* dotrzeć Muzeum Pałacowy po oboje podziwiać PART pięć tysiąc rok poszczególny dynastia POSS/NOM kultura dziedzictwo aż po południu jeden godzina dopiero korzystać autobus wrócić Tajpej Po dotarciu do Muzeum Pałacowego oboje zaczęli podziwiać kulturowe dziedzictwo pięciu tysięcy lat kolejnych dynastii; dopiero o pierwszej po południu wrócili do Tajpej **autobusem**.
401.	為了養父的忌辰，她決定**搭車**回瑞芳九份。 *wéile yǎngfù de jìchén tā juédìng dā chē huí ruìfāng jiǔfèn* PREP ojczym POSS/NOM śmierć rocznica ona zdecydować korzystać autobus wrócić Ruifang Jiufen Zdecydowała, że z powodu rocznicy śmierci ojczyma wróci **autobusem** do Jiufenzai w Ruifang.
402.	我們決定**搭**[公]**車**暫時遠離喧囂的城市地景(…)。 *wǒmen juédìng dā gōngchē zànshí yuǎnlí xuānxiāode chéngshì dìjǐng* my zdecydować korzystać autobus czasowo oddalić się głośny POSS/NOM miasto ziemia scena Zdecydowaliśmy, że na jakiś czas **autobusem** oddalimy się od miejskiego zgiełku (…).

403.	他們一樣**搭火車**離開熟悉的城市，並在小鎮中逗留(…)。 *tāmen yīyàng dā huǒchē líkāi shóuxīde chéngshì bìng zài xiǎozhèn zhōng dòuliú* oni tak samo korzystać pociąg opuścić znany POSS/NOM miasto CONJ LOC miasteczko LOC zatrzymywać się Tak samo opuścili **pociągiem** znane miasto, zatrzymując się w małym miasteczku (…).
404.	吳小姐說，錯過這次在台展出的機會，將來要花好幾萬元**搭飛機**前往法國才能欣賞到這些拿破崙的展品。 *wú xiǎojiě shuō cuòguò zhècì zài tái zhǎnchū de jīhuì jiānglái yào huā hǎo jǐwàn yuán dā fēijī qiánwǎng fǎguó cái néng xīnshǎngdào zhèxiē nápòlún de zhǎnpǐn* Wu pani mówić przepuścić ten raz LOC Tajwan wystawić POSS/NOM okazja przyszłość musieć wydawać dobry kilka dziesięć tysiąc CL korzystać samolot udać się Francja dopiero móc podziwiać osiągnąć ten kilka Napoleon POSS/NOM eksponat Pani Wu powiedziała, że jeśli przepuścimy tę okazję, to w przyszłości trzeba będzie za ładne kilkadziesiąt tysięcy dolarów tajwańskich **polecieć** do Francji, żeby zobaczyć te napoleońskie eksponaty.
405.	繼「太空之旅」在台灣推出之後，**搭郵輪**環遊世界、到南極探險和環遊中國的頂級旅遊觀念，正逐漸在台灣成形。 *jì tàikōng zhī lǚ zài táiwān tuīchū zhīhòu dā yóulún huányóu shìjiè dào nánjí tànxiǎn hé huányóu zhōngguó de dǐngjí lǚyóu guānniàn zhèng zhújiàn zài táiwān chéngxíng* PREP kosmos PREP podróż LOC Tajwan ukazać się po korzystać statek oceaniczny wokół podróżować świat docierać południowy biegun eksplorować CONJ wokół podróżować Chiny POSS/NOM elitarny podróż mentalność PART stopniowo LOC Tajwan formować się Po ukazaniu się na Tajwanie filmu *Journey to Space* zaczęła się na Tajwanie formować mentalność elitarnego podróżnika, który pływa dookoła świata **statkami oceanicznymi**, szuka przygód na biegunie południowym lub jeździ po całych Chinach.
406.	外籍配偶因受到語言、身分和工作的種種限制 (…)，連出門**搭公車**都很難。 *wàijí pèiǒu yīn shòudào yǔyán shēnfèn hé gōngzuò de zhǒngzhǒng xiànzhì lián chūmén dā gōngchē dōu hěn nán* zagraniczny partner ponieważ ulegać język status CONJ praca POSS/NOM wiele ograniczenie nawet wyjść korzystać autobus wszystko bardzo trudny

	Pochodzący z zagranicy partner musi mierzyć się z wieloma ograniczeniami w zakresie języka, tożsamości i pracy (…), ma trudności nawet w poruszaniu się **autobusem**.
407.	**搭飛機**每小時補充 250CC 水在飛機上因空氣乾燥，補充水分相當重要(…)。 *dā fēijī měi xiǎoshí bǔchōng liǎngbǎi wǔshí xīxī shuǐ zài fēijī shàng yīn kōngqì gānzào bǔchōng shuǐfèn xiāngdāng zhòngyào* korzystać samolot każdy godzina przyjmować dwieście pięćdziesiąt mililitr woda LOC samolot LOC ponieważ powietrze suchy przyjmować woda dość ważny Podczas podróży **samolotem** należy co godzinę przyjmować 250 ml wody. Ponieważ powietrze wewnątrz samolotu jest suche, przyjmowanie wody jest dość istotne (…).
408.	遊客也可以**搭遊船**，從水上遊覽日月潭(…)。 *yóukè yě kěyǐ dā yóuchuán cóng shuǐ shàng yóulǎn rìyuètán* turysta też móc korzystać prom PREP woda LOC podziwiać Jezioro Słońca i Księżyca Turyści mogą również przepłynąć się **promem** i podziwiać Jezioro Słońca i Księżyca z powierzchni wody (…).
409.	不只如此，到百貨公司購物**搭電扶梯**之際，耳邊總會響起：「謝謝您今天的光臨，請不要讓幼兒單獨搭乘電扶梯、請勿直接推嬰兒車上電扶梯(…)。」 *bù zhī rúcǐ dào bǎihuògōngsī gòuwù dā diànfútī zhī jì ěrbiān zǒng huì xiǎngqǐ xièxie nín jīntiān de guānglín qǐng bùyào ràng yòuér dāndú dāchéng diànfútī qǐng wù zhíjiē tuī yīngérchē shàng diànfútī* nie tylko tak dotrzeć centrum handlowe kupować towar korzystać elektryczny ruchomy schody czas ucho LOC zawsze móc dzwonić wstawać dziękować pan dzisiejszy POSS/NOM wizyta prosić NEG pozwalać dziecko samodzielnie korzystać elektryczny ruchomy schody proszę NEG bezpośrednio pchać dziecięcy wózek w górę elektryczny ruchomy schody Co więcej, kiedy robiąc zakupy w centrum handlowym, jadą **ruchomymi schodami**, w uszach ciągle dzwoni im: „Dziękujemy, że nas dziś odwiedziłeś. Nie pozwalaj dzieciom samodzielnie korzystać z ruchomych schodów, nie wjeżdżaj dziecięcym wózkiem bezpośrednio na ruchome schody (…)”.
410.	總之，如果**搭**三十分**電車**，乘客大部份時間都沐浴於這種反覆的廣播之中。 *zǒngzhī rúguǒ dā sānshí fēn diànchē chéngkè dàbùfèn shíjiān dōu mùyù yú*

	zhèzhǒng fǎnfùde guǎngbō zhī zhōng podsumować jeśli korzystać trzydzieści minuta pociąg pasażer większość czas wszystko kąpać się LOC ten rodzaj powtarzający POSS/NOM komunikat LOC Podsumowując, jeśli przez trzydzieści minut jadą **pociągiem**, to przez część tego czasu zanurzeni są w powtarzającym się komunikacie.
411.	由於電子機票已為資訊時代大勢所趨(…)，國人日後旅行**搭飛機**，也將愈來愈方便。 *yóuyú diànzǐ jīpiào yǐ wéi zīxùn shídài dàshì suǒqū guórén rìhòu lǚxíng dā fēijī yě jiāng yù lái yù fāngbiàn* ponieważ elektryczny lotniczy bilet już być informatyzacja czas naturalny konsekwencja obywatel przyszłość podróżować korzystać samolot też PART łatwiejszy Ponieważ elektroniczny bilet lotniczy jest naturalną konsekwencją ery informatyzacji (…), podróżowanie **samolotem** będzie dla obywateli coraz łatwiejsze.
412.	由義大利本土進入西西里島有兩種方式，一是海路，一是空路。**搭飛機**來此，降落地為西西里島的首府帕勒摩。 *yóu yìdàlì běntǔ jìnrù xīxīlǐdǎo yǒu liǎngzhǒng fāngshì yī shì hǎilù yī shì kōnglù dā fēijī lái cǐ jiàngluòdì wéi xīxīlǐdǎo de shǒufǔ pàlèmó* PREP Włochy kontynent wjeżdżać Sycylia jest dwa rodzaj sposób jeden być morski droga jeden być powietrzny droga korzystać samolot przylecieć tu lądować miejsce być Sycylia POSS/NOM stolica Palermo Z kontynentalnej części Włoch na Sycylię można dostać się na dwa sposoby: drogą morską i drogą powietrzną. Jeśli leci się **samolotem**, ląduje się w stolicy Sycylii, Palermo.
413.	離婚後，王羽在**搭飛機**時，和當時華航空中小姐王凱貞一見鍾情(…)。 *líhūn hòu wáng yǔ zài dā fēijī shí hé dāngshí huáháng kōngzhōng xiǎojiě wáng kǎizhēn yījiànzhōngqíng* rozwieść się po Wang Yu PART korzystać samolot czas PREP wówczas China airlines stewardessa Wang Kaizhen jeden widzieć zachować się Po rozwodzie, gdy Wang Yu leciał **samolotem**, od pierwszego wejrzenia zakochał się w pracującej wówczas jako stewardessa linii lotniczych China airlines Wang Kaizhen (…).
414.	從東京**搭新幹線[列車]**，車程約一小時，搭巴士約需三小時。 *cóng dōngjīng dā xīngànxiàn lièchē chēchéng yuē yī xiǎoshí dā bāshì yuē xū sān xiǎoshí* PREP Tokyo korzystać shinkansen pociąg podróż około jeden godzina

	korzystać autokar około potrzebować trzy godzina Kurs [**pociągiem] Shinkansen** z Tokio zajmuje około godziny, kurs autokarem zajmuje około trzech godzin.
415.	從東京搭新幹線[列車]，車程約一小時，**搭巴士**約需三小時。 *cóng dōngjīng dā xīngànxiàn lièchē chēchéng yuē yī xiǎoshí dā bāshì yuē xū sān xiǎoshí* PREP Tokyo korzystać shinkansen pociąg podróż około jeden godzina korzystać autokar około potrzebować trzy godzina Kurs [pociągiem] Shinkansen z Tokio zajmuje około godziny, kurs **autokarem** zajmuje około trzech godzin.
416.	高雄市旅行業者(…)推出「澎湖二日遊」，**搭「台華輪」**到澎湖旅遊，超低價每人只要一千六百九十九元。 *gāoxióngshì lǚxíng yèzhě tuīchū pénghú èr rì yóu dā táihuálún dào pénghú lǚyóu chāo dī jià měi rén zhīyào yīqiān liùbǎi jiǔshíjiǔ yuán* Kaohsiung podróż biuro wprowadzać Penghu dwa dzień wycieczka korzystać Taihua prom docierać Penghu podróżować super niski cena każdy osoba tylko jeden tysiąc sześćset dziewięćdziesiąt dziewięć CL Biura podróży z Kaohsiungu (…) przedstawiły program “dwudniowa wycieczka na Penghu”, w ramach którego można odbyć podróż na Penghu **promem firmy Taihua** za jedyne 1699 NTD.
417.	家住中壢的她，每天都**搭客運**到台北上通告(…)。 *jiā zhù zhōnglì de tā měi tiān dōu dā kèyùn dào táiběi shàng tōnggào* dom mieszkać Zhongli POSS/NOM ona codziennie wszystko korzystać autokar docierać Tajpej wystąpić w programie telewizyjnym Mieszka w Zhonglii codziennie i jeździ **autokarem** do Tajpej, aby wystąpić w programie telewizyjnym (…).
418.	我**搭**著平穩舒適的自強號**火車**，往新竹和已退休的攝影前輩陳春成師父會合(…)。 *wǒ dāzhe píngwěn shūshì de zìqiáng hào huǒchē wǎng xīnzhú hé yǐ tuìxiū de shèyǐng qiánbèi chén chūnchéng shīfù huìhé* ja korzystać PART wygodny POSS/NOM Tze-chiang pociąg nazwa PREP Hsinchu PREP już emerytowany POSS/NOM fotograf starszy Chen Chuncheng mistrz spotkać się Pojechałem wygodnym **pociągiem** pod nazwą **„**Tze-chiang” do Hsinchu, gdzie spotkałem się z emerytowanym fotografem, panem Chen Chunchengiem (…).
419.	我上完早上的課，回到四樓公寓(…)，然後到樓下**搭２４１公車**到車站。

	wǒ shàngwán zǎoshàng de kè huídào sì lóu gōngyù ránhòu dào lóuxià dā èrsìyī gōngchē dào chēzhàn ja skończyć poranny POSS/NOM zajęcia wrócić cztery piętro apartament potem iść w dół korzystać dwa cztery jeden autobus PREP dworzec Kiedy skończyłem poranne zajęcia, wróciłem do apartamentu na czwartym piętrze (…), po czym zszedłem na dół i pojechałem **autobusem** linii 241 na dworzec.
420.	四十多名來自北中南三地的病友昨天在志工和家屬陪伴下，坐著輪椅，**搭乘遊覽車**到台中市(…)。 *sìshí duō míng lái zì běi zhōng nán sān dì de bìngyǒu zuótiān zài zhìgōng hé jiāshǔ péibàn xià zuòzhe lúnyǐ dāchéng yóulǎnchē dào táizhōngshì* czterdzieści więcej CL pochodzić PREP północ centrum południe trzy miejsce POSS/NOM pacjent wczoraj LOC wolontariusz CONJ rodzina towarzyszyć LOC siedzieć PART wózek inwalidzki korzystać autokar docierać Taichung Wczoraj ponad czterdziestu pacjentów z całego kraju na wózkach inwalidzkich, w towarzystwie wolontariuszy i rodziny pojechało **autokarem turystycznym** do Taichungu (…).
421.	她雖然看不懂國字，就是有辦法自己**搭公車**去買東西。 *tā suīrán kànbùdǒng guózì jiùshì yǒu bànfǎ zìjǐ dā gōngchē qù mǎi dōngxī* ona chociaż oglądać NEG rozumieć chiński znak właśnie być mieć sposób sam korzystać autobus jechać kupić rzecz Mimo że nie rozumie chińskich znaków, to potrafi sama pojechać **autobusem** po zakupy.
422.	如果時間許可，再多排一天行程，從翠峰**搭**[公]**車**到霧社後，再轉[公]車到廬山(…)。 *rúguǒ shíjiān xǔkě zài duō pái yītiān xíngchéng cóng cuìfēng dā gōngchē dào wùshè hòu zài zhuǎn gōngchē dào lúshān* jeśli czas pozwalać jeszcze więcej dodać jeden dzień wycieczka PREP Cuifeng korzystać autobus docierać Wushe po następnie przesiąść się autobus docierać Lushan Jeśli czas pozwoli, można dodać sobie jeden dzień wycieczki, i przyjechawszy **autobusem** z Cuifeng do Wushe przesiąść się w autobus do Lushan (…).
423.	第一天早上可從台中或花蓮，**搭台汽客運**中橫線，一路到大禹嶺下車(…)。 *dìyī tiān zǎoshàng kě cóng táizhōng huò huālián dā táiqì kèyùn zhōnghéngxiàn yī lù dào dàyǔlǐng xiàchē*

	pierwszy dzień rano móc PREP Taichung lub Hualien korzystać Taichi autobus Zhonghen trasa jeden droga docierać Dayuling wysiadać pojazd Pierwszego dnia rano z Taichungu lub Hualien można pojechać **autokarem firmy Taichi**, który kursuje na trasie przecinającej wyspę z zachodu na wschód, i wysiąść z niego bezpośrednio na Dayuling (…).
424.	早上１０時從梵谷博物館門口搭乘專線巴士，預計１１時３０分抵達庫勒慕勒美術館後停留參觀，接著下午２時３０分從庫勒慕勒美術館**搭專線巴士**於下午４時返回梵谷博物館再做參觀(…)。 *zǎoshàng shí shí cóng fàngǔ bówùguǎn ménkǒu dāchéng zhuānxiàn bāshì yùjì shíyī shí sānshí fēn dǐdá kùlèmùlè měishùguǎn hòu tíngliú cānguān jiēzhe xiàwǔ èr shí sānshí fēn cóng kùlèmùlè měishùguǎn dā zhuānxiàn bāshì yú xiàwǔ sì shí fǎnhuí fàngǔ bówùguǎn zài zuò cānguān* rano dziesięć godzina PREP Van Gogh muzeum wejście korzystać specjalny autobus planować jedenaście godzina trzydzieści minuta dotrzeć Kröller Müller muzeum po zatrzymać się zwiedzać następnie po południu dwa godzina trzydzieści minuta PREP Kröller Müller muzeum korzystać specjalny autobus LOC po południu cztery godzina wrócić Van Gogh muzeum ponownie robić zwiedzać O 10 rano przy wejściu do muzeum Van Gogha wsiądziemy w specjalny autobus, ok. godz. 11:30 dotrzemy do Kröller Müller Museum i zatrzymamy się tam, by je zwiedzić, po czym o godz. 14:30 z Kröller Müller Museum pojedziemy **specjalnym autobusem** z powrotem do muzeum Van Gogha, gdzie o godz. 16 znów pozwiedzamy (…).
425.	河南省安排**搭氣墊船**遊黃河，遊客可窺知黃河下游淤沙的嚴重情形(…)。 *hénánshěng ānpái dā qìdiànchuán yóu huánghé yóukè kě kuīzhī huánghé xiàyóu yūshā de yánzhòng qíngxíng* Henan prowincja organizować korzystać poduszkowiec pływać żółty rzeka turysta móc zobaczyć wiedzieć żółty rzeka dolny bieg zamulenie POSS/NOM poważny sytuacja Prowincja Henan organizuje wycieczki **poduszkowcem** po rzece Żółtej; turyści mogą zobaczyć poważne zamulenie w dolnym biegu rzeki (…).
426.	有一天她**搭捷運**，車廂裡一位老者看了她一眼。 *yǒuyītiān tā dā jiéyùn chēxiāng lǐ yīwèi lǎozhě kàn le tā yīyǎn* pewny dzień ona korzystać metro wagon LOC jeden CL stary pan spojrzeć PART ona raz Kiedy pewnego dnia jechała **metrem**, spojrzał na nią pewien starszy pan.
427.	浦東機場離市區就有３０公里了，**搭計程車**約需１５０元人民幣，搭

	機場巴士約２０元左右(…)。 *pǔdōng jīchǎng lí shìqū jiù yǒu sānshí gōnglǐ le dā jìchéngchē yuē xū yībǎi wǔshí yuán rénmínbì dā jīchǎng bāshì yuē èrshí yuán zuǒyòu* Pudong lotnisko oddalać się miasto już jest trzydzieści kilometr PART korzystać taksówka około potrzebować sto pięćdziesiąt yen korzystać autobus około dwieście CL około Lotnisko Pudong jest oddalone od miasta o 30 km. Kurs **taksówką** kosztuje 150 RMB, kurs autobusem ok. 20 RMB (…).
428.	浦東機場離市區就有３０公里了，搭計程車約需１５０元人民幣，**搭巴士**約２０元左右(…)。 *pǔdōng jīchǎng lí shìqū jiù yǒu sānshí gōnglǐ le dā jìchéngchē yuē xū yībǎi wǔshí yuán rénmínbì dā bāshì yuē èrshí yuán zuǒyòu* Pudong lotnisko oddalać się miasto już jest trzydzieści kilometr PART korzystać taksówka około potrzebować sto pięćdziesiąt yen korzystać autobus około dwieście CL około Lotnisko Pudong jest oddalone od miasta o 30 km. Kurs taksówką kosztuje 150 RMB, kurs **autobusem** ok. 20 RMB (…).
429.	**搭捷運**雖然方便又快速，空間美觀，但捷運站裡密密麻麻的標誌還真讓人眼花撩亂。 *dā jiéyùn suīrán fāngbiàn yòu kuàisù kōngjiān měiguān dàn jiéyùnzhàn lǐ mìmìmámade biāozhì hái zhēn ràng rén yǎnhuāliáoluàn* korzystać metro chociaż wygodny CONJ szybki przestrzeń estetyczny ale stacja metra gęsty POSS/NOM oznaczenie naprawdę przyprawić osoba zawrót głowy Jazda **metrem** jest szybka i wygodna, a przestrzeń w wagonach wygląda estetycznie, ale gąszcz oznaczeń na stacjach metra może przyprawić o zawrót głowy.
430.	一個個推估數據指出台灣醫療疏失的頻繁程度。比如，**搭飛機**出事機率約三百萬分之一，但進了醫院，有二百分之一機會變成醫療疏失受害者(…)。 *yīgege tuīgū shùjù zhǐchū táiwān yīliáo shūshī de pínfán chéngdù bǐrú dā fēijī chūshì jīlǜ yuē sānbǎiwàn fēn zhī yī dàn jìnle yīyuàn yǒu èrbǎi fēn zhī yī jīhuì biànchéng yīliáo shūshī shòuhàizhě* różny CL dane wskazywać Tajwan medyczny zaniedbanie POSS/NOM częstotliwość na przykład korzystać samolot wypadek prawdopodobieństwo około być trzy milion do jeden ale wejść PART szpital jest dwieście do jeden prawdopodobieństwo stać się medyczny zaniedbanie ofiara Różne dane obrazują częstotliwość medycznych zaniedbań na Tajwanie. Na

	przykład, kiedy lecimy **samolotem**, prawdopodobieństwo wypadku lotniczego wynosi około jeden do trzech milionów, ale prawdopodobieństwo, że staniemy się ofiarą medycznego zaniedbania w szpitalu, wynosi już jeden do dwustu (…).
431.	在惠斯勒山上**搭直升機**，除了可以看到冰河，還可看到清泉、細流和湖泊(…)。 *zài huìsīlè shān shàng dā zhíshēngjī chúle kěyǐ kàndào bīnghé hái kě kàndào qīngquán xìliú hé húbó* LOC Whistler LOC korzystać helikopter poza móc zobaczyć lodowiec jeszcze móc zobaczyć czysty źródło strumyk CONJ jezioro Kiedy lata się **helikopterem** w Whistler, poza lodowcami można jeszcze zobaczyć czyste źródła, strumyki i jeziora (…).
432.	若要通行於全西西島，建議最好**搭巴士**或自行開車。 *ruò yào tōngxíng yú quán xīxīdǎo jiànyì zuì hǎo dā bāshì huò zìxíng kāichē* jeśli chcieć poruszać się PREP cały Sycylia sugerować najlepiej korzystać autobus lub sam prowadzić samochód Jeśli chcemy jeździć po całej Sycylii, sugerowany sposób to poruszanie się **autokarami** lub samochodem.
433.	若人數不足四人，公車司機可能罷開。不過你仍可**搭車**到松潘[市]，參加露營式的騎馬旅遊(…)。 *ruò rénshù bùzú sì rén gōngchē sījī kěnéng bà kāi bùguò nǐ réng kě dā chē dào sōngpān shì cānjiā lùyíngshì de qímǎ lǚyóu* jeśli osoba liczba NEG wystarczyć cztery osoba autobus kierowca móc NEG prowadzić jednak ty wciąż móc korzystać autobus docierać Songpan miasto uczestniczyć biwak styl POSS/NOM konny wycieczka Jeśli zbierze się mniej niż cztery osoby, kierowca może nie wyruszyć. Jednak wciąż można pojechać **autobusem** do [miasta] Songpan i wziąć udział w konnej wycieczce z biwakowaniem (…).
434.	昨日大清早她在隨扈人員陪同下**搭車**外出，接近中午才返家。 *zuórì dàqīngzǎo tā zài suíhù rényuán péitóng xià dā chē wàichū jiējìn zhōngwǔ cái fǎn jiā* wczoraj duży jasny rano ona LOC ochrona towarzyszyć dół korzystać samochód zewnątrz wyjść blisko południe dopiero wrócić dom Wczoraj z samego rana w towarzystwie ochrony pojechała gdzieś **samochodem** i wróciła do domu dopiero około południa.
435.	在遊客新體驗的部份，也出現**搭**夜臥商務**專列火車**，由上海到北京的安排。 *zài yóukè xīn tǐyàn de bùfèn yě chūxiàn dā yè wò shāngwù zhuānliè huǒchē*

	yóu shànghǎi dào běijīng de ānpái LOC turysta nowy doświadczenie POSS/NOM część też pojawiać się korzystać noc leżeć biznes specjalny pociąg PREP Szanghaj PREP Pekin POSS/NOM organizować Jeśli chodzi o nowe doznania dla turystów, pojawiła się oferta podróżowania **specjalnym pociągiem** klasy biznes z kuszetkami na trasie Szanghaj – Pekin.
436.	虹橋機場距市區約１３公里，可直接**搭計程車**(…)。 *hóngqiáo jīchǎng jù shìqū yuē shísān gōnglǐ kě zhíjiē dā jìchéngchē* Hongqiao lotnisko oddalać się miasto około trzynaście kilometr móc bezpośrednio korzystać taksówka Lotnisko Hongqiao jest oddalone od miasta o ok. 13 km., można tam pojechać **taksówką** (…).
437.	如果在新南門車站**搭大巴**，憑票根可住九寨度假村。 *rúguǒ zài xīnnánmén chēzhàn dā dàbā píng piàogēn kě zhù jiǔzhài dùjiǎcūn* jeśli LOC Xinnanmen stacja korzystać autocar PREP skasowany bilet móc mieszkać Jiuzhai kurort Jeśli pojedziemy **autokarem** ze stacji Xinnanmen, to na podstawie skasowanego biletu będziemy mogli spędzić noc w kurorcie Jiuzhai.
438.	他們夜宿學校教室，隔天如果打贏了，就可以**搭客運**由濱海公路返校，否則就必須再走一天山路回家。 *tāmen yèsù xuéxiào jiāoshì gétiān rúguǒ dǎyíng jiù kěyǐ dā kèyùn yóu bīnhǎi gōnglù fǎn xiào fǒuzé jiù bìxū zài zǒu yītiān shānlù huíjiā* oni nocować szkoła klasa następny dzień jeśli wygrać PART już móc korzystać autobus PREP przybrzeżny droga wracać szkoła w przeciwnym razie właśnie musieć ponownie iść jeden dzień górski droga wracać dom Następnego dnia, po nocy spędzonej w szkolnej klasie, jeśli wygrają, będą mogli wrócić **autobusem** do szkoły wzdłuż wybrzeża. W przeciwnym wypadku będą musieli cały dzień wracać do domu górską drogą na piechotę.
439.	這些病人來自江西、四川鄉間，甚至還有人遠從新疆而來，**搭**了三十幾個鐘頭的**火車**。 *zhèxiē bìngrén láizì jiāngxī sìchuān xiāngjiān shènzhì hái yǒu rén yuǎn cóng xīnjiāng ér lái dā le sānshíjǐ ge zhōngtóu de huǒchē* ten kilka pacjent pochodzić PREP Jiangxi Sichuan wieś LOC nawet jeszcze jest osoba daleki PREP Xinjiang przyjechać korzystać PART trzydzieści kilka CL godzina POSS/NOM pociąg Ci pacjenci pochodzą z wiosek w Jiangxi i Sichuanie, niektórzy przyjechali nawet z Xinjiangu **pociągiem**, który jechał przez trzydzieści kilka godzin.

440.	自１１月１日起至１２月３１日止，**搭機**台北往返馬祖的官兵和直系眷屬將享８折優惠票(…)。 *zì shíyī yuè yī rì qǐ zhì shíèr yuè sānshíyī rì zhǐ dā jī táiběi wǎngfǎn mǎzǔ de guānbīng hé zhíxì juànshǔ jiāng xiǎng bāzhé yōuhuì piào* PREP listopad jeden dzień PREP grudzień trzy dzień koniec korzystać samolot Tajpej jechać tam i z powrotem Matsu POSS/NOM żołnierz CONJ bezpośredni krewny PART cieszyć się dwadzieścia procent promocyjny bilet Od 11 listopada do 31 grudnia, przelot **samolotem** tam i z powrotem z Tajpej na Matsu będzie dla urzędników i ich najbliższych krewnych przeceniony o 20%.
441.	想前往參加活動的民眾可**乘捷運**至劍潭站轉自行車抵現場。 *xiǎng qiánwǎng cānjiā huódòng de mínzhòng kě chéng jiéyùn zhì jiàntán zhàn zhuǎn zìxíngchē dǐ xiànchǎng* chcieć udać się uczestniczyć wydarzenie POSS/NOM osoba móc podróżować metro PREP Jiantan stacja przesiadać się rower dotrzeć na miejsce Osoby chętne do wzięcia udziału w wydarzeniu mogą przyjechać **metrem** na stację Jiantan i stamtąd rowerem dotrzeć na miejsce.
442.	大奈**乘著船**出海去了。原來，他想去取下龍王頸子上的五個珠子。 *dànài chéngzhe chuán chū hǎi qù le yuánlái tā xiǎng qù qǔxià lóngwáng jǐngzǐ shàng de wǔge zhūzǐ* Danai podróżować PART łódź wyruszyć morze iść PART okazać się on chcieć iść zdobyć w dół smoczy król szyja LOC POSS/NOM pięć CL perła Danai wyruszył **łodzią** w morze. Chciał zdobyć pięć pereł, które nosił na szyi smoczy król.
443.	於是克拉便**乘著船**，到蓬萊山上去尋找玉做成的樹枝。 *yúshì kèlā biàn chéngzhe chuán dào pénglái shān shàng qù xúnzhǎo yù zuòchéng de shùzhī* zatem Kela właśnie podróżować PART łódź docierać Penglai góra LOC żeby poszukiwać nefryt wykonać stać się POSS/NOM gałąź Kela popłynęła **łodzią** do gór Penglai w poszukiwaniu gałęzi wykonanej z nefrytu.
444.	「春之祭禮」在費城首次演出，結束之後，我們**乘火車**回紐約(…)。 *chūn zhī jì lǐ zài fèichéng shǒu cì yǎnchū jiéshù zhīhòu wǒmen chéng huǒchē huí niǔyuē* wiosna PREP obrzęd LOC Filadelfia pierwszy raz wystawiać kończyć się po my podróżować pociąg wrócić Nowy Jork *Rite of Spring* był po raz pierwszy wystawiany w Filadelfii. Po zakończeniu

	wróciliśmy **pociągiem** do Nowego Jorku (…).
445.	他向經理道了謝，一個人**乘著客運**來到白沙灣(…)。 *tā xiàng jīnglǐ dào le xiè yīgè rén chéngzhe kèyùn lái dào báishāwān* on PREP dyrektor mówić PART podziękowanie jeden CL osoba podróżować PART autobus przyjechać PREP Baishawan Podziękował dyrektorowi i sam pojechał **autobusem** do Baishawan (…).
446.	搭車族可於台中、嘉義等地乘仁友客運或員林**客運**，由台一線公路到田尾。 *dāchē zú kě yú táizhōng jiāyì děng dì chéng rényǒu kèyùn huò yuánlín kèyùn yóu táiyīxiàn gōnglù dào tiánwěi* korzystać pojazd grupa móc LOC Taichung Jiayi itd. miejsce podróżować Renyou autobus lub Yuanlin autobus PREP tajwański jeden numer publiczny droga docierać Tianwei Osoby podróżujące transportem publicznym mogą z Taichungu, Jiayi i innych miejsc **autobusem** firmy Renyou lub Yuanlin, dojechać drogą krajową nr 1 do Tianwei.
447.	但是小時候全家來上海的那種熱鬧景象她可還記得，他們**乘汽船**來上海(…)。 *dànshì xiǎoshíhòu quánjiā lái shànghǎi de nàzhǒng rènào jǐngxiàng tā kě hái jìdé tāmen chéng qìchuán lái shànghǎi* ale dzieciństwo cały rodzina przyjechać Szanghaj POSS/NOM tamten rodzaj ruchliwy scena ona jeszcze pamiętać oni podróżować parowiec przyjechać Szanghaj Ale wciąż pamiętała te pełne życia sceny z dzieciństwa, kiedy całą rodziną pływali do Szanghaju **parowcem** (…).
448.	從市區到鳴沙山，約只有三十分鐘的車程，可以騎腳踏車、包車或**乘巴士**(…)。 *cóng shìqū dào míngshāshān yuē zhīyǒu sānshí fēnzhōng de chēchéng kěyǐ qí jiǎotàchē bāochē huò chéng bāshì* PREP miasto PREP śpiewający wydma około tylko jest trzydzieści minuta POSS/NOM droga móc siedzieć okrakiem rower wynajmować samochód lub podróżować autokar Z miasta do Śpiewających Wydm jest jedynie trzydzieści minut drogi, można pojechać tam rowerem, małym autobusem lub **autokarem** (…).
449.	三年級的張愛玲與同窗好友炎櫻，同**乘**一艘**商船**，由日本軍方特遣回到上海。 *sān niánjí de zhāng àilíng yǔ tóngchuāng hǎoyǒu yán yīng tóng chéng yīsōu shāngchuán yóu rìběn jūnfāng tè qiǎn huídào shànghǎi*

	trzy klasa POSS/NOM Zhang Ailing CONJ przyjaciółka ze szkoły Yanying razem podróżować jeden CL handlowy statek PREP japoński wojsko specjalny wysłać wrócić PREP Szanghaj Zhang Ailing z trzeciego roku wraz ze swoją przyjaciółką ze szkoły, Yanying, zostały przez japońskie wojsko wysłane tym samym **statkiem handlowym** ze specjalną misją do Szanghaju.
450.	在淡水，不一定要有車，但是您卻可以**乘船**、騎單車或步行，滿足您「出去走走」的慾望(…)。 *zài dànshuǐ bùyīdìng yào yǒu chē dànshì nín què kěyǐ chéng chuán qí dānchē huò bùxíng mǎnzú nín chūqù zǒuzǒu de yùwàng* PREP Tamsui niekoniecznie potrzebować mieć samochód ale pan móc podróżować prom siedzieć okrakiem rower lub spacerować zaspokoić pan wychodzić na zewnątrz iść POSS/NOM pragnienie W Tamsui samochód nie jest konieczny, ale można przepłynąć się **promem**, pojeździć rowerem lub pospacerować, zaspokoić swoje pragnienie „poruszania się na zewnątrz" (…).
451.	他們最後**乘著海盜船**，由小飛俠護送溫蒂回家。 *tāmen zuìhòu chéngzhe hǎidàochuán yóu xiǎofēixiá hùsòng wēndì huíjiā* oni w końcu podróżować PART piracki statek PREP Piotruś Pan odstawić Wanda wrócić dom W końcu popłynęli **pirackim statkiem**, a Piotruś Pan odstawił Wandę do domu.
452.	浪花和風聲捲起了回憶(…)。你說，**乘著軍艦**漂盪在海上(…)。 *lànghuā hé fēngshēng juǎnqǐ le huíyì nǐ shuō chéngzhe jūnjiàn piāodàng zài hǎishàng* fala kwiat CONJ wiatr głos wywołać PART wspomnienie ty mówić podróżować PART wojskowy statek płynąć LOC morze LOC Morska piana i głos wiatru wywołały wspomnienia (…). Mówiłeś, że płynąc **wojskowym statkiem kołysanym** na falach (…).
453.	曉然將所有收來的考卷交付教務處後，**騎著腳踏車**慢慢地往宿舍的方向前進。 *xiǎorán jiāng suǒyǒu shōulái de kǎojuàn jiāofù jiāowùchù hòu qízhe jiǎotàchē mànmànde wǎng sùshè de fāngxiàng qiánjìn* Xiaoran OM wszystko zanieść przyjść POSS/NOM egzaminacyjny arkusz podać dziekanat po siedzieć okrakiem PART rower wolny ADV PREP akademik POSS/NOM kierunek udać się Xiaoran zaniosła wszystkie zebrane arkusze egzaminacyjne do dziekanatu, po czym powoli udała się **rowerem** / **na rowerze** w kierunku akademika.

454.	陳醫師，我每天**騎機車**上下班，清潔是不是需要特別加強？ *chén yīshī wǒ měi tiān qí jīchē shàng xià bān qīngjié shì bùshì xūyào tèbié jiāqiáng* Chen doktor ja codziennie siedzieć okrakiem skuter chodzić wychodzić praca czyścić być NEG być potrzebować szczególny wzmocnić Doktorze Chen, czy skoro codziennie jeżdżę do pracy i z pracy **skuterem** / **na skuterze**, to muszę bardziej dbać o czystość?
455.	去年他(…)還抽空與幾個哥兒們，一起**騎重型機車**環遊義大利。 *qùnián tā hái chōukōng yǔ jǐge gērmen yīqǐ qí zhòngxíng jīchē huányóu yìdàlì* zeszły rok on nawet znaleźć wolny czas PREP kilka CL kumpel razem siedzieć okrakiem ciężki motocykl wokół podróżować Włochy W zeszłym roku (…) w wolnym czasie razem z kilkoma kumplami jeździli **ciężkim motocyklem** / **na ciężkim motocyklu** po Włoszech.
456.	我將一粒微型的追蹤竊聽器，小心翼翼地裝在他濃密的頭髮裡，才施施然**騎電單車**離開。 *wǒ jiāng yīlì wēixíng de zhuīzōng qiètīngqì xiǎoxīnyìyìde zhuāng zài tā nóngmì de tóufǎ lǐ cái shīshīrán qí diàndānchē líkāi* ja OM jeden CL mikroskopijny POSS/NOM śledzić podsłuchiwać urządzenie ostrożny ADV umieścić LOC on gęsty POSS/NOM włosy LOC dopiero wolny siedzieć okrakiem elektryczny rower odjechać Pieczołowicie umieściłem mikroskopijne urządzenie do śledzenia i podsłuchu w jego włosach, po czym leniwie odjechałem **motorowerem** / **na motorowerze**.
457.	遊客可以**騎著單車**到星洲河畔搭船遊河(…)。 *yóukè kěyǐ qízhe dānchē dào xīngzhōu hépàn dā chuán yóu hé* turysta móc siedzieć okrakiem PART rower docierać Xingzhou brzeg korzystać statek pływać rzeka Turyści mogą pojechać **rowerem** / **na rowerze** nad brzeg Xingzhoui tam wsiąść na statek pływający po rzece (…).
458.	在淡水不一定要有車，但是您卻可以乘船、**騎單車**或步行，滿足您「出去走走」的慾望(…)。 *zài dànshuǐ bùyīdìng yào yǒu chē dànshì nín què kěyǐ chéng chuán qí dānchē huò bùxíng mǎnzú nín chūqù zǒuzǒu de yùwàng* PREP Tamsui niekoniecznie potrzebować mieć samochód ale pan móc podróżować prom siedzieć okrakiem rower lub spacerować zaspokoić pan wychodzić na zewnątrz iść POSS/NOM pragnienie W Tamsui samochód nie jest konieczny, ale można przepłynąć się promem,

	pojeździć **rowerem** / **na rowerze** lub pospacerować, zaspokoić swoje pragnienie „poruszania się na zewnątrz" (…).
459.	從市區到鳴沙山，約只有三十分鐘的車程，可以**騎腳踏車**、包車或乘巴士(…)。 *cóng shìqū dào míngshāshān yuē zhīyǒu sānshí fēnzhōng de chēchéng kěyǐ qí jiǎotàchē bāochē huò chéng bāshì* PREP miasto PREP śpiewający wydma około tylko jest trzydzieści minuta POSS/NOM droga móc siedzieć okrakiem rower wynajmować samochód lub podróżować autokar Z miasta do Śpiewających Wydm jest jedynie trzydzieści minut drogi, można pojechać tam **rowerem** / **na rowerze**, małym autobusem lub autokarem (…).
460.	在離開台灣前的短暫日子，我常戴著帽子，**騎著單車**在台北的大街小巷穿梭(…)。 *zài líkāi táiwān qián de duǎnzàn rìzǐ wǒ cháng dàizhe màozi qízhe dānchē zài táiběi de dàjiē xiǎoxiàng chuānsuō* LOC opuścić Tajwan przed POSS/NOM krótki dzień ja często nosić PART kapelusz siedzieć okrakiem PART rower LOC Tajpej POSS/NOM duży ulica mały uliczka przemierzać Podczas krótkich dni, poprzedzających mój wyjazd z Tajwanu, często z kapeluszem na głowie przemierzałem **rowerem** / **na rowerze** ulice i alejki Tajpej (…).
461.	學生可以**騎機車**入校園。 *xuéshēng kěyǐ qí jīchē rù xiàoyuán* student móc siedzieć okrakiem skuter wjeżdżać kampus Studenci mogą wjeżdżać **skuterami** / **na skuterach** na kampus.
462.	文化大學等都有成立單車社或自行車社，不定期帶領社員**騎鐵馬**出征。 *wénhuà dàxué děng dōu yǒu chénglì dānchē shè huò zìxíngchē shè bùdìngqī dàilǐng shèyuán qí tiěmǎ chūzhēng* kultura uniwersytet itd. wszystko jest zakładać rowerowy klub lub kolarski klub nieregularnie zaprowadzać członek siedzieć okrakiem rower wyjeżdżać Na Chinese Culture University i innych uczelniach powstały studenckie kluby rowerowe lub kolarskie, w różnych terminach organizujące dla członków wypady **dwukołowcami** / **na dwukołowcach**.
463.	我和一干姪兒女寒天裡**騎腳踏車**出遊，鄉間小路漫走是多麼快樂的事！ *wǒ hé yīgàn zhíérnǚ hántiān lǐ qí jiǎotàchē chūyóu xiāngjiān xiǎolù mànzǒu shì duōme kuàilède shì*

	ja CONJ jeden grupa bratanek bratanica chłodny dzień LOC siedzieć okrakiem rower wyjeżdżać wycieczka wiejski ścieżka swobodny jeździć być tak szczęśliwy POSS/NOM sprawa Z grupą bratanków i bratanic w chłodne dni jeździliśmy **rowerami** / **na rowerach** na wycieczki. Jaka to była radość swobodnie jeździć sobie wiejskimi ścieżkami!
464.	我第一次見柿樹是中學時**騎腳踏車**去鄉下同學家(…)。 *wǒ dìyī cì jiàn shìshù shì zhōngxué shí qí jiǎotàchē qù xiāngxià tóngxué jiā* ja pierwszy raz widzieć hurma być gimnazjum czas siedzieć okrakiem rower jechać wieś kolega z klasy dom Po raz pierwszy widziałem hurmę, kiedy w gimnazjum pojechałem **rowerem** / **na rowerze** na wieś do domu kolegi z klasy (…).
465.	我當時擔任公司的業務員，出差沒有車子可搭，就從雲林**騎機**車到台北、基隆。 *wǒ dāngshí dānrèn gōngsī de yèwùyuán chūchāi méiyǒu chēzǐ kě dā jiù cóng yúnlín qí jīchē dào táiběi jīlóng* ja wtedy pracować jako firma POSS/NOM sprzedawca wyjeżdżać służba NEG mieć autobus móc korzystać właśnie PREP Yunlin siedzieć okrakiem skuter docierać Tajpej Keelung Byłem wtedy sprzedawcą w firmie, gdy wyjeżdżałem służbowo, nie miałem żadnego autobusu, którym mógłbym jechać, więc jeździłem **skuterem** / **na skuterze** z Yunlin do Tajpej i do Keelungu.
466.	慎吾媽媽不改幽默地表示：「香取慎吾正**騎腳踏車**趕到會場的途中(…)。」 *shènwú māma bùgǎi yōumò de biǎoshì xiāngqǔ shènwú zhèng qí jiǎotàchē gǎndào huìchǎng de túzhōng* Shingo mama niezmieniony humor ADV zaznaczać Katori Shingo PART siedzieć okrakiem rower śpieszyć PREP spotkanie miejsce POSS/NOM droga LOC Mama Shingo z niezmienionym humorem powiedziała: Shingo Katori śpieszy **rowerem** / **na rowerze** na miejsce spotkania (…).
467.	而所謂的首席設計師，就是可以在獨立完成了設計(…)之餘，還外出幫老闆買一點東西如香煙之類；幫老闆娘送洗衣服、接送小孩上放學、**騎摩托車**到下一個巷口追垃圾車等等。 *ér suǒwèi de shǒuxí shèjìshī jiùshì kěyǐ zài dúlì wánchéng le shèjì zhīyú hái wàichū bāng lǎopǎn mǎi yīdiǎn dōngxī rú xiāngyān zhīlèi bāng lǎopǎnniáng sòngxǐ yīfú jiēsòng xiǎohái shàng fàng xué qí mótuōchē dào xià yīgè xiàngkǒu zhuī lèsèchē děngděng*

	zaś tak zwany POSS/NOM główny architekt właśnie być móc LOC samodzielny zakończyć PART projekt po jeszcze wyjść pomagać szef kupować trochę rzecz jak papierosy itd. pomagać szefowa zanieść prać ubranie odbierać zawieźć dziecko iść szkoła siedzieć okrakiem skuter docierać następny CL alejka gonić śmieciarka itd. Zaś tzw. główny architekt może po samodzielnym zakończeniu projektu (…) wyjść kupić szefowi jakieś rzeczy, jak np. papierosy, zanieść ubrania szefowej do prania, zawieźć do szkoły i odebrać jej dziecko, pojechać **skuterem / na skuterze** do następnej alejki w pogoni za śmieciarką itd.
468.	他開始半工半讀的生活。下課後直接到工廠上夜班，再抄小路**騎單車**回烏日的家(…)。 *tā kāishǐ bàn gōng bàn dú de shēnghuó xiàkè hòu zhíjiē dào gōngchǎng shàng yèbān zài chāo xiǎolù qí dānchē huí wūrì de jiā* on rozpocząć pół pracować pół uczyć się POSS/NOM życie kończyć zajęcia po bezpośrednio docierać fabryka mieć nocny zmiana następnie jechać dróżka siedzieć okrakiem rower wracać Wuri POSS/NOM dom Rozpoczął życie podzielone między pracę i naukę. Po lekcjach szedł prosto do fabryki na nocną zmianę, potem jadąc **rowerem** / **na rowerze** małymi dróżkami, wracał do domu w Wuri (…).
469.	我曾為了看一本不太高明的小說(…)看到凌晨三點，第二天一樣得六點起床，六點半**騎著腳踏車**出門。 *wǒ céng wéile kàn yīběn bùtài gāomíng de xiǎoshuō kàndào língchén sāndiǎn dìèr tiān yīyàng děi liùdiǎn qǐchuáng liùdiǎn bàn qízhe jiǎotàchē chūmén* ja kiedyś żeby czytać jeden CL NEG zbyt dobry POSS/NOM powieść czytać PREP noc trzy godzina drugi dzień tak samo musieć sześć godzina wstawać sześć godzina pół siedzieć okrakiem PART rower wyjść drzwi Kiedyś do trzeciej w nocy czytałem nie najlepszą powieść; (…) następnego dnia tak samo wstałem o szóstej, o szóstej trzydzieści **rowerem** / **na rowerze** wyjechałem z domu.
470.	祖德跟教練說了一聲，就**騎著自己的腳踏車**，往自己的家奔馳而去。 *zǔdé gēn jiāoliàn shuō le yīshēng jiù qízhe zìjǐde jiǎotàchē wǎng zìjǐde jiā bēnchí ér qù* Zude PREP trener mówić PART raz już siedzieć okrakiem PART własny rower PREP własny dom pognać jechać Zude poinformował trenera, po czym **własnym rowerem** / **na własnym rowerze** pognał do domu.
471.	老爹**騎著腳踏車**去市場的畫面還在我腦海裡(…)。

	lǎodiē qízhe jiǎotàchē qù shìchǎng de huàmian hái zài wǒ nǎohǎi lǐ tata siedzieć okrakiem PART rower jechać rynek POSS/NOM obraz jeszcze LOC ja mózg LOC Cały czas mam w głowie wspomnienie, jak tata jeździł na rynek **rowerem** / **na rowerze** (…).
472.	他努力減重，每到假日從台中縣清水鎮**騎單車**到苗栗縣後龍鎮來回１４０公里(…)。 *tā nǔlì jiǎnzhòng měi dào jiǎrì cóng táizhōngxiàn qīngshuǐzhèn qí dānchē dào miáolìxiàn hòulóngzhèn lái huí yībǎi sìshí gōnglǐ* on starać się odchudzać zawsze nadchodzić weekend PREP Taichung powiat Qingshui siedzieć okrakiem rower docierać Miaoli powiat Hulong przyjeżdżać wracać sto czterdzieści kilometr Wytrwale się odchudzał, każdego weekendu jechał **rowerem** / **na rowerze** z Qingshui w powiecie Taichung do Houlong w powiecie Miaoli, tam i z powrotem 140 kilometrów (…).
473.	可是每到週末，我根本不敢回新竹，總是一個人**騎著腳踏車**在中原校園裡亂逛。 *kěshì měi dào zhōumò wǒ gēnběn bùgǎn huí xīnzhú zǒngshì yīgè rén qízhe jiǎotàchē zài zhōngyuán xiàoyuán lǐ luàn guàng* ale zawsze nadchodzić weekend ja w ogóle NEG odważyć się wracać Hsinchu zawsze jeden CL osoba siedzieć okrakiem PART rower LOC Zhongyuan kampus LOC nieporządny jeździć Ale gdy nadchodzi weekend to nie wracam do Hsinchu, tylko jeżdżę **rowerem** / **na rowerze** po różnych miejscach kampusu Zhongyuan.
474.	我帶著那破碎的相框，**騎著腳踏車**到附近的照相館。 *wǒ dàizhe nà pòsuìde xiàngkuāng qízhe jiǎotàchē dào fùjìn de zhàoxiàngguǎn* ja nosić PART tamten rozbity POSS/NOM zdjęcie ramka siedzieć okrakiem PART rower docierać pobliski POSS/NOM fotograficzny studio Z tamtą rozbitą ramką na zdjęcia pojechałem **rowerem** / **na rowerze** do pobliskiego studia fotograficznego.
475.	近幾年來，**騎單車**旅行已蔚為風潮。青年朋友騎著鐵馬，隨心所欲地馳騁於大自然(…)。 *jìn jǐnián lái qí dānchē lǚxíng yǐ wèiwéi fēngcháo qīngnián péngyǒu qízhe tiěmǎ suíxīnsuǒyùde chíchěng yú dàzìrán* ostatni kilka rok siedzieć okrakiem rower podróżować już stać się popularność młody przyjaciel siedzieć okrakiem PART stalowy koń swobodny ADV galopować LOC duży przyroda

	Od ostatnich kilku lat podróżowanie **rowerem** / **na rowerze** cieszy się ogromną popularnością. Młodzi ludzie na stalowych rumakach do woli galopują w otoczeniu przyrody (…).
476.	**騎單車**遊獅城，這可是新加坡最新的旅遊活動，還提供導遊陪騎喔！ *qí dānchē yóu shīchéng zhè kě shì xīnjiāpō zuì xīn de lǚyóu huódòng hái tígòng dǎoyóu péi qí wō* siedzieć okrakiem rower zwiedzać Singapur to być Singapur najnowszy POSS/NOM turystyczny atrakcja nawet oferować przewodnik towarzyszyć siedzieć okrakiem EP Zwiedzanie Singapuru **rowerem** / **na rowerze** to najnowsza turystyczna atrakcja tego miasta, można nawet pojechać z przewodnikiem!
477.	動物們扶老攜幼地從各地趕來參觀。兔子先生(…)首先到達會場；**騎著摩托車**風馳而至的是烏龜先生(…)。 *dòngwùmen fúlǎo xiéyòu de cóng gè dì gǎn lái cānguān tùzi xiānshēng shǒuxiān dàodá huìchǎng qízhe mótuōchē fēngchí ér zhì de shì wūguī xiānshēng* zwierzęta podpierać stary nosić dziecko PREP poszczególny miejsce spieszyć przyjechać zwiedzać zając pan pierwszy dotrzeć spotkanie miejsce siedzieć okrakiem PART motor błyskawiczny CONJ przyjechać POSS/NOM być żółw pan Zwierzęta, prowadząc ze sobą starszych i dzieci, zeszły się ze wszystkich stron. Pan Zając (…) pierwszy dotarł na miejsce spotkania; Pan Żółw niczym błyskawica przyjechał **motorem** / **na motorze** (…).
478.	墾丁是很適合休閒度假的地方，開車旅遊，或是**騎機車**、**協力車**，都很適合(…)。 *kěndīng shì hěn shìhé xiū iān dùjià de dìfāng kāichē lǚyóu huòshì qí jīchē xiélìchē dōu hěn shìhé* Kenting być bardzo pasować relaksować się spędzać wakacje POSS/NOM miejsce prowadzić samochód podróżować lub siedzieć okrakiem skuter tandem wszystko bardzo pasować Kenting jest dobrym miejscem na spokojny wypoczynek, wygodnie jest poruszać się tam samochodem, **skuterem** / **na skuterze** lub **tandemem / na tandemie** (…).
479.	穿著禮服的紳士**騎著機車**，駛到身邊停下叫道：「小姐，等人嗎？」 *chuānzhe lǐfú de shēnshì qízhe jīchē shǐ dào shēnbiān tíngxià jiàodào xiǎojiě děng rén ma* ubrać PART ceremonialny strój POSS/NOM dżentelmen siedzieć okrakiem PART skuter podjechać PREP obok zatrzymać się krzyknąć mówić pani

	czekać osoba Q Ceremonialnie ubrany dżentelmen podjechał do niej **skuterem** / **na skuterze**, zatrzymał się i krzyknął: czeka pani na kogoś?
480.	計畫以１３個月**騎單車**環球一周的鐵馬家庭，從７月開騎至今，全程２５０００公里到土耳其已完成過半(…)。 *jìhuà yǐ shísānge yuè qí dānchē huánqiú yīzhōu de tiěmǎ jiātíng ，cóng qīyuè kāi qí zhì jīn quán chéng liǎngwàn wǔqiān gōnglǐ dào tǔěrqí yǐ wánchéng guòbàn* planować PREP trzynaście CL miesiąc siedzieć okrakiem rower wokół ziemia jeden okrąg POSS/NOM rower rodzina PREP lipiec rozpocząć siedzieć okrakiem PREP dziś cały trasa dwadzieścia pięć tysiąc kilometr dotrzeć Turcja już pokonać ponad połowa Kolarska rodzina, która planuje w trzynaście miesięcy objechać **rowerami** / **na rowerach** Ziemię, od startu w lipcu do dzisiaj przejechała już 25 000 km i dotarła do Turcji, pokonawszy już ponad połowę całej trasy (…).
481.	這兩處都有溫泉可泡，還有純樸的北港村農園景觀，可以**騎單車**遊田園。 *zhè liǎng chù dōu yǒu wēnquán kě pào háiyǒu chúnpǔde běigǎngcūn nóngyuán jǐngguān kěyǐ qí dānchē yóu tiányuán* ten dwa miejsce wszystko jest ciepły źródło móc kąpać się jeszcze jest prosty POSS/NOM Beigang gmina plantacja pejzaż móc siedzieć okrakiem rower zwiedzać plantacja W tych dwóch miejscach będziemy mogli zażyć kąpieli w gorących źródłach i pojeździć **rowerem** / **na rowerze** pośród naturalnie malowniczych plantacji w gminie Beigang.
482.	七十歲的他總是**騎著他的 Vespa** 去上班。 *qīshí suì de tā zǒngshì qízhe tāde Vespa qù shàngbān* siedemdziesiąt rok POSS/NOM on zawsze siedzieć okrakiem PART jego Vespa jechać pracować On ma siedemdziesiąt lat i zawsze jeździ do pracy **swoją Vespą** / **na swojej Vespie**.
483.	頒獎典禮過後，祖德(…)就**騎著自己的腳踏車**，往自己的家奔馳而去。媽媽對騎車騎得滿頭大汗的祖德說：「不是說三點多就可以回家嗎？現在已經快五點啦！」 *bānjiǎng diǎnlǐ guòhòu zǔdé jiù qízhe zìjǐde jiǎotàchē wǎng zìjǐde jiā bēnchí ér qù māma duì qìchē qí de mǎntóu dàhàn de zǔdé shuō bùshì shuō sāndiǎn duō jiù kěyǐ huíjiā ma xiànzài yǐjīng kuài wǔdiǎn la* rozdawać nagroda ceremonia po Zude już siedzieć okrakiem PART własny

	POSS/NOM rower PREP własny POSS/NOM dom pognać PREP jechać mama PREP siedzieć okrakiem rower siedzieć okrakiem POT/DEG pełny głowa duży pot POSS/NOM Zude mówić NEG być mówić trzy godzina dużo już móc wrócić dom Q teraz już prawie pięć godzina EP Po ceremonii rozdania nagród Zude (…) pędem wrócił **własnym rowerem** / **na własnym rowerze** do domu. Mama powiedziała do zlanego potem po jeździe rowerem Zude: czy nie mówiłam, że możesz wrócić po trzeciej? Teraz już prawie piąta!
484.	屋旁傳來機車引擎發動的聲音，跟著龍飛**騎著機車**風馳電掣去了。 *wū páng chuánlái jīchē yǐnqíng fādòng de shēngyīn gēnzhe lóngfēi qízhe jīchē fēngchídiànchè qù le* budynek obok przekazać przyjść skuter silnik uruchamiać POSS/NOM dźwięk PREP Longfei siedzieć okrakiem PART skuter błyskawiczny odjechać Z boku budynku rozległ się odgłos odpalania silnika, po czym Longfei jak błyskawica odjechał **skuterem** / **na skuterze**.
485.	我搖身一變成為一位交通警察，**騎著電單車**追上去。 *wǒ yáoshēnyībiàn chéngwéi yīwèi jiāotōng jǐngchá qízhe diàndānchē zhuīshàngqù* ja zmieniać się stać się jeden CL drogówka policjant siedzieć okrakiem PART elektryczny rower gonić w górę jechać Nagle przeobraziłem się w policjanta z drogówki, który gonił za nimi **motorowerem** / **na motorowerze**.
486.	那年暑假，他**騎著**國小畢業陳妙、王素娥老師送他的**腳踏車**去打工賺錢。 *nànián shǔjiǎ tā qízhe guóxiǎo bìyè chén miào wáng sùé lǎoshī sòng tā de jiǎotàchē qù dǎgōng zuànqián* tamten rok wakacje on siedzieć okrakiem PART podstawówka zakończenie Chen Miao Wang Su'e nauczyciel sprezentować on POSS/NOM rower jechać pracować zarabiać W wakacje tamtego roku pojechał do pracy **rowerem** / **na rowerze**, który dostał na zakończenie podstawówki od nauczycielek Chen Miao i Wang Su'e.
487.	**騎單車**沿白色楓葉標誌走，龍田之美，盡收眼底。 *qí dānchē yán báisè fēngyè biāozhì zǒu lóngtián zhīměi jìn shōu yǎn dǐ* siedzieć okrakiem PREP biały liść klonu znak iść Logntian POSS/NOM piękność wszystko podziwiać oko koniec Jadąc **rowerem** / **na rowerze,** kieruj się znakiem białego liścia klonu;

	będziesz mógł podziwiać piękno całego Longtian.
488.	這小子不學好，泡美眉就泡美眉嘛！我就說幹嘛大老遠**騎**了半小時的**機車**來這喝咖啡，原來如此是煞到這兒的打工美眉(…)。 *zhè xiǎozǐ bùxuéhǎo pào měiméi jiù pào měiméi ma wǒ jiù shuō gànmá dàlǎoyuǎn qí le bàn xiǎoshí de jī chē lái zhè hē kāfēi yuánlái rúcǐ shì shàdào zhèrde dǎgōng měiméi* ten urwis NEG uczyć się dobry zaparzać ładny dziewczyna właśnie zaparzać dobry dziewczyna EP ja właśnie mówić po co daleko siedzieć okrakiem PART pół godzina POSS/NOM skuter przyjechać tu pić kawa okazać się być interesować się tu POSS/NOM pracować ładny dziewczyna Ten urwis nie przykłada się do nauki, tylko ugania za dziewczynami! Pytałem, dlaczego jechał tu pół godziny **skuterem** / **na skuterze**, żeby napić się kawy, okazuje się, że wpadła mu w oko pracująca tu dziewczyna (…).
489.	今年元宵節前，我們曾自台南**騎機車**前來探訪過這個平靜的古鎮(…)。 *jīnnián yuánxiāo jiē qián wǒmen céng zì táinán qí jīchē qián lái tànfǎng guò zhège píngjìngde gǔzhèn* ten rok Święto Latarni przed my kiedyś PREP Tainan siedzieć okrakiem skuter przyjechać odwiedzać PART ten CL spokojny POSS/NOM stary miasto Tego roku przed Świętem Latarni przyjechaliśmy z Tainanu **skuterami** / **na skuterach** odwiedzić tę spokojną, starą mieścinę (…).
490.	我**騎著腳踏車**很慢才追趕上來(…)。 *wǒ qízhe jiǎotàchē hěn màn cái zhuīgǎn shànglái* ja siedzieć okrakiem PART rower bardzo wolny dopiero gonić w górę Jadąc **rowerem** / **na rowerze**, udawało mi się dojechać dopiero po długim czasie (…).
491.	每天早上，她**騎**半個小時的**機車**好接我上課(…)。 *měi tiān zǎoshàng tā qí bànge xiǎoshí de jīchē hǎo jiē wǒ shàngkè* codziennie rano ona siedzieć okrakiem pół godzina POSS/NOM skuter zawieźć ja iść lekcja Codziennie rano jechała przez pół godziny **skuterem** / **na skuterze**, by zawieźć mnie do szkoły (…).
492.	六月六日(…)，**騎著贓車**的徐國偉在路上逡巡。 *liù yuè liù rì qízhe zāngchē de xú guówěi zài lùshàng qūnxún* 。 sześć miesiąc sześć dzień siedzieć okrakiem PART kradziony skuter POSS/NOM Xu Guowei LOC droga LOC zawahać się 6 czerwca (…), jadący **kradzionym skuterem** / **na kradzionym skuterze** Xu Guowei zawahał się na drodze.

493.	放學後，她故意慢慢**騎著單車**甚至下來推著車子走(…)。 *fàng xué hòu tā gù yì màn màn qí zhe dān chē shèn zhì xià lái tuī zhe chē zǐ zǒu* kończyć szkoła po ona celowy wolny siedzieć okrakiem PART rower nawet zejść pchać PART pojazd iść Po zakończeniu lekcji specjalnie powoli jechała **rowerem** / **na rowerze** lub wręcz go prowadziła (…).
494.	來訪的人們循著小徑或者散步，或者慢跑，或者**騎自行車**(…)。 *láifǎng de rénmen xúnzhe xiǎojìng huòzhě sànbù huòzhě mànpǎo huòzhě qí zìxíngchē* przyjechać zwiedzać POSS/NOM ludzie PREP ścieżka lub spacerować lub biegać lub siedzieć okrakiem rower Przyjezdni spacerowali, truchtali lub jeździli **rowerami** / **na rowerach** po ścieżkach (…).
495.	週末，徐士英和太太到建國花市買盆栽，一位已長大到徐爺爺都認不得的年輕人**騎機車**停了下來，堅持要幫徐爺爺載盆栽回家(…)。 *zhōumò xú shìyīng hé tàitai dào jiànguó huāshì mǎi pénzāi yīwèi yǐ zhǎngdà dào xú yéye dōu rènbùdé de niánqīngrén qí jīchē tíng le xiàlái jiānchí yào bāng xú yéye zài pénzāi huíjiā* weekend Xu Shiying CONJ żona docierać Jianguo kwiat targ kupić bonsai jeden CL już wyrosnąć PREP Xu dziadek rozpoznać NEG POSS/NOM młody osoba siedzieć okrakiem skuter zatrzymać się PART w dół nalegać chcieć pomagać Xu dziadek zawieść bonsai wracać W weekend Xu Shiying z żoną pojechali na targ roślinny Jianguo i kupili bonsai. Pewien jadący **skuterem / na skuterze** młody człowiek, wyrośnięty tak, że dziadek Xu nie mógł go rozpoznać, zatrzymał się i nalegał, że zawiezie im bonsai do domu (…).
496.	路的兩旁若非田園就是球場，若非水色就是山光。你若是對**騎腳踏車**有興趣，對這樣的景致也喜歡(…)。 *lù de liǎng páng ruò fēi tiányuán jiù shì qiúchǎng ruò fēi shuǐsè jiù shì shānguāng nǐ ruòshì duì qí jiǎotàchē yǒu xìngqù duì zhèyàngde jǐngzhì yě xǐhuān* droga POSS/NOM dwa strona jeśli NEG pole właśnie być boisko jeśli NEG wodny sceneria właśnie być górski krajobraz ty jeśli PREP siedzieć okrakiem rower zainteresowany PREP taki POSS/NOM widok też lubić Po obu stronach drogi były albo pola, albo boiska; widać było albo wodną scenerię, albo górskie masywy. Jeśli lubisz jeździć **rowerem** / **na rowerze** i interesują cię takie widoki (…).

497.	我為什麼會提起在山路間行走，或在繁忙城市裡**騎腳踏車**的事呢？因為，它們都像是一種過程，而過程往往比結果更來得重要。 *wǒ wéishénme huì tíqǐ zài shānlù jiān xíngzǒu huò zài fánmáng chéngshì lǐ qí jiǎotàchē de shì ne yīnwèi tāmen dōu xiàng shì yīzhǒng guòchéng ér guòchéng wǎngwǎng bǐ jiéguǒ gèng lái de zhòngyào* ja dlaczego móc wymienić LOC górski ścieżka LOC iść lub LOC zajęty miasto LOC siedzieć okrakiem rower POSS/NOM sprawa EP ponieważ one wszystko podobny być jeden rodzaj proces CONJ proces często porównać rezultat jeszcze ważny Dlaczego mówię o chodzeniu górskimi ścieżkami lub jeżdżeniu **rowerem** / **na rowerze** przez zatłoczone miasto? Otóż są to pewne procesy, a sam proces często jest ważniejszy od celu.
498.	五、六十年代的臺灣，常見貨郎**騎著腳踏車**、挑著擔子，沿街叫賣(…)。 *wǔ liù shí niándài de táiwān cháng jiàn huòláng qízhe jiǎotàchē tiāozhe dànzi yán jiē jiàomài* pięć sześćdziesiąt rok POSS/NOM Tajwan często widzieć sprzedawca siedzieć okrakiem rower nosić PART tobołek wzdłuż ulica nawoływać sprzedawać W latach pięćdziesiątych i sześćdziesiątych na Tajwanie często można było zobaczyć obwoźnych sprzedawców, którzy z tobołkami na ramionach jeździli **rowerami** / **na rowerach** i wzdłuż ulic nawoływali kupujących (…).
499.	今年春假，交大電子物理系的大一女生，在校外**騎機車**未戴安全帽，發生車禍致死(…)。 *jīnnián chūnjià jiāodà diànzǐ wùlǐ xì de dàyī nǚshēng zài xiàowài qí jīchē wèi dài ānquánmào fāshēng chēhuò zhì sǐ* ten rok wiosenny przerwa Chiao Tung elektrofizyka kierunek POSS/NOM pierwszy rok studentka LOC uczelnia zewnątrz siedzieć okrakiem skuter NEG nosić kask wydarzyć się samochód wypadek powodować śmierć W tym roku podczas przerwy wiosennej studentka pierwszego roku elektrofizyki uniwersytetu Chiao Tung zginęła w wypadku poza uczelnią, jadąc **skuterem** / **na skuterze** bez kasku (…).
500.	捷運的票價其實不便宜，雖然方便，但自己還是選擇**騎機車**。 *jiéyùn de piàojià qíshí bùpiányí suīrán fāngbiàn dàn zìjǐ háishì xuǎnzé qí jīchē* metro POSS/NOM bilet cena tak naprawdę NEG tani chociaż wygodni ale sam nadal wybierać siedzieć okrakiem skuter Tak naprawdę bilety na metro nie są tanie. Mimo że metro jest wygodne,

	wolę jeździć **skuterem** / **na skuterze**.
501.	在我打掃結束之前，一位往家裡走去，一位**騎著腳踏車**，匆匆忙忙地消失了。 *zài wǒ dǎsǎo jiéshù zhīqián yīwèi wǎng jiālǐ zǒu qù yīwèi qízhe jiǎotàchē cōngcōngmángmángde xiāoshī le* LOC ja sprzątać kończyć przed jeden CL PREP dom pieszo iść jeden CL siedzieć okrakiem PART rower pośpieszny ADV zniknąć PART Zanim skończyłem zamiatać, jeden z nich wszedł do domu, drugi odjechał **rowerem** / **na rowerze**, obaj pośpiesznie zniknęli.
502.	這男子之所以被捕，是因為二樓女人的弟弟很快地**騎出摩托車**(…)，往巴士路那頭抄小路才逮住他。 *zhè nánzǐ zhī suǒyǐ bèi bǔ shì yīnwèi èr lóu nǚrén de dìdi hěn kuài de qíchū mótuōchē wǎng bāshì lù nà tóu chāo xiǎolù cái dǎizhù tā* ten mężczyzna PREP dlatego PASS aresztować być ponieważ dwa piętro kobieta POSS/NOM młodszy brat bardzo szybki ADV siedzieć okrakiem na zewnątrz skuter PREP Bashi ulica tamten strona jechać mały droga dopiero złapać on Ten mężczyzna został złapany dlatego, że młodszy brat kobiety z drugiego piętra bardzo szybko wyjechał **skuterem** / **na skuterze** (…), pojechał skrótem do ulicy Bashi, gdzie udało mu się go złapać.
503.	南怡島是「冬」劇男女主角初次約會的地點，經典場景是兩人在兩排樹葉落盡的楸樹林中**騎單車**、玩踩影子遊戲(…)。 *nán yí dǎo shì dōng jù nán nǚ zhǔjiǎo chū cì yuēhuì de dìdiǎn jīngdiǎn chǎngjǐng shì liǎng rén zài liǎng pái shùyè luò jìn de qiūshùlín zhōng qí dānchē wán cǎiyǐngzǐ yóuxì* Nami wyspa być zima serial męski damski bohater pierwszy raz mieć randka POSS/NOM miejsce klasyczny scena być dwa osoba LOC dwa rząd liść spadać do końca POSS/NOM jarzębina drzewo LOC siedzieć okrakiem rower bawić się deptać cień gra Wyspa Nami to miejsce pierwszej schadzki dwojga głównych bohaterów serialu „Zima". W klasycznej scenie jadą oni **rowerami** / **na rowerach** pomiędzy dwoma rzędami opadłych z liści drzew jarzębiny i bawią się w „grę cieni" (…).
504.	小鎮明明就不大，才十幾分鐘的路就到達市政廣場，還非得**騎著重型機車**呼嘯，我還真搞不懂到底是什麼樣的心態。 *xiǎozhèn míngmíng jiù bùdà cái shíjǐ fènzhōng de lù jiù dàodá shìzhèng guǎngchǎng hái fēiděi qízhe zhòngxíng jīchē hūxiào wǒ hái zhēn gǎobùdǒng dàodǐ shì shénmeyàng de xīntài*

	miasteczko wyraźny właśnie NEG duży tylko kilkanaście minuta POSS/NOM droga już dotrzeć ratusz plac jeszcze NEG musieć siedzieć okrakiem PART motor wrzeszczeć ja naprawdę NEG rozumieć w ogóle być jaki POSS/NOM nastawienie Miasteczko najwyraźniej nie jest duże, już w kilkanaście minut można dojechać na główny plac, a tutaj jeszcze koniecznie trzeba jechać **motorem** / **na motorze** i wrzeszczeć – naprawdę nie rozumiem, co trzeba mieć w głowie.
505.	圖雷阿人開始進攻了。估計實力達五百人的圖雷阿戰士，**騎著駱駝**向他們衝來(…)。 *túléiā rén kāishǐ jìngōng le gūjì shílì dá wǔbǎi rén de túléiā zhànshì qízhe luòtuó xiàng tāmen chōnglái* Tulei'a osoba rozpocząć atakować PART szacować siła osiągnąć pięćset osoba POSS/NOM Tulei'a wojownik siedzieć okrakiem PART wielbłąd PREP oni napaść przyjechać Ludzie z Tulei'a rozpoczęli atak. Około pięciuset wojowników z Tulei'a szarżowało w ich kierunku **na wielbłądach** (…).
506.	到過敦煌的人，一定會為鳴沙山和月牙泉神奇的自然景觀驚嘆不已，也對**騎駱駝**留下難忘的回憶。 *dào guò dūnhuáng de rén yīdìng huì wèi míngshāshān hé yuèyáquán shénqíde zìrán jǐngguān jīngtànbùyǐ yě duì qí luòtuó liúxià nánwàng de huíyì* docierać PART Dunhuang POSS/NOM osoba na pewno móc PREP Śpiewający Wydm CONJ Źródło Półksiężyca magiczny POSS/NOM przyrodniczy pejzaż zachwycać się też PREP siedzieć okrakiem wielbłąd zostawić w dół trudno zapomnieć POSS/NOM pamięć Każdy, kto odwiedził Dunhuang, na pewno zachwycał się Śpiewającymi Wydmami i Źródłem Półksiężyca, i na pewno zapadła mu w pamięć przejażdżka **na wielbłądzie**.
507.	除了**騎駱駝**享受在沙漠行舟的樂趣之外，管理所還規劃了滑沙、滑翔跳傘以及牽引跳傘等活動(…)。 *chúle qí luòtuó xiǎngshòu zài shāmò xíngzhōu de lèqù zhīwài guǎnlǐsuǒ hái guīhuà le huáshā huáxiáng tiàosǎn yǐjí qiānyǐn tiàosǎn děng huódòng* poza siedzieć okrakiem wielbłąd cieszyć się LOC pustynia okręt POSS/NOM przyjemność biuro jeszcze planować PART ślizgać piasek latać na paralotni CONJ skakać ze spadochronem itd. zajęcie Poza jazdą **na wielbłądach** – okrętach pustyni, biuro zaplanowało jeszcze ślizganie się po piasku, latanie na paralotni i skakanie ze spadochronem (…).
508.	安珀堡也稱為琥珀堡，是皆浦的觀光重地，為了招徠觀光客，安排免

	費**騎大象**登堡(…)。 *ānpòbǎo yě chēngwéi hǔpòbǎo shì jiēpǔ de guānguāng zhòngdì wèile zhāolái guānguāngkè ānpái miǎnfèi qí dàxiàng dēng bǎo* Amber fort też nazwać bursztyn fort być Jaipur POSS/NOM turystyczny ważny punkt żeby przyciągać turysta organizować darmowy siedzieć okrakiem słoń wjeżdżać w górę fort Amber Fort, zwany również bursztynowym fortem, jest jednym z głównych turystycznych punktów Jaipuru. Aby przyciągać turystów, zorganizowano tu bezpłatną atrakcję wjeżdżania **na słoniu** do fortu (…).
509.	**騎象**緩步上堡時俯視城下，更可見該堡的壯觀。 *qí xiàng huǎn bù shàng bǎo shí fǔshì chéng xià gèng kě jiàn gāi bǎo de zhuàngguān* siedzieć okrakiem słoń wolny krok wjeżdżać w górę fort czas spojrzeć miasto w dół nawet móc widzieć ten fort POSS/NOM majestat Kiedy siedząc **na słoniu**, powoli wjeżdża się do fortu, można z góry podziwiać jego majestat.
510.	身心障礙者舉步維艱，從我這裡，到誠品書店，(常人約３到５分鐘步行路程)，**坐輪椅**去買一本書，不准下輪椅噢，你看看能不能買得到(…)。 *shēnxīn zhàngàizhě jǔbù wéijiān cóng wǒ zhèlǐ dào chéngpǐn shūdiàn chángrén yuē sān dào wǔ fēnzhōng bùxíng lùchéng zuò lúnyǐ qù mǎi yīběn shū bùzhǔn xià lúnyǐ ō nǐ kànkàn néng bùnéng mǎidedào* niepełnosprawny osoba trudno PREP ja tu PREP Eslite księgarnia zwykły osoba około trzy PREP pięć minuta pieszo iść trasa siedzieć wózek jechać kupić jeden CL książka NEG wolno zejść wózek EP ty widzieć móc NEG móc kupić POT/DEG osiągnąć Osobom niepełnosprawnym nie jest łatwo. Ode mnie do księgarni Eslite piechotą to 3 – 5 minut. Pojedź **na wózku** kupić książkę. Nie wolno ci zsiadać z wózka - zobaczysz, czy ci się to uda (…)
511.	王后原本就是個女巫，於是她**騎著魔掃帚**，帶著魔劍，飛往鄰國(…)。 *wánghòu yuánběn jiù shì gè nǚwū yúshì tā qízhe mó sǎozhǒu dàizhe mójiàn fēi wǎng línguó* królowa od początku właśnie być CL czarownica dlatego ona siedzieć okrakiem PART czarodziejski miotła nosić PART zaklęty miecz lecieć PREP sąsiedzki kraj Królowa była czarownicą, więc **na czarodziejskiej miotle**, z zaklętym mieczem poleciała do sąsiedniego królestwa (…).
512.	這一天，關公**騎馬**，周倉步行，兩人來到一棵樹蔭下休息。

	zhè yī tiān guāngōng qí mǎ zhōu cāng bùxíng liǎngrén lái dào yīkē shùyīn xià xiūxí ten jeden dzień Guan Yu siedzieć okrakiem koń Zhou Can krok iść dwa osoba przyjść PREP jeden CL drzewo cień LOC odpoczywać Tego dnia Guan Yu jechał **konno**, Zhou Cang szedł pieszo; obaj zatrzymali się na odpoczynek w cieniu drzewa.
513.	亞丁[城]需**騎馬**前往，行程中有數天無法盥洗(…)。 *Yàdīng chéng xū qí mǎ qiánwǎng xíngchéng zhōng yǒu shù tiān wúfǎ guànxǐ* Yading miasto musieć siedzieć okrakiem koń udać się trasa LOC jest kilka dzień NEG móc myć się Do [miasta] Yading należy pojechać **konno**. W trasie przez kilka dni nie było możliwości umycia się (…).
514.	這時一位將軍竟**騎馬**入[戲院]內，笑芙蓉面對這突如其來的狀況怔了一下(…)。 *zhèshí yīwèi jiāngjūn jìng qímǎ rù xìyuàn nèi xiào fúróng miànduì zhè tūrúqílái de zhuàngkuàng zhēng le yīxià* wówczas jeden CL generał siedzieć okrakiem koń wjechać teatr środek Xiao Furong napotkać ten nagły POSS/NOM sytuacja osłupieć PART raz Wówczas do [teatru] wjechał **konno** generał; Xiao Furong osłupiała z zaskoczenia (…).

Bibliografia

Źródło internetowe

Korpus Sinica 中央研究院平衡語料庫 Academia Sinica Balanced Corpus of Modern Chinese version 4.0 http://asbc.iis.sinica.edu.tw/ Dostęp: 3.04.2016

Opracowania książkowe i artykuły

Alexiadou, Artemis; Schäfer, Florian (2006). *Instrument Subjects Are Agents or Causers*, w: Donald Baumer, David Montero, Michael Scanlon (red.) *Proceedings of the 25th West Coast conference on formal linguistics: WCCFL 25*. Cascadilla Press. 40–48.

Anusiewicz, Janusz (1978). *Konstrukcje analityczne we współczesnym języku polskim*. Wrocław: Ossolineum.

Blake, Barry J. (2001). *Case.* Cambridge: Cambridge University Press.

Bogusławski, Andrzej (1974). *Preliminaries for semantic-syntactic description of Basic predicative expressions with special reference to Polish verbs*, w: R. Laskowski, A. Orzechowska (red.) *O predykacji*, Wrocław: Ossolineum. 39–57.

Buttler, Danuta (1976). *Innowacje składniowe współczesnej polszczyzny: walencja wyrazów*. Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Naukowe.

Chafe, Wallace L. (1970). *Meaning and the Structure of Language*. Chicago: University of Chicago Press.

Chen, Changlai 陈昌来 (1998). *Hanyu yuyi jiegou zhong gongju chengfu de xingzhi* 汉语语义结构中工具成分的性质, w: *Shijie hanyu jiaoxue* 世界汉语教学 (2):22–26.

Chen, Changlai 陈昌来 (2001). *Gongju zhuyu he gongju bingyu yiyi* 工具主语和工具宾语异议, w: *Shijie hanyu jiaoxue* 世界汉语教学(1):65–73.

Chen, Junguang 陳俊光 (2008). *Duibi fenxi yu jiaoxue yingyong* 對比分析與教學應用. Taibeishi 臺北市: Wenhe 文鶴.

Chomsky, Noam (1965). *Aspects of the Theory of Syntax*. Cambridge: M.I.T. Press.

Chomsky, Noam (1966). *Cartesian Linguistics*. London: Harper & Row.

Chou, Kuei Yi 周奎宜 (2007) *Hanyu liandongju yanjiu* 漢語連動句研究. Zhenzhi daxue 政治大學.

Comrie, Bernard et al. red. (1998), *Atlas języków: pochodzenie i rozwój języków świata*. Piotr Gąsiorowski (tłum.). Poznań: Oficyna Wydawnicza Atena.

Cook, Walter A. (1978). *A Case Grammar Matrix Model*, w: W. Abraham (red.) *Valence, Semantic Case, and Grammatical Relations: Papers Prepared for the Working Group „Valence and Semantic Case," 12th International Congress of Linguists, University of Vienna, Austria, August 29*. John Benjamins Publishing Company. 295–309.

Cook, Walter A. (1989). *Case Grammar Theory*. Washington, D.C.: Georgetown University Press.

Czerwińska, Izabela (1997). *O łączliwości i znaczeniu przyimka «za pośrednictwem»*, w: *Poradnik Językowy.* 34–42.

Ding, Shengshu 丁声树 (1961). *Xiandai hanyu yufa jianghua* 現代汉语语法讲话. Zhongguo yuwen zazhishe 中国语文杂志社. Beijing 北京: Shangwu yinshuguan 商务印书馆.

Doroszewski, Witold; Wieczorkiewicz, Bronisław (1961). *Gramatyka opisowa języka polskiego z ćwiczeniami*. Warszawa: Państwowe Zakłady Wydawnictw Szkolnych.

Dougherty, Ray C. (1970). *Recent Studies on Language Universals*, w: E. Bach, R. T. Harms (red.) *Foundations of Language* 6(4):505–561.

Fan, Jiyan 范继淹 (1984). *Duoxiang NP ju* 多项 NP 句, w: *Zhongguo yuwen* 中国语文 1:239–251.

Fillmore, Charles J. (1966). *Toward a Modern Theory of Case*. *The Ohio State University Project on Linguistic Analysis* (report No 13):1–24.

Fillmore, Charles J. (1968). *The Case for Case*, w: E. Bach, R. T. Harms (red.) *Universals in Linguistic Theory*. Georgetown University Press. 1–88.

Fillmore, Charles J. (1969). *Types of Lexical Information*, w: F. Kiefer (red.) *Studies in syntax and semantics*. T. 10, Dordrecht: D. Reidel Publishing Company. 109–137.

Fillmore, Charles J. (1970). *The Grammar of Hitting and Breaking*, w: R. A. Jacobs, P. S. Rosenbaum (red.) *Readings in English transformational grammar*. Waltham, Mass.: Ginn. 120–133.

Fillmore, Charles. J. (1971). *Some Problems for Case Grammar*, w: R. J. O'Brien (red.) *Linguistics: developments of the sixties - viewpoints for the seventies*, Washington: Georgetown University Press. 35–56.

Fillmore, Charles J. (1977). *The Case for Case Reopened*, w: J. P. Kimball, P. Cole, J. M. Sadock (red.) *Syntax and semantics. Vol. 8 Grammatical relations*. New York: Academic Press. 59–81.

Fisiak, Jacek, red. (1981). *Contrastive Linguistics and the Language Teacher*. Oxford; New York: Pergamon.

Fu, Yuxian 傅雨贤 (1994). *Xiandai hanyu yufaxue* 现代汉语语法学. Guangzhou 广州: Guangdong gaodeng jiaoyu chubanshe 广东高等教育出版社.

Fu, Yuxian 傅雨贤; Zhou, Xiaobing 周小兵; Li, Wei 李炜; Fan, Ganliang 范干良 (1997). *Xiandai hanyu jieci yanjiu* 现代汉语介词研究. Guangzhou 广州: Zhongshan daxue chubanshe 中山大学出版社.

Givón, Talmy (1984). *Syntax: A Functional-Typological Introduction*. Amsterdam: John Benjamins Publishing Company.

Grochowski, Maciej (1973a). *Semantyczne pojęcie narzędzia – próba interpretacji*, w: *Język Polski LIII* (1):16–22.

Grochowski, Maciej (1973b). *Tekstowa realizacja semantycznego pojęcia narzędzi*a, w: *Język Polski LIII* (5):324–330.

Grochowski, Maciej (1975). *Środek czynności w strukturze zdania: narzędzie, substancja, materiał*. Wrocław: Ossolineum.

Grochowski, Maciej (1986). *The Instrumental of Instrument in Polish*, w: R. D. Brecht, J. S. Levine (red.) *Case in Slavic*. Columbus, Ohio: Slavica Publishers. 427–436.

Gruszczyński, Włodzimierz; Bralczyk, Jerzy (2004). *Słownik gramatyki języka polskiego*. Warszawa: Wydawnictwo Szkolne i Pedagogiczne.

Grzegorczykowa, Renata (2007). *Wstęp do językoznawstwa*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.

Gu, Guoxiong 顾国雄 (1987). *E hanyu gongju yiyi biaoda fangshi de yitongdian* 俄汉语工具意义表达方式的异同点, w: *Waiyu yu waiyu jiaoxue* 外语与外语教学(03):23–26.

Halliday, M. A. K. (2004). *An Introduction to Functional Grammar*. London: Arnold.

Heinz, Adam (1965). *System przypadkowy języka polskiego.* Kraków: Nakład Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Heinz, Adam (1978). *Dzieje językoznawstwa w zarysie*. Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Naukowe.

Hjelmslev, Louis (1935). *La catégorie des cas: étude de grammaire générale*. Aarhus: Universitetsforlaget.

Huddleston, Rodney (1970). *Some Remarks on Case-Grammar*, w: *Linguistic Inquiry* 1(4):501–511.

Jackendoff, Ray S. (1990). *Semantic Structures*. Cambridge; London: The MIT Press.

James, Carl (1990). *Contrastive Analysis*. London; New York: Longman.

Jezek, Elisabetta; Rossella, Varvara (2015). *Instrument subjects without Instrument role*, w: *Proceedings of the 11th Joint ACL-ISO Workshop on Interoperable Semantic Annotation (ISA-11)*. Association for Computational Linguistics. 46–54.

Jin, Lixin 金立鑫 (2002). *Ba zi ju de peijia chenfu ji qi jufa jiegou* 把字句的配价成分及其句法结构, w: *Xiandai zhongguoyu yanjiu* 现代中国语研究 (4):252–278.

Jin, Yunjing 金允經 (1996). *Bei zi ju zhong bei + NP de tedian* 被字句中“被 + NP”的特点, w: *Hanyu xuexi* 汉语学习(3):24–28.

Karolak, Stanisław (1972). *Zagadnienia składni ogólnej*. Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Naukowe.

Kelly, David H. (1993). *Case: grammar and terminology*, w: *The Classical World* 87(1):35–39.

Kempf, Zdzisław (1978). *Próba teorii przypadków Część. 1*. Wrocław: Ossolineum.

Klemensiewicz, Zenon (1937). *Składnia opisowa współczesnej polszczyzny kulturalnej.* Kraków: Polska Akademia Umiejętności.

Koczerhan, Mihajło Pietrowicz (2009). *Podstawy językoznawstwa konfrontatywnego: podręcznik*. Opole: Wydawnictwo Nowik.

Krasnowolski, Antoni (1909). *Systematyczna składnia języka polskiego*. Warszawa: Wydawnictwo M. Arcta.

Künstler, Mieczysław Jerzy (2000). *Języki chińskie*. Warszawa: Wydawnictwo Akademickie Dialog.

Lakoff, George (1968). *Instrumental Adverbs and the Concept of Deep Structure*, w: *Foundations of Language* 4(1):4–29.

Law, Paul (1996). *A Note on the Serial Verb Construction in Chinese*, w: *Cahiers de Linguistique - Asie Orientale* 25(2):199–233.

Lehmann, Christian (2005). *Typological Studies in Participation*. Berlin: Akademie Verlag.

Li, Charles N.; Thompson Sandra A. (1981). *Mandarin Chinese: A Functional Reference Grammar*. Berkeley: University of California.

Li, Chunxiang 李春享 (2004). *Chao hanyu gongyu fanchou biaoda duibi* 朝汉语工具范畴表达对比. Yanbian daxue 延边大学.

Li, Linding 李临定 (1983). *Bingyu shiyong qingkuang kaocha* 宾语使用情况考察, w: *Yuwen yanjiu* 语文研究(2):31–38.

Li, Linding 李临定 (1985). *Gongju ge he mudi ge* 工具格和目的格, w: *Yufa yanju he tansuo (san)* 语法研究和探索(三). Beijing daxue chubanshe 北京大学出版社. 24–43.

Li, Linding 李临定 (1988). *Hanyu bijiao bianhuan yufa* 汉语比较变换语法. Beijing 北京: Zhongguo shehui kexue chubanshe 中國社会科学出版社.

Li, Yafei (1991). *On Deriving Serial Verb Constructions*, w: C. Lefebvre (red.) *Serial*

Verbs: Grammatical, Comparative and Cognitive Approaches, *Studies in the Sciences of Language Series*. Amsterdam: John Benjamins Publishing Company. 103–135.

Li, Yingche 李英哲 (1971). *An Investigation of Case in Chinese Grammar.* South Orange: Seton Hall University Press.

Lin, Jinxi 林金錫; Shu, Zhaomin 舒兆民 (2008). *Hanyu yuyanxue jiangyi* 漢語語言學講義. Taibeishi 臺北市: Xinxuelin 新學林.

Lin, Xingguang 林杏光; Lu, Quan 鲁川; Wang, Lingling 王玲玲 (1994). *Dongci da cidian: ren ji tongyong* 动词大词典:人机通用. Beijing 北京: Zhongguo wuzi chubanshe 中国物资出版社.

Luraghi, Silvia (2003). *On the Meaning of Prepositions and Cases: The Expression of Semantic Roles in Ancient Greek*. Amsterdam; Philadelphia: John Benjamins Publishing Company.

Łoś, Jan (1904). *Funkcje narzędnika w języku polskim.* Kraków: Polska Akademia Umiejętności.

Ma, Qingzhu 马庆株 (1987). *Mingcixing binyu de leibie* 名词性宾语的类别, w: *Hanyu xuexi* 汉语学习(5):3–7.

Marantz, Alec (1985). *On the Nature of Grammatical Relations.* Cambridge, Mass.: Massachusetts Institute of Technology.

Meng, Cong 孟琮; Zheng, Huaide 郑怀德; Meng, Qinghai 孟庆海 (1987). *Dong ci yongfa cidian* 动词用法词典. Shanghai 上海: Shanghai cishu chubanshe 上海辞书出版社.

Milewska, Beata (2003). *Przyimki wtórne we współczesnej polszczyźnie.* Gdańsk: Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego.

Morciniec, Norbert (2016). *Gramatyka kontrastywna wprowadzenie do niemiecko-polskiej gramatyki kontrastywnej*. Wrocław: Wydawnictwo Wyższej Szkoły Filologicznej.

Narrog, Heiko (2009). *Varieties of Instrumental*, w: A. Malchukov, A. Spencer (red.) *The Oxford Handbook of Case*. Oxford: Oxford University Press. 593–600.

Nilsen, Don Lee Fred (1973). *The Instrumental Case in English: Syntactic and*

Semantic Considerations. The Hague: Mouton.

Palancar, Enrique L. (2002). *The Origin of Agent Markers*. Berlin: Akademie.

Platt, John T. (1971). *Grammatical Form and Grammatical Meaning: A Tagmemic View of Fillmore's Deep Structure Case Concepts*. Amsterdam: North-Holland Publishing Co.

Podlaski, Marcin (2018). *Przypadek jako problem teoretyczny*, w: Tomasz Mika, Dorota Rojszczak-Robińska, Olga Ziółkowska (red.) *Terminy w językoznawstwie synchronicznym i diachronicznym*, Poznań: Wydawnictwo Rys. 147–170.

Polański, Kazimierz, red. (1999). *Encyklopedia językoznawstwa ogólnego*. Wrocław: Ossolineum.

Potts, T. C. (1978). *Case-grammar as componential analysis*, w: W. Abraham (red.) *Valence, Semantic Case, and Grammatical Relations: Papers Prepared for the Working Group „Valence and Semantic Case," 12th International Congress of Linguists, University of Vienna, Austria, August 29*. Amsterdam: John Benjamins Publishing Company. 399–458.

Pu, Yana 卜雅娜 (2007). *Hanyu he saiyu jieci yuyi duibi* 汉语和塞语介词语义对比. Nanjing shifan daxue 南京师范大学.

Qi, Muge 其木格 (2008). *Meng hanyu chang yong yuyige duibi yanjiu* 蒙汉语常用语义格对比研究. Zhongyang minzu daxue 中央民族大学.

Qiao, Dongrui 乔东蕊 (2008). *Gongju binyu de jianding muoshi ji qi dianxingxing kaocha* 工具宾语的鉴定模式及其典型性考察. Huazhong shifan daxue 华中师范大学.

Rong, Jihua 荣继华 (1996). *Lun xiandai hanyu gongju fanchou* 论现代汉语工具范畴, w: *Hanyuyan wenhua yanjiu* 汉语言文化研究. 177–191.

Schlesinger, I. M. (1989). *Instruments as Agents: On the Nature of Semantic Relations*. w: *Journal of Linguistics* 25(1):189–210.

Shao, Jingmin 邵敬敏 (1985). *Ba zi ju ji qi bianhuan jushi* 把字句及其变换句式, w: *Yanjushen luwen xuanji* 研究生论文选集. Nanjingshi 南京市: Jiansu guji chubanshe 江苏古籍出版社.

Shi, Yuzhi 石毓智 (2006). *Yufahua de dongyin yu jizhi* 语法化的动因与机制. Beijing 北京: Beijing daxue chubanshe 北京大学出版社.

Shroyer, Thomas Gilmore (1969). *An Investigation of the Semantics of English Sentences as a Proposed Basis for Language Curriculum Materials*. The Ohio State University.

Sun, Dejin 孙德金 (1997). *Xiandai hanyu mingci zuo zhuangyu de kaocha* 现代汉语名词作状语的考察, w: *Cilei wenti kaocha* 词类问题考察. Beijing 北京: Beijing yuyan wenhua daxue chubanshe 北京语言文化大学出版社. 108–120.

Sykurska-Derwojed, Magdalena; Karaś, Halina; Kopcińska, Dorota (2005). *Język polski: kompendium*. Warszawa: Świat Książki.

Szober, Stanisław (1967). *Gramatyka języka polskiego*. Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Naukowe.

Tan, Jingchun 谭景春 (1995). *Cailiao bingyu he gongju bingyu* 材料宾语和工具宾语, w: *Hanyu xuexi* 汉语学习(6):28–30.

Tang, Tingchi 湯廷池 (1972). *Case Grammar in Mandarin Chinese*, w: Charles T. C. Tang, Jeffrey C.H. Tung, Anthony Y. T. Wu (red.) *Papers in linguistics in honor of A.A. Hill*. Taipei: Rainbow Bridge Book. 147–178.

Tang, Tingchi 湯廷池 (1977). *Gongyu bianxing yufa yanjiu* 國語變形語法研究. Taibei 臺北: Taiwan xuesheng shuju 臺灣學生書局.

Teng, Shou-hsin 鄧守信 (1975). *A Semantic Study of Transitivity Relations in Chinese*. Berkeley: University of California Press.

Tesnière, Lucien (1959). *Éléments de Syntaxe Structurale*. Paris: Librairie C. Klincksieck.

Tokarski, Jan. (1967). *Z pogranicza metodyki i językoznawstwa*. Warszawa: Państwowe Zakłady Wydawnictw Szkolnych.

Wang, Shugui 王书贵 (1984). *Gongju zhuyu ju* 工具主语句, w: *Yuyanxue luncong (dishisan ji)* 语言学论丛(第十三辑):15–24.

Wang, Zhanhua 王占华 (2001). *Gongju dongci ji qi xiangguan de jufa yuyi jiegou* 工具动词及其相关的句法、语义结构, w: *Cong yuyi xinxi dao leixing bijiao*

从语义信息到类型比较. Beijing 北京: Beijing yuyan wenhua daxue 北京语言文化大学. 129–146.

Wierzbicka, Anna (1969). *Dociekania Semantyczne*. Wrocław: Ossolineum.

Wierzbicka, Anna (1980). *The Case for Surface Case*. Ann Arbor: Karoma Publishers.

Wojnowski, Jan (2002). *Wielka encyklopedia PWN.* T. 7. Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Naukowe.

Wojtasiewicz, Olgierd; Bojar, Bożenna (1971). *O różnych znaczeniach czasownika pisać*, w: *Poradnik Językowy* 1:14–22.

Xu, Jie 徐杰 (1986a). *Gongju fanchou he rongna gongju fanchou de jufa jiegou* 工具范畴和容纳工具范畴的句法结构, w: *Huazhong shifan daxue xuebao (zhexue shehui kexue ban)* 华中师范大学学报(哲学社会科学版), (05):105–115.

Xu, Jie 徐杰 (1986b). *Gongju fanchou he rongna gongju fanchou de jufa jiegou (xu)* 工具范畴和容纳工具范畴的句法结构(续), w: *Huazhong shifan daxue xuebao (zhexue shehui kexue ban)* 华中师范大学学报(哲学社会科学版), (06):125–136.

Xu, Mofan 徐默凡 (2003). *Xiandai hanyu gongju fanchou de renzhi yanjiu* 现代汉语工具范畴的认知研究. Huadong shifan daxue 华东师范大学.

Xu, Yulong 许余龙 (2002). *Duibi yuyanxue* 对比语言学. Shanghai 上海: Shanghai waiyu jiaoyu chubanshe 上海外语教育出版社.

Zajdler, Ewa (2005). *Gramatyka współczesnego języka chińskiego: składnia i semantyka*. Warszawa: Wydawnictwo Akademickie Dialog.

Zhou, Guoguang 周国光; Zhang, Linlin 张林林 (2011). *Xiandai hanyu yufa lilun yu fanfa* 现代汉语语法理论与方法. Guangzhou 广州: Guangdong gaodeng jiaoyu chubanshe 广东高等教育出版社.

Zhu, Dexi 朱德熙 (1982). *Yufa jiangyi* 语法讲义. Beijing 北京: Shangwu yinshuguang 商务印书馆.

Zhu, Jingsong 朱景松 (1992). *Yu gongju chengfu youguan de jizhong jufa geshi — jian tan jiagong zhizuo yi dongci jia de fenxi* 与工具成分有关的几种句法格式—兼谈加工制作义动词“价”的分析, w: *Anhui shifan daxue*

xuebao (renwen shehui kexue ban) 安徽师范大学学报(人文社会科学版), (3):346–356.

The Instrumental in Chinese and Polish – A Comparative Study

Summary

This thesis analyzes the instrumental as a semantic function (also called sematic role) of a noun, rather than as a grammatical form. “Instrumental” refers to nouns that represent instruments of action. Instrumental nouns are a universal linguistic phenomenon, although the way they are expressed in the surface structure varies from language to language. The instrumental role can therefore serve as a basis for comparison between Chinese, which entirely lacks grammatical case, and Polish, which has a complex case system.

This study attempts to present the relationship between semantic structure and the grammatical means of expressing instrumental nouns in Chinese and Polish. The theoretical basis of this study is Fillmore’s case grammar theory and Chafe’s concept of verb central position. This study compares Chinese expressions to their Polish equivalents. Five Chinese verb phrases are analyzed: 用 *yòng* ‘use’ + N, 坐 *zuò* ‘take’ + N, 搭 *dā* ‘take’ + N, 乘 *chéng* ‘make use of’ + N and 騎 *qí* ‘ride’ + N.

Chapter 1 introduces the comparative study of instrumental roles. First, the term *instrumental* is explained, as it is the starting point for analysis. Two aspects are considered: the semantic condition of instrumental nouns as they appear in sentences, and the relationship instrumental nouns bear to the semantic roles of *agent* and *patient*. Next, this chapter describes the methodology used for comparative analysis. Finally, the *Academia Sinica Balanced Corpus of Modern Chinese* is presented, and the procedure and criteria for collecting material from the corpus is specified.

Chapter 2 describes the theoretical basis for this comparative study. The first part reviews comparative methods in linguistics and explores the typological features of Chinese and Polish. The second part presents traditional and new approaches to the concept of *case*. The last part reviews literature and research relevant to the instrumental role, including the description of its deep structure illustrated by Fillmore and Chafe. A discussion of other linguists’ interpretation of the instrumental role is also presented.

Chapter 3 describes the state of research into instrumental roles in Chinese and Polish. The interpretation of instrumental roles and the grammatical means by which they are expressed are explored in both languages. In addition, background is provided on comparative research into instrumental roles in Chinese and other languages.

Chapter 4 begins by presenting the Chinese expressions collected from the corpus, consisting of 514 sentences, and the corresponding Polish grammatical forms of the instrumental role. Each of the five Chinese verb phrases mentioned above and the

equivalent Polish syntactic structures are analyzed in terms of the interaction between instrumental role, agent, and patient in the semantic structure.

The conclusion summarizes the research problem and the most important findings. Finally, an appendix provides all the examples gathered from the corpus.